

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige
 Datum och tid: Onsdag 19 juni 2019 Kl. 18:00
 Plats: Furåsen , Stigsvägen 2 Färgelanda

- 1 **Upprop**
- 2 **Val av två personer att justera dagens protokoll**
- 3 **Godkännande av kungörelsen**
- 4 **Kommunstyrelsens ordförande informerar**
- 5 **Allmänhetens frågestund**

- Interpellationer, motioner och enkla frågor**
- 6 **Nya interpellationer**
- 7 **Nya enkla frågor**
- 8 **Anmälan av Motion avseende 2019/212
Tomma/outnyttjade lokaler i kommunen:
Inger Bäcker (V)**
- 9 **Anmälan av Motion gällande 2019/178
fritidsgård/fritidsgårdar: Inger Bäcker
(V)**

- Kommunstyrelsens förslag**
- 10 **Svar på Motion om att göra det enklare 2019/103
att sortera till återvinning (Ann-Marie
Jacobsson (C))**
- 11 **Investeringsmedel avseende omläggning 2019/130
av tak samt byte av ventilationsanläggning
Ödeborgs skola**
- 12 **Ställningstagande till frågan om 2019/104
ansvarfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund och
godkännande av förbundets
årsredovisning 2018**
- 13 **Upphandlingspolicy för 2019/174
upphandlingsverksamheten i Färgelanda
kommun**
- 14 **Beslut om Valbohem AB:s, Gatersbyn 120 2019/153
Fastighets AB:s och Färgelanda Vatten
AB:s verksamhet varit förenlig med det
fastställda ändamålet och utförts inom
ramen för de kommunala befogenheterna
- bolagsuppsikt avseende förhållandena
2018**
- 15 **Upphörande av kommunal snöröjning i 2019/163
Färgelanda kommun**

**Färgelanda
kommun**

16	Ställningstagande till ansvarfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för Samordningsförbundet Väst och godkännande av förbundets årsredovisning 2018	2019/122
17	Aktualitetsprövning av Översiktsplan 2014 (ÖP 14) Färgelanda kommun	2019/91
18	Tillbyggnad Högsäters brandstation - finansiering	2019/43
19	Redovisning av obesvarade motioner april 2019	2019/25
20	Beslut om rätten att utfärda föreskrift om eldningsförbud enligt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor - komplettering av kommunstyrelsens reglemente	2019/123
21	Utökad borgensram för Valbohem AB - ramborgen	2019/209
22	Ställningstagande till ansvarfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Dalslands Miljö och energiförbund och godkännande av förbundets årsredovisning för 2018	2019/186
23	Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2018	2019/184
24	Rapport över ej verkställda gynnande beslut enligt socialtjänstlagen och LSS kvartal 1	
	<u>Valärenden</u>	
25	Val av nämndemän perioden 2020-2023 (4 st) (Val- och arvodesberedningens förslag presenteras på sammanträdet)	
26	Avsägelse från uppdrag som ersättare i kommunfullmäktige (Tomas Andersson (M)	
27	Avsägelse från uppdrag som ersättare i kommunfullmäktige (Jenny Johansson (S)	
28	Avsägelse från uppdrag som ersättare i Utbildningsnämnden (Jenny Johansson (S)	
29	Fyllnadsval som ersättare i utbildningsnämnden för resterande del av innevarande mandatperiod (efter Jenny Johansson (S)) (Val- och arvodesberedningens förslag presenteras på sammanträdet)	
30	Fyllnadsval som suppleant i styrelsen för Färgelanda Vatten AB för resterande del av innevarande mandatperiod (efter Jenny Johansson (S) (Val- och arvodesberedningens förslag presenteras på sammanträdet)	

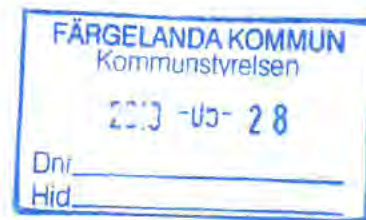
31 Övriga valärenden

Thor-Björn Jakobsson
Kommunfullm ordf

Marianne Martinsson
Sekreterare

MOTION

Tomma/outnyttjade lokaler i kommunen

Med anledning av att det finns lokaler som står outnyttjade i Centrumhuset och så även Furåsen, som i och för sig ägs av Valbohem AB, men som disponeras av kommunförvaltningen menar vi i Vänsterpartiet att man behöver se över lokalerna och hur man på ett kostnadseffektivt och praktiskt sätt kan använda dessa.

Som förslag vill vi lägga fram följande;

- Att flytta kommunkontoret till Furåsen
- Att använda nuvarande kommunkontor till de sektioner som kan ha anknytning till Valboskolans psykosociala verksamhet som ex, kuratorer, psykolog, skolsköterska etc.
- Att använda delar av nuvarande kommunkontor till musikskola och fritidsgård

Ywonne Jansson

Inger Bäcker
Gruppledare Vänsterpartiet

Motion

gällande fritidsgård/fritidsgårdar

Med anledning av att det framkommit förslag om att **inte** ha en stationär fritidsgård i Färgelanda utan eventuellt en mobil variant, vill vi påminna om och lyfta fram vikten av att "fånga upp" barn o ungdomar tidigt i en meningsfull och inkluderande verksamhet.

Vi beslutstagare får inte vara naiva i denna fråga och tro att det är något som kommer att lösa sig med tiden. Vi vet att det förekommer olika typer av problem i vårt samhälle, i vår kommun och att det på fritiden finns flera som "driver omkring" utan tillsyn eller vuxenengagemang. Det är dessa som behöver få möjlighet till att gå till en "organiserad samlingsplats" som kan erbjuda både stöd, samtal och engagemang. Om vi blundar kommer dessa grupper utökas och ett destruktivt gängmönster bildas och vad kommer inte det att kosta vår kommun i förlängningen?

Att använda en s.k mobil fritidsgårdsverksamhet uppfyller inte de behov som finns och som kommer att behövas.

Vi i Vänsterpartiet vill lägga fram följande förslag:

- Att hitta lämplig lokal i Färgelanda där man driver verksamhet i lika stor utsträckning som i dagsläget och som ges möjlighet att utvecklas utifrån ungdomarnas behov.
- Att ge möjligheter till utökad fritidsgårdsverksamhet i närliggande områden i kommunen och se över möjligheterna till att använda befintliga samlingslokaler där barn o ungdomar kan träffas vid några tillfällen i veckan.
- Att ge utrymme för dessa utökade kostnader i kommande budget.

Ywonne Jansson

Inger Bäcker

Gruppledare Vänsterpartiet

Kommunstyrelsen

KS § 71

Dnr KS 2019-103

Svar på Motion om att göra det enklare att sortera till återvinning
Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att anse motionen besvarad. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inför kommande upphandling utreda möjligheterna kring att införa en fastighetsnära insamling åt kommunens samtliga invånare. Utredningen skall innefatta såväl tillgänglighet (exempel bärighet vägnät) samt ekonomi.

Yrkande

Ulla Börjesson (S) yrkar att kommunstyrelsen beslutar om ett tillägg i förslag till beslut som innebär att kommunstyrelsens uppdrag gäller ”inför kommande upphandling”.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Ulla Börjessons (S) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att anse motionen besvarad. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inför kommande upphandling utreda möjligheterna kring att införa en fastighetsnära insamling åt kommunens samtliga invånare. Utredningen skall innefatta såväl tillgänglighet (exempel bärighet vägnät) samt ekonomi.

Ärendebeskrivning

Ann-Marie Jacobsson (C) har i en motion (dnr 2018/273) föreslagit att *Färgelanda kommun skall införa fastighetsnära insamling med möjlighet till sortering i exempelvis fyrfackkärl.*

Att införa en fastighetsnära insamling bör utredas utifrån bland annat tillgänglighet och ekonomi.

Arbetsutskottet beslutar 20 mars § 53 KSAU att återremitterar ärendet för att undersöka möjligheten om förslaget utredningsuppdrag kan samordnas med kommande upphandling av renhållning innan de tar ställning till svar på motionen. Information om pågående upphandling har lämnats vid dagens sammanträde, § 76. En utredning pågår inom Avfall Sverige när det gäller sortering i flerfackskärl. Denna bör avvaktas innan kommunen utreder ett eventuellt införande av fyrfackskärl.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 71

Beslutsunderlag

Enhet Tekniks tjänsteskrivelse daterad 7 mars 2019.

Motion ”enklare att sortera till återvinning” daterad 18 juni 2018.

Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 20 mars 2019 § 53.

Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 17 april 2019 § 77.

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige

Diariet

Teknik
Enhetschef
Ulf Nilsson
0528-56 71 51
ulf.nilsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion om enklare att sortering till återvinning

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar anse motionen besvarad. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheterna kring att införa en fastighetsnära insamling åt kommunens samtliga invånare. Utredningen skall innefatta såväl tillgänglighet (exempel bärighet vägnät) samt ekonomi.

Ärendebeskrivning

Ann-Marie Jacobsson (C) har i en motion (Dnr2018/273) föreslagit att *Färgelanda kommun skall införa fastighetsnära insamling med möjlighet till sortering i exempelvis fyrfackkärl.*

Att införa en fastighetsnära insamling bör utredas utifrån bland annat tillgänglighet och ekonomi.

Susanne Korduner
Kommunchef

Maria Wagerland
Avdelningschef Samhällsutveckling

2018-06-18

Motion till kommunfullmäktige Färgelanda Kommun

Enklare att sortera till återvinning

Gör det enklare att vara miljömedveten och sortera sopor. Flera kommuner har infört ett system med fastighetsnära insamling av sorterade sopor. Systemet bygger på att hushållen får 2 soptunnor med 4 fack för tidningar, plast, glas, metall, matavfall, övrigt brännbart + små extrafack för batterier och glödlampor.

Systemet finns redan i ett 50 tal kommuner runt om i landet. En närliggande kommun är Lysekil. Med ett flerfacksystem för sortering hemma slipper hushållen köra olika typer av avfall till återvinningscentralen. Man slipper samla plast och papper i förråd och skåp, det blir lätt väldigt skrymmande. Hushåll som saknar bil kan ha besvär med att transportera till återvinningsstationen om de inte bor nära. Att kunna sortera direkt i soptunnor nära bostaden skulle göra det lättare att återvinna mer.

Jag yrkar:

att Färgelanda kommun skall införa fastighetsnära insamling med möjlighet till sortering i t.ex fyrfackskärl.

Ann-Marie Jacobsson

Kommunstyrelsen

KS § 72

Dnr KS 2019-130

Investeringsmedel avseende omläggning av tak samt byte av ventilationsanläggning Ödeborgs skola
Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att bevilja investeringsmedel till omläggning av tak samt byte av ventilationsanläggning Ödeborgs skola med 2 Mkr.

Finansiering sker inom befintlig ram.

Ärendebeskrivning

På Ödeborgs skola finns en ventilationsanläggning samt ett tak som tjänat ut sin tid och är i stort behov av att bytas ut.

Förvaltningens bedömning är att det är ekonomiskt fördelaktigt att utföra båda åtgärderna samtidigt. Att byta ut ventilationsanläggningen kommer även att innebära en energibesparing. Takomläggningen omfattar inte de lägre byggnaderna med sadeltak.

Arbetet beräknas att utföras under sommaren och dialog har förts med verksamheten.

Det totala investeringsbehovet beräknas uppgå till cirka 2 Mkr och finansieras inom befintlig ram.

Beslutsunderlag

Avdelning Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse daterad 4 april 2019.
Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 17 april 2019 § 78.

Mark- och exploateringschefen informerar.

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige
Diariet

Avdelning samhällsutveckling
Mark-och exploatering
Avdelningschef
Maria Wagerland
0528-567163
maria.wagerland@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Investeringsmedel till omläggning av tak samt byte av ventilationsanläggning Ödeborgs skola

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner investeringsmedel till projektet med 2 Mkr.

Ärendebeskrivning

På Ödeborgs skola finns en ventilationsanläggning samt ett tak som tjänat ut sin tid och är i stort behov av att bytas ut.

Vår bedömning är att det är ekonomiskt fördelaktigt att utföra båda åtgärderna samtidigt. Att byta ut ventilationsanläggningen kommer även att innebära en energibesparing.

Takomläggningen omfattar inte de lägre byggnaderna med sadeltak.

Arbetet beräknas att utföras under sommaren och dialog har förts med verksamheten.

Det totala investeringsbehovet beräknas uppgå till ca 2 Mkr och finansieras inom befintlig ram.

Susanne Korduner
Kommunchef

Maria Wagerland
Avdelningschef
samhällsutveckling

Beslutet skickas till:

Avdelning Samhällsutveckling

Kommunstyrelsen

KS § 81

Dnr KS 2019-104

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och godkännande av förbundets årsredovisning 2018

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och enskilda
förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2018
och lägga den till handlingarna.

Jäv

Leif Söderquist (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen i detta ärende.
I Leif Söderquists (C) ställe tjänstgör Bo Ljung (L).

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till 455 000 kr, exklusive sotningsverksamheten.
Sotningsverksamheten redovisar ett resultat på 109 000 kr. Det totala resultatet
för NÄRF inklusive sotningsverksamheten uppgår således till 564 000 kr.

Revisionen bedömer att förbundets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt
och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna
kontrollen är tillräcklig.

Revisionen tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Revisionen har inte funnit skäl till anmärkning.

Revisionen tillstyrker att förbundsdirektionen beviljas ansvarsfrihet.

Beslutsunderlag

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse daterad 2 april 2019.
Direktionen NÄRF:s Begäran om ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018.
Årsredovisning 2018 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.
Sammanträdesprotokoll 2019-02-21, Direktionen NÄRF.
Revisionsbyrå PwC, Revisionsrapport granskning av årsredovisning 2018.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 81

Revisorer NÄRF, Revisionsberättelse för år 2018.
Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll 17 april 2019 § 72.

Förbundschefen NÄRF och kommunens ekonomichef informerar.

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige
Diariet

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och
godkännande av förbundets årsredovisning 2018**

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF) och
enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna årsredovisningen för 2018
och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till 455 000 kr, exklusive sotningsverksamheten.
Sotningsverksamheten redovisar ett resultat på 109 000 kr. Det totala
resultatet för NÄRF, inkl. sotningsverksamheten, uppgår således till
564 000 kr.

Revisionen bedömer att förbundets verksamhet har skötts på ett
ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att
den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionen tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Revisionen har inte funnit skäl till anmärkning.

Revisionen tillstyrker att förbundsrevisionen beviljas ansvarsfrihet.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Årsredovisning 2018

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

”Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund arbetar för att innevånare och besökare i medlemskommunerna ska känna sig trygga med att vistas i vårt område.

Vi arbetar för att leda och utveckla räddningstjänstens verksamhet med inriktning på trygghet, säkerhet, kvalité och omtanke.

Genom effektiva insatser kan vi hjälpa olycksdrabbade samt begränsa konsekvenser av inträffade händelser med tanke på liv, egendom och miljö”.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Larmvägen 1, 461 38 Trollhättan

Tel. 0521-26 59 00

E-post: info@brand112.se

Följ oss på: www.brand112.se

Förord	1	Mål och måluppfyllelse	26
		Anpassningar utifrån GDPR	
		Tabeller måluppfyllelse	
Geografiskt upptagningsområde	2		
Utryckningsstatistik	3	Personalekonomisk redovisning	33
		Åldersstruktur	
		Sjukfrånvaro	
		Personalkostnader	
Förvaltningsberättelse	5		
Politisk ledning			
Revision			
Förbundsledning	7	Ekonomisk redovisning	35
Räddsam VG		Finansiella mål för förbundet	
Gemensam operativ systemledning (GOSL)			
Gränslös räddningstjänst		Redovisning NÄRF inkl. enhet sotning	35
Utredning RASP		Årets resultat	
Pågående dödligt våld/ terror		intäkter och kostnader	
Räddningstjänst under höjd beredskap		Personal	
Viktigt meddelande till allmänheten		Pensionsåtagande	
Säkerhetsskyddsanalys		Finansnetto	
Beslut om handlingsprogram		Materiella anläggningstillgångar	
Delegationsordning		Likviditet	
MSB-utbildningar		Låneskuld	
Arbetsmiljöutbildning		soliditet	
Rekrytering		Redovisning NÄRF exkl. enhet sotning	36
Lönebildning		Årets resultat	
Lokal samverkan		Personal	
Medarbetarenkät		Redovisning enhet sotning	36
Företagshälsovård		Årets resultat	
FYS/ friskvård		Personal	
Skyddsronder		Intäkter och kostnader	
Tillbud och skador		Investeringar	
Ungdomsbrandkåren	11	Intäcks- och kostnadsstruktur	37
Förvaltningsstab	12		
		Resultaträkning	38
		NÄRF inkl. enhet sotning	
		NÄRF exkl. enhet sotning	
		Enhet sotning, Färgelanda och Trollhättan	
Enhet ledningscentral	14		
Redundant larmmottagning		Balansräkning	39
Olycksundersökning			
Automatlarm			
Enhet beredskap	16	Finansieringsanalys/ kassaflöde	40
Händelser under året			
Operativ bemanning		Investeringsredovisning	41
Övningsverksamhet och kompetensutveckling		Faktiska kostnader för investeringar	
Särskilt utpekade verksamhetsuppdrag		Pågående investeringar	
Utåtriktad verksamhet		Avslutade investeringar	
Enhet teknik	19		
Underhåll och lokalplanering		Noter	42
Investeringar		Balansräkning	43
Enhet samhällsskydd	21	Revisionsberättelse	44
Utbildning			
Enhet sotning	23	Ord och begreppsförklaringar	45
Arbetsmiljö			
Statistik för sotningsverksamheten			
Påtalade brister och fel			
Införande av SMS-avisering			

Förord

Under våren och sommaren drabbades Sverige av torra med ett stort antal bränder i skog och mark som följd. Vid ett hundratal tillfällen bekämpade förbundets resurser denna typ av händelser, behovet av samverkan var stort.

Under sommaren fungerade förbundets ledningscentral samt stab, som samverkansnod i Fyrbodalen för samordning av räddningstjänstresurser i Västra Götaland och nationellt. NÄRF levererade ca 1 500 mantimmar som hjälp till annan räddningstjänst.

Förbundets förmåga, att hantera många samtida händelser, sattes under denna tid ofta på hårda prov. Särskilt kan nämnas den 13 juli 2018, denna dag hade NÄRF 7 st. bränder samtidigt inom förbundsområdet. Samtidigt lämnade NÄRF resurser som förstärkning till brand i en angränsande kommun.

Två större skogsbränder hanterades under sommaren inom Färgelanda kommun. Den 13 juli uppstod en skogsbrand vid Åntorp, bekämpning skedde under en veckas tid. Den 24 juli, uppstod en brand på Kroppefjäll i svårtillgänglig terräng.

Under hela sommaren var det mycket ont om luftburna släckresurser i form av helikoptrar och flygplan. Vid branden på Kroppefjäll, till vår stora överraskning, tilldelades 2 st. italienska skogsbrandbekämpningsplan, samt 2 st. helikoptrar från Tyskland. Dessa resurser ledde till att branden snabbt kom under kontroll och endast tog NÄRF:s resurser i anspråk under ett par dagar.

I detta sammanhang vill jag rikta ett stort tack till övriga räddningstjänster, Forsvarsmakten, kommuner och övriga myndigheter samt frivilliga som medverkat vid bekämpning av sommarens bränder inom NÄRF:s område.

Förutom egna bränder medverkade förbundet med resurser (förutom i egenskap av nod för Fyrbodalen) vid skogsbränder i Sala, Hagfors, Bengtsfors, Älvdalen och Uddevalla.

Stort fokus har under 2018 riktats på förberedelser kring Gemensam Operativ System Ledning (GOSL) tillsammans med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän. GOSL-projektet innebär att de operativa resurserna i Mitt Bohuslän från och med år 2019 kommer att ledas från Ledningscentralen i Trollhättan. GOSL innebär också att Räddningschefsbereidskapen (RCB) delas med Mitt Bohuslän.

Utöver räddningsinsatserna har verksamheten genomfört övningar, utbildning, tillsyn, service och underhåll av fastigheter, material och fordon.

Verksamheten har även utfört utåtriktade informationsinsatser, temat för dessa har varit bland annat brandsäkerhet i hemmet.

Samverkan med förbundets medlemskommuner är god och har hög prioritet. Det kan även konstateras att vi inom Västra Götaland kommit långt i att samverka mellan räddningstjänsterna. Målet är att stärka och utveckla vår gemensamma förmåga att hantera de oönskade händelserna, samt finna samordningsvinster avseende utbildning, övning, inköp, etc.

Tidigare svårigheter med rekrytering av RIB-personal har lättat något. Viktig resurstillsförsel har skett vid ett flertal av förbundets deltidsstationer.

Jag vill rikta ett stort tack till samtliga medarbetare och samverkansparter för era insatser under det gångna verksamhetsåret.

Hans Dårnemyr
Förbundschef/ Räddningschef

Geografiskt upptagningsområde

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund omfattas av medlemskommunerna; Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg. Inom förbundsområdet bor 113 924* kommuninvånare (jämförelse riket 10 223 505*).

Förbundet ansvarar för räddningstjänst och förebyggande information utifrån lagen om skydd mot olyckor. Verksamheten och dess resurser ska vara anpassade efter samhällets risk- och hotbilder. Vår personal arbetar aktivt med att identifiera risker för att kunna förebygga olyckor genom tät samverkan på både lokal och regional nivå.

Kommunkod/namn	Antal invånare 31 dec 2017	Invånare/ km ² 31 dec 2017**	Antal invånare 1 nov 2018*
1439 Färgelanda	6 592	11,2	6 596
1461 Mellerud	9 377	18,3	9 349
1488 Trollhättan	58 238	142,1	58 624
1487 Vänersborg	39 151	60,9	39 355
Total folkmängd NÄRF:s upptagningsområde	113 358	-	113 924

* Preliminär statistik uttagen från SCB per 18 januari 2019. Statistiken avser period 1 jan - 1 nov 2018.

** Vid beräkning av befolkningstätheten (invånare/km²) sätts befolkningen i relation till den 1 januari året därpå.

Övergripande jämförelsetal	2014	2015	2016	2017	2018
Antal invånare i förbundsområdet, per 31 dec	110 257	111 137	112 658	113 358	113 924*
Antal utryckningar	1 331	1 420	1 489	1 503	1520
Antal inkomna automatlarm	557	569	664	512	432
Antal utförda tillsyner	244	200	173	142	89
Medlemsavgift/invånare (kr)	664	677	688	704	716
Externa intäkter (tkr)	12 860	17 294	13 807	12 097	22 560
Årets resultat (tkr)	-489	-4 793	6 121	887	564
Tillgångar (tkr)	98 611	100 733	97 169	89 404	91 279
Nettoinvesteringar (tkr)	3 970	2 361	7 503	4 309	3 759
Soliditet (%)	21,97	16,75	23,37	26,5	26,5
Personalkostnader (tkr)	65 234	71 671	70 688	75 021	78 721
Antal anställda, per 31 dec	228	232	229	235	250

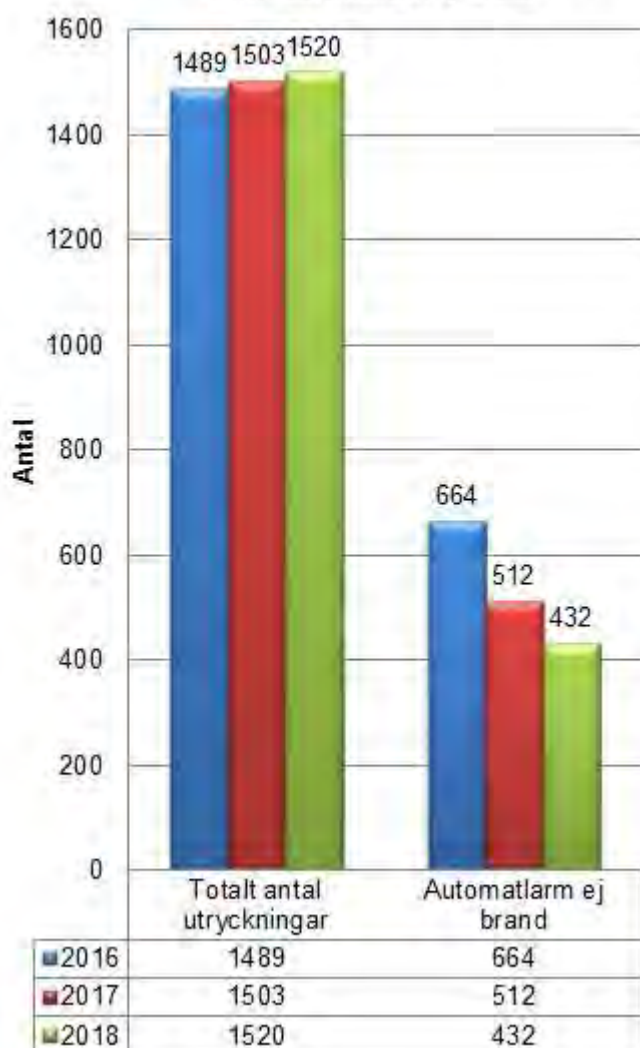
* Preliminär statistik uttagen från SCB per 18 januari 2019. Statistiken avser period 1 jan - 1 nov 2018.

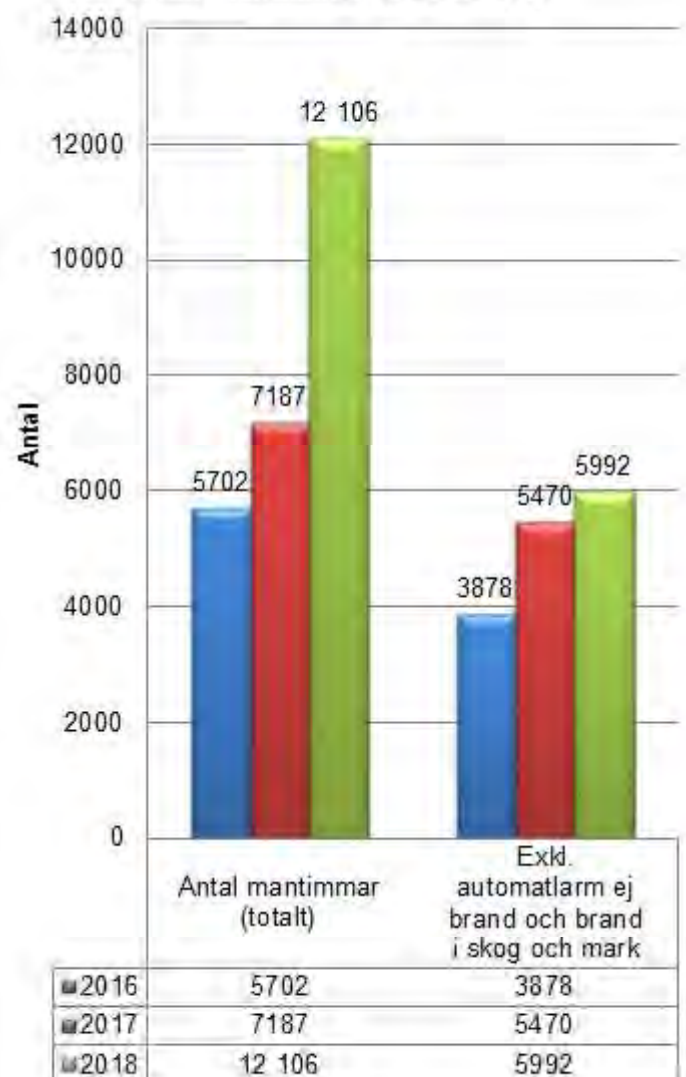
Utryckningsstatistik

Under verksamhetsåret 2018 har förbundet genomfört totalt 1 520 st. räddningsinsatser. Antalet mantimmar uppgick till totalt 12 106 timmar. Årets höga siffra kan delvis förklaras av den extrema skogsbrandsäsongen, men även av att andelen skarpa larm (avräknat automatlarm ej brand) har ökat.

Totalt antal utryckningar år 2016-2018
Jmfr. automatlarm ej brand

Antal mantimmar år 2016-2018

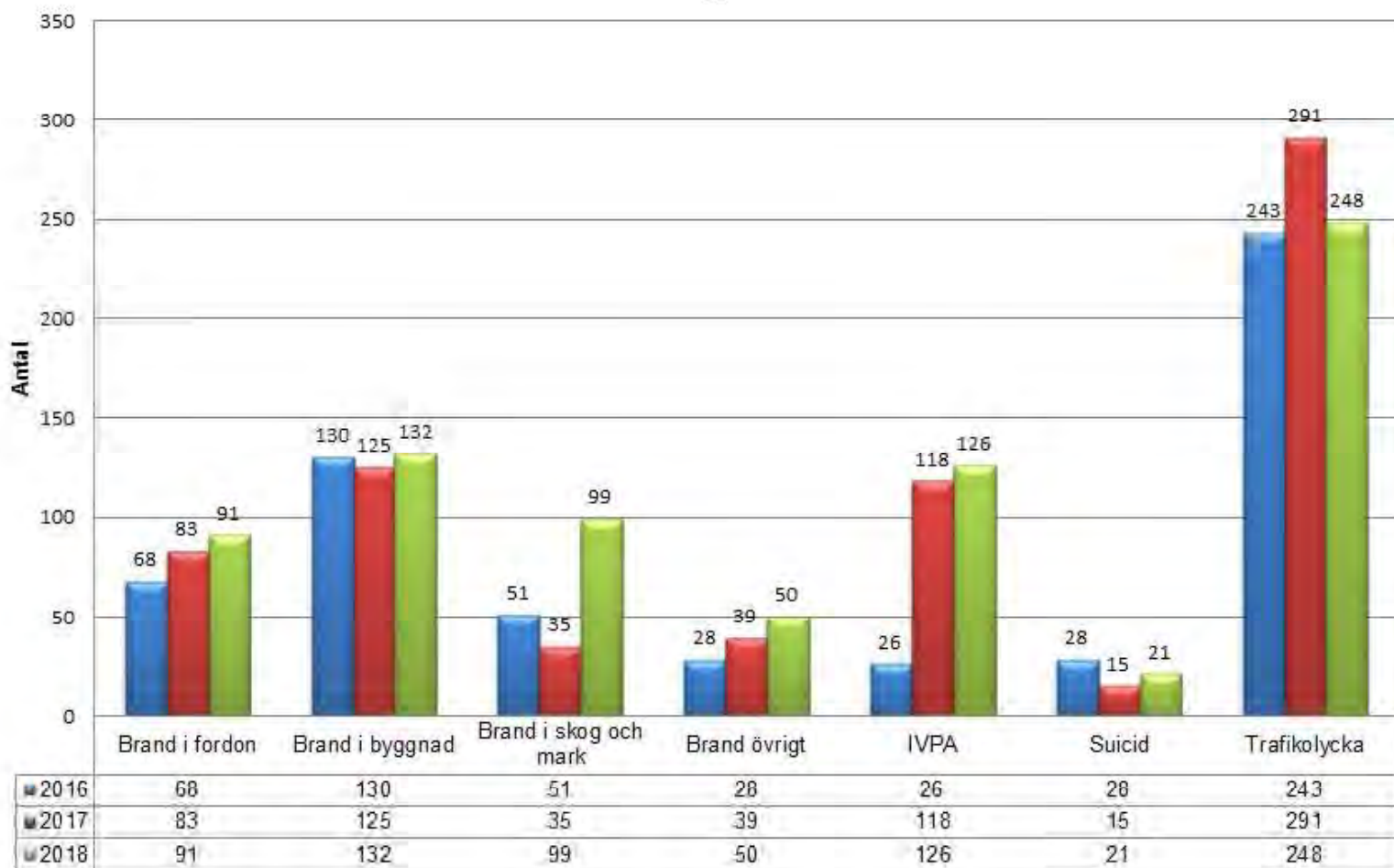
En analys av inträffade händelser uppvisar att de tre vanligaste orsakerna är automatlarm ej brand (28 %), trafikolycka (16 %) samt brand i byggnad (8 %). Antalet händelser kring brand i skog och mark har under året förekommit med en 100 % ökning i jämförelse med ett normalår och står för 6,5 % av det totala antalet händelser.

En fortsatt positiv utveckling kan konstateras avseende automatlarm ej brand. Under år 2018 genomfördes 80 färre insatser än under 2017, 232 färre än 2016. Trots detta ökar antalet händelser och därmed också satsade mantimmar att bekämpa brand och olyckor. Borträknat mantimmar för automatlarm och brand i skog o mark, en nettoökning från år 2016 (3 878) till 2018 (5 992) med 2 114 mantimmar, det vill säga cirka 54 %.

En tråkig utveckling som ses inom förbundsområdet är att antalet insatser för brand i fordon stadigt ökar. Totalt förstördes 134 fordon under året, främst personbilar. (Jmfr. 99 st. år 2017/ 72 st. år 2016). Övriga fordonstyper som brunnit under året representeras av arbetsmaskiner, lastbilar, mopeder och motorcyklar. En stor del av dessa bränder är, eller förmodas vara anlagda.

IVPA-verksamheten startades den 1 december 2016. Förbundets samtliga stationer responderar, enligt avtal med NU-sjukvården, på IVPA-larm enligt bas-kriterie 1 (hjärtstopp/ medvetslös person) om ambulans inte finns tillgänglig. I snitt hanteras tio larm per månad av denna typ.

Urval av händelsetyper, år 2016-2018

Politisk ledning

Direktionen ansvarar för att fastställa budget och besluta i övergripande och principiellt viktiga frågor avseende förbundets verksamhet. Direktionen är sammansatt av ordinarie ledamöter och ersättare ifrån medlemskommunerna; Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg. Totalt har 7 ordinarie sammanträden, samt 1 extramöte genomförts under verksamhetsåret 2018.

En milstaple under året har varit att skapa förutsättningar för en Gemensam Operativ Systemledning (GOSL) i samverkan med Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän. I mars månad deltog direktionerna ifrån respektive räddningstjänstförbund i ett gemensamt informationsmöte för att ta del av resultatet från genomförd förstudie. Respektive förbundsledning fattade beslut om att ge klartecken för att arbeta vidare. Ärendet togs därefter upp på ägarmöte inom förbunden, även där gavs positivt besked för att få GOSL i operativ drift. Förbunden arbetar intensivt med planen att driftsätta GOSL i början av nästkommande verksamhetsår (2019).

Mandatperioden (2015-2018) för nuvarande direktion är nu slut. Direktionen framför ett stort tack för den här perioden. De framför även att förbundet påvisat en stark utveckling som uppvisar trygghet och stabilitet inom ledning och styrning.

Ledamöter;

Monica Hanson (S), Trollhättan - Ordförande
 Kjell Nilsson (S), Vänersborg - Vice ordförande
 Pia Fogelberg (M), Trollhättan
 Henrik Harlitz (M), Vänersborg
 Rune Månsson (S), Färgelanda
 Gunnar Karlsson (C), Mellerud

Ersättare;

Mikael Sundström (S), Trollhättan
 Lars-Göran Ljunggren (S), Vänersborg
 Kent Almkvist (C), Trollhättan
 Dan Åberg (M), Vänersborg
 Leif Söderqvist (C), Färgelanda
 Roland Björndahl (M), Mellerud

Revision

Revisorerna ska enligt kommunallagen, reglemente och med iakttagande av god revisionsred granska all verksamhet som bedrivs inom förbundet. Redovisningsrevision samt förvaltnings- och miljörevision syftar i huvudsak till att bedöma om god redovisningsred tillämpas och om räkenskaperna är rättvisande. Bedömning ska också göras kring efterlevnad av direktionens beslut och om verksamheten, inom budgetramar och med avsedd kvalitet, uppnår de politiska målen.

Granskning har skett avseende delårsbokslut och årsredovisning, samt av den i november genomförda internkontrollen. Den genomförda internkontrollen för året visar att förbundet som helhet har god kontroll på verksamheten. Inom områden som påvisat mindre brister eller avvikelser har nödvändiga åtgärder vidtagits eller påbörjats för att säkerställa god verksamhetsledning och målstyrning.

Revisorer;

Jörgen Jörgensen (S) Trollhättan
 Torsten Gunnarsson (S) Vänersborg
 Tomas Nilsson (C) Mellerud
 Roger Martinsson (L) Färgelanda

Ombud från revisionsbyrå PWC

Resultaträkning (tkr) för Direktion, revision och förbundsledning

(Ansvar 10-20)

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	149	1 215	1 066	144
Medlemsavgifter från kommuner	81 623	81 623	0	79 632
Summa intäkter	81 772	82 838	1 066	79 776
Personalkostnader	-2 068	-2 050	18	-3 102
Övriga kostnader	-937	-1 045	-108	-2 226
Summa kostnader	3 005	-3 095	-90	-5 328
Resultat	78 767	79 743	976	74 448

Verksamheten redovisar ett plusresultat jämfört med budget (976 tkr).

Överskottet härrör till sökt ersättning från MSB avseende skogsbrand Åntorp. Personalkostnaderna är redovisade under respektive ansvar men kostnader som avser ersättning för drivmedel, slitage och nyttjande av befintliga resurser tex brandmaterial, fordonshyror etc redovisas under förbundsledningen.

Förbundsledning

Förbundet arbetar aktivt med samverkan tillsammans med olika myndigheter, organisationer, kommuner och räddningstjänster för en gemensam slagkraftig organisation mot oönskade händelser.

Räddsam VG

Samverkan mellan räddningstjänster och räddningstjänstförbund i Västra Götalands län har skett enligt beslutad verksamhetsplan. Ledande tjänstemän och politiker från räddningstjänsterna ingår som aktiva parter inom Räddsam VG. Förbundet representeras, via förbundschef, i den beredningsgrupp som leder arbetet på tjänstemannanivå. Utöver beredningsgruppen och HR-rådet, är förbundet representerat i bl.a. utbildnings- och förebygganderådet.

Politiker och tjänstemän möts två gånger per år vid anordnade ledningskonferenser för att gemensamt diskutera om räddningstjänsternas samverkan. Räddsam VG har blivit en stor påverkansfaktor nationellt framförallt genom det remissvarsarbete som utförs. Tillsammans utgör samverkansgruppen en stark röst och en betydande faktor kring räddningstjänstfrågor i landet.

Den 15 november 2018 genomfördes en gemensam inspirationsdag, kring rekrytering, i Trollhättan med NÄRF som värd. Dagen innehöll föreläsningar och workshops. Deltagarna fick dela med sig av sina tips och idéer med fokus på RiB-personal (räddningstjänstpersonal i beredskap) innehållande fyra temaområden: *Attrahera - Behålla - Rekrytera - Kommuniera*. Ytterligare en gemensam rekryteringsdag med tema RiB kommer genomföras hos samverkande räddningstjänster inom Räddsam VG den 10 april 2019.

Gemensam operativ systemledning (GOSL)

Kraven på den kommunala räddningstjänstens operativa systemledning har med samhällets utveckling blivit högre. Ett antal större komplexa räddningsinsatser har även visat att mindre räddningstjänster inte klarar att upprätthålla en, utifrån riskbilden, tillräckligt effektiv och robust operativ systemledning.

Vid vissa tillfällen har stora och komplexa räddningsinsatser inträffat hos räddningstjänster som inte klarat att genomföra sitt lagstadgade uppdrag på ett tillfredsställande sätt. Detta har medfört att människor, egendom och miljö har lidit onödig skada.

Under de senaste åren har även ett antal utredningar startats för att genomlysna den kommunala räddningstjänstens organisering såväl som alarmeringstjänst.

Dessa kommer med största sannolikhet påvisa att kommunal räddningstjänst inte bedrivs på, ett utifrån riskbilden, tillfredsställande sätt.

Under 2016 -2017 genomfördes ett antal förstudier om hur NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB) skulle kunna möta framtida krav på en mer effektiv operativ systemledning tillsammans. I mars 2018 presenterades förslag på organisation för gemensam operativ systemledning (GOSL) mellan de båda förbunden för ansvariga politiker i respektive direktion.

Under hösten har en särskild styrgrupp tillsatt ett antal arbetsgrupper för planering av personal, (intern) rekrytering, ekonomi, utbildning etc. Resultatet är att en gemensam funktion för Räddningschef i beredskap (RCB) startas den 1 april 2019.

Från och med den 2 maj 2019 kommer Inre befäl vid nuvarande ledningscentral (LC) NÄRF att sköta utalarmering och operativ systemledning för båda räddningstjänstförbunden. För LC beräknas antalet räddningshändelser att öka från ca 1 500 till ca 2 800 händelser per år.

Gränslös räddningstjänst

Inom Fyrbodals fjorton medlemskommuner verkar totalt nio räddningstjänster. Utav dessa har följande räddningstjänstorganisationer påbörjat en genomlysning av hur man på ett effektivt sätt kan samnyttja varandras resurser vid stora och små händelser.

- Räddningstjänsten Mitt Bohuslän (Munkedal, Lysekil, Uddevalla)
- Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (Färgelanda, Mellerud, Trollhättan, Vänersborg)
- Orust
- Sotenäs
- Tanum
- Strömstad

Avsikten är att utreda hur dessa räddningstjänstorganisationer tillsammans kan utveckla en gränslös räddningstjänst för ett ömsesidigt operativt resursnyttjande, och samtidigt undersöka möjligheten att samverka kring ledning av operativ verksamhet.

Utredning RASP¹

En utredning har genomförts för att analysera förutsättningarna för en effektiv samverkan på stab- och ledningsnivå mellan Polismyndigheten Fyrbodals, NU-sjukvården samt NÄRF. Resultatet visar ett fortsatt utredningsbehov, en långsiktig satsning, för att uppnå en effektivare samverkan på ledningsnivå.

1 Räddningstjänst, Ambulans och Polis (RASP)

Pågående dödligt våld/ terror

Som ett stöd för att möta pågående dödligt våld (PDV) i samhället har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) gett ut en vägledning – Samverkan vid pågående dödligt våld i publik miljö. En befälsutbildning i ämnet har under hösten genomförts i Räddsam VG:s regi.

För att ytterligare öka förmågan att möta PDV/ terror tog Polismyndigheten i slutet av året initiativ till en aktörsgemensam utbildning för polis räddningstjänst och ambulanssjukvård. I början av 2019 utbildas regionala instruktörer, varav NÄRF utbildar en instruktör. De ska sedan tillsammans samordna gemensamma utbildningar och övningar för ledningspersonal under 2019-2020. Målet är bland annat att utveckla vår förmåga till ledning, samverkan och kommunikation.

Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB)

Räddningstjänsten måste förbereda verksamheten inför krav om höjd beredskap. MSB har tilldelat kommunerna nationella direktiv samt tilldelat medel för arbetet. NÄRF har påtalat för ägarkommunerna att förbundet önskar äska del av dessa medel för att höja nivån för civilt försvar inom kommunal räddningstjänst. Regelbunden dialog pågår med medlemskommunernas säkerhetssamordnare/ motsvarande.

VMA - Viktigt meddelande till allmänheten

Färgelanda kommun har i samverkan med NÄRF ansökt om installation av nya VMA anläggningar i kommunen. Ansökan beviljades av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i slutet av januari. Utbyggnad av fyra nya anläggningar för utomhusvarning kommer installeras i Färgelanda, Högsäter samt Stigen under 2019.

Säkerhetsskyddsanalys

Enligt Säkerhetsskyddsförordningen (1996:633) 5§ ska myndigheter, landsting och kommuner, genomföra en säkerhetsskyddsanalys. En säkerhetsskyddsanalys har genomförts för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Med analysen bifogas en genomförandeplan vilken beskriver de säkerhetsåtgärder som krävs inom förbundet under 2019.

Beslut om handlingsprogram

Direktionen fattade den 16 november 2018 beslut om att prolongera nuvarande, Handlingsprogram 2016-2018 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, att gälla även för 2019. Beslutet fattades utifrån följande faktorer:

- Att medlemskommunernas HP med tillhörande riskanalyser inte förväntas vara klart före nov 2019
- Att de nya nationella riktlinjerna för handlingsprogram förväntas bli föreskrifter
- Att flertalet av räddningstjänster avser prolongera nuvarande beslutat handlingsprogram att gälla även för 2019.

Arbetet med att utarbeta ett nytt handlingsprogram för NÄRF startades under 2018 och pågår för fullt.

Delegationsordning

Den 1 januari 2018 trädde den nya kommunallagen i kraft. Utifrån lagändring kring kommunal redovisning samt i övrigt identifierade behov, har revidering skett av delegationsordningen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Syftet är att tydliggöra delegation och ansvarsroller inom områdena för ekonomiska transaktioner, myndighetsutövning och personal/ arbetsmiljö samt övergripande allmänna delar.

MSB-Utbildningar

GRiB, grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap, ersatte tidigare räddningsinsatsutbildning för RiB-personal den 1 januari 2018. GRiB har inneburit att räddningstjänsterna fått ett större ansvar. Till följd av detta har förbundet behövt utöka den lokala introduktionsutbildningen för nyanställda.

Under 2018 har 19 (13) personer genomfört någon form av utbildningsinsats genom MSB. Förbundet var i behov av 22 (19) platser för att uppfylla kraven. Siffrorna inom parantes avser jämförelse med verksamhetsår 2017.

Aktuella kurser har varit; grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap (GRiB), räddningsledare A (RL A), räddningsledning B (RL B), tillsyn och olycksförebyggande A (TiO A) respektive tillsyn och olycksförebyggande B (TiO B).

MSB utbildningar 2018

(påbörjade före 2018-12-31)

Utbildningsområde	Tilldelning	Behov
Räddningsinsats	9 st.	9 st.
Räddningsledare A	3 st.	4 st.
Räddningsledning B	3 st.	4 st.
Tillsyn och olycksförebyggande A	3 st.	4 st.
Tillsyn och olycksförebyggande B	1 st.	1 st.
Totalt antal:	*19 st.	22 st.

* Antalet tilldelade platser uppnår 86 % av egentligt behov.

Arbetsmiljöutbildning

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har huvudansvar för arbetsmiljön och har som målsättning att skapa en säker och bra arbetsplats. För att chefer och skyddsombud ska kunna uppfylla sitt ansvar behöver de kunskap och kännedom om vilket arbete som krävs för att minska risker och skapa en god arbetsmiljö.

Under hösten 2018 har därför samtliga chefer och skyddsombud heltid träffats 2 x 3 timmar för en introduktion till det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Ytterligare ett tillfälle är planerat under 2019.

Arbetsplatsanpassad utbildning har även skett för brandskyddsansvarig personal med syfte att säkerställa förbundets brandskyddsorganisation och rutiner enligt fastställd brandskyddspolicy.

Rekrytering

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ska vid rekrytering agera mångfaldsfrämjande. För att lyckas med det är utformning av rekryteringsprocessen en viktig faktor för att nå rätt målgrupp.

Under 2018 har NÄRF påbörjat ett samarbete med VARBI. Ett rekryteringsverktyg som på ett enkelt sätt kan användas som stöd vid rekrytering, ex. genom annonsering på traditionella jobbsidor. Den kandidat förbundet söker kanske inte alltid utgörs av en aktivt jobbsökande. En stark fördel är då att annonsera genom sociala medier. Med rätt riktat innehåll kan vi nå ut till rätt målgrupp.

Lönebildning

Lönestrukturen inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ska utgå ifrån arbetets svårighetsgrad samt krav på befattningen vid lönesättning. Förbundet har påbörjat att systematiskt värdera kraven i arbetet för samtliga befattningar, som hjälp i arbetet har vi använt verktyget lönelotsen.

Resultatet ska synliggöra löneförhållanden inom grupper av anställda, och mellan likvärdiga grupper. Värdering av arbete beräknas färdigt under 2019.

Lokal samverkan

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund har tagit initiativ till att bjuda in Kommunal, Vision, Sveriges Ingenjörer och ledarna för att tillsammans utforma ett avtal som kan återge centralt avtal på lokal nivå med parternas intentioner och förutsättningar för utveckling och samverkan lokalt. Vidare förhandling kring ett lokalt samverkansavtal i NÄRF kommer ske under våren 2019.

Medarbetarenkät

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbunds planerar att genomföra en medarbetarundersökning under första kvartalet 2019. Undersökningen syftar till att kartlägga medarbetarnas uppfattning om sin arbets-situation sett ur olika aspekter.

Företagshälsovård

Under 2018 har förbundet genomfört en upphandling av ny företagshälsovård. Kontraktet tilldelades den leverantör som utifrån anbudsförfarandet var mest ekonomiskt fördelaktigt för förbundet. Från och med den 2 januari 2019 utgör Hälsobolaget ny leverantör av företagshälsovård för NÄRF.

FYS/ friskvård

Under 2018 har förbundet investerat i ny utrustning för FYS och friskvård. Ett nytt löpband har köpts in för att på ett effektivt sätt genomföra de fystester för operativ personal som krävs enligt fastställd policy. Förbundet har även renoverat och utökat befintliga träningslokaler.

Under nästa år (2019) kommer inköp att ske av ytterligare ett löpband som ska placeras på station Vänersborg.

Skyddsronder

Uppföljning av skyddsronder fungerar bra, men kräver mycket tid i kontakter med fastighetsägare inom repektive kommun för att få till åtgärder. Årlig skydds-rond har genomförts vid 8 av förbundets 9 stationer i samverkan med skyddsombud samt fastighetsägare. Station Högsäter är för närvarande under ombyggnation, förbundet avvaktar färdigställande innan skydds-rond kan genomföras i lokalerna.

Tillbud och skador

Förbundet har hanterat och åtgärdat 25 st. tillbuds-rapporter under verksamhetsåret. Ungefär 2/3 av dessa tillbud rör brister eller skador på fordon, materiel eller lokaler. Resterande tillbud berör lindrigare personrelaterade händelser/ skador, eller tillbud som hade kunnat leda till personskador. Förbundet har hanterat 2 st. personalärenden avseende arbetsskador.

I samband med arbetsplatsträffar lämnas regelbundet information om vikten av rapportering kring tillbud samt syftet med varför det ska göras. Information kring inkomna tillbudsrapporter samt efterföljande åtgärder redovisas i skyddskommittén.

Räddningstjänstens Informationssystem för Arbetsmiljö (RIA) planeras att drifställas fullt ut under 2019. RIA ska, efter utbildningsinsats hos personal, utgöra ett hjälpmedel i arbetsmiljöarbetet för att uppnå en säkrare och effektivare arbetsplats. Systemet stödjer även det förebyggande arbetet med hjälp av digitala checklistor, ex. för skyddsronder och riskanalyser.

Ungdomsbrandkåren

En årligen återkommande och mycket uppskattad utbildning inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund är ungdomsbrandkårens verksamhet. Ett tiotal ungdomar ifrån våra medlemskommuner ges under höst- och vårtermin en introduktion i brandkunskap, samt får lära sig hur man ska agera på en olycksplats.

Då utbildningen startar på hösten hinner NÄRF både med att avsluta föregående årskurs samt starta en ny under verksamhetsåret. Kursledare utgörs av anställda brandmän inom förbundet.

Den kunskap som ungdomarna bär med sig om risker vid bränder och olyckor, kan de i sin tur sprida vidare till föräldrar och vänner. De får också livsviktig kunskap i hjärt och lungräddning (HLR) samt livräddning.

Ungdomarna får prova på några av de varierande arbetsuppgifter som en brandman utför till vardags; ex genom en heldagsutbildning vid övningsfältet Guttasjön i Borås där vanligtvis utbildning sker för brandmän att klara diverse olyckor och bränder.

De får även genomföra studiebesök på platsen för den stora diskoteksbranden 1998 vid Backaplan i Göteborg, rökdyka i container, släcka eld med handbrandsläckare, samt genomföra studiebesök hos Polismyndigheten, ambulanssjukvården och Sjöräddningen.

Vill du söka till vår utbildning som ungdomsbrandman?

Kravet för att kunna göra en ansökan är att du ska gå i årskurs 6–9 samt vara folkbokförd inom någon av förbundets medlemskommuner; Färgelanda, Mellerud, Trollhättan, Vänersborg

Förvaltningsstab

Förvaltningsstaben sköter förbundets ekonomi- och löneadministration, posthantering, diarieföring och arkivering, förberedelser och protokollförande vid direktionssammanträden, samt i övrigt ger administrativt stöd till hela verksamheten.

Utöver ordinarie arbetsuppgifter tillkommer även specifika uppdrag, både internt från förbundsledning och externt ifrån olika myndigheter och kommuner.

Som exempel kan nämnas förvaltningsstabens insats vid sommarens många skogsbränder där enhetens personal aktivt deltog i operativ stabsledning. Dokumentation och efterföljande ekonomisk uppföljning avseende personal, fordons- och materiella kostnader har krävt omfattande insatser.

Automatlarmshanteringen är ytterligare ett exempel, en uppgift som tar tid och som är i behov av en kvalitets-säkring. För att tillgodose kravet har förvaltningsstaben, mellan perioden 1 mars till 31 december 2018, haft en tillfällig resurs på visstidsanställning. Huvudsaklig sysselsättning har varit att vara behjälplig vid en betydande revidering av utformning och rutiner av samtliga automatlarmsavtal. Medarbetaren har även utgjort resurs för enhet sotning avseende kundservice/telefonhjälp 3 h per dag under perioden sep-dec.

Förvaltningsstaben stävar efter att arbeta med proaktiva åtgärder för att möta de omvärldskrav som ställs inom det administrativa och ekonomiska området. Att effektivisera rutiner kring nya system, vara väl förberedd på nya lagar och krav är ett måste.

Vad det gäller lönesystemet Hogia lön, som är nytt för i år, har anpassningar, rutiner och utbildningar som är specifika för NÄRF:s verksamhet prioriterats.

Kvalitetssäkring av systemet är genomförd och uppdatering av inrapporterade uppgifter sker löpande.

Dataskyddsförordningen (GDPR) är en tillkommande resurskrävande uppgift som ska utföras enligt lag. Ytterligare åligganden enligt lagkrav, som tillkommer f.r.o.m. årsskiftet, är redovisning av arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI), pensionsredovisning på individnivå samt införs nya rutiner vid beräkning av sjuklön, karensdag blir karensavdrag, åtgärder som är tidskrävande och ställer stora krav på personalens kunskande.

Som ett led i att upprätthålla kompetensen har personal inom förvaltningsstaben under året genomfört utbildning inom lönesystemet, arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI), kommunal redovisning samt kommunal nämndadministration. Utbildningar utförs löpande och efter inventerat och målanpassat behov.

Under hösten har förvaltningsstaben även förberett införande av mottagande av e-fakturer ytterligare ett lagkrav som träder i kraft from 1 april 2019.

Inom flertalet av arbetsområdena sker tät samverkan mellan förvaltningsstaben och HR-ansvarig.

Resultaträkning (tkr) för Förvaltningsstab*(Ansvar 30)*

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	202	293	91	204
Summa intäkter	202	293	91	204
Personalkostnader	-2 265	-2 575	-310	-4 064
Driftskostnader	-1 342	-1 497	-155	-792
Summa kostnader	-3 607	-4 072	-465	-4 856
Resultat	-3 405	-3 779	-374	-4 652

Verksamheten redovisar ett minusresultat jämfört med budget (-374 tkr).

Intäkterna överstiger budget med 91 tkr, intäkten innehåller ersättning för MSB utbildningar där motsvarande kostnad registreras under kostnader. En återbetalning av försäkringspremier från Länsförsökringar på 37 tkr bidrar till intäkten.

Personalkostnader överstiger budget med 310 tkr vilket beror på tillfällig anställning av en extraresurs under perioden mars – dec 2018. Personen har arbetat med kvalitetssäkring av avtal och rutiner avseende automatiska brandlarm. Tjänsten är ej budgeterad.

Övriga kostnader härrör till HR-verksamheten och utgör personalåtgärder som ej var förutsedda.

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) bildades 1 juli 1997.

Vi har ansvar för att bedriva räddningstjänst och olycksförebyggande arbete inom förbundets fyra medlemskommuner;

Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg

Enhet ledningscentral

Redundant larmmottagning

Förbundet har under året införskaffat den teknik som används av SOS Alarm AB. Genom detta har förutsättningar skapats för att, vid avbrott i LC, kunna nyttja annan ledningscentral med samma teknik.

Tester har genomförts, med lyckat resultat, med Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG). Inom cirka 1 timme lyckades RSG flytta personal från Göteborg till LC Trollhättan för att hantera larm ifrån NÄRF:s ledningscentral.

Anspänningstider;

Funktion inom enhet LC genomför regelbundet kontroll av registrerade händelserapporter. De angivna anspänningstiderna överskrider i vissa fall de, enligt handlingsprogrammet, tillåtna.

Generellt sett är det oerhört svårt att hitta en metod och teknik som ger en helt rättvisande bild för att mäta anspänningstidernas längd. Vidtagna åtgärder är att rapportansvarig är extra noggranna med att dokumentera avsteg vid anspänningstid.

Det är främst externa faktorer som medför att insatserna blir försenade, men även interna faktorer kan pekas ut.

Olycksundersökning

En olycksutredning syftar till att klarlägga hur ex. brandskyddet har fungerat vid räddningsinsatsen. Utredningen ska även klarlägga hur räddningsinsatsen har genomförts och vilka erfarenheter som går att dra av genomförandet. Detta görs för att förbättra genomförandet av räddningsinsatser och dra lärdomar av hur brandskyddet fungerade i aktuellt fall.

Under året har enheten genomfört två olycksundersökningar. En kring brand i byggnad 31 januari 2018 i Trollhättan, där olycksdrabbade togs ut från fastigheten via balkonger med hjälp av räddningstjänstens höjdfordon. 2 personer fick föras till sjukhus p.g.a. påverkan av brandgaser.

Den andra utredningen avsåg en brand i byggnad 13 februari 2018 i Brålanda, där en person påträffades död i samband med branden.

Utredningarna har visat att samverkan mellan inblandade aktörer har fungerat bra under båda räddningstjänstinsatserna och att den operativa personalen agerat på ett korrekt sätt.

Automatalarm

Syftet med ett automatiskt brandlarm är att skydda människor, egendom och miljö. En brand som upptäcks tidigt medför goda förutsättningar för att hinna utrymma lokaler samt begränsa skador på egendom och miljö. Det ger även ett tidigt larm till räddningstjänsten. Vissa verksamheter har krav på att ha automatiska brandlarm utifrån bygglagstiftning, försäkringskrav etc.

Antalet automatiska brandlarmsanläggningar hos NÄRF är ca 450 st, varav 121 st är direktanslutna till NÄRF LC. Under året har arbete pågått med att kvalitetssäkra automatlarmsprocessen. Syftet är att få enklare och tydligare rutiner för såväl kund som NÄRF och därigenom högre kvalitet och tillgänglighet för kunderna. Informationsmöten genomfördes under hösten för våra kunder inför planerad förändring.

I september 2018 sades samtliga tidigare tecknade automatlarmsavtal upp, inför nytecknande. De nya avtalen säkerställer rättssäkerhet och korrigerar tidigare felaktigheter i äldre avtal. Detta arbete kommer att fortlöpa under verksamhetsåret 2019.

Direktanslutna automatiska brandlarm, NÄRF LC

ÅR	2016	2017	2018
Kommun	Antal	Antal	Antal
Färgelanda	0	1	2
Mellerud	17	19	21
Trollhättan	11	17	25
Vänersborg	50	64	73
Totalt	78	101	121

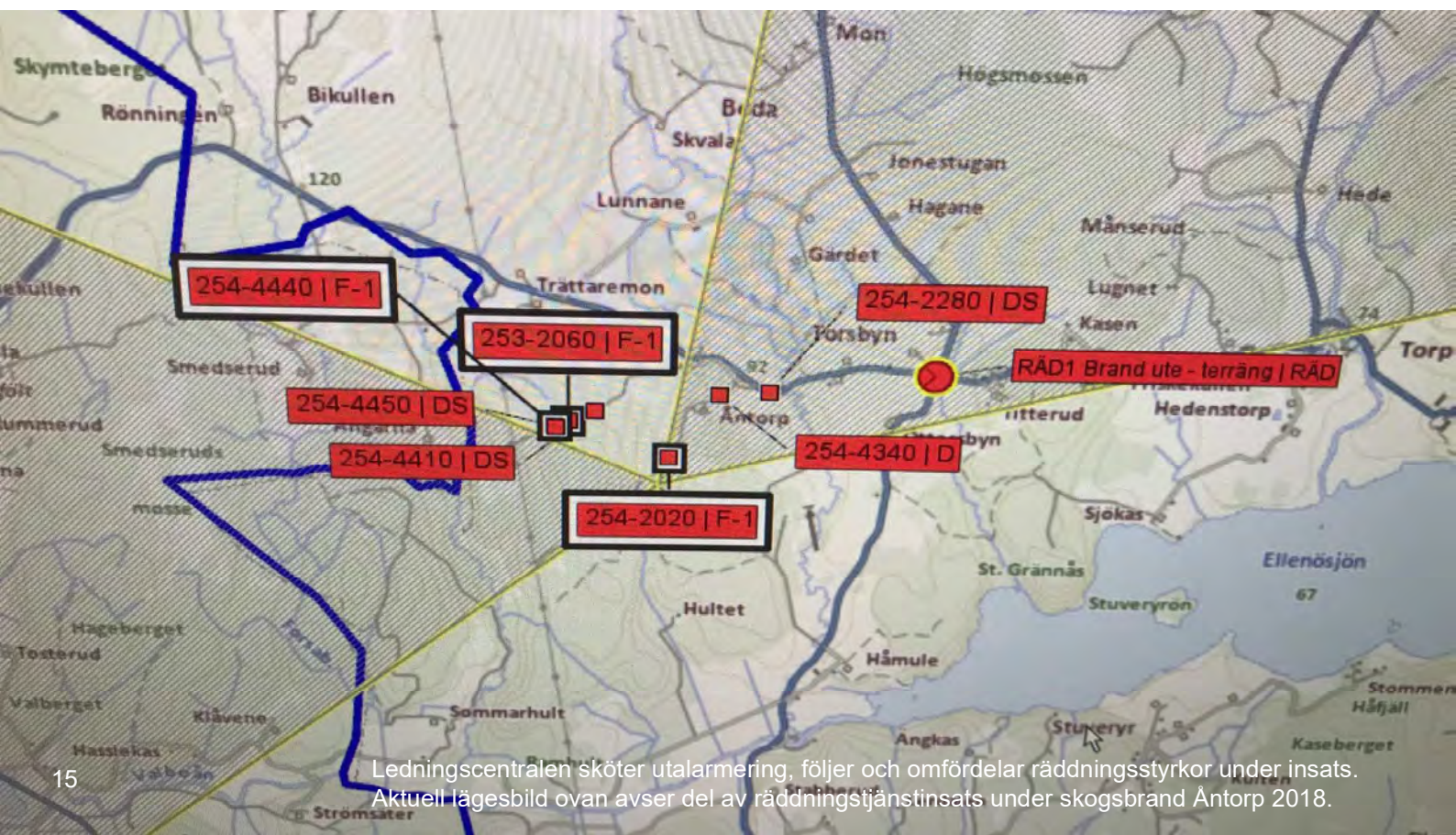
Resultaträkning (tkr) för enhet Ledningscentral*(Ansvar 40)*

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	1 498	1 639	141	1 551
Summa intäkter	1 498	1 639	141	1 551
Personalkostnader	-4 826	-5 192	-366	-4 530
Övriga kostnader	-4 843	-4 980	-137	-4 551
Summa kostnader	-9 669	-10 172	-503	-9 081
Resultat	-8 171	-8 533	-362	-7 530

Verksamheten visar på ett minusresultat jämfört med budget (-362 tkr).

Intäkterna är högre än budgeterat med 141 tkr vilket kan härledas till nyanslutningar av abonnemang för automatiska brandlarm, 50 tkr. Täckning av personalkostnader vid skogsbränder genererar 80 tkr och debitering av övernattning vid värdskap 10 tkr.

Personalkostnader överstiger budget med -366 tkr vilket beror på felbudgetering av personalkostnader. Övriga kostnader överstiger budget med -137tkr. IT-kostnader för kvartal 4 år 2017 debiterades inte under 2017, och är fakturerat med 132 tkr.

Ledningscentralen sköter utalarmering, följer och omfördelar räddningsstyrkor under insats. Aktuell lägesbild ovan avser del av räddningstjänstens insats under skogsbrand Åntorp 2018.

Enhet beredskap

Den primära uppgiften för operativ beredskap är att kommuninnevånare och besökare ska känna sig trygga inom NÄRF:s område. Vi ansvarar för att, vid olyckor och överhängande fara för olyckor, hindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö.

Händelser under året

Flera skogsbränder har härjat i landet i sommar, varav några i förbundsområdet. Skogsbränderna i Åntorp och Kroppefjäll, i Färgelanda kommun, var extra resurskrävande.

Förbundets beredskapsstyrkor har också funnits tillgängliga som extra förstärkningsresurs inom samverkan för Räddsam VG. Vår personal har utgjort hjälpt vid de stora skogsbränderna i Värmland och Dalarna, samt vid skogsbranden vid Bratteröd, Uddevalla kommun. NÄRF skickade också förstärkning till Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG) vid en större kvartersbrand i Göteborg.

Förutom de insatser som kan kopplas till den extrema sommaren, har förbundet även hanterat en del större insatser avseende brand i byggnad.

- Brand i byggnad 2018-01-31, Trollhättan
- Brand i byggnad 2018-02-13, Brålanda
- Industribrand 2018-05-12, Trollhättan
- Skogsbrand Åntorp 2018-07-13, Färgelanda
- Skogsbrand Kroppefjäll 2018-07-24, Färgelanda
- Bistånd med brand- och ledningspersonal vid skogsbränder i Hagfors, Sala och Älvdalens kommuner.

Operativ bemanning

Problematiken med rekrytering av arvodesanställd personal bottnar sig i att många idag pendlar till sina ordinarie arbetsplatser, vilket gör att det blir svårt att rekrytera personal till deltidsstationer i hemorten.

NÄRF har därför, tillsammans med medlemskommunerna, sett över möjligheterna att rekrytera arvodesanställd personal från kommunal verksamhet i framtiden. Initialt har denna form av rekrytering påbörjats i Färgelanda kommun med gott resultat.

Under året har bemanningen på förbundets deltidsstationer (RIB) varit ganska god och förbundet har även genomfört några nyanställningar. Station Vargön har dock fortfarande problem med att få full bemanning, vilket dock ser ut att lösas på sikt. Genom god planering och med personal som ställer upp har NÄRF klarat sitt uppdrag.

Under hösten 2017 fick enheten i uppdrag att utreda bemanningssituationen inom förbundets operativa heltidsorganisation. Bakgrunden var att bättre kunna planera för den ökade lagstadgade personalfrånvaron, t ex. vård av barn och föräldraledigheter.

Resultatet av utredningen redovisades i början av 2018 och innehöll en riskanalys över nuläget kring bemanningssituationen, samt förslag på åtgärder för att säkerställa god arbetsmiljö, arbetsplanering och utförandet av kommunalt uppdrag. Den åtgärd som krävs för att minska eller helt ta bort angivna risker, är att öka bemanning/ höja anställningsfaktorn inom förbundet.

Arbetsgivaren har även vidtagit åtgärder för att minska komp- och semesterskulder, gränsen på högst 30 dagar sparade semesterdagar har bidragit till att semesterkulden har minskat.

Övningsverksamhet och kompetensutveckling

Löpande under verksamhetsåret genomförs olika övningar och kompetensutvecklingsåtgärder för att utöka och bibehålla personalens kunskapsnivå.

Förbundet har bl.a. genomfört kompletterande motorsågsutbildning för personal som saknat denna kompetens. Brandövningar har skett kring "hög riskmiljö". Operativ personal har deltagit i en övning kring arbetsplatsolyckor på byggarbetsplats efter förfrågan från byggföretag. En mycket lärorik övning för både räddningstjänstens personal, anställda vid företaget och samverkande parter.

Preparandutbildningar har genomförts under vårhöstperiod för nyanställd RIB-personal, en viktig grundläggande introduktionsutbildning som sedan ligger till grund för fortsatta MSB-utbildningar.

Förbundets yttre befäl har medverkat vid en utbildning i Skövde med tema, pågående dödligt våld (PDV) och terror. Utbildningen genomfördes i regi för samverkan inom Räddsam VG. Våra befäl har även påbörjat en arbetsmiljöutbildning.

Särskilt utpekade verksamhetsuppdrag

Uppdraget att utreda förutsättningarna för genomförande av värmeövningar i egen regi, enligt AFS-krav², har under hösten landat i genomarbetad kravspecifikation. Under första kvartalet 2019 beräknas upphandlingsprocessen påbörjas.

² Arbetsmiljöverkets författningssamling, AFS 2007:7

Brandskyddsföreningens maskot "Flammy" är ett gosdjur som delas ut till barn som behöver lite tröst och trygghet när de varit med om en olycka. Här illustrerad utav en av förbundets brandmän.

Utåtriktad verksamhet

En god samverkan med skolorna inom förbundets medlemskommuner har medverkat till en mycket lyckad informations- och praoverksamhet för skolorna.

Beredskapspersonal har tagit emot flertalet studiebesök. Informationsinsatser har genomförts på allmän plats samt vid olika evenemang under året. Operativ personal har också genomfört HLR-utbildningar.

Uppdraget att arbeta bredare ut mot samhällsmedborgare genom informations- och utbildningsinsatser sköts av Resurs och utvecklingsgruppen (RUG).

RUG genomför brandkunskapsutbildning för elever i årskurs 5 inom förbundets medlemskommuner. De deltar i olika informationsaktiviteter ute på skolor, ex. "blåljusfika" och "Topprojektet" och med syfte att förmedla viktig brandkunskap, samt informera om brandmannayrket för eleverna. Deltagande har skett vid yrkesmässan på Lyrfågelskolan.

Även proaktivt arbete har genomförts genom att besöka skolor där brandrelaterade händelser inträffat under höstterminen.

Resultaträkning (tkr) för enhet Beredskap*(Ansvar 50)*

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	4 404	5 486	1 082	4 891
Summa intäkter	4 404	5 486	1 082	4 891
Personalkostnader	-52 347	-52 433	-86	-49 330
Övriga kostnader	-797	-1 274	-477	-816
Summa kostnader	-53 144	-53 707	-563	-50 146
Resultat	-48 740	-48 221	519	-45 255

Verksamheten visar på ett plusresultat jämfört med budget (519 tkr).

Intäkterna är 1 082 tkr över budget, vilket kan härledas till täckning av kostnader vid skogsbränder med 1 251 tkr, ersättning för hjälp till annan räddningstjänst 113 tkr samt funktionskontroll som överstiger budget med 100 tkr. Intäkter för teknisk återställning fortsätter att minska och ligger under budget med -389 tkr.

Personalkostnaderna ligger över budget med -86 tkr, personalkostnader för skogsbränderna inkluderas i resultatet.

Övriga kostnader ligger över budget med -477 tkr. Hjälp från andra räddningstjänster har kostat enhet beredskap ca 60 tkr och kostnader vid skogsbränder för material, helikopterhjälp mm ca 155 tkr.

Fys-utrustning/ aktiviteter överstiger budget med 63 tkr och övningsverksamheten överstiger budget med ca 60 tkr.

Ytterligare en post som överstiger budget är kostnad för platsbefäl i Mellerud, ett avtal där NÄRF hyr personal av Melleruds kommun och som tecknades om att gälla för år 2018. Avtalet är 150 tkr dyrare än beräknat. Budgeten för 2019 har omfördelats så att redovisningen visar på en mer rättvisande bild.

Enhet teknik

Enhet teknik har hand om löpande underhåll och reparationer på förbundets materiel, fordon och fastigheter. Genom regelbundna kontroller och åtgärder tillgodoser enhetens personal att materiella tillgångar håller en hög kvalitet och drifttillförlitlighet som motsvarar uppställda krav.

Enhetens tekniker utför även uppdrag åt förbundets ledningscentral och löpande underhåll av VMA-anläggningar (viktigt meddelande till allmänheten) inom medlemskommunerna.

Fordonsansvarig planerar och ansvarar för att underhåll, service, reparationer samt att gällande kontroller utförs på förbundets fordon och maskiner.

Under året har förbundet även köpt in en begagnad brandbil ifrån en annan räddningstjänst. Inköpet ligger utanför budget. Fordonet ska brukas av resurs- och utvecklingsgruppen (RUG) samt utgöra reservbil för RIB stationer.

Underhåll och lokalplanering

Uppföljningen av kontroller sker löpande under året. Det är i vissa fall svårt att genomföra till 100 %, men fungerar tillfredsställande.

Enheten har också i uppdrag att inventera och sammanställa förbundets behov av ändamålsenliga lokaler. Arbetet bedrivs löpande och sker i samverkan med medlemskommunerna. Pågående lokalplanering för räddningstjänstens verksamhet ska säkerställa att de lokaler, i vilka vi bedriver verksamhet, är väl anpassade för verksamheten och har en framtida utvecklingsmöjlighet.

Det samma gäller för sotningsverksamheten där enhet teknik aktivt har deltagit i att finna lämplig lokal samt medverkat vid verksamhetsanpassning av lokalen.

I samverkan med enhet LC (ledningscentralen) har skalskydd och tillgänglighet av ledningscentralen setts över. Arbetet har inneburit förstärkning av brandcellsgränser, sektionering av ventilation samt integrering av nya dörrmiljöer i förbundets låssystem.

Deltagande har även skett i planeringen kring uppgradering/ förbättring av befintligt övningshus i Trollhättan. Rengöring av övningshuset skedde under hösten. Projektet med att skapa förutsättningar för förbundet att bedriva rökdykningsövningar för personal i egen regi fortlöper under 2019.

Ny utrustning har installerats på Trollhättans brandstation för att förenkla och effektivisera fordonstvätten. Utbytet av utrustning har medfört att förbundet kan leva upp till de miljökrav som ställs, samt skapa förutsättningar för konceptet friska brandmän.

Investeringar

Under året har ett antal reinvesteringar genomförts inom området för teknik. Föråldrad och trasig utrustning har bytts ut för att uppfylla en god driftsäkerhet och arbetsmiljö. Investeringar som genomförs sker enligt fastställd investeringsplan.

Under året har enheten bland annat hanterat följande investeringar:

- Andningsskyddsutrustning till operativ personal
- Personlig skyddsutrustning, larmställ till operativ personal
- Brandmateriel, så som IR-kamera (infraröd), slang, lyftkuddar
- Skogsbrandsmateriel, slang och skyddsutrustning

Resultaträkning (tkr) för enhet Teknik

(Ansvär 60)

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	466	694	228	931
Summa intäkter	466	694	228	931
Personalkostnader	-1 816	-1 849	-33	-2 188
Övriga kostnader	-5 864	-6 406	-542	-6 367
Summa kostnader	-7 680	-8 255	-575	-8 555
Resultat	-7 214	-7 561	-347	-7 624

Verksamheten visar på ett minusresultat jämfört med budget (-347 tkr).

Intäkterna är 228 tkr över budget vilket kan härledas till material vid skogsbränder med 43 tkr, ersättning vid försäkringsärende 74 tkr, försäljning av material 86 tkr samt hyror och försäljning av tjänster med ca 30 tkr.

Personalkostnader ligger strax över budget -33 tkr.

Övriga kostnader överstiger budget med -542 tkr, vilket kan härledas till inköp av begagnad brandbil om 140 tkr, bränslekostnader som ligger över budget med 317 tkr, till största delen beroende av skogsbränderna, samt entreprenadkostnader som överstiger budget med 173 tkr.

Enhet samhällsskydd

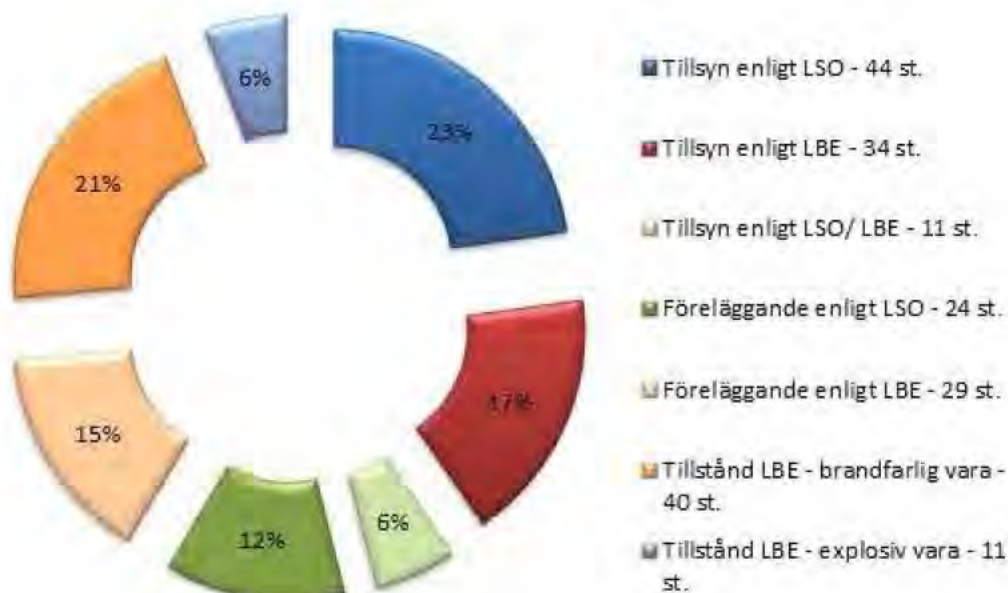
Enhet Samhällsskydd medverkar och är drivande i ett flertal uppdrag inom förbundet. Specialkompetens finns kring Boverkets byggregler, brandskydd och räddningstjänstens möjligheter till insats. Under hösten har enheten varit underbemannad pga. en vakant tjänst avseende brandingenjör. Sammantaget har detta inneburit att målsättningen för utförande av tillsyner inte helt uppfyllts.

Medarbetare på enheten har exempelvis arbetat med handlingsprogram med tillhörande riskanalys, samverkat med andra myndigheter inom dammsäkerhet, utredning om medlemskommunernas brandpostnät, samt räddningstjänstens förmåga/ möjlighet att utgöra den alternativa utrymningsvägen från bland annat bostäder.

Förbundet har hanterat 51 st. tillståndsansökningar enligt LBE under perioden; 40 st. avseende brandfarlig vara (gas/ vätska) samt 11 st. avseende explosiv vara. Per den 31 december 2018 uppgick antalet befintliga tillstånd för brandfarlig vara till 220 st inom förbundsområdet. För explosiva varor fanns 59 st. befintliga tillstånd.

1 årsarbetskraft har avsatts för ärendehantering inom LBE; varav 0,8 till tillståndsprövning och 0,2 för tillsyner. Inom LSO har 3 årsarbetskrafter avsatts för tillsynsverksamhet samt 1 för information och rådgivning. Beräkningen baseras på en årsarbetskraft motsvarande 1 600 timmar.

Ärendehantering LSO/ LBE

Remisshantering

Tematillsyn har genomförts på 9 st. restauranger i Trollhättan genom myndighetsgemensam kvällstillsyn.

4 st. händelsebaserade tillsyner har gjorts efter inträffade bränder.

Enligt fastställd tillsynsplan för kommande två verksamhetsår ska enheten under 2019 genomföra tematillsyn på uppställningsplatser för räddningsfordon och höjdfordon samt räddningsvägar.

Därtill planerade tillsyner avseende på 2 kap 4§, farlig verksamhet.

De vanligast ställda kraven på åtgärder i samband med tillsyn enligt LSO är brister kring utrymningsförhållanden och brandcellsgränser. En annan utveckling som uppmärksammats inom området för LBE är att det råder oroväckande dåliga kunskaper inom näringslivet kring butikshantering av brandfarliga varor.

Dialog har förts med remissinstanser med syfte att minimera antalet inkomna remisser, samt optimera att remissvar lämnas framförallt i de ärenden som innefattas av räddningstjänstens verksamhetsområde. Antalet remisser inom byggprocessen har därmed minskat. Remisser avseende serveringstillstånd och polisiära ärenden ligger dock på samma nivå som föregående verksamhetsår.

För närvarande pågår en översyn avseende vilka interna förutsättningar som finns för att bistå enheten med resurser för utförande av tillsyner. Veckovisa avstämningssmöten genomförs även i verksamheten för att förbättra och effektivisera arbetet ytterligare, samt verka för att handläggare ska få en gemensam bild inom området för myndighetsutövning. Enheten arbetar aktivt för att sprida kunskaper och utöka medarbetarnas kompetens inom olika områden för att bli mindre sårbara vid ökad arbetsbelastning eller vid personalfrånvaro.

Från 1 november 2018 tillämpar enhet Samhällsskydd förenklad delgivning. Införandet grundar sig i att det i många tillsynsärenden varit svårt att få den enskilde att återsända delgivningskvitton, trots påminnelser, telefonkontakter och information vid tillsynsbesök. Den enskilde har fått handlingen, men glömt eller inte förstått att kvittot ska skickas tillbaka.

Vid förenklad delgivning skickas två brev, i det första skickas den handling som ska delges mottagaren. Nästa arbetsdag skickas ett kontrollmeddelande till delgivningsmottagaren om att handlingen har skickats. Mottagaren behöver därmed inte skicka in något bevis på att handlingen har mottagits. Delgivningsmottagaren anses delgiven när två veckor har passerat från det att handlingen skickades.

Enheten har inför införandet av ny rutin reviderat berörda blanketter avseende ärendehantering för brandfarlig och explosiv vara. Information kring processen med förenklad delgivning till allmänhet har lagts till i blanketter, samt publicerats på förbundets externa webbplats.

Utbildning

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund erbjuder en rad externa utbildningar till den enskilde för att öka kunskaperna om brandskydd och bidra till ett säkrare samhälle. Enhetens personal deltar därutöver vid flertalet mässor under året för att sprida information till samhällsmedborgare. Under året har enhetens personal utbildat omkring 2 200 personer, merparten anställda i någon av våra fyra medlemskommuner.

Genomförda utbildningstillfällen avser grundläggande brandskydd 55 st., repetitionsutbildning 44 st., utrymningsövningar 12 st., samt externa utbildningar 10 st. Utbildning för heta arbeten introducerades under året, 4 tillfällen har genomförts. Privata aktörer som, enligt den fria konkurrens på marknaden, verkar inom förbundets upptagningsområde leder till en mindre efterfrågan än vad som förväntats.

Resultaträkning (tkr) för enhet Samhällsskydd

(Ansvaret 70)

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	2 110	1 822	-288	2 099
Summa intäkter	2 110	1 822	-288	2 099
Personalkostnader	-3 908	-3 763	145	-4 011
Övriga kostnader	-169	-170	-1	-224
Summa kostnader	-4 077	-3 933	144	-4 235
Resultat	-1 967	-2 111	-144	-2 136

Verksamheten visar på ett minusresultat jämfört med budget (-144 tkr).

Intäkterna ligger under budget med -288 tkr. Intäktsbortfallet beror till stor del av omprioriteringar p.g.a. tillkommande uppdrag. Specialkompetens för att hantera vissa uppdrag finns inkom inom denna enhet, med följd att antalet tillsyner, som budgeten grundar sig på, inte utförts i den utsträckning som varit planerat.

Personalkostnaderna ligger under budget med 145 tkr. En personal har slutat sin anställning under hösten och det har varit problem med att rekrytera ny personal. Detta påverkar naturligtvis även intäkterna negativt. Rekrytering har nu skett och tjänsten tillsätts 2019-03-01. Övriga kostnader ligger i fas.

Enhet sotning

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund ansvarar för sotning och brandskyddsontroller inom Färgelanda kommun och Trollhättans Stad.

Enheten har under delar av året haft resurser för att stötta den ordinarie administrativa bemanningen. Bland annat genom att en skorstensfejartekniker, 1 dag/ vecka, arbetat med arbetsplanering. Enheten har också haft stöttning av en tillfällig administrativ resurs från förvaltningsstaben under sep-dec med 3 tim/ dag, vilken svarat för telefonhjälp/ kundservice.

En skorstensfejare med 5 års tidigare erfarenhet av yrket har erhållit tillsvidareanställning.

Arbetet med att kvalitetssäkra enhetens ärendehandläggning är påbörjad. Syftet är att erhålla en rätts-säker process kring protokollförande, utfärdande och uppföljning av förelägganden. Som ett led i arbetet sker tät samverkan med berörda medlemskommuner kring frågor knutna till verksamhetsområdet; ex. nyinstallationer på restauranger och ej godkända takskyddsanordningar på fastigheter.

Arbetsmiljö

I mitten av oktober flyttade enheten in i nya verksamhetsanpassade lokaler i Trollhättan. Flytten har medfört en sänkt hyreskostnad samt skapat bättre förutsättningar för en god arbetsmiljö avseende "svart" och "vitt" arbetsområde.

Vidare åtgärder har skett inom det systematiska arbetsmiljöarbetet utifrån konceptet friska sotare och säker arbetsmiljö. Enligt framtagna åtgärdsplan arbetar arbetsgivaren med åtgärder för att minska personalens exponering för skadliga ämnen och risk för fallolyckor.

Statistik för sotningsverksamheten

2,5 årsarbetskrafter har avsatts till att genomföra brandskyddskontroller enligt LSO. Beräknat på en årsarbetskraft motsvarande 1 600 timmar.

Totalt har personalen genomfört 3 314 brandskyddskontroller samt 7 287 rengöringar (sotningstillfällen) inom Färgelanda och Trollhättans kommun.

Antalet beviljade ansökningar för egenotning uppgår till totalt 5 st. varav 3 st. i Färgelanda och 2 st. i Trollhättan. 1 avslag p.g.a. ej tillräcklig kompetens hos sökanden.

Antalet inträffade soteldar under året uppgår till 3 st. Därtill en brand i värmepanna, ej soteld. Samtliga händelser inom Trollhättan.

- 2018-02-22 Soteld i röckanal, värmepanna, trots uppfylld sotningsfrist.
- 2018-03-02 Soteld i röckanal, köksspis, trots uppfylld sotningsfrist
- 2018-12-25 Soteld i röckanal, värmepanna. Fastigheten hade hyrts ut. Fastighetsägaren hade inte meddelat sotningskontoret kring utökad eldning/ behov av tätare rengöring.

Påtalade brister och fel

Syftet med en brandskyddskontroll är att i ett tidigt skede upptäcka fel och brister hos anläggningen som kan innebära risk för brand. Brister av mindre allvarlig karaktär, ej risk för brand, tilldelas en 1:a vid anmärkning i protokollet. 302 st. fastighetsägare har tilldelats en 1:a i anmärkning vid brandskyddskontroll inom Färgelanda. Motsvarande antal för Trollhättan uppgår till 1 582 st.

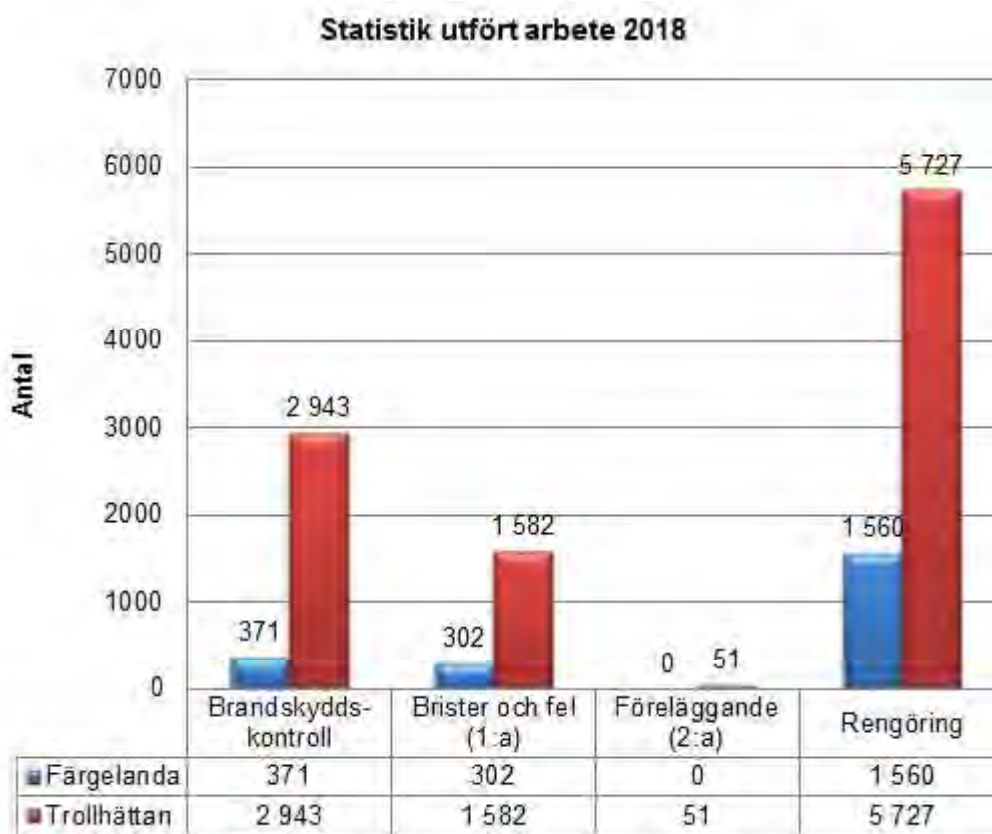
Antal brandskyddskontroller som påvisar allvarliga brister och fel tilldelas en 2:a i anmärkning. Fastighetsägaren erhåller då ett föreläggande som anger vilka åtgärder som måste vidtas för att uppnå gällande lagkrav för brandsäkerhet. Främst ses brister kring taksäkerhetsanordningar, avstånd till brännbart material, bristfällig isolering, bristfälliga skorstenar, rensluckor som saknas samt sönderbrända baffelplåtar.

Totalt 51 st. förelägganden har tilldelats fastighetsägare inom Trollhättan. Inga förelägganden har utfärdats inom Färgelanda. 2 st. av dessa ärenden har gått vidare till Direktionen för beslut om vitesföreläggande. I ett ärende har fastighetsägaren vidtagit förelagda åtgärder inom utsatt tid, vilket medförde att vitesbelopp inte behövde utdömas. I det andra ärendet kommer återkontroll ske hos fastighetsägaren under våren 2019.

Enheten har utfört färre kontroller än planerat i Färgelanda. Något som härrör till att det fortfarande upptäcks felaktiga uppgifter i det sotningsregister som övertogs från tidigare aktör. Dubbelregistrerade fastigheter medför att statistiken påvisar felaktiga uppgifter. Ett resultat om 95 % bedöms därför vara mer rättvisande.

Åtgärder för att komma tillrätta med felaktiga uppgifter i registret sker löpande. Resultatet för Trollhättan (116 %) grundar sig i att enheten utfört riktat arbete för att komma i kapp med brandskyddskontroller som släpat efter.

Statistik för sotningsdistrikten	2017		2018	
	Färgelanda	Trollhättan	Färgelanda	Trollhättan
Brandskyddskontroll (BSK)				
Antal utförda BSK	709 st.	2 153 st.	371 st.	2 943 st.
Procentuell måluppfyllelse jmf. objekt i frist för BSK 2018	76 %	92 %	46 % (95 %)	116 %
Brister och fel, mindre allvarlig karaktär 1:a	596 st.	1 307 st.	302 st.	1 582 st.
Brister och fel, 2:a med följd föreläggande	0 st.	87 st.	0 st.	51 st.
Rengöring (sotning)				
Antal utförda rengöringar	1 585 st.	5 793 st.	1 560 st.	5 727 st.
Procentuell måluppfyllelse jmf. objekt i frist för rengöring 2018			62,74 %	84,77 %
Beviljad dispens för egenstotning	9 st	4 st	3 st.	2 st.
Soteld	0 st	3 st	0 st.	3 st.

Införande av SMS-avisering

Fr.o.m. hösten 2018 har enhet Sotning infört tjänst för SMS-påminnelse inför det att sotning- och brandskyddskontroll ska utföras. Brevledes avisering skickas ut 2-3 veckor före budad tid, därefter skickas SMS-påminnelse ut till kunden 2 dagar före utlovad tid.

Registrering av person-/ fastighetsuppgifter sker för att vi ska kunna genomföra lagstadgad sotning eller brandskyddskontroll, samt skicka kundfakturor och hantera betalningar avseende ovan nämnda.

Resultaträkning (tkr) för enhet Sotning*(Ansvaret 98)*

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	4 900	5 080	180	4 755
Summa intäkter	4 900	5 080	180	4 755
Personalkostnader	-3 548	-3 434	114	-3 496
Övriga kostnader	-1 352	-1 537	-185	-1 376
Summa kostnader	-4 900	-4 971	-71	-4 872
Resultat	0	109	109	-117

Verksamheten visar på ett plusresultat jämfört med budget (109 tkr).

Intäkterna överstiger budget med 180 tkr vilket beror på enhetens satsning på att utföra brandskydds-kontroller som släpade sedan tidigare.

Personalkostnader understiger budget med 114 tkr och kan härledas till att en skorstensfejartekniker har avslutat sin anställning under året. Tjänsten har återsatts med en skorstensfejare, vilket är en tjänst som genererar ett lägre löneläge. Personal på enheten har även varit föräldraledig/ haft vård av barn, vilket genererar lägre personalkostnader.

Övriga kostnader överstiger budget med 185 tkr. Det kan härledas till leasingavgifter för fordon som var tänkt att köpas 45 tkr (redovisades i investeringsbudgeten), inköp av utrustning för uppdraget 27 tkr, bränsle och ombyggnation av fordon 40 tkr, portoavgift 24 tkr, licensavgifter 10 tkr samt kostnader för IT och telefoni 37 tkr.

Årets resultat för sotningsenheten bokförs som skuld hos NÄRF, fördelning enligt beslut av enhetschef sotning, Färgelanda 25 % samt Trollhättan 75%.

Resultaträkning (tkr) sotning, Trollhättan

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	3 675	3 810	135	3 566
Summa intäkter	3 675	3 810	135	3 566
Personalkostnader	-2 661	-2 576	86	-2 622
Övriga kostnader	-1 014	-1 153	-139	-1 032
Summa kostnader	-3 675	-3 728	-53	-3 653
Resultat	0	82	82	-86

Resultaträkning (tkr) sotning, Färgelanda

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	1 225	1 270	45	1 189
Summa intäkter	1 225	1 270	45	1 189
Personalkostnader	-887	-859	29	-874
Övriga kostnader	-338	-384	-46	-344
Summa kostnader	-1 225	-1 243	-18	-1 218
Resultat	0	27	27	-29

Mål och måluppfyllelse

NÄRF:s uppdrag innebär arbeta med myndighetsutövning, olycksförebyggande åtgärder och operativa räddningsinsatser med syfte att minska antalet bränder och skador till följd utav bränder.

Uppdraget fordrar ständigt förbättring av verksamheten för att uppfylla krav och behov ifrån våra medlemskommuner och samhällsmedborgare med utgångspunkt på LSO (lagen om skydd mot olyckor).

Arbetsgivaren ansvarar för att informera om och implementera fastställda verksamhetsmål inom förbundet. Genom stort engagemang och bred kunskap hos medarbetarna uppnås en god utveckling, kvalitet och kontroll av verksamheten.

Uppföljningen säkerställer att verksamheten bedrivs på ett korrekt och kostnadseffektivt sätt. Den visar även hur förbundet lever upp till, de direktiv som direktionen och förbundschefen, beslutat i enlighet med handlingsprogram, budget- och verksamhetsplan samt mål och verksamhetsuppdrag.

Vikten av intern och extern informations spridning i och om verksamheten är stor. Tät samverkan sker med olika aktörer för att förmedla och hantera viktig samhällsinformation. Internt inom verksamheten hålls arbetsplatsträffar, medarbetarsamtal, fackliga förhandlingar, informationsmöten etc.

Arbetsgivaren ansvarar för att nödvändiga styrdokument och instruktioner finns framtagna och är aktuella för verksamhetens olika delområden. Varje morgon, året om, genomför de operativa heltidsstyrkorna Check-Points³ inför skiftbyten.

Anpassningar utifrån GDPR

Dagligen hanteras personuppgifter på något sätt inom verksamheten. Hanteringen är nödvändig för att kunna fullgöra de åtaganden och tjänster som åligger räddningstjänstens uppdrag.

Arbetet med verksamhetsanpassningar med anledning utav Dataskyddsförordningen (GDPR) har varit högt prioriterad under året. Förbundet ligger i fas med de krav som föreligger enligt lagstiftningen. Goda rutiner har framarbetats för att hantera dessa frågor löpande i verksamheten.

3 Med Check-Points avses videokonferensmöten mellan Trollhättan och Vänersborgs heltidsstationer.

Resultaträkning (tkr) för Verksamhetsledning

(Ansvar 80)

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	0	194	194	0
Summa intäkter	0	194	194	0
Personalkostnader	-2 124	-2 388	-264	0
Övriga kostnader	-3 81	-307	74	0
Summa kostnader	-2 505	-2 695	-190	0
Resultat	-2 505	-2 501	4	0

Verksamheten visar på ett plusresultat jämfört med budget (4 tkr).

Intäkterna överstiger budget med 194 tkr och härrör till ersättning för personalkostnader vid skogsbränderna.

Personalkostnader överstiger budget med -264 tkr vilket beror på att tjänstgöring som RCB (Räddningschef i beredskap) redovisas under verksamhetsledning. RCB har i hög utsträckning tjänstgjort under tiden för sommarens skogsbränder.

Övriga kostnader understiger budget med 74 tkr vilket beror på att utbildningar inte är genomförda enligt plan.

Extern/ intern information		
Förbundet ska ha goda rutiner för informationspridning till allmänhet, media och anställd personal.		
Aktivitet	Kommentarer	Resultat
Samverkan kring samhällsviktig information	Förbundet samverkar med informationsansvariga inom medlemskommuner samt myndigheter. Förbundet medverkar löpande under verksamhetsåret vid utvalda evenemang. Förbundets webbplats tillhandahåller viktig information till allmänheten.	Uppfyllt
Arbetsplatsträffar, informationsmöten, medarbetarsamtal etc.	Arbetsplatsträffar (APT), informationsmöten, medarbetarsamtal, förhandlingar med fackliga parter etc. sker löpande under året. Varje dag, året om, genomförs Check-Points (video-konferensmöten) för operativa heltidsstyrkor i samband med skiftbyte.	Uppfyllt
Styrdokument/ instruktioner etc.	Nödvändiga styrdokument, instruktioner och blanketter finns framtagna och presenteras för personalen via intern plattform, SharePoint. Viktiga styrdokument för verksamheten; <ul style="list-style-type: none"> • Revidering av delegationsordning • Mål och verksamhetsplan 2019 • Tillsynsplan LSO 2019-2020 • Handbok med tillhörande policy och riktlinjer för det systematiska arbetsmiljöarbetet • Vägledning för säker olycksplats på väg • Introduktionsplan vid rekryteringsprocess • Rutinbeskrivning sjuk- och friskanmälan för personal • Uppstart revidering av handlingsprogram 2020-2023 • Rutiner/ instruktioner för hantering av personuppgifter enligt gällande krav i Dataskyddsförordningen (GDPR). 	Uppfyllt
Informations- och kommunikationsplan	Det finns framtagna rutiner för spridning av krisinformation vid större och/ eller extraordinära händelser ex. via mediakanaler och andra samverkanspartners. En komplett kommunikationsplan för räddningstjänstförbundet saknas dock. Förbundet är i stort behov av en kommunikatör som kan hantera dessa frågor.	Delvis uppfyllt

HR - Human resources <i>Förbundet ska säkerställa att rätt resurser och förutsättningar finns att tillgå för att bedriva en god verksamhet.</i>		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Företagshälsövård	Upphandling av ny företagshälsövård har skett. Byte till ny leverantör av företagshälsövård sker 2019-01-01.	Uppfyllt
Arbetsidentifikation (AID)	Ett aktivt arbete har bedrivits för att ta fram arbetsidentifikationer för samtliga tjänster inom förbundet. Parallellt med detta arbete sker en kartläggning av löner inför kommande lönerrevision. Arbetet fortlöper under 2019.	Uppfyllt
Säkerställa personalens kunskapsnivån enligt verksamhetens krav och beslutat handlingsprogram	<p>Utbildningsinsatser/ övningar inom särskilt utpekade verksamhetsområden genomförs löpande för såväl operativ personal, chefer och befäl som administrativ personal. Aktiviteterna följer plan.</p> <p>Den interna introduktionsutbildningen har utökats under året för att möta MSB krav avseende GRiB. Totalt erhöll förbundet 19 platser (eg. behov 22).</p> <p>Förbundet analyserar och planerar för framtida rekryteringsbehov, delredovisning har skett beträffande operativ heltidspersonal. Arbetet löper vidare under 2019.</p>	Delvis uppfyllt
Tillbudsrapportering (RIA)	<p>RIA är i drift, dock kvarstår att genomföra utbildningsinsatser för personal som ska hantera frågor i systemet. Fördröjningen beror främst på att andra uppdrag har prioriterats.</p> <p>Inrapportering och uppföljning av inrapporterade tillbud fungerar bra enligt nuvarande rutin. Åtgärder har vidtagits i de fall där det krävts.</p>	Delvis uppfyllt
Frånvarorapportering/ tidsrapportering för personal	<p>Revidering har skett av anvisningar och blanketter, framförallt avseende tidsrapportering vid särskilda händelser.</p> <p>Förbundet har också arbetat fram tydligare rutiner för vad som gäller vid sjuk- och frisknämnan samt annan frånvaro.</p> <p>Vikten av korrekta underlag kring frånvaro-/ tidsrapportering är hög. För att säkerställa korrekta, samt förbereda verksamheten inför digital inrapportering sker löpande informationsinsatser ut till personal. Arbetet fortlöper under 2019.</p>	Delvis uppfyllt

Personalen utgör en stor tillgång med sin samlade kompetens inom räddningstjänstförbundet.

Ekonomi/ investeringar <i>Förbundet ska, i enlighet med god ekonomisk hushållning, ha de tillgångar och resurser som krävs för uppdraget.</i>		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Budgetuppföljning	Budgetuppföljning sker löpande enligt inarbetade rutiner/ krav. För att säkerställa god kontroll på tilldelade medel sker löpande avstämningsmöten. Intern vidareutbildning i ekonomisystemet kommer att genomföras för budgetansvariga våren 2019.	Uppfyllt
Leverantörs- och kundreskontra	Förbundet har goda rutiner för administrering av inkommande leverantörsfakturor och utgående kundfakturor. Förberedelser har skett för att förbundet ska kunna ta emot e-fakturor enligt kommande lagkrav 1 april 2019.	Uppfyllt
Investeringsplan	Kontroll av investeringskapital och uppföljning sker löpande. Revidering av investeringsplan (kort- och långsiktig) är pågående. Förbundet ligger efter med re- och nyinvesteringar då uppgifter kopplade till sommarens händelser och andra prioriterade uppdrag krävt tid ifrån arbetet. Planerat inköp av basbil är ej genomfört då leverantör ej uppfyllde beslutad kravspecifikation, ny upphandlingsprocess krävs.	Delvis uppfyllt
Avtalshantering	En omfattande revidering har skett avseende förbundets hantering av automatiska brandlarm. Arbetet är omfattande och kräver mycket systemadministration, varav arbetet fortlöper under 2019.	Delvis uppfyllt
Lönehantering	Lönehantering sker i egen regi fr.o.m. 2018-01-01. Adekvata utbildningsinsatser och systemanpassningar har genomförts under året. Förberedelser pågår i skrivande stund med att förbereda lönesystemet inför de lagförändringar som kräver ett förändrat rapporteringssätt för arbetsgivaren kring personalens löner.	Delvis uppfyllt

Samordning räddningsinsatser/ operativ systemledning <i>Förbundet ska utveckla samverkan och ledning med andra aktörer.</i>		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Samverkan medlemskommuner / övriga externa aktörer	Samverkan sker mellan förbundet, medlemskommuner och övriga externa parter genom medverkan vid regelbundna regionala övningar, larmsamordning, sociala oroligheter och extraordinära händelser m.m.	Uppfyllt
Räddsam VG	NÄRF har bidragit till att ta fram en ny länsöverenskommelse för operativ samverkan. Tät samverkan har skett mellan de delregionala naven (NÄRF, SÄRF, RSG och RÖS) under sommarens skogsbränder för att optimera ledningsfunktioner och förstärkningsresurser.	Uppfyllt
Redundant larmmottagning	Förutsättningar har skapats för att kunna nyttja annan ledningcentral vid avbrott. Lyckade tester har genomförts i samverkan med Räddningstjänsten Storgöteborg (RSG).	Uppfyllt
Utbildning av stabspersonal	Utbildning av personal sker löpande och följer plan. I samband med operativ drift inom GOSL finns utökad utbildningsbehov för både egen personal i LC och från samverkande part (RMB). Internutbildning inom GOSL startar i januari 2019.	Delvis uppfyllt

Insatsplanering särskilda objekt/ typhändelser <i>Förbundet ska säkerställa ett gott insatsstöd i verksamheten.</i>		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Insatsstöd LC	Ekonomiska ramar för teknisk lösning genom SharePoint 2016 har skapats. Arbete med implementering är påbörjat och fortlöper under våren 2019.	Delvis uppfyllt
Riktlinjer och mål för Insatsplanering/ behov av insatsplaner (kort)	Framtagande av riktlinjer och mål för insatsplanering har inte startat än p.g.a. andra prioriteringar inom verksamheten i LC (ex. GOSL). Samverkan ska ske med metodutvecklingsgruppen kring insatsstöd.	Ej uppfyllt

Drift/ teknikförvaltning LC <i>Förbundet ska säkerställa en god drift och teknikförvaltning inom verksamheten.</i>		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Rakelutrustning/ in- och utalarmeringssystem/ personsökare	Reinvestering av utrustning har skett för att säkerställa att in- och utalarmering fungerar bra. Utrustningen har anpassats för att möta behov vid driftsättning av GOSL.	Uppfyllt
Samverkan med IT-avd Trollhättans Stad	Samverkan har utökats med syfte att utveckla IT-verksamheten.	Uppfyllt
Utveckling av rutiner för stab- och ledning/ samordningsfunktion	NÄRF har under sommaren uppvisat en hög förmåga att hantera flera samtidigt pågående insatser. Arbete i stabsliknande former och i rollen som samordningsfunktion har skett vid flertalet gånger. Erhållna erfarenheter har dokumenterats, och analyserats för att användas vid utvecklingsarbetet av rutiner.	Uppfyllt
Avtalshantering, automatiska brandlarm	Förbundet tecknar löpande förnyade/ nyttkomna avtal med kunder enligt pågående revideringsarbete för att säkerställa rättssäkerhet i avtalsprocessen. Med anledning av arbetets omfattning förväntas avtalsadministrationen inte vara till fullo förordigställd förrän under år 2019.	Delvis uppfyllt

Uppföljning/ analys av räddningsinsats <i>Förbundet ska, i skäligen omfattning, undersöka alla olyckor som föranleder en räddningsinsats för att klargöra olycksorsak samt utvärdera egen insats vid olyckan.</i>		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Uppföljning/ utvärdering av händelser (statistik)	Samtliga händelserapporter granskade utan fel, statistikuppföljning sker löpande.	Uppfyllt
Genomförande av olycksundersökningar	Fr.o.m. den 1 januari 2017 ansvarar enhet LC för genomförande av olycksundersökningar. Under året har två olycksundersökningar genomförts, båda avseende brand i byggnad.	Uppfyllt

Beredskap <i>Förbundet ska svara för livräddande och skadeavhjälpande verksamhet.</i>		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Planering för räddningsinsatser och övningar	Övningsverksamheten i förbundet sker löpande under verksamhetsåret. Planering, genomförande och uppföljning sker på rutin och fungerar bra.	Uppfyllt
Personalplanering (operativ bemanning)	Fastställd rutin fungerar bra, avvikelser uppmärksammas i tid och följs upp för att säkerställa tillräcklig bemanning.	Uppfyllt
Kundanpassad Hjärt och lungutbildning (HLR)	Arbetsledare i RUG tar emot och bokar HLR-utbildningar enligt förfrågningar. HLR utbildningen genomförs av operativ personal som har rätt kompetens för uppdraget. Utbildningar har genomförts i Mellerud och Trollhättan.	Uppfyllt

Information och rådgivning till allmänhet	Information och rådgivning har lämnats vid olika evenemang på allmän plats vid flertalet tillfällen under året. Besök har även skett vid ex. skolor för att informera om brandskydd och risker i samband med inträffade händelser på skolan.	Uppfyllt
Mottagande av praoelever i åk 7-9	RUG har planerat och genomfört praoverksamhet för elever i högstadiet under våren 2018 enligt fastställd plan.	Uppfyllt
Brandskyddsutbildning för elever i åk 5	Brandskyddsutbildning för elever har genomförts under hösten 2018 enligt fastställd plan.	Uppfyllt
Räddningsinsats, normal beredskap	Under året har avvikelser avseende bemanning uppvisats vid enstaka tillfällen på några av deltidstationerna. Planering av räddningsinsats sker löpande enligt beslut. Vissa avvikelser i anspänningstid förekommer, uppföljning av dessa sker regelbundet.	Delvis uppfyllt

Teknik <i>Förbundets materiella tillgångar ska hålla en hög kvalitet och drifttillförlitlighet som motsvarar uppställda krav.</i>		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
<p>Funktion och kvalitet på fordon och utryckningsmaterial</p> <ul style="list-style-type: none"> Säkerställa att kontroller genomförs enligt plan samt att provningsunderlag är korrekta. Utveckla och effektivisera fordonskontroller och avvikelserapportering. 	<p>RIB anställd personal utför fordonskontroll enligt fadderansvar. Fordonskontroller har genomfört enligt plan. Utveckling och förbättring pågår ständigt i samverkan med personalen för att få en effektiv hantering av inrapporterade avvikelser inom uppsatt tidsram.</p>	Uppfyllt
<p>Funktion och kvalitet på skyddsutrustning</p> <ul style="list-style-type: none"> Säkerställa korrekt hantering av kontaminerad utrustning. Framtagande av rutiner kring andningsskyddverkstad och slangvård 	<p>Arbetet med att skapa anpassade rutiner för att hantera kontaminerad utrustning pågår löpande.</p> <p>Inventering och reinvestering har skett av föråldrad/ trasig utrustning avseende andningsskydd.</p>	Delvis uppfyllt
<p>Funktion och kvalitet på lokaler</p> <ul style="list-style-type: none"> Genomförande och uppföljning av skyddsronder Planering lokalbehov Informera om/ tydliggöra rutiner kring lokaler för personal i NÄRF Delta i tillsyn avseende systematiskt brandskyddsarbete (SBA) 	<p>Samtliga skyddsronder, utom en, har genomförts för året. Avvaktar ombyggnation Högsäter.</p> <p>Enligt särskilt utpekat uppdrag pågår arbete med att se över lokalbehov. Arbetet sker i samverkan med lokalstrateg inom Trollhättans stad.</p> <p>Löpande information ges till personal kring gällande lokalrutiner.</p> <p>Deltagande har skett vid SBA-tillsyn, uppkomna brister vid tillsyn har åtgärdats.</p>	Delvis uppfyllt
<p>Investeringar inom enhet tekniks ansvarsområde</p> <ul style="list-style-type: none"> Revidering av investeringsplan Utbildning vid driftsättning Metod- och taktikutveckling (ansvarsområdet har under 2018 överförts till enhet beredskap) 	<p>Revidering av investeringsplaner sker i intern samverkan med ansvariga inom olika verksamhetsområden i förbundet.</p> <p>Investeringar inom enhet tekniks ansvarsområde är genomförda och tagna i drift. Fördröjning dock kring upphandling av basbil.</p> <p>Under året identifierades ett oplanerat behov av andningsutrustning, vilket krävde omedelbar åtgärd av reinvestering.</p>	Delvis uppfyllt

Samhällsskydd		
Förbundet ska planera och utföra myndighetsutövning enligt LSO/ LBE, genomföra utbildningar, samt ge rådgivning/ information.		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Remissshantering/ yttrande	Enheten besvarar remisser löpande under året. Enheten har fört dialoger med remissinstanser för att säkerställa att förbundet hanterar rätt typer av remisser.	Uppfyllt
Tillståndsansökningar enligt LBE	Förbundet har under året hanterat ett 50-tal ansökningar avseende brandfarlig eller explosiv vara. Behov finns av kompetensförstärkning på enheten under 2019.	Uppfyllt
Kvalitetssäkring av dokumentation för ärendeprocesser	Sker löpande enligt regler och frågor på arbetsplatsträffar för att samstämmighet ska råda mellan handläggare. Den 1 november 2018 infördes förenklad delgivning inom ärendeprocessen med syfte att förenkla för våra kunder och ge en mer effektiv handlägningsprocess.	Uppfyllt
Genomförande och informationsinsatser kring brandskydd	Enhetens personal samt personal inom operativ beredskap har deltagit vid mässor/ evenemang för att sprida information till allmänheten.	Uppfyllt
Genomförande av utbildningar kring brandskydd	Enhetens personal har utfört utbildningar för anställda inom medlemskommunerna enligt efterfrågat behov.	Uppfyllt
Utveckling/ identifiering av utbildningsbehov	NÄRF deltar inom förebyggande- samt utbildningsrådet inom Räddsam VG. Syftet är att vidareutveckla den verksamhet som bedrivs och ta fram gemensamma utbildningar riktat mot räddningstjänstpersonal.	Uppfyllt
Arbete med insatsplaner	Insatsplaner tas i nuläget fram för farlig verksamhet LSO 2:4, enligt beslutad prioritering.	Delvis uppfyllt
Genomförande av tillsyner enligt LSO, LBE, farlig verksamhet, tema- och händelsebaserad tillsyn	Förbundet ligger efter i antalet tillsyner med anledning av att andra uppdrag inom förbundet krävt högre prioritet, samt vakans på enheten. Översyn pågår för att hitta lämpliga möjligheter att stödja enheten med interna resurser.	Delvis uppfyllt

Sotningsverksamheten		
Förbundet ska planera och utföra sotningsuppdrag och brandskyddskontroller enligt LSO inom Färgelanda och Trollhättan.		
Aktivitet	Kommentar	Resultat
Uppföljning och redovisning av genomförda sotningsuppdrag, BSK, soteld etc. inom Trollhättan	Utfört arbete avseende rengöring (sotning) följer plan. Arbete har inriktats mot att komma ikapp med eftersläpande brandskyddskontroller med gott resultat, 116 %.	Uppfyllt
Projektering av ny sotningslokal	Hysesavtal för nya lokaler har tecknats, enheten flyttade in i nya verksamhetsanpassade lokaler i mitten av oktober 2018.	Uppfyllt
Uppföljning och redovisning av genomförda sotningsuppdrag, BSK, soteld etc. inom Färgelanda	Utfört arbete avseende rengöring (sotning) följer plan inom fastställda frister. Antal brandskyddskontroller uppnår 95 %. Problematik med felaktiga uppgifter i sotningsregister är under åtgärd.	Delvis uppfyllt
Säkerställa administrativ bemanning	Enheten har fått visst internt administrativt stöd från tillfällig personal inom förvaltningsstaben under verksamhetsåret för att hantera kundservice. Behov kvarstår under 2019 att få till en långsiktig lösning för enhetens administration.	Delvis uppfyllt
Kvalitetssäkring Ritz	Kvalitetssäkring av kunduppgifter i verksamhetssystemet sker utifrån gällande krav på hantering av personuppgifter. Införandet av SMS-tjänst till kund har medfört att uppdaterade kunduppgifter kommer in. Arbetet med översyn av befintliga uppgifter är omfattande och beräknas inte vara klart förrän i slutet av 2019.	Delvis uppfyllt
Framtagande av investeringsplan för sotningsverksamheten	Revidering av investeringsplaner sker i intern samverkan med ansvariga inom olika verksamhetsområden i förbundet.	Delvis uppfyllt
Medverkande vid externa evenemang för informationsspridning	Enheten har ej medverkat vid några evenemang under perioden.	Ej uppfyllt

Personalekonomisk redovisning

Per den 31 december 2018 fanns det totalt 250 anställda inom förbundet med tjänstgöring antingen på heltid, som vikarie eller som arvodesanställd. Av det totala antalet utgör 148 personer räddningspersonal i beredskap (RIB) vid någon av förbundets sju deltidstationer.

Under året har förbundet anställt 4 personer på heltid. Antalet personer som valt att avsluta sin anställning på egen begäran, blivit uppsagd eller gått i pension utgör 9 st. Under huvudsemesterperioden visstidsanställdes 9 personer som semestervikarier.

Fördelning/ verksamhetsår	2016			2017			2018		
	Män	Kvinnor	Totalt	Män	kvinnor	Totalt	Män	kvinnor	Totalt
Typ av anställning									
Heltid	93	9	102	93	13	106	87	15	102
RIB	122	5	127	124	5	129	142	6	148
Totalsumma	215	14	229	217	18	235	229	21	250

Åldersstruktur

I tabellen nedan redovisas åldersfördelning mellan heltidsanställd respektive arvodesanställd personal inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Åldersfördelning mellan heltidsanställd samt RIB (arvodesanställd) personal				
Åldersgrupp	Antal heltid	Antal RIB	Totalt antal	% av totalt antal
-29	12	13	25	10,0 %
30 - 39	41	38	79	31,6 %
40 - 49	23	35	58	23,2 %
50 - 59	21	37	58	23,2 %
60 -	18	12	30	12,0 %
Totalsumma	115	135	250	100 %

Sjukfrånvaro

Förvaltningsberättelsen inom ett kommunalförbund ska innehålla redovisning om anställdas sjukfrånvaro. Uppgifter lämnas kring andel av sjukfrånvaro som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. Sjukfrånvaron i procent av total bruttoarbetstid ska redovisas per åldersgrupp respektive fördelat på kön.

Arbetsgivaren ersätter de första 14 dagarna av sjukfrånvaron, förutom dag 1 som utgör karensdag. För sjukfrånvaro dag 15-90 dagar ersätter arbetsgivaren 10 % av lönen.

Den totala sjukfrånvaron under året uppgår till 842 kalenderdagar fördelat på 83 personer.

Sjukfrånvaro % per åldersgrupp*			Sjukfrånvaro % per respektive kön*		
Åldersgrupp	2017	2018	Kön	2017	2018
-29	1,57	2,36	Kvinnor	1,56	3,20
30 - 49	1,11	2,48	Män	2,74	2,55
50 -	6,44	3,22			

* Total sjukfrånvaro beräknas på total bruttoarbetstid, arbetad tid och sjuktimmar, period 1 jan-31 dec.

Annat frånvaro	
Område	År 2018
Föräldraledighet	Totalt 485 kalenderdagar fördelat på 33 personer
Vård av barn (VAB)	Totalt 164 kalenderdagar fördelat på 33 personer

Personalkostnader

Personalkostnader avseende löne- och pensionskostnader, sjuklön samt personalomkostnader uppgick till 78 721 tkr, vilket motsvarar ca 77 % av förbundets totala kostnader under verksamhetsåret.

Personalkostnader för verksamhetsåret (tkr) inklusive personalomkostnadspålägg

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Utfall 2017
Heltid, inklusive semesterlön	50 890	49 381	47 877
RIB-personal (arvodesanställd)	16 568	18 475	16 605
Övertid, fyllnadstid	1 440	1 019	1 536
OB-tillägg, beredskap	3 784	4 587	4 065
Arvode för förtroendevalda	220	233	206
Pensionsutbetalning inklusive skatt	4 584	5 054	4 677
Förändring av semester- och övertidsskuld	0	-28	55
Totalt	77 486	78 721	75 021

Förbundets skuld till de anställda avseende ej uttagen semester har minskat med 200 tkr och uppgick till 3 812 tkr vid årets slut. Skulden avseende övertid har däremot ökat med 143 tkr och var vid årets slut totalt 450 tkr.

Total semester- och övertidsskuld för år 2018 var 4 262 tkr att jämföra med år 2017, 4 319 tkr år. En minskning med 57 tkr.

Ekonomisk redovisning

Förbundet arbetar utefter direktionens direktiv, och planerar såväl kort- som långsiktigt, samt ser till att verksamhetens beslut grundas på ett kvalitets- och kostnadseffektivt tankesätt. Allt för att upprätthålla förbundets tillgångar och resurser i den omfattning som krävs för vårt uppdrag och i enlighet med god ekonomisk hushållning.

Finansiella mål för förbundet

Syftet med den finansiella redovisningen är att ge en rättvisande bild av förbundets finansiella ställning. Förbundet följer de grundläggande redovisningsprinciper som framgår av kommunal redovisningslag och god revisionsred.

För att betona att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning krävs det finansiella mål. Mål och riktlinjer för verksamheten skall därmed planeras utifrån kopplingen mellan ekonomi och verksamhet.

Finansiella mål;

Förbundet ska öka intäkterna genom att aktivt arbeta för mer nyttjande av befintliga resurser t.ex. externutbildning, ledningscentral etc.

Intäkterna ska möjliggöra planerade investeringar avseende tillgångar, samt se till att förbundet har den kompetens som krävs för att driva en effektiv och säker räddningstjänst. Ett arbete som fortgår löpande.

Följande aktiviteter har utförts under året i linje med finansiella mål;

- *Certifiering av egen personal för att kunna erbjuda utbildning i Heta Arbeten.*
- *Utförande av HRL-utbildningar i större utsträckning än tidigare.*
- *Aktiv samverkan med andra räddningstjänster vilket leder till högre effektivitet, mindre sårbarhet och minskade kostnader.*

Låneskulden ska uppgå till högst 2 500 tkr år 2018
Vid årsskiftet hade förbundet 1 500 tkr i låneskuld. Målet är uppfyllt.

Redovisning NÄRF inkl. enhet sotning

Årets resultat

Förbundet redovisar för år 2018 ett resultat om 564 tkr. I resultatet ingår uppbokning av sökt ersättning från MSB för branden i Åntorp, Färgelanda, med 1 874 tkr. Ersättning från MSB utgår då kostnader för brand överstiger kommunens självrisk vilken, i det här fallet, är 226 tkr. Ersättningen motsvarar kostnader som NÄRF har haft i samband med branden.

Avskrivningar påverkar resultatet med ca 700 tkr lägre kostnader än budgeterat pga. att planerade investeringar inte har genomförts.

Uppbokning av kostnader för IT-support under 2018 och som ej har debiterats under året uppgår till 328 tkr.

Intäkter och kostnader

Förbundets totala intäkter under år 2018 uppgick till 102 628 tkr och totala kostnader uppgick till 102 065 tkr. Avgiften från medlemskommunerna är förbundets dominerande inkomstkälla och uppgick under året till 81 623 tkr exklusive pensionsutbetalningar.

Personal

Personalkostnader för hela förbundet överstiger budget med totalt -818 tkr.

Pensionsåtagande

Enligt finansiell överenskommelse mellan förbundet och medlemskommunerna kring pensionsåtaganden, kvarstår personalens intjänade pensionsrätt till och med 1997 som skuld hos medlemskommunerna. Intjänad pensionsrätt fr.o.m. 1998 belastar förbundet som en direkt skuld och medlemskommunerna som indirekt skuld.

Pensionsskulden har ökat med 2 800 tkr. Utgående balans 2018 är 51 532 tkr.

Finansnetto

Finansnetto, uppgick för år 2018 till -9 tkr. Kostnadsräntorna om -11 tkr avser kostnader för befintligt lån. Förbundet har erhållit ränteintäkter om 2 tkr.

Materiella anläggningstillgångar

Värdet på anläggningar, transportmedel, maskiner och inventarier har under året minskat med 2 975 tkr, utgående balans är 28 033 tkr. Nyinvesteringar uppgår till 3 325 tkr varav pågående investeringar som ej färdigställts utan löper över årsskiftet uppgår till 434 tkr.

Avseende köp av brandbil, där investeringsstart var planerad under 2017 kunde inte leverantören uppfylla samtliga krav enligt kravspecifikation. Beslut har därför tagits om att ny upphandling sker i egen regi. Inköp planeras under våren 2019.

Likviditet

Likvida medel uppgick vid årets slut till 17 921 tkr.

Låneskuld

Den långfristiga låneskulden var vid årsskiftet 1 500 tkr och avser lån som förbundet har tagit från extern aktör för att finansiera investeringar. Lånet togs under år 2010 med en amorteringsplan på 1 000 tkr/ år.

Soliditet

Soliditet visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med egna medel och utgör den långsiktiga betalningsförmågan. Soliditetens utveckling beror på två faktorer, dels på förändring av eget kapital och dels på tillgångarnas värdeökning respektive minskning.

Soliditeten vid 2018 års slut uppgick till 26,5 % (jmf. 26,5% under 2017).

Redovisning NÄRF exkl. enhet sotning

Årets resultat

Räddningstjänst exklusive sotningsenhet redovisar för år 2018 ett resultat om 455 tkr.

Personal

Personalkostnader överstiger budget med totalt -932 tkr. Orsaken är sommarens skogsbränder där främst arvodesanställd personal har varit aktiva men även heltidspersonal som IB (Inre Befäl) RCB (Räddningschef i beredskap) och administrativ personal från förvaltningsstaben har varit inkallade utöver ordinarie arbetstid.

Förvaltningsstaben har också under 9 månader haft en tillfällig anställd, som har arbetat med rutiner kring avtal och diarieföring avseende automatlarm. Anställningen har genererat ca 300 tkr mer i lönekostnader än budgeterat.

Redovisning enhet sotning

Årets resultat

Sotningsenheten redovisar för år 2018 ett resultat om 109 tkr. Resultatet bokas som skuld i balansräkningen. Saldo på kontot är vid årsslutet, Trollhättan 323 tkr, Färgelanda 73 tkr.

Personal

Resultatet kan härledas till lägre personalkostnader än budgeterat (114 tkr), vilket till stor del beror på personalens föräldraledigheter samt en personals långtidssjukdom.

Intäkter och kostnader

Intäkterna ligger över budget med 180 tkr beroende på ett aktivt arbete med att komma i kapp med de brandskyddskontroller som har varit försenade. Även rutinerna har effektiviserats och sotning och brandskyddskontroll utförs i större utsträckning med hänsyn till hur objekten är placerade geografiskt.

Kostnaderna ligger över budget med -187 tkr vilket till största delen beror på verksamhetsanpassning vid flytt till mindre och billigare lokaler. För 2019 kommer hyreskostnaderna att minska med 46 %.

Investeringar

Under året har sotningsenheten investerat i datorer, 56 tkr samt verksamhetsanpassning av ny lokal, 375 tkr. Investeringarna redovisas som tillgång i NÄRF:s balansräkning.

Resultaträkning (tkr) Finansförvaltning

(Ansv. 90)

Avseende	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Pensioner, avgift från medlemskommunerna	8 133	6 137	-1 966	-2 479
Summa intäkter	8 133	6 137	-1 966	-2 479
Förändring av personalkostnader	-8 133	-6 642	1 491	-2 460
Avskrivningar, kundförlust	-6 665	-5 999	666	-6 125
Kapitalkostnad/intäkt	-100	-10	90	-104
Summa kostnader	-14 898	-12 651	2 247	-3 769
Resultat	-6 765	-6 514	251	-6 248

Verksamheten visar på ett plusresultat jämfört med budget (251tkr). Pensionerna visar på ett lägre utfall av pensionskostnaderna med -1 996 tkr jämfört med budget. Summan redovisas även under förändring av personalkostnader. Summorna tar därmed ut varandra och påverkar inte resultatet.

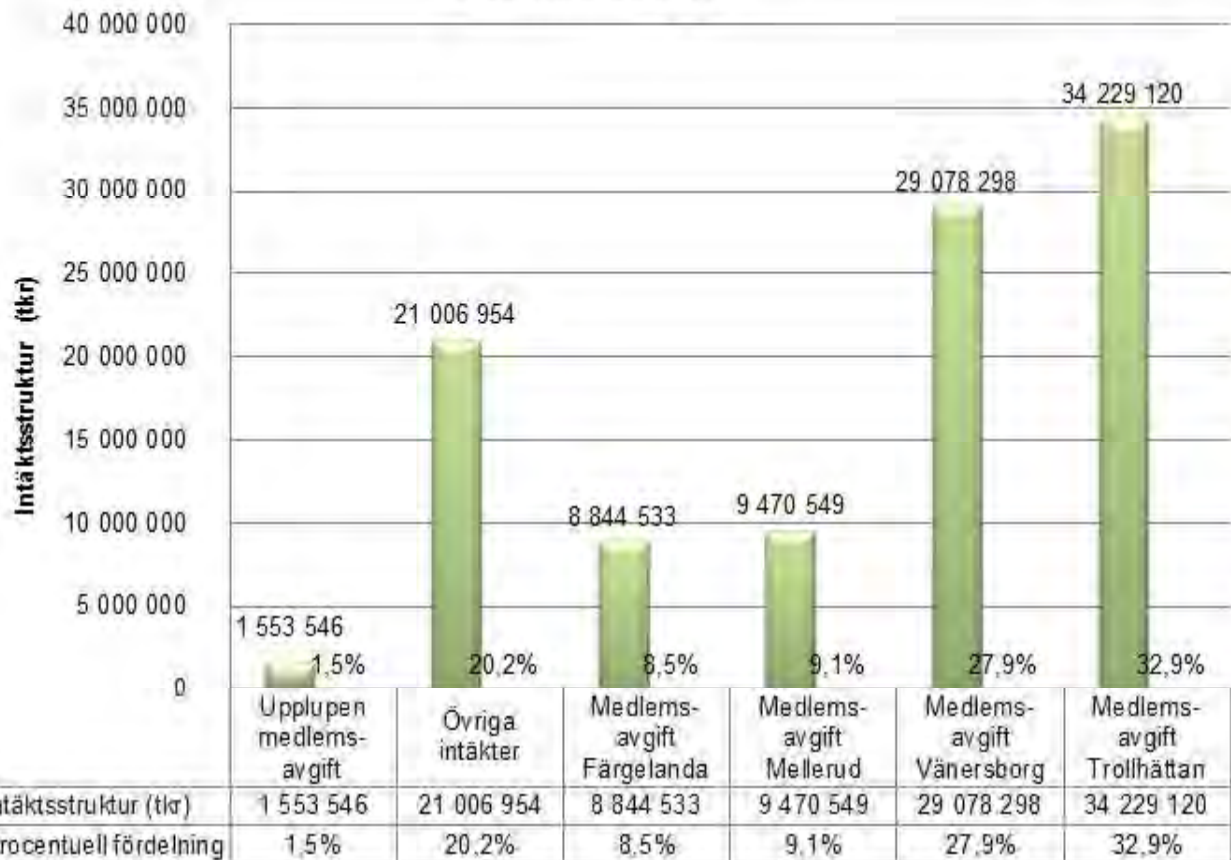
Medlemsavgifterna ligger i fas med budget. Personalrelaterade kostnader innefattar övertid-, lön-, semester och pensionsskuld förändring.

Avskrivningarna är lägre än budgeterat med ca 660 tkr pga problem vid inköp/ upphandling av brandbil. Krav enligt kravspecifikation är inte uppfyllt upphandlingen har därför avbrutits och ny upphandling skall genomföras. Kapitalkostnad/Intäkt ligger under budget då räntenivån på lån har förhandlats ner från 3,15 % till 0,75 %.

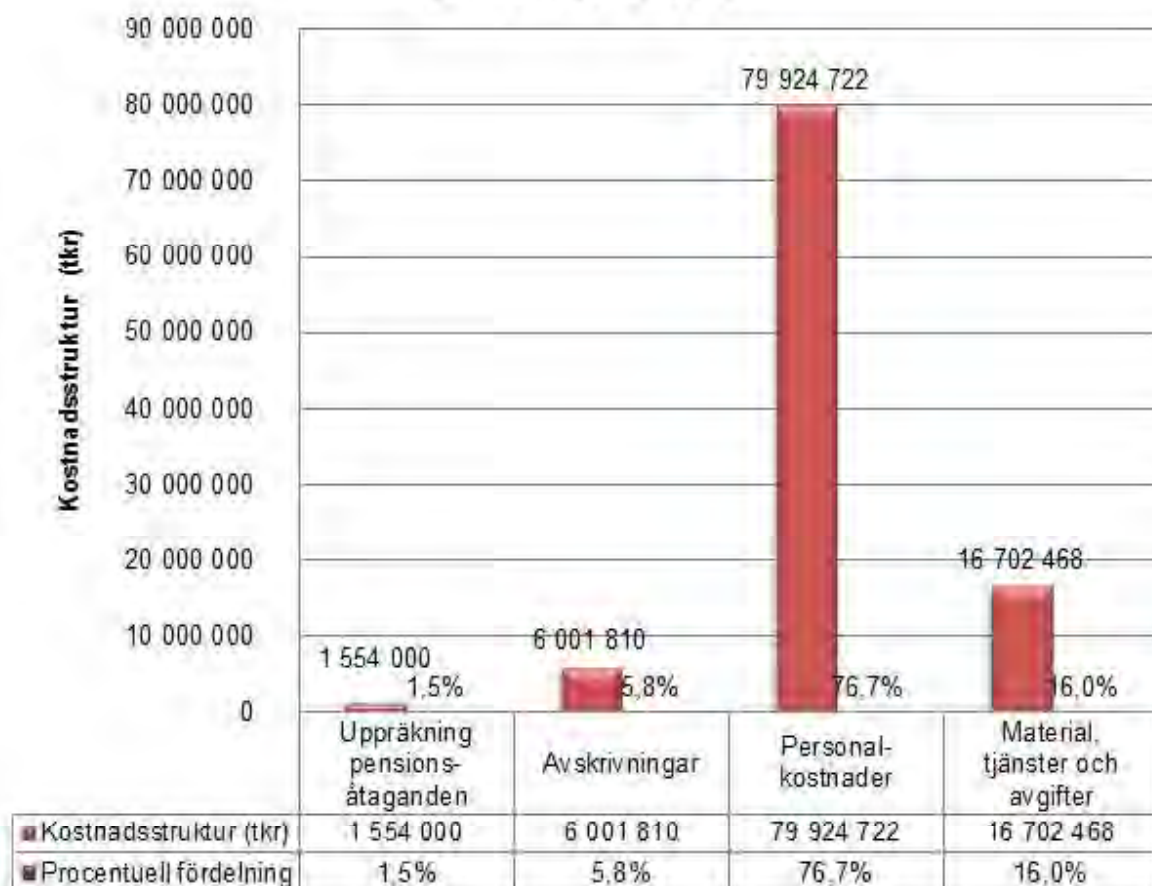
Intäcks- och kostnadsstruktur

Nedanstående diagram visar fördelning av totala intäkter och kostnader för verksamhetsåret 2018 inom Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Intäcksstruktur 2018

Kostnadsstruktur 2018

Resultaträkning

NÄRF inkl. enhet sotning

tkr	Not	Budget 2018	Utfall 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	(1)	21 862	22 560	12 097
Medlemsavgifter från kommuner	(2)	81 623	81 623	79 632
Verksamhetens kostnader	(3)	-96 689	-97 608	-84 622
Avskrivningar	(4)	-6 703	-6 002	-6 124
Verksamhetens nettokostnader		93	573	983
Finansiella intäkter	(5)	8	3	8
Finansiella kostnader	(6)	-100	-12	-104
Årets resultat		1	564	887
			<i>Varav räddningstjänst</i>	<i>455</i>
			<i>Varav enhet sotning</i>	<i>1 001</i>
				<i>-115</i>

NÄRF exkl. enhet sotning

tkr	Not	Budget 2018	Utfall 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	(1)	16 962	17 479	7 342
Medlemsavgifter från kommuner	(2)	81 623	81 623	79 632
Verksamhetens kostnader	(3)	-91 819	-92 638	-79 745
Avskrivningar	(4)	-6 665	-5 999	-6 124
Verksamhetens nettokostnader		101	465	1 105
Finansiella intäkter	(5)	0	0	0
Finansiella kostnader	(6)	-100	-10	-104
Årets resultat		1	455	1 001

Enhet sotning, Färgelanda och Trollhättan

tkr	Not	Budget 2018	Utfall 2018	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	(1)	4 900	5 080	4 755
Verksamhetens kostnader	(3)	-4 900	-4 973	-4 878
Verksamhetens nettokostnader		0	107	-123
Finansiella intäkter	(5)	0	2	9
Årets resultat		0	109	-114

Balansräkning

tkr	Not	Utfall 2018	Utfall 2017
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	(7)		
Maskiner och inventarier		28 032	31 008
Finansiella anläggningstillgångar	(8)		
Långfristiga fordringar		36 719	35 165
Summa anläggningstillgångar		64 751	66 173
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar	(9)	8 607	6 605
Kassa och bank	(10)	17 921	16 626
Summa omsättningstillgångar		26 528	23 231
Summa tillgångar		91 279	89 404
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Ingående eget kapital	(11)	23 714	22 713
Årets resultat		455	1 001
Summa eget kapital		24 169	23 714
Avsättningar			
Avsättningar pensioner	(12)	51 532	48 732
Skulder			
Långfristiga skulder	(13)	500	1 500
Kortfristiga skulder	(14)	14 683	15 172
Resultatutjämnning, sotning	(15)	395	286
Summa skulder		15 578	16 958
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		91 279	89 404

Finansieringsanalys/Kassaflöde

tkr	Not	Utfall 2018	Utfall 2017
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		455	1 001
Justering för av- och nedskrivningar	(7)	6 002	6 125
Justering för gjorda avsättningar	(12)	2 800	-6 090
Justering för försäljning		0	0
Justering för resultatutjämnning sotning	(15)	109	-115
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		9 366	921
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	(9)	-2 002	-94
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	(14)	-488	-1 560
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-6 876	-733
Investeringsverksamheten			
Investering i materiella anläggningstillgångar	(7)	-3 027	-4 310
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 027	-4 310
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån		0	0
Amortering av skuld	(14)	-1 000	-1 000
Ökning långfristiga fordringar	(8)	-1 554	0
Minskning av långfristiga fordringar		0	7 289
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2 554	6 289
Årets kassaflöde/förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början	(10)	16 626	15 380
Likvida medel vid årets slut	(10)	17 921	16 626

Investeringsredovisning

Genomgång av förbundets samtliga inventarier har påvisat ett stort behov av reinvesteringar. Investeringsplanen är uppdaterad och arbete med ny- och reinvesteringar pågår. NÄRF ligger dock efter i investeringsplanen då sommarens extrema skogsbränder tagit tid från personal som är verksam inom hanteringen av investeringar. Fordonsplanen följer inte tidsplanen p.g.a. ej uppfyllda krav i ställd kravspecifikation, ny upphandling är pågående.

Faktiska kostnader för investeringar under verksamhetsåret 2018

Område (tkr)	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse	Utfall 2017
Teknik	1 090	1 079	11	1 179
Fastigheter	600	0	600	323
Fordon	6 260	0	6 260	1 678
Friskvård	100	98	2	0
LC	1 380	504	876	449
IT/ Kommun kation	1 860	1 647	213	680
Delsumma räddningstjänst	11 290	3 328	7 962	4 309
Sotning, datorer	56	56	0	-
Sotning, verksamhetsanpassning lokal	300	375	-75	-
Delsumma sotning	356	431	-75	-
Summa totalt	11 646	3 759	7 887	-

Pågående investeringar, vilka ingår i ovanstående redovisning

Investeringsnamn (tkr)	Budget 2018	Utfall 2018
Redundans inalarmering	400	269
Barcovägg	260	147
Teknik för mötesrum	100	18
Summa totalt	760	434

Avslutade investeringar under verksamhetsåret 2018

Område (tkr)	Budget 2018	Utfall 2018
Andningsskydd	300	303
Hydralverktyg	200	194
Larmställ, skyddsutrustning	260	270
Brandmateriel, slang, verktyg, övertrycksfläkt	140	169
Skogsbrandsoveraller	55	54
Ytlivräddningsutrustning, IR-kamera	96	89
Delsumma teknik	1 051	1 079
Fysutrustning, gångband	100	95
Delsumma friskvård	100	95
KVM lösning till LC	90	88
Delsumma Ledningscentral LC	90	88
Rakelmobiler/ personsökare/datorer	790	803
Förbättrat skalskydd LC	430	516
Lönesystem Hogia	130	273
Växel och IT-stöd (reinv)	50	37
Delsumma IT-Kommunikation	1 400	1 629
Sotning	356	431
Summa avslutade investeringar inkl. sotning	2 997	3 325

Noter

RESULTATRÄKNING (tkr)	2018	2017	forts. Resultaträkning (tkr)	2018	2017
Not 1 Verksamhetens intäkter			Not 4 Avskrivningar		
Momspliktig försäljn, personalens löneavdrag	589	412	Byggnader tekniska anläggningar	-205	-121
Ersättning avseende skogsbränder	2 685	0	Byggnader tekniska anläggningar, sotning	-3	0
Tillsyn, teknisk återställning, kvartalsprovning	10 419	11 120	Maskiner och inventarier	-5 751	-5 962
Sotning, bes ktning	5 074	4 750	Maskiner och inventarier, sotning	-43	-43
Hyror	413	517	Summa avskrivningar	-6 002	-6 124
Ersättning, bidrag ex utbildning arvodesanst.	27	37	Not 5 Finansiella intäkter		
Samverkan annan räddningstjänst, utbildning byggnadsnämnd	1 762	2 167	Räntor likvida medel	2	8
Post, avser återbet. av försäkringspremie Länsförsäkringar (3196)	37	0	Summa finansiella intäkter	2	8
Försä jn. maskiner, fordon, engångskarraktär	0	383	Not 6 Finansiella kostnader		
Förändring av pensionsåtagande, ökad skuld	1 554	0	Räntor långfristig upplåning	-11	-104
Förändring av pensionsåtagande, minskad skuld	0	-7289	Summa finansiella kostnader	-11	-104
Summa intäkter, före medlemsavgift	22 560	12 094	Summa kostnader totalt	-103 620	-90 842
Not 2 Medlemsavgifter					
Medlemsavgifter ifrån kommuner	81 623	79 632			
Varav preliminärt betalt pensionsförskott	1 227	1 199			
Summa medlemsavgifter	81 623	79 632			
Summa intäkter totalt	104 183	91 729			
Not 3 Verksamhetens kostnader					
Bygg, el, avtal, anläggningsentreprenad	-2 284	-2 418			
Kostnader för arbetskraft	-79 925	-76 476			
<i>Specificering, kostnader för arbetskraft</i>					
<i>Löner och personalomkostnader</i>	-73 725	-70 321			
<i>Pensionsutbetalningar inkl. skatt</i>	-5 107	-5 205			
<i>Förändring semester- och övertidsskuld</i>	-57	-23			
<i>Övriga personalkostnader</i>	-1 150	-926			
<i>Ökning av pensionsåtagande</i>	-1 554	0			
<i>Minskning av pensionsåtagande</i>		7 289			
Övriga verksamhetskostnader	-13 446	-12 902			
Specificering övriga verksamhetskostn.					
<i>Hyror och fastighetsunderhåll</i>	-733	-631			
<i>Bränsle, nätavgifter</i>	-2 697	-2 455			
<i>Förbrukningsmaterial</i>	-1 653	-1 714			
<i>Kontorsmaterial, reparation och service</i>	-1 559	-1 823			
<i>Data, abonnemang, support, telefoni</i>	-4 261	-3 653			
<i>Hotell och logi, representation, annonser</i>	-385	-411			
<i>Föräkringsavgift, fordonsskatt, övriga avg.</i>	-2 158	-2 329			
Summa kostnader, före avskrivningar och finansiella poster	-97 609	-84 622			

BALANSRÄKNING (tkr)	2018	2017	forts. Balansräkning (tkr)	2018	2017
Not 7 materiella anläggningstillgångar			Not 11 Eget kapital		
Pågående arbete	434	1 142	Eget kapital	-24 169	-23 714
Byggnader			Summa eget kapital	-24 169	-23 714
Anskaffningsvärde, totalt	3 718	2 590	Not 12 Avsättningar		
varav årets förändring	1 129	86	Avsättningar för pensioner	-51 532	-48 732
Ackumulerade avskrivningar	-776	-568	Summa avsättningar	-51 532	-48 732
varav årets förändring	-208	-121	Not 13 Långfristiga skulder		
Summa årets förändring	921	-35	NORDEA, lån totalt 2 500 varav 1 000 amorteras/ år och därmed bokas om till kortfristigt lån	-500	-1 500
Summa bokfört värde byggnader	4 494	3 164	Summa långfristiga skulder	-500	-1 500
Maskiner inventarier			Not 14 Kortfristiga skulder		
Anskaffningsvärde, totalt	48 039	45 737	Amortering kortfristiga lån, avser lån Nordea	-1 000	-1 000
varav årets förändring	2 305	1 413	Leverantörsskulder	-2 124	-2 951
Ackumulerade avskrivningar	-40 595	-38 243	Utgående moms	-210	-62
varav årets förändring	-2 350	-2 521	Arbetsgivaravgift och preliminär skatt	-2 699	-2 726
Årets förändring totalt	-45	-1 108	Särskild löneskatt	-999	-968
Summa bokfört värde maskiner, inventarier	7 444	7 494	Upplupen särskild löneskatt, individuell del	-621	-777
Fordon			Upplupen pensionskostnad, individuell del	-2 558	-2 817
Anskaffningsvärde, totalt	55 226	54 922	Semester- och övertidsskuld	-4 262	-4 319
varav årets förändring	304	1 669	Övriga kortfristiga skulder	-210	448
Ackumulerade avskrivningar	-38 014	-34 572	Summa kortfristiga skulder	-14 683	-15 172
varav årets förändring	-3 444	-3 483	Not 15 Resultatutjämnning, sotning		
Årets förändring totalt	-3 140	-1 814	Trollhättan	-323	-241
Bokfört värde, fordon	17 212	20 350	Färgelanda	-72	-45
Anskaffningsvärde totalt	107 417	104 391	Summa resultatutjämnning sotning	-395	-286
Ackumulerade avskrivningar totalt	-79 385	-73 383	Summa eget kapital, avsättning och skuld	-91 279	-89 404
Summa materiella anläggningstillgångar	28 032	31 008			
Not 8 Finansiella anläggningstillgångar					
Långfristig fordran, pensionsskuld	36 719	35 165			
Summa finansiella anläggningstillgångar	28 032	31 008			
Summa anläggningstillgångar totalt	64 719	66 173			
Not 9 Kortfristig fordran					
Kundfordran	1 765	1 317			
Ingående moms	879	974			
Upplupna intäkter, periodisering	5 963	4 314			
Summa kortfristig fordran	8 607	6 605			
Not 10 Kassa och bank					
Bank och postgiro	17 921	16 626			
Summa, kassa och bank	17 921	16 626			
Summa tillgångar totalt	91 279	89 404			

Revisorena
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Till förbundsmedlemmarnas fullmäktige

Revisionsberättelse för år 2018

Undertecknade, utsedda revisorer i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, lämnar härmed följande redogörelse.

Vi har granskat redovisning och förvaltning för 2018 i enlighet med kommunallagen, god revisionssed, förbundsordning och förbundets revisionsreglemente. Vi har anlitat PwC som sakkunnigt biträde i revisionsarbetet.

Vi bedömer att förbundets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Årsredovisningen är i allt väsentligt rättvisande. Den är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed.

Vi tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Vi har inte funnit skäl för anmärkning.

Vi tillstyrker att förbundsledningen beviljas ansvarsfrihet.

Trollhättan 2019-02-28

Thomas Nilsson
Utsedd av Melleruds kommun

Jörgen Jörgensen
Utsedd av Trollhättans kommun

Torsten Gunnarsson
Utsedd av Vänersborgs kommun

Roger Martinsson
Utsedd av Färgelanda kommun

Ord och begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda för stadigvarande innehav.

AFS

Arbetsmiljöverkets författningssamling.

AGI

Arbetsgivardeklaration på individnivå.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.

Avsättningar

Ekonomiska förpliktelser vilkas storlek eller betalningspunkt inte är helt bestämd.

Balansräkning

Balansräkningen visar totala tillgångar, skulder, avsättningar och eget kapital på bokslutsdagen.

Egensotning

Möjlighet att, enligt tillstånd, utföra rengöring (sotning) på egen anläggning.

Eget kapital

Eget kapital definieras som totala tillgångar, minus totala avsättningar och skulder.

Finansieringsanalys (kassaflöde)

Finansieringsanalysen redovisar betalningsflödena uppdelade på sektorerna löpande verksamhet, investeringar, finansiering och mynnar ut i förändring av likvida medel.

GDPR

Dataskyddsförordningen (General Data Protection Regulation) är till för att skydda enskildas grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter.

GOSL

Gemensam operativ systemledning.

GRiB

Grundutbildning för räddningstjänstpersonal i beredskap, MSB.

HLR

Hjärt- och lungräddning.

HP

Handlingsprogram för räddningstjänsten.

HR

Human resources, personal.

Händelsebaserad tillsyn

Tillsyn efter inträffad händelse, räddningsinsats eller anmälan från allmänheten om otillfredsställande brandskydd, eller om det på annat sätt framkommit brister i brandskyddet som kräver tillsyn av en viss verksamhet.

IB

Inre befäl.

IBiB

Inre befäl i beredskap.

IL

Insatsledare, tidigare tjänstebenenämning yttre befäl (YB).

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten, och som förfaller till betalning inom ett år.

LBE

Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

LC

Ledningscentral NÄRF.

LSO

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Långfristiga skulder

Skulder som förfaller senare än ett år efter räkenskapsårets utgång.

MSB

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag.

NÄRF

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Omsättningstillgångar

Tillgångar avsedda att omsättas, förbrukas för framtagandet av en vara/ tjänst, eller på annat sätt användas för förbundets verksamhet, t.ex. konstanter eller fordringar hos kunder.

PDV

Pågående dödligt våld

Periodisering

Intäkter/ kostnader ska hänföras till den period under vilken de intjänas respektive förbrukas.

RASP

Samverkan mellan räddningstjänst, ambulanssjukvård och polismyndighet.

RCB

Räddningschef i beredskap.

Resultaträkning

Sammanfattar årets intäkter/ kostnader, visar hur förändringen av eget kapital framkommit.

RIA

Räddningstjänstens Informationssystem för Arbetsmiljö utgör ett hjälpmedel i arbetsmiljöarbetet.

RiB

Räddningstjänstpersonal i beredskap.

RL A/ RL B

Utbildning, räddningsledare kurs A resp. B, MSB.

RMB

Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän.

RUBH

Räddningstjänst under höjd beredskap.

RUG

Resurs- och utvecklingsgruppen.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar finansiell styrka.

SAM

Systematiskt arbetsmiljöarbete.

Soliditet

Andelen eget kapital av de totala tillgångarna d.v.s. graden av självfinansierade tillgångar.

Tematillsyn

Tillsyner inriktade på specifika typer av verksamheter, brandskyddsåtgärder eller liknande.

TiO A/ TiO B

Utbildning, tillsyn och olycksförbyggande kurs A resp. B, MSB.

VMA

Viktigt meddelande till allmänheten.

Årets resultat

Förändring av eget kapital.

2019-03-05

5010-2019-21-3

Revisorerna
Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Till förbundsmedlemmarnas fullmäktige

Revisionsberättelse för år 2018

Undertecknade, utsedda revisorer i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, lämnar härmed följande redogörelse.

Vi har granskat redovisning och förvaltning för 2018 i enlighet med kommunallagen, god revisionssed, förbundsordning och förbundets revisionsreglemente. Vi har anlitat PwC som sakkunnigt biträde i revisionsarbetet.

Vi bedömer att förbundets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Årsredovisningen är i allt väsentligt rättvisande. Den är upprättad enligt kommunal redovisningslag och god redovisningssed.

Vi tillstyrker att årsredovisningen godkänns.

Vi har inte funnit skäl för anmärkning.

Vi tillstyrker att förbundsledningen beviljas ansvarsfrihet.

Trollhättan 2019-02-28

Tomas Nilsson
Utsedd av Melleruds kommun

Jörgen Jörgensen
Utsedd av Trollhättans kommun

Torsten Gunnarsson
Utsedd av Vänersborgs kommun

Roger Martinsson
Utsedd av Färgelanda kommun

2019 -03- 05

5010-2019-21-2

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2018

Norra Älvsborgs Räddningstjänst

Februari 2019

Håkan Olsson

1 Bakgrund	1
2 Revisionsmetod	1
3 Sammanfattning	2
4 Iakttagelser och bedömning	2
4.1 Förvaltningsberättelse	2
4.1.1 Ekonomisk analys och utvärdering av mål mm	2
4.1.2 Driftredovisningen	2
4.1.3 Investeringsredovisningen	2
4.2 Resultaträkning	3
4.4 Balansräkningen	3
4.3 Finansieringsanalys/kassaflödesanalys	3
4.5 Övrigt	3

1 Bakgrund

Den kommunala redovisningslagen (KRL) gäller fr o m 1998 och reglerar extern-redovisningen. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Styrelsen/direktionen ansvarar enligt kommunallagen för årsredovisningen.

2 Revisionsmetod.

Revisorerna har bl a till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift är syftet med granskningen av årsredovisningen att bedöma om den är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Granskningen som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv skall besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande.

Med rättvisande räkenskaper avses fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll och presentation.

Granskningen av årsredovisningen omfattar förvaltningsberättelsen med ekonomisk information, nyckeltal, analyser och kommentarer tillsammans med en driftredovisning, investeringsredovisning, resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning.

Bilagor och specifikationer till bokslutets olika delar har också omfattats av granskningen.

Granskningen bygger på urval av de kontrollmål som är uppställda i enligt standards för granskning av årsredovisning samt i Aura.

I huvudsak har dessa inriktats på kontroll av den finansiella redovisningen och substansen i de poster som finns redovisade i utkast till årsredovisningens resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys.

3 Sammanfattning

Förbundets redovisning har sammanfattats på ett riktigt sätt i en årsredovisning, som i allt väsentligt är rättvisande. Underlag och specifikationer finns i tillräcklig omfattning och är i god ordning.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller en översiktlig beskrivning över förbundets verksamhet som är viktiga för bedömning av förbundets ekonomi och ställning, väsentliga personalförhållanden samt andra förhållanden som är av betydelse för styrning och uppföljning.

Vi bedömer att förbundets interna kontroll är tillräcklig.

4 Iakttagelser och bedömning

4.1 Förvaltningsberättelse

4.1.1 Ekonomisk analys och utvärdering av mål mm

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller en översiktlig beskrivning över förbundets verksamhet som är viktiga för bedömning av förbundets ekonomi och ställning, väsentliga personalförhållanden samt andra förhållanden som är av betydelse för styrning och uppföljning.

Vår sammanfattande bedömning är att uppföljning och utvärdering av målen och övriga analyser i årsredovisningen är förenlig med direktionens beslut.

Direktionen har 2018-11-16 beslutat att prolongera gällande handlingsprogram för 2019.

4.1.2 Driftredovisningen

Vi bedömer att driftredovisningen, som redovisas för varje enhet, redovisar utfallet i förhållande till fastställd driftbudget och förklarar avvikelserna på ett övergripande men tydlig sätt.

4.1.3 Investeringsredovisningen

Vi bedömer att investeringsredovisningen ger en samlad bild av investeringsverksamheten.

4.2 Resultaträkning

Vi bedömer att resultaträkningen redovisar samtliga intäkter och kostnader så att den ger en rättvisande bild av resultatet dvs hur det egna kapitalet förändrats under året.

4.4 Balansräkningen

Vi bedömer att balansräkningen ger en rättvisande bild av den ekonomiska ställningen. Det finns en liten differenserna mellan bokföringen och avstämningar/underlag avseende kundfordringar sotningsavgifter men den är tydligt särredovisad i specifikationen till berört konto. Det finns genomgångskonton med positivt saldo, dvs en fordran, som redovisas som negativ skuld i årsredovisningen. Även om resultatet inte påverkas uppstår det ett omslutningsfel. Omföring bör ske till kommande år.

4.3 Finansieringsanalys/kassaflödesanalys

Vi bedömer att finansieringsanalysens innehåll är riktig dvs att den beskriver och förklarar förbundets förändring av rörelsekapitalet och likvida medel samt hur investeringarna finansierats.

4.5 Övrigt

Vi bedömer att förbundets interna kontroll är tillräcklig.

Den interna kontrollen, som utvecklades på ett mycket bra sätt 2017, föregås av en riskanalys utifrån förbundets mål och verksamhetsplan för 2018.

Direktionen har beslutat om den sammanfattande uppföljningen av den interna kontrollen 2018-11-16. Den genomförda internkontrollen visar att förbundet som helhet har god kontroll på verksamheten. Dock påvisas i vissa fall mindre brister eller avvikelser. Förbundet har vidtagit, eller påbörjat, nödvändiga åtgärder för att säkerställa en god verksamhetsledning och målstyrning inom dessa områden. Direktionen har också 2018-12-14 beslutat om en intern kontrollplan för 2019.

Håkan Olsson

*Kommunfullmäktige
Medlemskommuner, NÄRF*

Ärende: Begäran om ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018

Direktionen har den 21 februari 2019, dnr 5010-2019-21-1 § 5, tagit beslut om fastställelse av bokslut och årsredovisning för 2018 inkl. resultat- och balansräkning samt kassaflödeanalysanalys för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Revisorerna har genomfört bokslutsgranskning för verksamhetsåret den 28 februari 2019, se bilagda handlingar.

Härmed föreslås kommunfullmäktige att bevilja ansvarsfrihet för direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund avseende verksamhetsåret 2018.

Trollhättan 2019-03-07

Monica Hanson
Ordförande

Hans Därnemyr
Förbundschef

Bilaga:

- Årsredovisning 2018 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund
- Sammanträdesprotokoll 2019-02-21, Direktionen NÄRF (dnr 5010-2019-21-1)
- Revisionsrapport, granskning av årsredovisning 2018, Revisionsbyrå PWC, (dnr 5010-2019-21-2)
- Revisionsberättelse för år 2018, Revisorer NÄRF (dnr 5010-2019-21-3)

Sändlista:

Färgelanda kommun
Allhemsvägen 5
458 80 Färgelanda

Trollhättans Stad
Gårdhemsvägen 9
461 83 Trollhättan

Melleruds kommun
Box 64
464 80 Mellerud

Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Plats och tid	Norra Älvsborgs Räddningstjänst, Trollhättan kl.09:00-11:15
Beslutande	Monica Hanson (S), Trollhättan Ordförande Kenneth Borgmalm (S) Vänersborg Pia Fogelberg (M), Trollhättan Henrik Harlitz (M), Vänersborg Pontus Westerman Hansson (SD), Färgelanda Roland Björndahl (M), Mellerud
Övriga deltagande	Malin Johansson (S) Trollhättan, ej tjänstgörande ersättare Kent Almkvist (C) Trollhättan, ej tjänstgörande ersättare Lena Eckerbom Wendel (M) Vänersborg, ej tjänstgörande ersättare John-Olov Frid (S) Mellerud, ej tjänstgörande ersättare Hans Därnemyr, förbundschef Anders Gillek, stf. räddningschef Bodil Bramfors, ekonomichef Pär-Henrik Karlsson, BRF Caroline Larsson, Sveriges Ingenjörer Pontus Olsson, Kommunal
Utses att justera	Henrik Harlitz
Justeringens plats och tid	Brandstationen, Trollhättan
Underskrifter	Sekreterare [Redacted] Paragraf § 1-8 Ann Gustavsson Ordförande [Redacted] Monica Hanson Justerande [Redacted] Henrik Harlitz

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ: Direktionen för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Sammanträdesdatum: 2019-02-21

Datum för anslags- 2018-03-07 Datum för anslags- 2019-03-31
uppsättande nedtagande

Förvaringsplats Brandstationen, Trollhättan
för protokollet

Underskrift

[Redacted signature]

Utdragsbestyrkande

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

§ 1 Val av justerande

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att välja Henrik Harlitz att justera protokollet.

§ 2 Val av presidium för mandatperioden 2019-2022

Direktionen har att välja presidium för mandatperioden 2019-2022 för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Kenneth Borgmalm (S), Vänersborgs kommun föreslår att Monica Hanson (S), Trollhättan väljs som ordförande i direktionen och Kjell Nilsson (S), Vänersborg som vice ordförande.

Mötet ajourneras för politisk överläggning mellan politiska representanter ifrån Trollhättan Stad och Vänersborgs kommun.

Mötet återupptas.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att välja Monica Hanson (S) som ordförande och Kjell Nilsson som vice ordförande i direktionen under mandatperioden 2019-2022

Direktionen beslutade också att tillfälligt adjungera Henrik Harlitz (m) till utskottet. Ordförande och viceordförande utgör presidium, tillika utskott, för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

§ 3 Beslut om fastställelse av reglemente för arvoden/ ersättningar för förtroendevalda

Direktionen har att fatta beslut om reglemente som ska gälla för arvoden och ersättningar för förtroendevalda inom NÄRF. Reglementet för arvoden och ersättningar för förtroendevalda i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund föreslås ha samma lydelse, i tillämpliga delar, som i gällande reglemente för arvoden och ersättningar för förtroendevalda inom Trollhättans Stad.

Beslutet föreslås gälla under mandatperiod 2019-2022.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa reglemente för arvoden och ersättningar för förtroendevalda i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, med samma lydelse i tillämpliga delar, som i gällande reglemente för arvoden och ersättningar till förtroendevalda inom Trollhättans Stad. Beslutet gäller för mandatperioden 2019-2022.

§ 4 Rapporter/ skrivelser

a) Förbundschefens rapport från verksamheten

Direktionen erhöll en redovisning över utryckningsstatistik de senaste tre åren, 2016-2018, inkl. skogsbrandsäsongen 2018. Direktionen erhöll även övergripande redovisning kring förbundets verksamhet och samverkansområden, däribland Gemensam operativ systemledning (GOSL) mellan Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän (RMB).

Direktionens beslut

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

b) Utbildningsdagar Direktion 14-15 mars 2019

Utbildningsdagar kommer hållas för Direktion och förbundsledning den 14-15 mars 2019.

Direktionens beslut

Direktionen har tagit del av och godkänner rapporten.

§ 5 Beslut om fastställelse av bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2018

Förbundet har tagit fram bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2018 inkl. resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys.

Ombud för valda revisorer har granskat bokslutet den 11 februari 2019. Revisorerna utför bokslutsgranskning för verksamhetsåret 2018 den 28 februari 2019 och avger därefter en revisionsberättelse till förbundet.

Direktionen föreslås besluta att fastställa bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2018 inkl. resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys.

Vidare föreslås direktionen besluta, att uppdra åt ordföranden samt förbundschefen att tillskriva medlemskommunerna och föreslå att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018, under förutsättning att revisorernas revisionsberättelse inte påvisar några avvikelser.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa bokslut och årsredovisning för verksamhetsåret 2018. Direktionen beslutade att uppdra åt ordförande samt förbundschef att tillskriva medlemskommunerna och föreslå att direktionen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018, efter det att revisionsberättelse inkommit.

§ 6 Beslut om debitering vid bristande takskyddsanordningar

Fastighetsägaren ansvarar för att godkända takskyddsanordningar med glidskydd för lös stege finns på fastigheten inför sotning/ brandskyddskontroll. De flesta fastighetsägare sköter åliggande kring takskyddsanordningar på ett fullgott sätt. Förbundets uppfattning är att uteblivna intäkter på grund utav att fastighetsägare brister i sitt ansvar kring takskyddsanordningar inte ska kompenseras genom en generell taxehöjning.

Förbundet föreslår att det vid dessa brister ska ske en debitering om grundavgift + 300 kr. Kostnaden avser täcka upp för förlorad intäkt för aviserat men uteblivet arbete, samt för administrativt merarbete.

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att fastställa en avgift om grundavgift + 300 kr för debitering vid bristande takskyddsanordningar.

§ 7 Delegationsärende

Förteckning över beslut fattade med stöd av direktionens delegationsbeslut § 13/2017 Ärenden från och med 2018-12-01 t.o.m. 2019-01-31, nr 1-60.

Norra Älvsborgs
Räddningstjänstförbund
Direktionen

Direktionens beslut

Direktionen beslutade att lägga förekommande ärenden till handlingarna.

§ 8 Övriga frågor

Kommunstyrelsen

KS § 89

Dnr KS 2019-174

Upphandlingspolicy respektive Riktlinjer för upphandlingsverksamheten i Färgelanda kommun
Kommunstyrelsens beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta att godkänna Upphandlingspolicy Färgelanda kommun daterad 26 april 2019. Beslutet ersätter tidigare beslut 9 april 2014 § 60 (dnr 2013-566).

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, och under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner Upphandlingspolicy Färgelanda kommun, att godkänna Riktlinjer Upphandlingsverksamhet Färgelanda kommun, daterade den 26 april 2019.

Ärendebeskrivning

Nu gällande policy för inköp och upphandling antogs 2014. Policyn har reviderats och föreslås gälla för Färgelanda kommun och dess bolag. Som ett komplement till policyn har riktlinjer tagits fram som kompletterar och förtydligar hur förvaltningen ska arbeta med upphandlings- och inköpsverksamhet, oavsett värde.

Lagen om offentlig upphandling, LOU, reglerar hur upphandling av varor, tjänster och entreprenader ska gå till. Annan lagstiftning kan också påverka kommunens upphandlingar och inköp. All personal med ansvar för inköp och upphandlingar ska känna till och följa kommunens policy.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 15 maj 2019 § 96.
 Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse daterad 4 maj 2019.
 Upphandlingspolicy respektive Riktlinjer för upphandlingsverksamheten i Färgelanda kommun daterade 26 april 2019.

Ekonomichefen och upphandlaren informerar.

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige
 Diariet

Kommunledningskontoret/Ekonomienheten
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-56 7701
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Upphandlingspolicy respektive Riktlinjer Upphandlingsverksamhet Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna Upphandlingspolicy Färgelanda kommun daterade den 26 april 2019. Beslutet ersätter tidigare beslut taget 9 april 2014 § 60 (dnr 2013-566).

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, och under förutsättning att kommunfullmäktige antar upphandlingspolicy Färgelanda kommun, att godkänna Riktlinjer Upphandlingsverksamhet Färgelanda kommun, daterade den 26 april 2019.

Ärendebeskrivning

Nu gällande policy för inköp och upphandling antogs 2014. Policyn har reviderats och föreslås gälla för Färgelanda kommun och dess bolag.

Lagen om offentlig upphandling, LOU, reglerar hur upphandling av varor, tjänster och entreprenader ska gå till. Annan lagstiftning kan också påverka kommunens upphandlingar och inköp. All personal med ansvar för inköp och upphandlingar ska känna till och följa kommunens policy.

Som ett komplement till policyn har riktlinjer tagits fram som kompletterar och förtydligar hur förvaltningen ska arbeta med upphandlings- och inköpsverksamhet, oavsett värde.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

FÄRGELANDA KOMMUN

**Färgelanda
kommun**

Upphandlingspolicy

Namn

2019-04-26

Dnr: KS 2019-174

Version: Version 0.1

Beslutad av KF 2019-XX-XX § XX

**Den senaste versionen finns tillgänglig på Färgelandas
webbplats www.fargelanda.se**

Innehållsförteckning

Upphandlingspolicy	2
Affärsmässighet	2
Affärsetik	2
Hållbarhet	2
Upphandlingssamverkan	3
Ansvarsfördelning	3

Upphandlingspolicy

Denna inköps- och upphandlingspolicy gäller för Färgelanda kommun och dess bolag.

Lagen om offentlig upphandling, LOU, reglerar hur upphandling av varor, tjänster och entreprenader ska gå till. Annan lagstiftning kan också påverka kommunens upphandlingar och inköp.

All personal med ansvar för inköp och upphandlingar ska känna till och följa kommunens policy.

Affärsmässighet

Inköp och upphandling inom kommunen ska präglas av effektivitet, kompetens och samordning, där målet är bästa möjliga totalekonomi, god miljö och långsiktig hållbar utveckling. Med detta avses att hänsyn ska tas till samtliga kostnader som är förenliga med upphandlingen/inköpet.

Livscykelperspektivet ska vara grundläggande vid beräkning av totalkostnaden. Leasing och hyra ska endast användas i de fall som det ger bäst totalekonomi över behovstiden.

Serviceavtal bör endast tecknas om det ger ett mervärde som överstiger kostnaden.

Upphandling ska ske i konkurrens samt präglas av affärsmässighet och objektivitet på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig upphandling. Kommunen ska i sina upphandlingar ställa relevanta krav på funktion, kvalitet och miljö, vara tydlig, behandla alla anbudsgivare lika.

Det är viktigt att utforma upphandlingsdokument på ett sådant sätt att även små och medelstora företag har möjlighet att konkurrera om kommunens uppdrag när så är möjligt.

Affärsetik

Begreppet affärsetik innefattar både affärsmässighet och att inte ta ovidkommande hänsyn, men även i övrigt ett etiskt agerande. Företrädare för kommunen ska uppträda på ett professionellt och etiskt korrekt sätt.

Hållbarhet

Färgelanda kommun ska ställa miljöhänsyn och social hänsyn när så är möjligt vid upphandling. Upphandlingsmyndighetens råd och anvisningar

för hållbarhet ska nyttjas då kontrollmöjligheter och/eller marknadens utbud så medger.

Upphandlingsamverkan

Kommunen ska inte genomföra upphandlingar på egen hand där samordnad upphandling är både möjlig och fördelaktigare.

Kommunen ska samverka med leverantörer och näringslivsorganisationer och vara öppen för synpunkter från dessa angående kommunens upphandlingar.

Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktige

- fastställer inköps- och upphandlingspolicy för Färgelanda kommun.

Kommunstyrelsen

- ansvarar för tillämpningen av policyn genom att fastställa riktlinjer för inköp och upphandling.
- ansvarar för kommunövergripande uppföljning och utvärdering av inköps- och upphandlingspolicyn.
- leder och samordnar inköspolitiken.

Kommunstyrelsen

KS § 96

Dnr KS 2019-153

Beslut om Valbohem AB:s, Gatersbyn 120 Fastighets AB:s och Färgelanda Vatten AB:s verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna - bolagsuppsikt avseende förhållandena 2018

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen meddelar kommunfullmäktige följande:

Kommunstyrelsen gör bedömningen att den verksamhet som Valbohem AB och Färgelanda Vatten AB har bedrivit under föregående kalenderår får anses vara förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beträffande Gatersbyn 120 Fastighets AB konstaterar kommunstyrelsen, i likhet med föregående år, att ingen verksamhet har överförts till bolaget. Bolagets ändamål ”att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun” kan därför inte anses uppfyllt. Kommunstyrelsen avvaktar pågående försäljningsprocess innan ytterligare åtgärder vidtas.

Jäv

Louise Blom (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av detta ärende. Birgitta Mehamedi Örn (C) ersätter Louise Blom.
Karl-Erik Segersax (KD) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av detta ärende. Magnus Bandgren (C) ersätter Karl-Erik Segersax.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i Kommunallagens 6 kapitel 9 §, pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsen har uppsiktspflicht över bolagen. Om styrelsen finner att villkoren i bolagsordningen inte är uppfyllda, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Valbohem AB, Färgelanda Vatten AB och Gatersbyn 120 Fastighets AB ägs till 100 % av Färgelanda kommun.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 96

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 15 maj 2019 § 106.
Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 30 april 2019.

Ekonomichefen informerar.

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige
Diariet

Kommunledningskontoret
Marianne Martinsson
kommunsekreterare
0528-56 71 04
Marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Beslut om Valbohem AB:s, Gatersbyn 120 Fastighets AB:s och Färgelanda Vatten AB:s verksamhet varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna - bolagsuppsikt avseende förhållandena 2018

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen meddelar kommunfullmäktige följande:

Kommunstyrelsen gör bedömningen att den verksamhet som Valbohem AB, och Färgelanda Vatten AB har bedrivit under föregående kalenderår får anses vara förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Beträffande Gatersbyn 120 Fastighets AB konstaterar kommunstyrelsen i likhet med föregående år, att ingen verksamhet har överförts till bolaget. Bolagets ändamål ”att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun” kan därför inte anses uppfyllt. Kommunstyrelsen avvaktar pågående försäljningsprocess innan ytterligare åtgärder vidtas.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen ska i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i Kommunallagen, 6 kap. 9 §, pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över bolagen. Om styrelsen finner att villkoren i bolagsordningen inte är uppfyllda, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Valbohem AB, Färgelanda vatten AB och Gatersbyn 120 fastighetsAB ägs till 100% av Färgelanda kommun.

Uppsiktspliktens genomförande 2018

Valbohem AB

Förutom den formella styrningen av bolaget via ägardirektiv och bolagsordning har kommunstyrelsen genom sitt presidium haft överläggningar med Valbohems ledning vid ett flertal tillfällen. Överläggningarna har bland annat rört bolagets ekonomi, bokslut och delårsrapporter, s k informell styrning. Bolagets VD ingår i kommunchefens ledningsgrupp.

Färgelanda vatten AB

Kommunstyrelsen har via kommunstyrelsens presidium och förvaltningsledningen haft överläggningar med ledningen både för ägarbolaget Färgelanda Vatten AB och för driftbolaget Västvatten AB. I de senare överläggningarna har representanter för Västvatten AB:s övriga delägare, Munkedals, Sotenäs och Uddevalla kommuner, deltagit.

Gatersbyn 120 fastighets AB

Bolaget har införskaffats som en förberedelse för försäljning av fastigheten Gatersbyn1:120 med Livsmedelscenter i Väst (Björnhuset). Vissa köpare av kommersiella fastigheter föredrar att köpa ett fastighetsbolag framför en ren fastighetsaffär. Fastigheten är på nytt utbjuden till försäljning.

Ingen överföring av kommunala fastigheter till Gatersbyn 120 fastighetsAB är ännu genomförd. Bolagets ändamål, ”att äga och förvalta fastigheter för Färgelanda kommun” har alltså inte följts under föregående år. Under sådana förhållanden har kommunstyrelsen enligt kommunallagen att lämna förslag till kommunfullmäktige på lämpliga åtgärder.

Förvaltningen ser i detta sammanhang två alternativ:

- Kommunala fastigheter överförs till bolaget.
- Bolaget likvideras.

Bolagsstyrelsen har vidare uppmärksammat kommunstyrelsen på att aktiekapitalet i Gatersbyn 120 Fastighets AB håller på att förbrukas. Extra bolagsstämma, (första kontrollstämman) har genomförts 10 januari 2019. Stämman (ägaren) har då förklarat sig beredd att fortsätta bolagets verksamhet ytterligare 8 månader för att vid en ny bolagsstämma (andra kontrollstämman) fatta beslut om att antingen

- återställa aktiekapitalet (aktieägartillskott) i enlighet med aktiebolagslagens regler så att aktiekapitalet efter kapitaltillskottet uppgår till 100% av bolagets registrerade aktiekapital eller
- likvidera bolaget om inte bolaget själv har kunnat återställa aktiekapitalet.

Även om aktiekapitalet återställs har kommunstyrelsen att vidta åtgärder enligt kommunallagens bestämmelser.

Susanne Korduner
Kommunchef

Marianne Martinsson
Kommunsekreterare

Kommunstyrelsen

KS § 99

Dnr KS 2019-163

Upphörande av kommunal snöröjning i Färgelanda kommun
Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att den kommunala snöröjningen i Färgelanda kommun ska upphöra från och med säsongen 2020/21. Kommunstyrelsen får i uppdrag att så snart som möjligt efter kommunfullmäktiges beslut om att sluta med kommunal snöröjning säga upp samtliga avtal med snöröjnings-entreprenörerna. Kommunstyrelsen har att föra en dialog med vägföreningarna i syfte parterna ska nå en samsyn avseende snöröjningen efter det att kommunen upphört att svara för den. Dialog ska också föras om vägföreningarnas ansvar för övriga åtgärder som ålagts dem.

Kommunfullmäktige beslutar även att godkänna att eventuellt underskott för snöröjningen i förhållande till budgeten för 2019 ska belasta 2019 års resultat.

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) med instämmande av Lars Karlsson (V) och Jörgen Andersson (SD) yrkar att kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt förvaltningen att säga upp samtliga avtal och därmed upphöra med kommunal snöröjning i Färgelanda kommun från och med säsongen 2020/2021, och inför detta beslut föra en dialog med vägföreningarna för att parterna ska ha en samsyn kring uppdragen avseende snöröjning (inför ett upphörande av kommunal snöröjning) och övriga uppdrag som ålagts vägföreningarna. Kostnader utöver budgeten 2019 för utförd snöröjning belastar kommunens ekonomiska resultat.

Tobias Bernhardsson (C) med instämmande av Bengt Melin (M) yrkar att kommunstyrelsen beslutar om följande förändring och tillägg till Ulla Börjessons (S), Lars Karlssons (V) och Jörgen Anderssons (SD) yrkande:

- att ärendet överlämnas till kommunfullmäktige för beslut samt
- att uppsägning av samtliga avtal avseende snöröjning sker så snart det är möjligt efter kommunfullmäktiges beslut om upphörande av kommunal snöröjning.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen godkänner följande propositionsordning:

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 99 2/3

Proposition ställs för på Ulla Börjessons (S), Lars Karlssons (V) och Jörgen Anderssons (SD) yrkande. Därefter ställs proposition på Tobias Bernhardssons (C) och Bengt Melins (M) ändringsyrkande att ärendet överlämnas till kommunfullmäktige för beslut och att uppsägning av samtliga avtal avseende snöröjning sker så snart det är möjligt efter kommunfullmäktiges beslut om upphörande av kommunal snöröjning.

Ordföranden ställer proposition på Ulla Börjessons med fleras yrkande och finner kommunstyrelsen godkänner detta. Ordföranden ställer sedan proposition på Tobias Bernhardsson (C) med fleras yrkande och finner att kommunstyrelsen antar de yrkade ändringarna.

Kommunstyrelsen beslutar alltså att föreslå kommunfullmäktige besluta att den kommunala snöröjningen i Färgelanda kommun ska upphöra från och med säsongen 2020/21. Kommunstyrelsen får i uppdrag att så snart som möjligt efter kommunfullmäktiges beslut om att sluta med kommunal snöröjning säga upp samtliga avtal med snöröjningsentreprenörerna. Kommunstyrelsen har att föra en dialog med vägföreningarna i syfte parterna ska nå en samsyn avseende snöröjningen efter det att kommunen upphört att svara för den. Dialog ska också föras om vägföreningarnas ansvar för övriga åtgärder som ålagts dem.

Kommunfullmäktige beslutar även att godkänna att eventuellt underskott för snöröjningen i förhållande till budgeten för 2019 ska belasta 2019 års resultat.

Ajournering

Under behandling av detta ärende ajournerar kommunstyrelsen sammanträdet mellan kl 11.40-11.55.

Ärendebeskrivning

Enligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning, är kommunen skyldig att tillhandahålla snöröjning på allmänna platser som är redovisade i detaljplan för vilka kommunen är huvudman.

Inom Färgelanda kommun är kommunen inte huvudman för några vägar inom planlagt område. Samtliga vägar är statliga, enskilda eller vägar med enskilt huvudmannaskap i planlagt område. Mot bakgrund av detta är den snöröjningsverksamhet som bedrivs i kommunal regi inte lagstadgad utan helt och hållet frivillig från kommunens sida.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 99 3/3

Fördelar med kommunal snöröjning är att snöröjningsarbetet underlättar för boende på landsbygden. Nackdelar är att verksamheten ej är lagstyrd vilket tar fokus och resurser från övrig lagstyrd verksamhet inom den kommunala organisationen, vilket i förlängningen medför negativa konsekvenser för kommuninvånarna.

I dag har förvaltningen en budget på 1 100 000 kr i kommunbidrag för snöröjning. Verklig kostnad uppskattas till cirka 1 600 000 kr på grund av nya snöröjningsavtal. Det är givetvis en uppskattning som är svår att göra på grund av att man inte i förväg kan veta hur mycket snöröjning som kommer att behöva utföras. Om kommunen ska fortsätta snöröja kommande år kommer budgeten att behöva utökas om kommunen ska bibehålla samma intervaller för snöröjning som finns i dag.

Utifrån kommunens ekonomiska läge ser förvaltningen över samtliga verksamheter för att reglera utgifterna. Ej lagstadgad verksamhet är en del i detta där den kommunala snöröjningen står för en stor kostnad.

Färgelanda kommun är en av få kommuner i Sverige som fortfarande bekostar snöskottning för kommuninvånarna. Det har också blivit svårare att få entreprenörer som vill utföra tjänsterna när upphandling genomförs.

Mot bakgrund av kommunens ekonomiska situation föreslår förvaltningen att den kommunala snöröjningen upphör från och med kommande säsong. Samtliga avtal med entreprenörer måste då sägas upp skriftligen senast 31 maj 2019 för att kunna avslutas inför kommande säsong.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 15 maj 2019 § 115.
 Avdelning Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse daterad 6 maj 2019.

Teknisk chef och avdelningschef Samhällsutveckling informerar.

I samband med föredragningen informerar ordföranden om skötseln av grönytor i kommunen som vägföreningarna har ansvar för att sköta.

Beslutet expedieras till:
 Kommunfullmäktige
 Diariet

Avdelning Samhällsutveckling
Teknik
Enhetschef
Ulf Nilsson
0528-56 71 51
ulf.nilsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Upphörande av kommunal snöröjning inom Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att säga upp samtliga avtal och därmed upphöra med kommunal snöröjningen i Färgelanda kommun från och med säsong 2019/2020.

Ärendebeskrivning

Enligt lag (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning, är kommunen skyldig att tillhandahålla snöröjning på allmänna platser som är redovisade i detaljplan för vilka kommunen är huvudman.

Inom Färgelanda kommun är kommunen inte huvudman för några vägar inom planlagt område. Samtliga vägar är statliga, enskilda eller vägar med enskilt huvudmannaskap i planlagt område. Mot bakgrund av detta är den snöröjningsverksamhet som bedrivs i kommunal regi inte lagstadgad utan helt och hållet frivillig från kommunens sida.

Fördelar med kommunal snöröjning är att snöröjningsarbetet underlättar för boende på landsbygden.

Nackdelar med kommunal snöröjning är att verksamheten ej är lagstyrd vilket tar fokus och resurser från övrig lagstyrd verksamhet inom den kommunala organisationen, vilket i förlängningen medför negativa konsekvenser för kommuninvånarna.

I dag har förvaltningen en budget på 1 100 000 kr i kommunbidrag för snöröjning. Verklig kostnad uppskattas till cirka 1 600 000 kr på grund av nya snöröjningsavtal. Det är givetvis en uppskattning som är svår att göra på grund av att man inte i förväg kan veta hur mycket snöröjning som kommer att behöva utföras.

Om kommunen ska fortsätta snöröja kommande år kommer budgeten att behöva utökas om kommunen ska bibehålla samma intervaller för snöröjning som finns i dag.

Utifrån kommunens ekonomiska läge ser förvaltningen över samtliga verksamheter för att reglera utgifterna. Ej lagstadgad verksamhet är en del i detta där den kommunala snöröjningen står för en stor kostnad.

Färgelanda kommun är en av få kommuner i Sverige som fortfarande bekostar snöskottning för kommuninvånarna. Det har också blivit svårare att få entreprenörer som vill utföra tjänsterna när upphandling genomförs.

Mot bakgrund av kommunens ekonomiska situation föreslår förvaltningen att den kommunala snöröjningen upphör från och med kommande säsong. Samtliga avtal med entreprenörer måste då sägas upp skriftligen senast 31 maj 2019 för att kunna avslutas inför kommande säsong.

Susanne Korduner
Kommunchef

Maria Wagerland
Avdelningschef Samhällsutveckling

Kommunstyrelsen

KS § 102

Dnr KS 2019-122

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för Samordningsförbundet Väst och godkännande av förbundets årsredovisning 2018
Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Väst och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för det aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna Samordningsförbundet Västs årsredovisning för 2018 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Urban Henriksson (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av detta ärende.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till -463 000 kr, vilket är 2 123 000 kr bättre än budget. På grund av främst svårigheter att rekrytera personal samt att insatser avslutades i förtid avviker budgeterade kostnader med 1 253 000 kr från faktiska kostnader under verksamhetsåret. Utöver dessa 1 253 000 kr har man även erhållit större ersättningar för ESF-projekt vilka avviker från budgeterade ersättningar med 871 000 kr.

Revisionen bedömer

- sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats i enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.
- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Revisionen tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 102

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 15 maj 2019 § 105.
Kommunledningens tjänsteskrivelse daterad 9 april 2019.
Samordningsförbundet Väst protokoll 15 mars 2019 § 25.
Årsredovisning med bilagor 2018.
Revisionsberättelse 2018 för Samordningsförbundet Väst.
PM Granskning av årsredovisning och intern kontroll år 2018
Samordningsförbundet Väst.

Ekonomichefen informerar.

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige
Diariet

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för Samordningsförbundet Väst och godkännande av förbundets årsredovisning 2018

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Väst och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna Samordningsförbundet Västs årsredovisning för 2018 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till -463 tkr, vilket är 2 123 tkr bättre än budget. På grund av främst svårigheter att rekrytera personal samt att insatser avslutades i förtid avviker budgeterade kostnader med 1 253 tkr från faktiska kostnader under verksamhetsåret. Utöver dessa 1 253 tkr har man även erhållit större ersättningar för ESF-projekt vilka avviker från budgeterade ersättningar med 871 tkr.

Revisionen bedömer

- sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats i enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.
- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Revisionen tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Postadress
458 80 Färgelanda
Besöksadress
Allhemsvägen 5, Färgelanda

Telefon
0528-56 70 00
Fax
0528-714 76

E-post
kommun@fargelanda.se
Hemsida
www.fargelanda.se

Bankgiro
890-9269
Organisationsnummer
212000-1421

Datum: 2019 – 03 – 15
 Tid: 9.00 – 12.00
 Plats: Kunskapens Hus, Kustvägen 12 i Dingle, lokal Sporren

§ 21 – 33

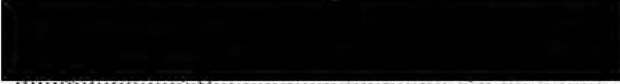
Beslutande: Robert Yngve VG-regionen
 Karin Blomstrand Munkedals kommun
 Kristina Wallenäs (tjänstgörande ersättare) Försäkringskassan
 Catarina Sjöstrand (tjänstgörande ersättare) Arbetsförmedlingen

Närvarande ersättare: Nils-Olof Bengtsson Sotenäs kommun
 Ricard Söderberg Lysekils kommun
 Roger Wallentin Tanums kommun
 Kenneth Carlsson Färgelanda kommun
 Pia Tysklind Strömstads kommun
 Britt-Marie Andrén Karlsson Orust kommun

Övriga deltagare: Gudrun Emilsdottir, förbundschef
 Maria Hassing Karlander, processamordnare

Tid och plats för justering: 2019 – 03 – 22, Samordningsförbundet Väst, Silentzvägen 6 i Uddevalla

Sekreterare:

 Gudrun Emilsdottir

Ordförande:

 Karin Blomstrand

Justerare:

 Robert Yngve

Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justering har tillkännagivits genom anslag.

Protokollet finns också på www.samverkanvg.se/sofvast

Organisation Samordningsförbundet Väst 222000 – 2030
 Protokollet är anslaget under tiden: 2019-03-22 – 2019-04-12
 Förvaringsplats för protokollet: Hos förbundschef Gudrun Emilsdottir, tele: 0522 – 69 5133
 Kopia finns på kansliavdelningen i respektive kommun och på Regionens Hus i Vänersborg, under anslagstiden

Underskrift: .....

§ 21 Mötes öppnande

Ordförande Karin Blomstrand hälsar alla välkomna och förklarar mötet öppnat. En kort presentationsrunda görs, då det är några nya som inte var med på mötet i januari.

*§ 22 Val av justerare***Förslag till beslut:**

att välja Robert Yngve, jämte ordförande, till justerare av dagens protokoll.

Styrelsen beslutar:

att välja Robert Yngve, jämte ordförande, till justerare av dagens protokoll.

§ 23 Fastställande av dagordning

Förslag till dagordning hade skickats till styrelsen inför mötet.

Förslag till beslut:

att fastställa dagordning enligt utskick med ett tillägg under § 33 Nya frågor: Eventuellt deltagande/ägande av ett nytt ESF projekt?

Styrelsen beslutar:

att fastställa dagordningen enligt förslag till beslut.

§ 24 Föregående mötesprotokoll

Inga synpunkter framkom.

Förslag till beslut:

att lägga det till handlingarna.

Styrelsen beslutar:

att lägga föregående mötesprotokoll till handlingarna.

§25 Årsredovisning med förvaltningsberättelse 2018

2018 års årsredovisning med förvaltningsberättelse, bilagor med mål och måluppfyllelse, samt statistik, hade skickats till styrelsen inför mötet. Förbundschef Gudrun Emilsdottir föredrar. Förbundet har under 2018 förbrukat 462 870 kr mera än erhållet bidrag, det är egna medel från tidigare år.

Skillnaden mellan aktuell kostnadsbudget och utfall under 2018, blev 1 252 568 kr. Anledningen till skillnaden mellan kostnadsbudget i verksamhetsplan och utfall är i första hand att i början av året var svårt att bemanna alla uppdrag och under hela året har förbundet saknat en arbetsterapeut till utredningen, samt att Steg1 i Lysekil upphörde i slutet av maj. Kostnader för anpassning av de nya lokalerna var budgeterat på 2017 och 2018, men fick periodiseras tom 2020.

Samordningsförbundets utgående egna kapital 2018-12-31 var 3 317 169 kr. Det blev högre än tidigare prognos, vilket beror först och främst på att bidraget från ESF kommer många månader i efterskott och var inledningsvis svårt att räkna, hur mycket som skulle bokas upp. Största delen av överskottet är budgeterat i insatser 2019.

I de individinriktade insatserna 2018 hade Samordningsförbundet Väst 475 deltagare, 248 kvinnor och 227 män. Av 475 deltagare var 373 unika, dvs. 102 deltagare deltog i mera än en insats eller var inskrivna mera än en gång. Dessutom var 30 anonyma deltagare, som finns inte med i statistiken för övrigt.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Uppföljningen 6 månader och 2 år efter avslut hos Rehabvägledarna visar att resultatet är bestående och blir tom bättre med tiden, dvs. fler och fler av dem som avslutas, är i arbete och egen försörjning desto längre tiden går.

I strukturövergripande insatser deltog 818 medarbetare från myndigheterna.

Volymen är bra i förbundet med aktiva och framgångsrika insatser, där antal deltagare ökar varje år.

Förslag till beslut:

att godkänna årsredovisning med förvaltningsberättelsen 2018 för Samordningsförbundet Väst.

Styrelsen beslutar:

att godkänna årsredovisning med förvaltningsberättelsen 2018 för Samordningsförbundet Väst.

§ 26 PM från sakkunnig revisor

Förbundschef Gudrun Emilsdottir föredrar granskningsrapporten från den sakkunniga revisorn, den hade skickats till styrelsen inför mötet.

Sakkunnige revisorn har vid sin granskning gjort den sammanfattade bedömningen att verksamheten har skötts ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredställande sätt samt att den ekonomiska hushållningen har varit tillfredställande under 2018. Uppföljning av verksamhet och ekonomi sker regelbundet och rapporteras till styrelsen.

Sakkunnig revisorn noterar att tillsammans med tidigare årsöverskott uppgår det egna kapitalet till 3 317 tkr vilket överstiger det rekommenderade egna kapitalet enligt Nationella Rådet väsentligt.

Sakkunnig revisor noterade att det är riskfaktor för förbundet när medlemspartern har blivit mindre benägna att låna ut personal till förbunden.

Sakkunnig revisor har även lämnat iakttagelsen, att verksamhet kopplat till ESF-projekt ställer ökade krav på förbundets ekonomiska redovisning.

Förslag till beslut:

att beakta synpunkterna från sakkunnig revisor.

Styrelsen beslutar:

att beakta synpunkterna från sakkunnig revisor.

§27 Uppföljning av Internkontrollplan samt risk och väsentlighetsanalys, beslut

Sammanfattning med uppföljning av internkontrollplan samt risk- och väsentlighetsanalys, hade bifogats med handlingarna till möte och redovisades av förbundschefen. Avtal om Datorskyddsombud är skrivit med JP-infonet, det är inom ramen för flera av kommunernas avtal med företaget.

Förslag till beslut:

Att anta redovisningen av internkontrollplanen.

Styrelsen beslutar:

att anta redovisningen av internkontrollplanen.

§ 28 Lägesrapport, beslut

Lägesrapport hade skickats till styrelsen inför mötet. Processamordnaren redogjorde för vad som är aktuellt och svarade på frågor.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

Årsredovisning 2018 Samordningsförbundet Väst

Beslutad av styrelsen 2019-03-15

B 2 KW CS

Innehållsförteckning sida

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 2018.....	3
Om förbundet.....	3
Organisation.....	3
Historik.....	3
Uppdrag.....	3
Beskrivning av verksamheten/insatserna.....	6
Insatser, målgrupper, mål, syfte och resultat per insats.....	6
Måluppfyllelse och utfall 2018.....	11
Styrelsens arbete under året.....	11
Ekonomiskt utfall.....	13
1.6.1 Ekonomisk sammanfattning (i tkr).....	13
2. RESULTATRÄKNING.....	15
3. BALANSRÄKNING.....	15
4. KASSAFLÖDEANALYS.....	16
5. REDOVISNINGSPRINCIPER.....	16
6. NOTER.....	16
7. EVENTUELLA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR.....	17
8. STYRELSENS BESLUT.....	17

Följande förkortningar kan användas i texten:

Sof = Samordningsförbund

AF = Arbetsförmedlingen

FK = Försäkringskassan

VG-regionen = Västra Götalandsregionen

Styrelseledamöter = Både ordinarie och ersättare

AMA = Arbetsmarknadsavdelning,

ALE = Arbetslivsenhet

av samverkan och finansiell samordning inom Rehabiliteringsområdet

JGL = Jämställdhet – Genus – Ledarskap

MVK = Motivations- och vägledningskurs

ASF = Arbetsintegrerande sociala företag

ESF = Europeiska socialfonden

RV = Rehabvägledare

AME = Arbetsmarknadsnätet

SUS = Sektorsövergripande system för uppföljning

BILAGOR TILL DELÅRSREDOVISNINGEN

Bilaga 1 Mål och måluppfyllelse 2018

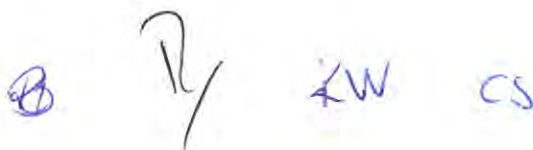
Bilaga 2 Statistik 2018

Redovisning av insatserna sker utifrån kommun, ålder, försörjning, utbildningsnivå och tid i offentlig försörjning. All statistik redovisas könsuppdelat, förutom om deltagarantalet är mindre än 10 personer.

Deltagare som inte vill uppge kön, redovisas som anonyma.

I bilagan redovisas även deltagarnas svar från Indikatorerna om hur de upplever att:

- Det stöd som erbjuds är organiserat runt deras behov
- Om de har inflytande och får den tid de behöver på sig
- Om det finns någon som håller samman deras olika myndighetskontakter
- Om de känner att det har skett en stegförflyttning närmare arbetsmarknaden/egen försörjning för deras del

Samordningsförbundet Väst
Org.nr 222000 - 2030

1. Förvaltningsberättelse 2018

Förvaltningsberättelsen innehåller en översiktlig redovisning av det ekonomiska utfallet och redogörelse av verksamhetens-/insatsernas resultat och utveckling under 2018.

Till förvaltningsberättelsen tillhör två bilagor: **Statistik 2018** och **Mål och måluppfyllelse 2018**

Mer om Samordningsförbundet Väst finns på www.samverkanvg.se/sofvast och mera allmänt om Samordningsförbundet finns på www.finsam.se

Om förbundet

Organisation

Samordningsförbundet Väst är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregion samt kommunerna: Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla som medlemmar.

Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har den ett kansli.

Historik

Samordningsförbundet Väst bildas den 1 januari 2015 vid en sammanslagning av Samordningsförbundet Norra Bohuslän (bildat 1 april 2006) och Samordningsförbundet Uddevalla, Orust och Färgelanda (bildat 16 oktober 2008). Förbundets säte är i Tanum.

Lagrum

Samordningsförbundet verkar utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210) och förbundsordningen som beslutats av Samordningsförbundets medlemmar. Lagens syfte är att ge lokala aktörer möjligheter att utveckla samverkan inom rehabiliteringsområdet och samordna gemensamma insatser riktade till personer i behov av samordnad rehabilitering samt underlätta en effektiv resursanvändning.

Samordningsförbundet följer även lagen om kommunal redovisning (1997:614) och kommunallagen (1991:900) i tillämpliga delar.

Uppdrag

De insatser som Förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet.

Samordningsförbundets uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning och stödja och medverka till samverkan mellan parterna.

Vision

I samverkan och samarbete ska samhällets resurser inom rehabiliteringsområdet användas på ett effektivt sätt och till nytta för den enskilde samt ge samhällsliga vinster.

De samordnade resurserna ska användas för samordnade bedömningar och insatser i syfte att den enskilde ska uppnå eller förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete, få ökade möjligheter att uppnå egen försörjning samt uppnå ökad hälsa och livskvalitet.

Kontakterna mellan parterna sker på olika nivåer. Finansiell samordning ersätter inte det arbete som myndigheterna har ansvar för utan ska bidra till att stödja, fördjupa och utveckla befintligt samarbete och bygga broar mellan myndigheterna.

Det är viktigt att de samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för att Samordningsförbundet får möjlighet att bedriva en effektiv verksamhet.

Personer som är i behov av stöd från flera myndigheter ska inte känna att det finns gränser.

Samordningsförbundet Väst
Org.nr 222000 - 2030

Synsätt

Samordningsförbundets utgångspunkt är att alla människor aktivt vill bidra till sin egen försörjning och bli en del av samhället.

All rehabilitering sker utifrån individens behov och förmåga.

Individens aktiva medverkan eftersträvas.

De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar.

Syftet är att samordning av resurser och riktade insatser skall leda till att den enskilde personen skall förbättra sin funktions- och arbetsförmåga vilket innebär:

Att **ur individperspektiv** erbjuda enskilda personer i behov av samordnad rehabilitering del av samhällets samlade kompetenser och insatser. Förväntat resultat är ökade möjligheter till egenförsörjning och ökad livskvalitet.

Att **ur ett samhällsperspektiv** optimera samhällets samlade resurser genom att fler kommer i arbete. Förväntat resultat är en större effektivitet och att resurser då frigörs så att fler kan erbjudas rehabilitering.

Viljeinriktning 2019 – 2021 (antagen 2018 och finns med i verksamhetsplan 2019)

- *fortsätta med pågående insatser enligt verksamhetsplan, i den utsträckning som de är uppskattade och efterfrågade av myndigheterna*
- *fortsätta arbetet med att rekrytera ytterligare arbetsterapeut till utredningen*
- *kunna erbjuda flera av insatserna lokalt i kommunerna*
- *ta fram en modell som synliggör och systematiserar deltagarens väg genom Sof Västs insatser.*
- *verka för att välbeprövade metoder och modeller används i alla insatser*
- *kunskapsutveckling mellan parterna, Arenadagar och andra samverkans-/samarbetsforum*

Finansiering/Medlemsavgifter 2018

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen 50 %	4 694 000 kr
Västra Götalandsregionen 25 %	2 347 000 kr
Kommunerna gemensamt 25 %	2 347 000 kr
Uddevalla	
Orust	968 250
Lysekil	256 322
Strömstad	242 301
Tanum	227 802
Munkedal	212 054
Sotenäs	177 193
Färgelanda	150 281
112 797	
Totalt	9 388 000 kr

B R KW CS

Samordningsförbundet Väst
Org.nr 222000 - 2030

Sammanfattning av verksamhetsåret 2018

Ekonomisk sammanfattning

Bidraget från medlemmarna under 2018 var **9 387 996 kr**

Samordningsförbundets ingående egna kapital 2018-01-01 var **3 780 039 kr**.

Utbetalt ESF-bidrag under 2018 är **585 640 kr** och avser redovisade insatser under 2017 och tom juli 2018.

Förväntat bidrag från ESF har beräknats till **724 927 kr** för augusti– december och är uppbokad som fordran på ESF.

Aktuell kostnadsbudget enligt verksamhetsplan 2018 var **12 414 000 kr**.

Förbundets kostnader under 2018 uppgick enligt resultaträkningen till **11 161 432 kr**.

Förbundet har under 2018 förbrukat **462 870 kr** mera än erhållet bidrag, det är egna medel från tidigare år.

Skillnaden mellan aktuell kostnadsbudget och utfall under 2018, blev **1 252 568 kr**.

Samordningsförbundets utgående egna kapital 2018-12-31 var **3 317 169 kr**.

Anledningen till skillnaden mellan kostnadsbudget i verksamhetsplan och utfall är i första hand att det i början av året var svårt att bemanna alla uppdrag och under hela året har förbundet saknat en arbetsterapeut till utredningen, samt att Steg1 i Lysekil upphörde.

Verksamhetsutveckling och förändringar 2018

- Samordningsförbundet Väst har flyttat till nya större och ändamålsenliga lokaler, där alla insatser som finansieras av förbundet och bedrivs i Uddevalla finns samlade på ett ställe. Möjligheter finns för parterna att boka rum och möteslokaler för övrig samverkan som inte behöver finansieras av Samordningsförbundet.
- Det har genomförts en utredningsgrupp i Strömstad.
- Ny insats MVK-nyarlända/etableringen har startat.
- Steg1 i Strömstad startade 1 april, Steg1 på Orust startade 10 september och 1 oktober startade Steg1 i Munkedal/Färgelanda. Dessa Steg1-insatser är en del av ESF-projektet "En skola för alla".
- ESF har även godkänt att det från 2019 startas, Steg1 för Uddevalla, Lysekil, Sotenäs och Tanum.
- Beredningsgruppen och flera AME-chefer har genomgått en JGL-utbildning, finansierad av Sof Väst.
- Försäkringskassan presenterade interna riktlinjer kring utlåning av personal till Samordningsförbundet. De arbetsuppgifter som medarbetarar från Försäkringskassan utför i Samordningsförbundet, ska ligga inom FK:s uppdrag och vara linjerade med de yrkesroller som FK har. Det innebär att FK inte lånar ut personal till Samordningsförbundet Väst, eftersom insatserna inte ligger inom myndighetens ordinarie uppdrag. Från 1 oktober finns ingen medarbetarar från Försäkringskassan som utför uppdrag som finansieras av Samordningsförbundet Väst.

Resultat på individnivå under 2018

Antal deltagare i de individriktade insatserna var **475** varav 248 kvinnor och 227 män, samt 30 anonyma (ej könsuppdelade och räknas inte med i statistiken för övrigt).

373 unika deltagare, d.v.s. 102 deltagare har deltagit i mera än en insats eller varit inskrivna mera än en gång.

○ Rehabvägledare	187	110 kvinnor och 87 män, samt 2 anonyma
○ MVK (vuxna och unga)	45	25 kvinnor och 20 män, samt 2 anonyma
○ MVK-nyarlända/etableringen	31	14 kvinnor och 17 män, samt 24 anonyma
○ Utredning	120	67 kvinnor och 53 män, samt 1 anonyma
○ Steg1 Uddevalla	48	20 kvinnor och 28 män
○ Steg1 Lysekil	14	4 kvinnor och 10 män, samt 1 anonyma

5

B   ?   KW   CS

Samordningsförbundet Väst
Org.nr 222000 - 2030

○ Steg1 Strömstad	12	2 kvinnor och 10 män
○ Steg1 Orust	9	2 kvinnor och 7 män
○ Steg1 Munkedal/Färgelanda	9	4 kvinnor och 5 män

På AME/ALE/AMA och Dingle Hundcenter har det varit 6 deltagare, 3 kvinnor och 3 män. Dessa deltagare har samtidigt haft rehabvägledare, så de räknas inte med i det totala antal deltagare ovan.

Resultat på strukturell nivå under 2018

Antal personer i strukturövergripande insatser var	818
○ Processansvarig och övrig personal informerar om Sof Väst	170
○ Kunskapsutveckling i samverkan	360
○ Utveckling av ASF	147
○ Dialogträffar- och styrgruppsmöte i ESF-projekt, samt konferens	141

Beskrivning av verksamheten/insatserna

Målgrupper för *individriktade* insatser som Samordningsförbundet finansierar riktas till personer i åldern 16 – 64 år som är i behov av samordnad rehabilitering. Arbetslinjen skall vara tydlig enligt riktlinjerna och innebörden av begreppet förutsättningar för arbete poängteras. Individerna i målgrupperna kan ha fysiska, psykiska, sociala och arbetsmässiga behov och de samordnade insatserna skall beakta jämställdhet och mångfald.

Bland aktuella deltagare till **samtliga insatser**, prioriteras de som bedöms kunna tillgodogöra sig insatserna.

Samordningsförbundet stödjer också aktivt *strukturövergripande* insatser som syftar till att skapa förutsättningar för myndigheterna att kunna samarbeta och samverka och för att de ska få bättre kunskap och förståelse för varandras uppdrag. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Insatser, målgrupper, mål, syfte och resultat per insats

Rehabvägledare: Målgruppen är personer i arbetsför ålder som är i behov av samordnat stöd ifrån två eller fler av våra samverkande myndigheter.

De arbetar motiverande och vägledande med arbetsmarknadscoaching och hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik. Rehabvägledarna arbetar lokalt i förbundets samtliga kommuner.

Målet var **120** nya deltagare. Under 2018 har **187** personer deltagit hos rehabvägledarna, 110 kvinnor och 77 män, därav **133** nya deltagare, 72 kvinnor och 61 män, samt 2 anonyma.

Budgeten inkluderar även **arbetsprövnings-/träningsplatser på AME/ALE/AMA** i Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Uddevalla och Orust, samt på Dingle Hundcentrum. Totalt **6** deltagare, 3 kvinnor och 3 män har deltagit på någon dessa platser.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Rehabvägledare	-2 525 000	-2 404 281	120 719

Utredningen: Målgruppen är personer i arbetsför ålder som är i behov av funktionsbedömning i aktivitet.

Aktivitetsbaserad utredning med syfte att utreda individernas förutsättningar för arbete/studier.

Placering i Uddevalla med deltagare från hela området. Varje grupp pågår i 4 veckor, 5 dagar/vecka.

Målet var totalt **180** nya deltagare, uppdelat på 24 deltagare/grupp förutom i Strömstad 12 deltagare/grupp. Möjlighet skulle också finnas till ett antal individuella utredningar lokalt i kommunerna.

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

Under 2018 har **120** personer deltagit i utredningen, 67 kvinnor och 53 män. Därav deltog 10 personer i gruppen i Strömstad (Strömstad 6, Tanum 1, Munkedal 2, Uddevalla 1).

Avvikelsen i antal deltagare och budget, beror på att det saknades en arbetsterapeut till utredningen.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Utredningen	-1 689 000	-1 121 314	567 686

Till **rehabvägledare och utredningen** ska unga personer upp till 29 år prioriteras.

Hos rehabvägledarna var 21 % av deltagarna unga personer upp till 29 år.

I utredningen var 14 % av deltagarna unga personer upp till 29 år.

MVK-vuxna och unga: Målgruppen för MVK-vuxna är personer över 25 år och som har viss erfarenhet av arbetslivet, medan målgruppen för MVK-unga var personer under 30 år och som saknar eller har mycket liten erfarenhet av arbetslivet. Placering i Uddevalla med deltagare från hela området.

Kurserna är arbetsförmågestärkande, såväl ur ett hälsoperspektiv som ur ett socialt och kunskapsmässigt perspektiv. Lättare fysisk träning ingår varje vecka. Syftet är ökad arbetsförmåga och bättre hälsa för deltagarna samt att öka deras förutsättningar för arbete och/eller studier och därmed möjlighet till egen försörjning.

Målet för MVK-vuxna var 4 grupper/år och totalt minst **40** nya deltagare/år.

Målet för MVK-unga var 3 grupper/år och totalt minst **30** nya deltagare/år.

MVK-vuxna och unga har under året deltagit i samma grupp. Personalomsättning och svårigheter med rekrytering av personal är förklaringen till avvikelsen i antal deltagare och budget.

Under 2018 har **45** personer deltagit i MVK-vuxna och unga, 25 kvinnor och 20 män, samt 2 anonyma.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
MVK-vux+ung	-825 000	-677 181	147 819

MVK nyanlända/etableringen: Riktas till nyanlända och personer i etableringen som är i behov av mera stöd än vad som ingår i ordinarie verksamheter hos myndigheterna. Insatsen började i april med placering i första hand i Uddevalla med deltagare från hela området.

Kurserna är arbetsförmågestärkande, såväl ur ett hälsoperspektiv som ur ett socialt och kunskapsmässigt perspektiv. Syftet är ökad arbetsförmåga och bättre hälsa för deltagarna och att öka deras förutsättningar för arbete och/eller studier och därmed möjlighet till egen försörjning.

Målet för MVK-etableringen var 4 grupper från april, minst **40** nya deltagare 2018 och sedan **70** nya deltagare/år. Under 2018 har det blivit 3 grupper, en i Uddevalla, en i Strömstad och en i Lysekil med sammanlagt **31** deltagare, 14 kvinnor och 17 män. Personalen från MVK-nyanlända/etableringen har i samarbete med SFI och AF genomfört informationsmöte i kommunerna. Där har det deltagit **24** personer.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
MVK-nyanlända	-475 000	-373 860	101 140

Steg1: Insatsen riktas till unga vuxna 16 – 24 (29) år med diffus problematik, med eller utan diagnos, som står långt från arbetsmarknaden.

Syftet är att tidigt fånga upp och ge en meningsfull aktivitet till ungdomar som hoppat av skolan, eller är på väg att hoppa av skolan, samt att reducera utanförskap hos unga vuxna och vara motivations- och aktivitetshöjande samt arbets- eller studieförberedande. I samtliga kommuner ingår en kursdel med föreläsningar, aktiviteter och studiebesök, samt coachande samtal i grupp och individuellt.

7

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

Steg1 UddevallaMålet var 4 grupper och totalt minst **40** nya deltagare/år.Under 2018 har fyra nya grupper startat med totalt **32** ungdomar, 13 kvinnor och 19 män.Under 2018 har sammanlagt **48** ungdomar deltagit i Steg1 Uddevalla, 20 kvinnor och 28 män, det inkluderar deltagare som började 2017 och får individuellt stöd, samt 10 deltagare, som ingår i pågående grupp som avslutas i mars 2019.**36** ungdomar har avslutat insatsen under 2018, 16 kvinnor och 20 män.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Steg1 Uddevalla	-1 055 000	-915 359	139 641

Steg1 LysekilMålet var 3 grupper/år och totalt minst **24** nya deltagare/år.

Sista gruppen avslutades 31 maj och insatsen har upphört. Lysekils kommun hade inte ekonomi för sin medfinansiering och ansåg att det var annat som behövde prioriteras.

Antal deltagare januari – maj 2018 var 14 ungdomar. 5 av ungdomarna började under 2017 vilket innebär, 9 nya deltagare under 2018.

Totalt under tiden för Steg1 i Lysekil augusti 2017 – maj 2018 deltog 18 ungdomar. Av dessa arbetade 2 vid avslut och 4 var aktivt arbetssökande. Dessutom deltog 3 anonyma och samtliga av dem arbetade eller studerade vid avslut.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Steg1 Lysekil	-640 000	-296 442	343 558

ESF-projekt, "En skola för alla":**Steg1 liknande insatser i Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Orust och Färgelanda,**Målet var sammanlagt 6 grupper och sammanlagt minst **50** nya deltagare.**Steg1 i Strömstad** startade den 1 april. Sammanlagt **12** deltagare under 2018 2 kvinnor och 10 män. 5 män avslutades under 2018.**Steg1 på Orust** startade den 10 september och har haft **9** deltagare under 2018 2 kvinnor och 7 män.**Steg1 i Munkedal/Färgelanda** startade den 1 oktober och har haft 9 deltagare 4 kvinnor och 5 män. En man avslutades 2018.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
ESF Steg1 (kringkostnader)	-150 000	-13 896	136 104

Personalkostnaderna redovisas under strukturella insatser, Delprojektledare sida 10.

Fysioterapeut 0,3 tjänst, gör fysisk funktionsbedömning på deltagare i insatserna, samt föreläser i Utredningen och MVK-kurserna om hälsa, kost, motion och betydelsen av fysiska aktiviteter.Målet var att genomföra minst **90** Tippa- och konditionstester/år, samt att ha minst en föreläsning/grupp i utredningen och MVK-kurserna.Fysioterapeuten har under 2018 genomfört **76** TIPPA bedömningar, fördelat på 9 utredningsgrupper, samt haft **22** föreläsningar, 9 för utredningsgrupperna, 11 för MVK och 2 för MVK-etableringen/nyanlända.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Fysioterapeut	-215 000	-186 378	28 622

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

Driftskostnader, hyra, städ mm

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Drift	-950 000	-944 807	5 193

Kostnader i samband med flytt samt oförutsedda utgifter (bl.a. hyra på Nonnens väg)

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Flytt mm	-250 000	-276 541	-26 541

Investeringar i lokalen på Silentzvägen, ombyggnation, installationer av IT och liknande har 36 månaders avskrivningstid, så enbart 10 månader finns med under 2018.

Strukturövergripande insatser

Fyra olika strukturövergripande insatser under 2018, med sammanlagt **818** deltagare, visst antal av deltagarna finns med flera gånger, men då har de deltagit i olika insatser.

Processamordnare (1,0 tjänst)

Är stöd till de insatser som förbundet finansierar samt ska stimulera metod- och verksamhetsutveckling och utbyte emellan insatserna. Medverkar vid framtagning av nya insatser samt ansvarar för genomförande av dessa insatser. Arbetar med information och kommunikation om, och inom, förbundet samt med lokalt och regionalt nätverksbyggande.

Målet var att träffa **100** personer hos samverkansparterna, under 2018 (flera samarbetsparter deltar ofta vid mera än ett tillfälle, men räknas bara en gång). Processamordnaren har i vissa fall delegerat informationsmötena till annan personal inom Sof Väst. Antal personer som under 2018 har informerats om eller deltagit i diskussioner om Förbundets insatser är **170**.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Processamordnare	-725 000	-657 364	67 636

ASF-utvecklare (1,0 tjänst 2018 och 0,5 tjänst 2019 och from 2020 ligger ansvaret på rehabvägledarna).

Ska sprida kunskap om och vara stöd för utvecklingen av ASF i vårt område, både på strukturell nivå och för deltagare som står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårigheter att få/eller behålla ett arbete och har tankar att starta ASF. Ska fullfölja, följa upp och stödja de insatser inom ASF som har finansierats och genomförts av Sof Väst. Ska vara stöd och kontaktperson mellan befintliga Arbetsintegrerande sociala företag inom förbundets område och myndigheterna.

Arbetet med ASF pågår i samtliga kommuner och ASF-utvecklaren är sammankallande i nätverket med kommunrepresentanter som arbetar med ASF.

I Uddevalla har ASF-utvecklaren under året startat ett nätverk där chefer, politiker och handläggare från kommunen och AF ingår. Syftet med nätverket är att stötta blivande ASF och att också skapa stödstrukturer i kommunen för att underlätta så att nya ASF kan etablera sig.

ASF-utvecklaren har under året stöttat de befintliga ASF i området såsom Dingle Hundcentrum, Orustmodellen och Vägen Ut Branney. Utvecklaren har också stöttat uppstarten av nya ASF.

- Nytt ASF är på gång på Orust parallellt med Orustmodellen i samma lokaler. Affärsidén är att driva ett café, en cykelverkstad och att reovera möbler.
- I januari 2019 startar Café Svea, ett ASF som ska bedriva catering i Uddevalla. Verksamhetsledare har nu anställts och lokal med beredningskök finns.
- ABF i Uddevalla har startat cykelverkstad som ska bli ett ASF.

9

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

- Återbruket i Strömstad som nu tillhör AME har planer på att delar av verksamheten ska övergå till ett ASF. Under augusti månad gjordes en etableringsanalys på AF Uddevalla inför ev. start av utbildning i socialt företagande.

Under 2018 har ASF-utvecklaren haft **147** samverkanskontakter. Målet är **100** medarbetare 2018 och 50 medarbetare 2019, (flera medarbetare deltar ofta vid mer än ett tillfälle men räknas bara en gång).

ASF-utvecklaren har även hållit i ett flertal föreläsningar i de olika grupp-insatserna inom Sof Väst.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvike se 2018
ASF-utvecklare	-660 000	-621 938	38 062

Delprojektledare för ESF- projektet, "En skola för alla"

0,5 tjänst som deltar i arbetsgrupp med huvudprojektet projektledare, projektkonom och övriga delprojektledare. Delprojektledaren leder dialogträffar i kommunerna inför uppstart av steg1 liknande insatser och ingår i de kommunvisa styrgrupperna samt sprider information om projektet. Delprojektledaren ansvarar för uppstarten och genomförande av Steg1 insatserna som tillhör ESF-projektet "En skola för alla".

Målet var att möta **50** personer, anställda hos de ingående parterna (flera samarbetsparter/medarbetare deltar oftast vid mera än ett tillfälle, men räknas bara en gång).

Under 2018 har det varit **29** dialogträffar/styrgruppsmöte, 9 i Strömstad, 9 på Orust, 9 i Munkedal/Färgelanda, vid 3 av dem var även Sotenäs med och 2 i Lysekil. Totalt har **24** personer deltagit vid dialogträffarna/styrgruppsmötena. Delprojektledaren har haft informationsmöten på IFO och på psykiatrin i Strömstad, för sammanlagt **26** personer och på gymnasiet i Strömstad och där deltog **70** personer både personal och elever. Uppstartskonferensen för projektet var den 15 mars med **21** deltagare från vårt område. Sammanlagt har **141** medarbetare medverkat runt projektet.

I budgeten ingår även kostnaden för personalen som jobbar med insatsen i Strömstad, Munkedal/Färgelanda och på Orust.

Utfallet ska vara lika med bidraget från ESF. Sof Väst har erhållit ESF-bidrag för redovisade insatser tom juli, resterande bidrag upp till redovisade kostnader har bokats upp som fordran i bokslutet.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
	-440 000	-883 567	-443 567

Kunskapsutveckling i samverkan och information

Stimulera kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte mellan de samverkande parternas myndigheter och dess personal. Målet var att **200** personer/medarbetare skulle delta under året (flera av aktiviteterna innehåller upprepade träffar, men varje person räknas bara en gång). **38** personer deltog på Förbundets Dag som bland annat innehöll en föreläsning med Edna Eriksson om Likabehandling – Värdegrund – Människan – Individens – Mångfald – Demokrati.

123 personer deltog vid vårens Arenadagar för handläggare och tjänstemän hos parterna, de handlade om hur myndigheterna och Samordningsförbundet Väst i samverkan arbetar med personer utar SGI (Sjukpenning-Grundande-Inkomst).

185 personer deltog vid höstens Arenadag som var gemensam för handläggare och parter i hela området och handlade om "Stressrelaterad ohälsa", föreläsning med Ingibjörg Jonsdottir, verksamhetschef för Institutet för Stressmedicin (ISM).

14 chefer från parterna (representanter i Beredningsgruppen och AME-chefer) deltog i JGL-utbildning som finansierades av Sof Väst.

Sammanlagt blir det **322** personer.

B R KW CS

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

Förbundschef tillsammans med ordförande eller vice ordförande har dessutom informerat kommunstyrelserna i Strömstad, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Uddevalla och på Orust.

Sof Väst finansierar tillsammans med övriga förbund i VG-regionen, en resursperson för uppföljning/SUS och förbunden har en gemensam hemsida www.samverkanvg.se/sofvast

Sof Väst är medlem i NNS (nationellt nätverk för Samordningsförbund), en intresseorganisation för Samordningsförbund, se www.nnsfinsam.se

Sof Väst medverkar i NNS kvalitetsbedömning av finansiell samordning via indikatorer.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Kunskapsutveckling	-400 000	-338 448	61 552

Måluppfyllelse och utfall 2018

Verksamhetsuppföljningen sker i statens system för uppföljning – SUS, viss uppföljning sker även 6 månader efter avslut. Utförlig statistik finns i bilaga som heter Statistik.

All statistik redovisas könsuppdelad, dvs. både totalt antal deltagare samt hur många kvinnor respektive män som har deltagit i insatserna, med undantag när deltagarantal är färre än 10.

I bilagan Statistik 2018 finns även en sammanställning av deltagarnas svar på indikatorerna, som är ett instrument för Samordningsförbundet att bedöma egen verksamhetsutveckling över tid, hur deltagarna uppfattar insatserna.

I bilagan Mål och måluppfyllelse finns i tabellform, syfte, målgrupper, mål och måluppfyllelse per insatser 2018. Där framgår även kommentar till eventuell avvikelse från uppställda mål.

Styrelsens arbete under året

Samordningsförbundet leds av en styrelse. Styrelsen består av fyra ledamöter, en från varje part och tio ersättare. Varje ledamot har en ersättare, undantag är kommunerna där varje kommun utan ordinarie ledamot representeras av en ersättare. Ersättare har närvaro- och yttranderätt.

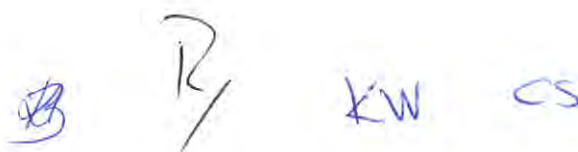
Styrelsens ledamöter har utsetts av kommun- och regionfullmäktige, av Försäkringskassan och av Arbetsförmedlingen.

Styrelsens uppgift är att:

- besluta om mål och riktlinjer för Samordningsförbundet.
- stödja samverkan mellan parterna.
- besluta om på vilket sätt de medel som står till förfogande skall användas.
- besluta om finansiering av aktiviteter som stödjer samverkan och som ligger inom parternas samlade ansvarsområden.
- finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser.
- ansvara för att rehabiliteringsaktiviteterna följs upp och utvärderas.
- upprätta budget och årsredovisning.

Styrelsen 2018

	Ledamot	Ersättare
Arbetsförmedlingen:	Henrik Svedberg	Ulrika Magnusson Bohm
Försäkringskassan:	Linda Biltmark	Kristin Wallenäs
VG regionen:	Henrik Sundström (m)	Per-Arne Brink (s)

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

Kommunerna:	Roger Wallentin (c) Tanum	Yvonne Martinsson (s) Munkedal Nils-Olof Bengtson (m) Sotenäs
Ordförande:	Henrik Svedberg	Urban Henriksson (s) Färgelanda Stefan Skoglund (s) Uddevalla
Vice ordförande:	Roger Wallentin	Bertil Olsson (s) Orust (tom 2013-05-31) Catharina Bråkenhielm (s) Orust (from 2018-10-11) Christina Gustafson (s) Lysekil Anna-Lena Carlsson (c) Strömstad

Styrelsen har haft 4 ordinarie styrelsemöte 2018, samt deltagit vid Förbundets Dag och haft två möten med Beredningsgruppen. 7 styrelseledamöter deltog i april på Nationella konferensen för Samordningsförbund.

Presidium

Ordförande och vice ordförande bildar ett presidium. Presidiet hade 5 möte under 2018.

Till medlemmarna skickas verksamhetsplan med budget och 2 ggr/år verksamhetsredovisning inkl. budgetuppföljning. Samtliga styrelseprotokoll anslås hos kommunerna och VG-regionen.

Nettokostnad i kr (inkl. Löneservice)	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
	-260 000	-272 770	-12 770

Kansliet (förbundschef och övrig administration)

Förbundschefen är föredragande i Förbundets styrelse och leder arbetet i Förbundet.

Övrig administration är ekonom 12 %, administratör på 75 % och revision.

Nettokostnad i kr	Budget 2018	Utfall 2018	Avvikelse 2018
Kansli	-1 155 000	-1 177 289	-22 289

Beredningsgrupp

Samordningsförbundet Väst har en beredningsgrupp bestående av lokala chefstjänstepersoner/ förvaltningschefer/sektionschefer eller motsvarande från förbundets medlemmar.

Beredningsgruppen hade 4 möten under året och deltog vid Förbundets Dag samt haft två möten med styrelsen. Flertalet representanter från Beredningsgruppen har deltagit vid Arenadagarna och i dialogträffarna om ESF-projektet.

Merparten av representanter i Beredningsgruppen och några AME-chefer deltog i JGL-utbildning som finansierades av Sof Väst.

Beredningsgruppen består av två representanter från Arbetsförmedlingen, två från Försäkringskassan, en från primärvården och en ersättare, en från psykiatrin och en ersättare samt en från varje kommun.

Beredningsgruppen ska i beredningsarbetet utgöra ett stöd för förbundschefen, bidra med kompetens, verka för att den finansiella samordningen utvecklas samt ha en kvalitetssäkrande roll.

Beredningsgruppen kan vara en styrgrupp för de insatser som förbundet finansierar.

Beredningsgruppens representanter 2018

Carina Holmqvist, IFO Färgelanda kommun

Julia Lundwall, IFO Lysekils kommun

Clarie Engström, IFO Munkedals kommun

Eva Haglund, IFO Orust kommun

Maria Edlund, IFO Sotenäs kommun

Anna Almén, IFO Strömstads kommun

Tone Hjärting, IFO Tanums kommun tom september

Handwritten initials: B, Z, KW, CS

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

Brittmarie Skånmyr, Enhetschef Omsorgen Tanums kommun from oktober

Roland Henriksson, IFO Uddevalla kommun

Evelina Lindell och Muharem Idrizovic, Arbetsförmedlingen

Annika Johansson Försäkringskassan sjukförsäkringen

Susanne Elvind Försäkringskassan funktionshinder

Aase Eriksson, Psykiatri, ersättare: Lisa Alexandersson

Elin Hansson, Primärvården Närhälsan, ersättare: saknas

Under 2018 var kostnaderna för:

Styrelsen, administration/kansli	-1 450 059 kr eller 13 % av utfallet.
Lokaler och kringkostnader	-1 221 347 kr eller 11 % av utfallet.
Strukturövergripande insatser	-2 501 316 kr eller 22 % av utfallet.
Individinriktade insatser	-5 988 710 kr eller 54 % av utfallet.

Ekonomiskt utfall

1.6.1 Ekonomisk sammanfattning (i tkr)

Belopp tkr	Utfall 2018	Aktuell budget 2018	Avvikelse utfall – budget	Utfall helår 2017
Nettokostnad	-11 161	12 414	1 253	-3 474
Bidrag (medlemsavgifter) / intäkt	9 388	9 388	0	9 394
ESF-bidrag	1 311	440	871	0
Resultat	-463	-2 586	2 123	920
Utgående eget kapital	3 317	1 194	2 123	3 780
Likvida medel	3 676			5 192

Avvikelse från budget under perioden var **1 253 tkr** för verksamheten och **2 123 tkr** inklusive erhållna bidrag.

Största delen av egna kapitalet är inräknat i planerade insatser 2019.

Anledningen till skillnaden mellan kostnadsbudget i verksamhetsplan och utfall är i första hand att det i början av året var svårt att bemanna alla uppdrag och i slutet av året var två i personalen sjukskrivna.

From 1 september var samtliga uppdrag bemannade förutom en arbetsterapeut till utredningen.

Ekonomisk uppföljning av verksamhet och insatser under 2018 (i tkr)

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse budget – utfall 2018
Styrelse (arvode, resor, förlorad arbetsinkomst och löneservice)	-273	-260	-13
Administration/kansli (förbundschef, ekonom, administratör och revision)	-1 177	-1 155	-22
Kunskapsutveckling i samverkan (utbildning/konferenser, information inkl. hemsidan, SUS och NNS)	-338	-400	62
Processamordnare	-657	-725	68
ASF-utvecklare	-622	-660	38
ESF-delprojektledare och Steg1 "En skola för alla"	-884	-440	-444
Rehabvägledare (inkl. avtal med AME/ALE/AMA och Dingle Hundcentrum)	-2 404	-2 525	121
Gruppverksamheter (utredningen, MVK och fysioterapeut)	-2 359	-3 204	845
Steg1 Uddevalla	-915	-1 055	140
Steg1 till Steg2 Lysekil	-296	-640	344
Steg1 liknande insatser i övriga kommuner (kringskostnader i Strömstad, Munkedal/Färgelanda och på Orust)	-14	-150	136
Lokaler och övrig drift av insatserna	-945	-950	5
Kostnader i samband med flytt och oförutsedda utgifter	-277	-250	-27
Totalt	-11 161	- 12 414	1 253

Avvikelsen mot budgeten under 2018 var totalt 1 253 tkr.

Samordningsförbundet Väst
Org.nr 222000 - 2030

2. Resultaträkning

Resultaträkning

Belopp i kr.	Not	2018-01-01 -2018-08-31	2017-01-01 -2017-12-31
Verksamhetens medlemsavgifter	1	9 387 996	9 394 270
EU-medel och andra bidrag		1 310 567	130 237
Verksamhetens kostnader	4 är punkt 7	-11 161 432	-8 604 263
Verksamhetens nettokostnad		-462 870	920 244
Finansiella intäkter			11
Periodens/årets resultat		-462 870	920 255

3. Balansräkning

Balansräkning

Belopp i kr.	Not	2018-08-31	2017-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgång	5	261 180	
Omsättningstillgångar			
Fordringar	2	1 658 608	482 410
Kassa och banktillgodohavande		3 675 572	5 191 729
Summa omsättningstillgångar		5 334 180	5 674 139
Summa tillgångar		5 595 360	5 674 139
Eget kapital och skulder			
Eget kapital		-3 780 039	-2 859 784
Periodens resultat		462 870	-920 255
Kortfristiga skulder	3	-2 278 191	-1 894 100
Summa eget kapital och skulder		-5 595 360	-5 674 139
Ansvarförbindelser		inga	inga

Samordningsförbundet Väst
Org.nr 222000 - 2030

4. Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys, den löpande verksamheten

Belopp i kr.	2018-08-31	2017-12-31
Periodens/årets resultat	-462 870	920 255
Justering för ej likviditetspåverkande poster	100 460	
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	-362 410	920 255
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-1 176 198	176 861
Ökning/minskning kortfristiga skulder	384 091	174 362
Kassaflöde för den löpande verksamheten	-792 107	351 223
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-361 640	
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		
Årets kassaflöde	-1 516 157	1 271 478
Likvida medel vid årets början	5 191 729	3 920 251
Likvida medel vid årets slut	3 675 572	5 191 729

5. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning i tillämpliga delar och god redovisningssed.

6. Noter

Not 1. Verksamhetens medlemsavgifter

	2018-12-31	2017-12-31
Driftbidrag från staten	4 694 000 kr	4 697 135 kr
Driftbidrag från Uddevalla kommun	968 250 kr	968 896 kr
Driftbidrag från Orust kommun	256 322 kr	256 493 kr
Driftbidrag från Lysekils kommun	242 301 kr	242 462 kr
Driftbidrag från Strömstads kommun	227 802 kr	227 956 kr
Driftbidrag från Tanums kommun	212 054 kr	212 196 kr
Driftbidrag från Munkedals kommun	177 193 kr	177 311 kr
Driftbidrag från Sotenäs kommun	150 281 kr	150 381 kr
Driftbidrag från Färgelanda kommun	112 797 kr	112 872 kr
Driftbidrag från VG-regionen	2 346 996 kr	2 348 568 kr
överutjämnning	0 kr	
Summa	9 387 996 kr	9 394 270 kr

Not 2. Fordringar

	2018-08-31	2017-12-31
Fordran mervärdeskatt	292 820 kr	205 162 kr
Övriga fordringar	23 920 kr	23 920 kr
Interimsfordringar	1 341 868 kr	253 328 kr
Summa	1 658 608 kr	482 410 kr

Not 3. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2018-08-31	2017-12-31
Upplupna kostnader	- 2 278 191 kr	- 1 894 100 kr

B P KW CS

Samordningsförbundet Väst
Org.nr 222000 - 2030

Not 5. Anläggningstillgång

	2018-08-31	2017-12-31
Lokalanpassning	361 640 kr	0
Årets avskrivningar	-100 460 kr	0
Summa	261 180 kr	0

7. Not 4 Eventuella tilläggsupplysningar

Sammanställning av utfall och budget under januari – december 2018

	Budget jan – dec 2018	Utfall jan – dec 2018	Differens jan – dec 2018
Individeriktade insatser (personalkostnad)	-7 574 000 kr	-5 988 710 kr	1 585 290 kr
Strukturövergripande insatser	-2 225 000 kr	-2 501 316 kr	-276 316 kr
Styrelsen, administration/kansli inkl. revision	-1 415 000 kr	-1 450 059 kr	-35 059 kr
Lokaler och kringkostnader	-1 200 000 kr	-1 221 347 kr	-21 347 kr
Totala kostnader	-12 414 000 kr	-11 161 432 kr	1 252 568 kr
Intäkter/medlemsavgifter	9 388 000 kr	9 387 996 kr	-4 kr
ESF-medel och andra bidrag	440 000 kr	1 310 567 kr	870 567 kr
Intäktsränta			
Öresutjämning			
Totala intäkter	9 828 000 kr	10 698 563 kr	870 563 kr
Resultat	-2 586 000 kr	-462 870 kr	2 123 130 kr

8. Styrelsens beslut

Vi intygar att årsredovisningen 2018 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

Dingde 15 mars 2019

[Redacted signature]

Karin Blomstrand
Ledamot/ordförande (kommun)

[Redacted signature]

Robert Yngve
Ledamot/vice ordförande (VG-regionen)

[Redacted signature]

Catarina Sjöstrand
Ledamot (Arbetsförmedlingen)

[Redacted signature]

Kristin Wallenäs
Ledamot (Försäkringskassan)

BILAGOR TILL ÅRSREDOVISNINGEN

Mål och måluppfyllelse 2018
Statistik 2018

Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
Org.nr 222000 - 2030

Syfte, målgrupper, mål och måluppfyllelse med Sof Väst insatser 2018

Bilaga 1 tillhörande Årsredovisning

Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
Org.nr 222000 - 2030

Övergripande Syfte, målgrupper, mål och måluppfyllelse med Sof Väst insatser 2018

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
<p>Att samordning av resurser och riktade insatser skall leda till att den enskilde personen skall förbättra sin funktions- och arbetsförmåga vilket innebär:</p> <p>Att ur individperspektiv erbjuda enskilda personer i behov av samordnad rehabilitering del av samhällets samlade kompetenser och insatser. Förväntat resultat är ökade möjligheter till egenförsörjning och ökad livskvalitet</p> <p>Att ur ett samhällsperspektiv optimera samhällets samlade resurser genom att fler kommer i arbete. Förväntat resultat är en större effektivitet och att resurser då frigörs så att fler kan erbjudas rehabilitering</p>	<p>Personer i åldern 16 – 64 år och som är i behov av samordnad rehabilitering. Arbetslinjen skall vara tydlig enligt riktlinjerna och innebörden av begreppet förutsättningar för arbete poängteras. Individerna i målgrupperna kan ha både fysiska, psykiska, sociala och arbetsmässiga behov och de samordnade insatserna skall beakta jämställdhet och mångfald.</p>	<p>Sof ska informera parterna om förbundets syfte, övergripande mål och insatser. Målet för processamordnaren är att träffa 100 samverkansparter under 2018</p> <p>Sof ska samarbeta med parternas verksamheter på olika nivåer och sträva efter samordning av dessa. Sof ska värna om bra befintliga verksamheter och bli komplettering till dessa.</p> <p>Sof insatser ska ses som en resurs och möjlighet, en naturlig del i det ordinarie arbetet. Sof ska sträva efter att de metoder och arbetssätt som visar sig vara ändamålsenliga för individen och kostnadseffektiva för samhället, implementeras hos parterna.</p> <p>Sof ska stödja kompetensutveckling hos medarbetarna med utbildningsinsatser till styrelse, beredningsgrupp, chefer och tjänstepersoner som berörs av samverkan. Målet är 200 deltagare i kunskapsutveckling i samverkan 2018.</p> <p>Samordningsförbundet får inte sätta sig i skuld.</p>	<p>Processamordnaren inkl. övrig personal har under 2018 informerat eller diskuterat Förbundets insatser med 170 samverkansparter.</p> <p>På AME/ALE/AMA i alla kommuner förutom i Färgelanda finns avtal om arbetsträningsplats samt på Dingle Hundcentrum. 6 deltagare, har varit på någon dessa platser.</p> <p>Arenadagar och Förbundets Dag har genomförts med sammanlagt 342 handläggare-/medarbetare från samtliga kommuner och parter.</p> <p>6 styrelseledamöter, förbundschef processamordnare, samt en medarbetare deltog på Nationella Finsamkonferensen</p> <p>14 chefer från beredningsgruppen och AME/ALE/AMA deltog i JGL-utbildning</p> <p>Sof Väst uppvisar ett positivt resultat för perioden.</p>

Samordningsförbundet Väst
Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
Org.nr 222000 - 2030

Syfte, målgrupper, mål och måluppfyllelse per insats hos Sof Väst 2018

Rehabvägledare (Rv)

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
Att öka möjligheterna till arbete, studier och egen försörjning samt att deltagaren får ökad hälsa och livskvalitet.	Personer i arbetsför ålder som är i behov av samordnat stöd ifrån två eller fler av våra samverkande myndigheter.	Minst 120 nya deltagare under året	Rehabvägledarna har under året haft 133 nya deltagare, 72 kvinnor och 61 män, samt 2 anonyma.
	Vid anvisningar ska unga personer upp till 29 år prioriteras.	Minst 30 % av deltagarna som har fått stöd via Rehabvägledare och har avslutats, ska vid varje uppföljningstillfälle helt ha kommit till egen försörjning .	22 % av deltagarna som anvisades under 2018 var under 30 år. 16 % av alla deltagarna som avslutades under 2018 hade helt kommit i egen försörjning.
	Bland aktuella deltagare görs prioritering utifrån hur de bedöms kunna tillgodogöra sig insatserna.	Minst 40 % av deltagarna som har fått stöd via Rehabvägledare och har avslutats, ska vid varje uppföljningstillfälle ha arbete eller studier , gäller heltid eller deltid med eller utan subvention till arbetsgivaren.	Drygt 60 % av deltagarna som avslutades under 2018 kunde tillgodogöra sig insatsen. 28 % av alla deltagarna som avslutades under 2018 har kommit i arbete eller till studier eller 46 % av dem som kunde tillgodogöra sig insatsen.

Kommentar: Hänsyn bör tas till den gynnsamma arbetsmarknaden 2018, så de deltagare som har kommit till Rv står mycket långt ifrån arbetsmarknaden, "förrehab".

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
 Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
 Org.nr 222000 - 2030

Rehabvägledare (Rv) forts.

<p>Uppföljning 6 månader efter avslut. Jämföra samma personer som har haft rehabvägledare, 6 månader efter avslut som vid avslut. Se om resultatet är bestående?</p>	<p>Uppföljningen gäller deltagare som avslutades under 2016-07-01 och tom 2018-06-30 221 deltagare avslutades under denna period, 210 hade gett sitt samtycke att delta i uppföljningen och 160 eller 76 % svarade.</p>	<p>De som har egen försörjning, arbetar och studerar vid avslut gör de även det 6 månader efter avslut? <i>Kommentar:</i> <i>Inom parantes måluppfyllelse vid avslut för samma grupp deltagare.</i></p>	<p>28 % (16 %) av dem som deltog i uppföljningen, hade hel egen försörjning 6 månader efter avslut. 39 % (30 %) av dem som deltog i uppföljningen, arbetar eller studerar 6 månader efter avslut.</p>
<p>Uppföljning 2 år efter avslut. Jämföra samma personer som har haft rehabvägledare, 2 år efter avslut som vid avslut. Se om resultatet är bestående?</p>	<p>Uppföljningen gäller deltagare som avslutades under 2015 -01-01 och tom 2016-12-31 141 deltagare avslutades under perioden, 126 hade gett sitt samtycke att delta i uppföljningen och 82 personer svarade eller 65 %.</p>	<p>De som har egen försörjning, arbetar och studerar vid avslut 2015 och 2016 gör de även det 2 år efter avslut? <i>Kommentar:</i> <i>Inom parantes måluppfyllelse vid avslut för samma grupp deltagare.</i></p>	<p>42 % (27 %) av dem som deltog i uppföljningen, hade hel egen försörjning 2 år efter avslut. 50 % (40 %) av dem som deltog i uppföljningen, arbetar eller studerar 2 år efter avslut.</p>

Kommentar: Flera personer har egen försörjning, samt arbetar och studerar 6 månader och 2 år efter avslut än vid avslut, dvs. resultatet är bestående och antalet som arbetar, studerar och har egen försörjning har t.o.m. ökat.

Samordningsförbundet Väst
 Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
 Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
 Org.nr 222000 - 2030

Utredningen

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
Att utreda en individs förutsättningar för arbete/studier.	Personer i arbetsför ålder som är i behov av funktionsbedömning i aktivitet.	Minst 180 deltagare under året.	145 personer remitterades 2018 till utredningen och 120 har deltagit, av dessa ingick 10 i utredningsgruppen som genomfördes i Strömstad. 147 blev kallade till utredningen, 27 avböjde och ytterligare 12 var ej längre aktuella när de skulle kallas.
	Vid anvisningar ska unga personer upp till 29 år prioriteras.		14 % av deltagarna i utredningen under 2018, var under 30 år.

*Kommentar: Bemanningen har varit 2 tjänster, därav en arbetsterapeut i stället för två.
 Rekrytering av ytterligare en arbetsterapeut har pågått sedan slutet av 2017, men utan resultat.*

Motivations- och Vägledningskurs (MVK)

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
Ökad arbetsförmåga och bättre hälsa för deltagarna.	MVK-vuxna , där prioriteras personer över 25 år och som har viss erfarenhet av arbetslivet. MVK-unga , där prioriteras personer under 30 år och som saknar eller har mycket liten erfarenhet av arbetslivet.	Minst 4 grupper och 40 deltagare under året Minst 2 grupper och 20 deltagare under året	MVK har under 2018 haft 4 grupper och 45 deltagare. Därav var 17 deltagare yngre än 30 år, dvs. från målgruppen MVK-unga.

Kommentar: Personalomsättning och vakans under flera månader medförde att en grupp under våren fick ställas in.

Samordningsförbundet Väst
Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
Org.nr 222000 - 2030

Motivations- och Vägledningskurs Etableringen (MVK-etableringen/nyanlända)

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
Ökad arbetsförmåga och bättre hälsa för deltagarna.	Nyanlända och personer i etableringen, samt utrikesfödda som har svårigheter på arbetsmarknaden	Minst 4 grupper och 40 deltagare from april.	MVK-etableringen/nyanlända har från april – december 2018 haft 3 grupper och 31 deltagare. En grupp i Uddevalla, en i Strömstad och en i Lysekil. Dessutom informationsmöte för drygt 40 eventuellt aktuella deltagare.

Kommentar: Personalomsättning och vakans under flera månader medförde att en grupp under våren fick ställas in.

Fysioterapeut

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
Att göra deltagarna medvetna om sina fysiska förutsättningar och eventuella begränsningar.	Alla deltagare i insatser som Sof Väst finanserar, dock i första hand de som deltar i Utredningen och MVK	Genomföra minst en föreläsning om hälsa, kost, motion per grupp inom Utredning och MVK.	Genomfört 22 föreläsning under året. 9 i Utredning (en per grupp). 11 i MVK (3 i varje grupp) och 2 i MVK-etableringen.
Att vara en del i uppdraget att utreda deltagarens förutsättningar för yrkesarbete, samt att kunna ge råd till deltagarna utifrån sin specialkompetens.		Genomför minst 90 Tippa- och konditionstester, inkl. råd och stöd under året.	Genomfört 76 Tippa- och konditionstester, inkl. råd och stöd på deltagare i Sof Väst verksamheter under året. <i>Kommentar: genomförde inga tester på deltagarna i Utredningsgruppen som genomfördes i Strömstad</i>

Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
Org.nr 222000 - 2030

Steg1 Uddevalla och Steg1 Lysekil

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
Tidigt fånga upp och ge en meningsfull aktivitet till ungdomar som hoppat av skolan, eller är på väg att hoppa av skolan.	Unga vuxna 16-29 år med diffus problematik, med eller utan diagnos som står långt från arbetsmarknaden.	Steg1 Uddevalla Minst 40 nya deltagare/år	Steg1 Uddevalla har under året haft 48 deltagare varav 32 nya deltagare, inkl. gruppen som startade i oktober och pågår tom mars.
		Steg1 Lysekil Minst 24 nya deltagare/år.	Steg1 Lysekil har under året haft 14 deltagare varav 9 nya deltagare.

Kommentar: Steg1 i Lysekil har varit underbemannat sedan i februari och större delen av våren med stor personalomsättning. Sista gruppen avslutades 31 maj och insatsen har upphört.

ASF-utvecklare

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
Öka kunskapen om AFS och kompletterande arbetsmarknad inom förbundets område.	Chefer, handläggare och andra tjänstepersoner.	Minst 100 tjänstepersoner ska ha deltagit i någon form av samverkansmöten om ASF och kompletterande arbetsmarknad under året.	ASF-utvecklaren har under året informerad och diskuterat ASF med 147 samverkansaktörer. Många har deltagit vid flera tillfällen.
Genomföra kommunvis förankringsprocess om ASF.	Handläggare/tjänstepersoner i kommunerna	I varje kommun i Sof Västs område skall finnas en handläggare som arbetar med ASF.	ASF-utvecklaren är sammankallande i nätverket med handläggare från kommunerna
Öka Sof Västs målgrupps förutsättningar för arbete och egen försörjning.	Personer i arbetsför ålder som står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårigheter att få/eller behålla ett arbete.	Stödja och undersöka möjligheter för dem som vill gå utbildning i ASF	ASF-utvecklaren har i samarbete med AF och Coompanion medverkat till att en etableringsanalys genomförts i Uddevalla i syfte att undersöka

Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
Org.nr 222000 - 2030

			intresse och möjlighet till utbildning i socialt företagande.
Öka utbudet av arbetstillfällena för personer som har svårt för att konkurrerar på den öppna arbetsmarknaden.	Arbetsökande, sjukskrivna och deltagare inom sysselsättning, LSS och psykiatri.	Minst ett nytt arbetsintegerande socialt företag Ska ha startat inom Sof Västs område under 2018.	Något nytt ASF har inte startat under 2018, men flera är pg. i Uddevalla, Orust och Strömstad.
Finnas som extra stöd ("konsult") till befintliga sociala företag inom Sof Väst område.	Anställda och personer som arbetstränar-/prövar på ASF i Sof Väst område.	Befintliga ASF i Sof Väst område ska inte läggas ner eller gå i konkurs.	Handledt personalen på Dingle Hundcenter. Stöd och hjälp för utveckling av Brannebys ASF och Orustmodellen

ESF-projekt En skola för alla, Steg1 liknande insatser i kommunerna

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2018
Sprida kunskap om projektet.	Chefer och handläggare inom Sof's Västs område	50 samverkansparter/år Ha dialogträffar i varje kommun för att diskutera behov och önskemål om insats för målgruppen unga i utanförskap, samt ingå i styrgrupper när insatsen har startat. Ansvarar för uppstarten och genomförande av Steg1 insatserna som tillhör ESF-projektet "En skola för alla".	Sammanlagt har 141 medarbetare medverkat runt projektet. 29 Dialogträffar/styrgruppsmöten har genomförts där 24 samverkansparter har deltagit. 2 informationsmöte med totalt 96 chefer, handläggare och elever. Vid uppstartskonferensen för projektet den 15 mars var med 21 deltagare från vårt område.
	Chefer och handläggare inom Sof Västs område som arbetar med unga i utanförskap och	Färdigställa insatsbeskrivningar där så önskas i samtliga av förbundets kommuner, samt medverka i genomförandefasen av projektet.	Steg1 Strömstad startade i april, Steg1 Orust startade i september Steg1 Munkedal/Färgelanda

Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen
 Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla
 Org.nr 222000 - 2030

	medarbetarna i projektet.		startade i oktober Steg1 LUST (Lysekil, Uddevalla, Sotenäs och Tanum) kommer att starta i februari 2019.
Tidigt fånga upp och ge en meningsfull aktivitet till ungdomar som hoppat av, eller är på väg att hoppa av skolan. Reducera utanförskap hos unga vuxna. Vara motivations- och aktivitetshöjande samt arbets- eller studieförberedande.	Unga vuxna 16-29 (24) år med diffus problematik, med eller utan diagnos, som står långt från arbetsmarknaden. Unga vuxna som behöver/vill komplettera sina studier på olika nivåer för att kunna komma vidare. Unga vuxna som upplevs ha ett utanförskap eller känner sig socialt isolerade, som är i behov av kontakt med två parter.	Sammanlagt 6 grupper/år och sammanlagt minst 50 (40) nya deltagare/år	3 grupper har startat/en per Steg1, med totalt 30 (23) deltagare.
		Säkerställa att Sofs del av projektet blir klart och håller den standard som ESF kräver.	Alla rapporter som har lämnats in till ESF är godkända.

Kommentar: I ESF-projektet ingår Unga vuxna 16 – 24 år, men Sof Väst arbetar med målgruppen upp till 29 år och finansierar den delen av insatsen. Antal deltagare i ESF-projektet ska vara 40 under hela projektet, men Sof Väst har målet 50, dvs. ytterligare 10 deltagare i åldern 25 – 29 år.

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 – 2030

Finansiell samordning av rehabilitering mellan

Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Västra Götalandsregionen och
Kommunerna: Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Bilaga 2 med:

Statistik tillhörande förvaltningsberättelse 2018

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Statistik

Fyra Strukturövergripande insatser finansierades 2018 av Sof Väst: Processamordnare, ASF-utvecklare, Delprojektledare ESF-projektet samt kunskapsutveckling och information i samverkan. Totalt deltagit **818** medarbetare, flera av samarbetsparterna har deltagit i flera olika insatser och räknas då flera gånger, men bara en gång per aktivitet.

Sof Väst **individinriktade** insatser har under 2018 haft **475** deltagare, 248 kvinnor och 227 män, samt ytterligare 30 anonyma deltagare, någon eller några anonyma deltagare finns i de flesta av insatserna. De anonyma deltagarna är räknas inte med i statistiken för övrigt. Det var 373 unika deltagare, d.v.s. 102 deltagare har deltagit i mera än en insats eller varit inskrivna mera än en gång. Under 2018 har det varit **400** nya deltagare, varav **202** kvinnor och **198** män. **338** deltagare avslutade sin insats 2018, varav **181** kvinnor och **157** män. Den 31 december 2018 deltog **137** personer i någon av Sof Väst individinriktade insatser, **67** kvinnor och **70** män. Under 2018 var ovanligt jämn könsfördelning jämfört med tidigare år. Det kan bero på att det har varit förhållandevis flera insatser riktade till unga och där finns det flera män än kvinnor?

Rehabvägledare: Finns i förbundets samtliga kommuner, 4,2 tjänster.

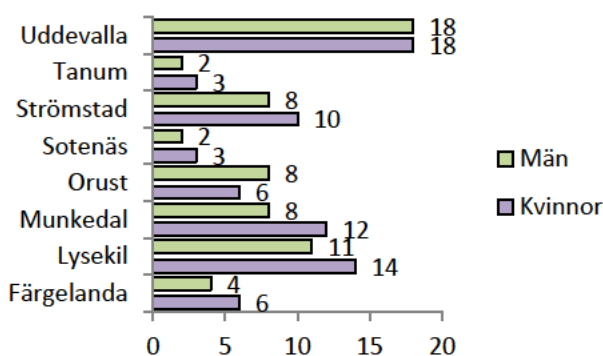
De arbetar motiverande och vägledande med arbetsmarknadscoaching och hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik. Rehabvägledarna har tillgång till arbetsprövnings-/tränings-/praktikplatser på AME/ALE/AMA i Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Orust, Uddevalla och på Dingle Hundcentrum (ASF).

Statistik för rehabvägledarna för 2018.

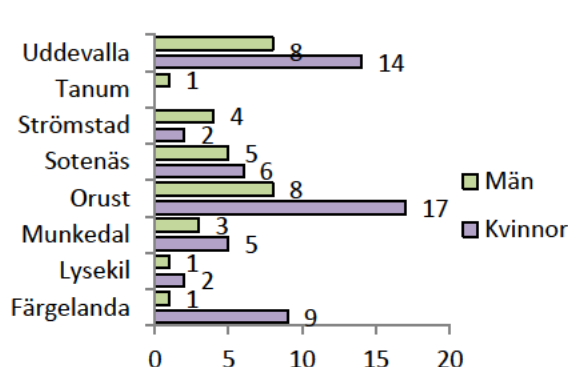
Rehabvägledarna hade under året totalt **187** deltagare, 110 kvinnor och 77 män. Därav **133** nya deltagare, 72 kvinnor och 61 män. **86** deltagare avslutades hos Rehabvägledarna 2018 55 kvinnor och 31 män.

Kommunvis uppdelning av deltagarna hos Rehabvägledarna 2018

131 nya, 72 kvinnor och 61 män

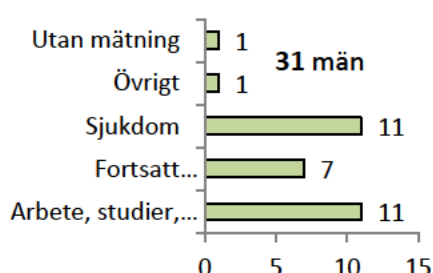
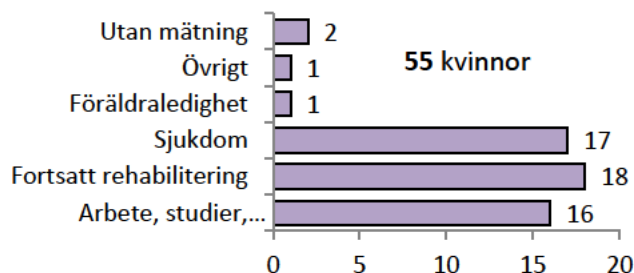

86 avslutade, 55 kvinnor och 31 män

Deltagare som har varit inskrivna tidigare redovisas enbart en gång

Avslutningsorsak för de 86 deltagare som avslutade sin insats hos rehabvägledare under 2018.

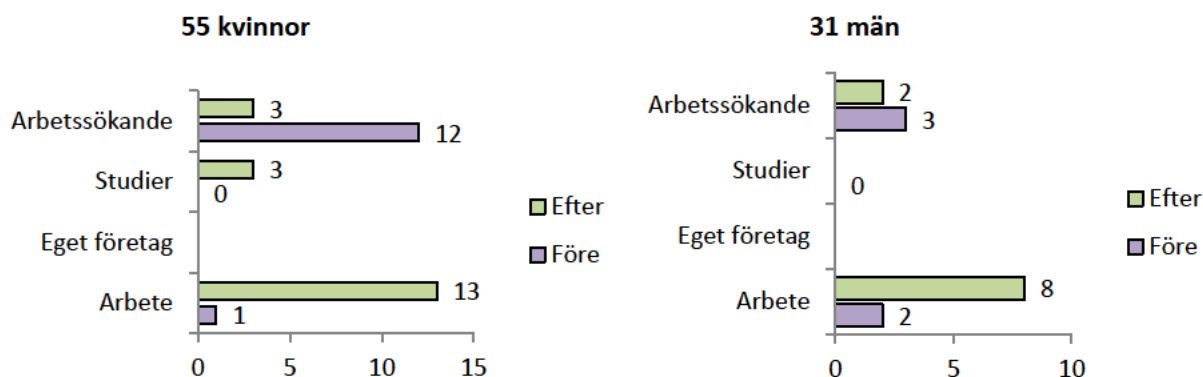

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

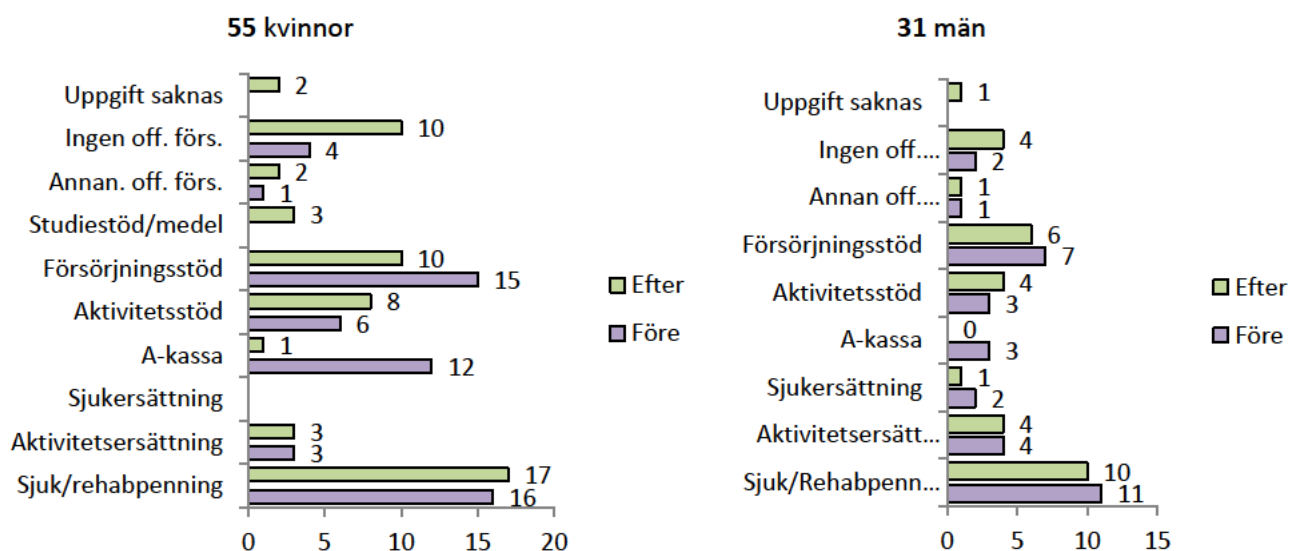
Sysselsättning vid start och avslut för de 86 som avslutades hos rehabvägledare 2018.

24 av de 86 avslutade deltagarna var i arbete eller studier direkt vid avslut vilket är 28 %.

För kvinnorna är det 29 % och för männen är det 26%.

Försörjning vid start och avslut för de 86 deltagare som avslutades hos rehabvägledare 2018.

Totalt 14 av 86 avslutade deltagare, vilket är 16 %, hade ingen offentlig försörjning vid avslut.

För kvinnorna är det 18 % och för männen 13 %.

Deltagarna kan ha flera försörjningar, med undantag för "ingen offentlig försörjning" som inte kan kombineras med något annat.

Kommentar: 60 % av deltagarna som avslutades under perioden kunde tillgodogöra sig insatsen.

27 % av dem som kunde tillgodogöra sig insatsen hade kommit till egenförsörjning vid avslut (16 % av alla avslutade). 46 % av dem som kunde tillgodogöra sig insatsen hade kommit i arbete eller studier vid avslut (28 % av alla avslutade). 2017 kunde 78 % av deltagarna tillgodogöra sig insatsen, det visar att de som anvisas nu till Samordningsförbundet står mycket långt ifrån arbetsmarknaden.

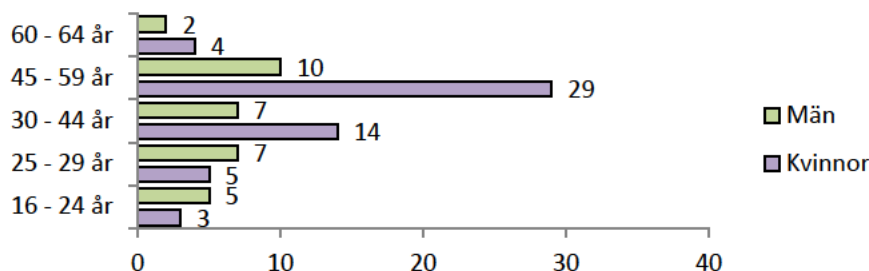
2017 avslutades 22 % pga. sjukdom, medan 2018 avslutades 34 % pga. sjukdom.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

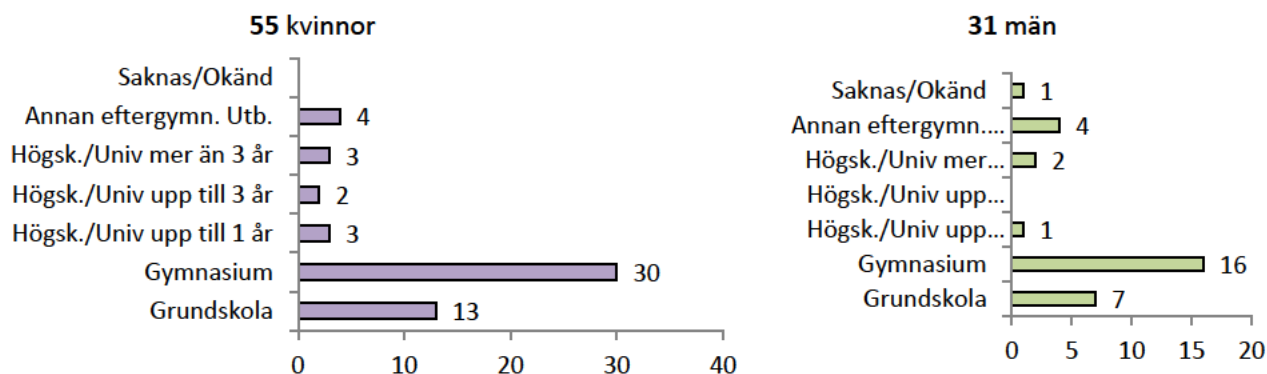
Åldersfördelning för de 86 deltagarna (55 kvinnor och 31 män) som avslutades hos rehabvägledare 2018.

Genomsnittsåldern var 42,7 år, för kvinnor 44,8 år och för män 38,8 år.

Unga upp till 29 år ska prioriteras och de är 20 av 86 eller 23 % av deltagarna som avslutades 2018.

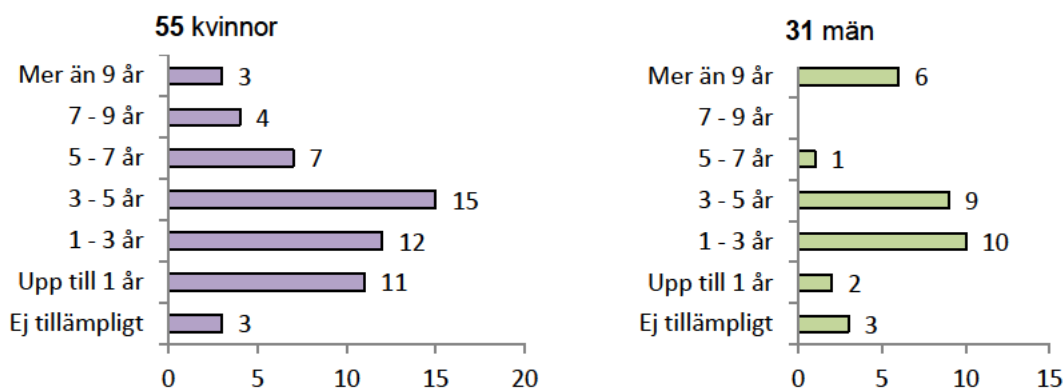
Utbildningsbakgrund för de 86 personer som avslutades hos rehabvägledare 2018.

77 % av deltagare har grundskola eller gymnasium som sin högsta avslutade utbildning.

78 % av kvinnorna och 74 % av männen.

Tid i offentlig försörjning före insatsen för de 86 personer som avslutades hos rehabvägledare under 2018.

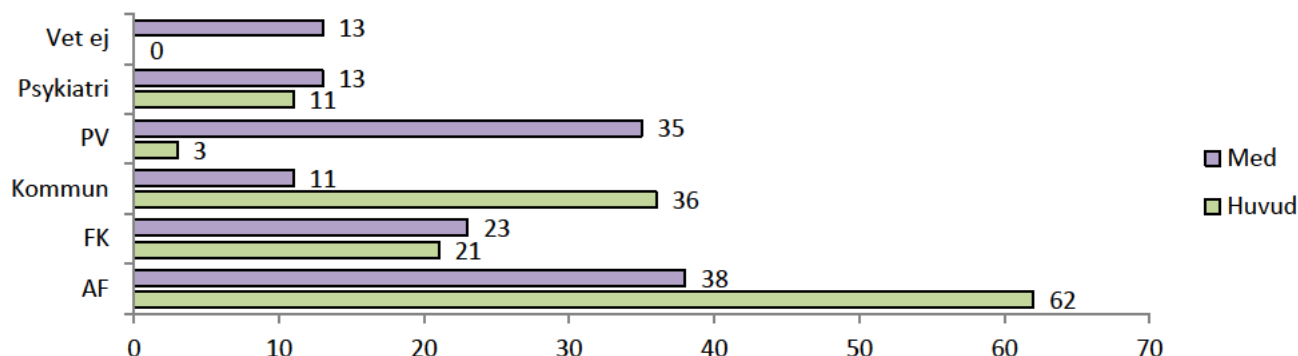
Genomsnittlig tid i offentlig försörjning var 4,5 år för kvinnorna var det 4,2 år och 5,1 år för män.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Huvudremittent och medremittent för 79 av de 133 deltagare som påbörjade sin insats hos rehabvägledare 2018. Denna fråga togs bort i SUS på grund av GDPR.

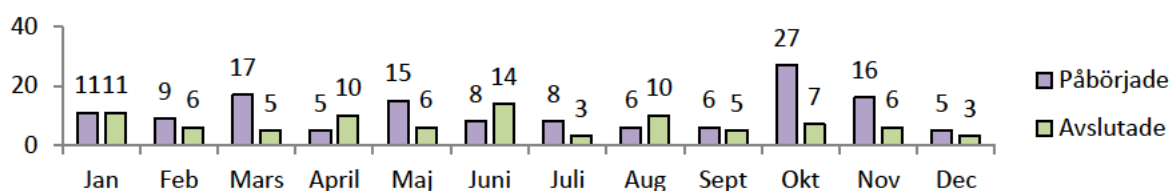

AF= Arbetsförmedlingen, FK = Försäkringskassan, PV = Primärvård

AF och kommunen är oftast huvudremittent.

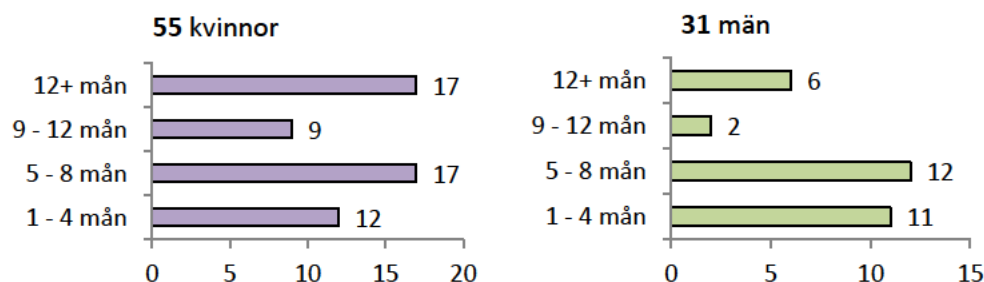
Vården är inte ansvarig för personernas försörjning och därmed oftare medremittent.

Månadvis fördelning av de 133 som påbörjade och 86 som avslutade insatsen hos rehabvägledare 2018.

Antal anvisade januari – juni var 65 och för juli – december 68.

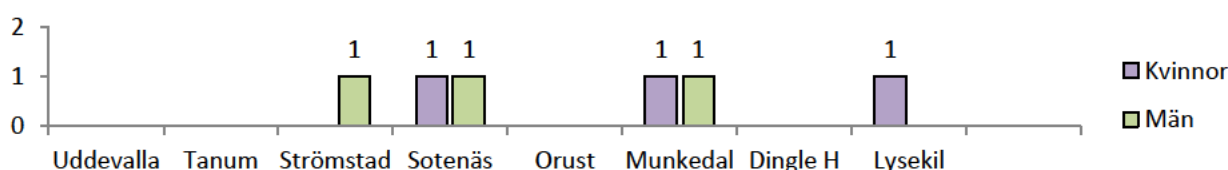
Inskrivningstiden för de 86 personerna som och avslutade insatsen hos rehabvägledare under 2018.

Inskrivningstiden har i genomsnitt varit 8,2 månader. För kvinnorna 9,1 månader och för män, 7,5 månader. Inskrivningstiden ska i genomsnitt vara 6 månader och max ett år.

Kommunvis fördelning av de 6 personer (3 kvinnor och 3 män) som under 2018 hade arbetsprövning-/träning/praktik på någon av kommunernas AME/AMA/ALE, inkl. Dingle Hundcetrum (ASF).

Strömstad 1 man, Munkedal 1 man och 1 kvinna, Sotenäs 1 man och 1 kvinna, Lysekil 1 kvinna

Samordningsförbundet Väst

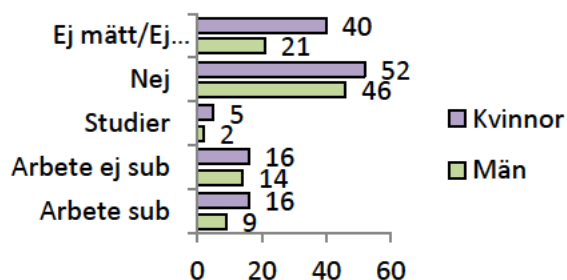
Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Uppföljning 6 månader efter avslut hos rehabvägledare.

Deltagare som avslutades hos rehabvägledare under tiden 2016-07-01 tom 2018-06-30.

221 deltagare avslutades under perioden, 210 hade gett sitt samtycke att delta i uppföljningen och av dem svarade 160, eller 76 %.

Sysselsättning 6 månader efter avslut hos rehabvägledare för de 160 deltagare som svarade

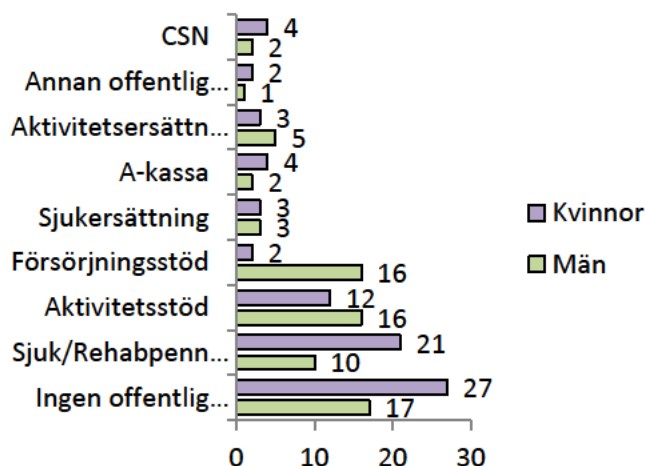

62 av 160, dvs. 39 % av dem som deltog i uppföljningen, arbetar eller studerar 6 månader efter avslut.

Jämförelse:

67 av 221 dvs. 30 % som avslutades under denna period, arbetar eller studerar vid avslut.

Försörjning 6 månader efter avslut hos rehabvägledare för de 160 deltagare som avslutades under tiden 2016-07-01 tom 2018-06-30 och svarade.

44 av 160, dvs. 28 % som deltog i uppföljningen hade egen försörjning 6 månader efter avslut,

Jämförelse:

35 av 221 dvs. 16 % som avslutades under denna period hade hel egen försörjning vid avslut

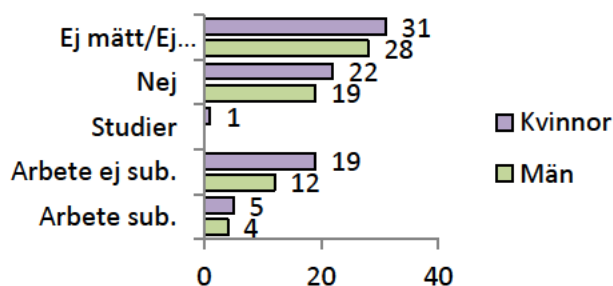
Deltagarna kan ha flera försörjningar, med undantag för "ingen offentlig försörjning" = egen försörjning som inte kan kombineras med något annat.

Uppföljning 2 år efter avslut hos rehabvägledare.

Deltagare som avslutades hos rehabvägledare under tiden 2015-01-01 tom 2016-12-30.

141 deltagare avslutades under perioden, 126 hade gett sitt samtycke att delta i uppföljningen och av dem svarade 82 eller 65 %.

Sysselsättning 2 år efter avslut hos rehabvägledare för de 82 deltagare som svarade

41 av 82, dvs. 50 % av dem som deltog i uppföljningen, arbetar eller studerar 2 år efter avslut.

Jämförelse:

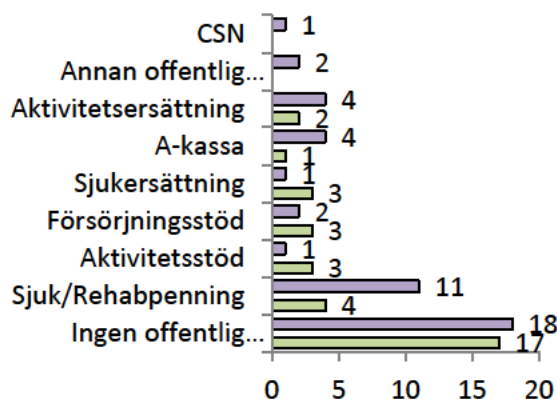
56 av 141 dvs. 40 % som avslutades under denna period, arbetar eller studerar vid avslut.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Försörjning 2 år efter avslut hos rehabvägledare för de 82 deltagare som avslutades under tiden 2015-01-01 tom 2016-12-30 och svarade.

35 av 82 dvs. 42 % av dem som deltog i uppföljningen hade hel egen försörjning 2 år efter avslut.

Jämförelse:

38 av 141 dvs. 27 % som avslutades under denna period hade hel egen försörjning vid avslut

Kommentar: Flera personer har egen försörjning, samt arbetar och studerar 6 månader och 2 år efter avslut än vid avslut, dvs. resultatet är bestående och antalet som arbetar, studerar och har egen försörjning har ökat.

Utredningsenhet: placerad i Uddevalla med deltagare från hela området. En grupp genomfördes i Strömstad.

Varje grupp pågår i 4 veckor, 5 dagar/vecka.

3,3 tjänster, där av 0,3 fysioterapeut som medverkade även i MVK och MVK-etableringen.

En tjänst som arbetsterapeut har förbundet inte lyckats bemanna under hela 2018.

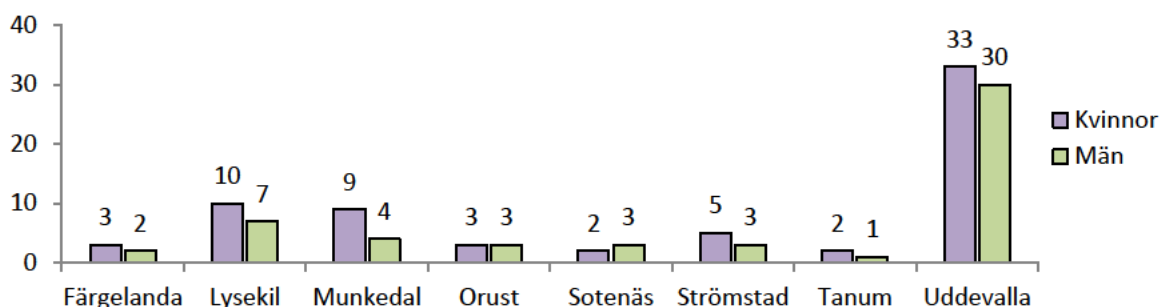
Målgruppen är personer i arbetsför ålder som är i behov av funktionsbedömning i aktivitet.

Aktivitetsbaserad utredning med syfte att utreda individernas förutsättningar för arbete/studier.

Statistik för utredningsenheten 2018

Kommunvis fördelning av de 120 (67 kvinnor och 53 män) som deltog i utredning under 2018.

9 grupper genomfördes 2018, därav en grupp i Strömstad, med 6 deltagare från Strömstad, en från Tanum 1, två från Munkedal 2 och en från Uddevalla. Samtliga ingår i statistiken nedan.

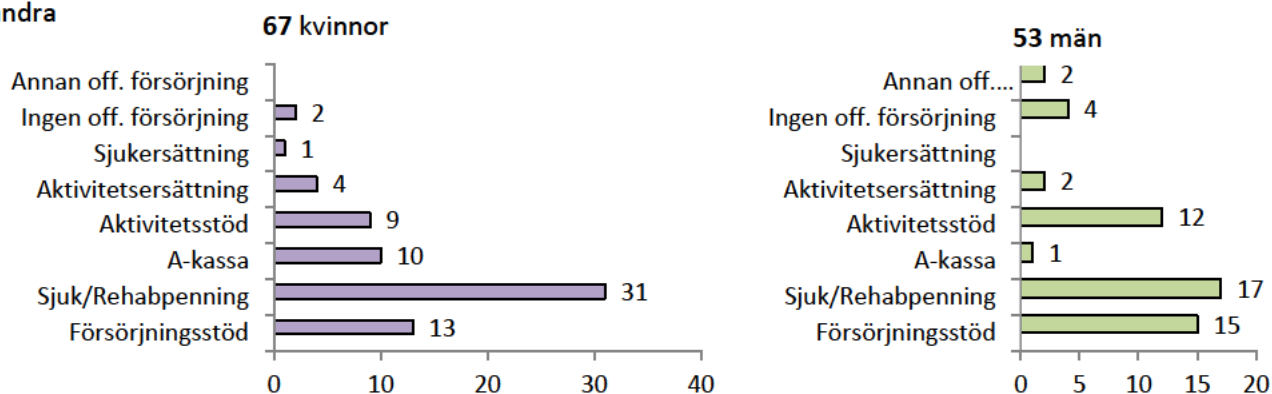

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

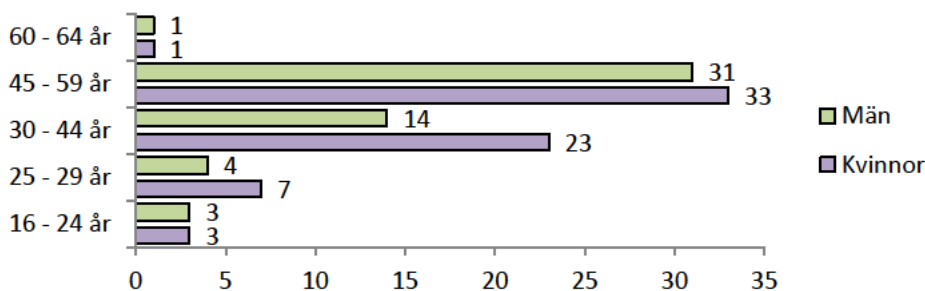
Försörjning vid start för de 120 deltagare som deltog i utredningen under 2018.

Deltagare kan ha flera försörjningar, med undantag av Ingen offentlig försörjning som aldrig kombineras med andra

Att de flesta deltagarna har sjuk-/rehab-penning eller försörjningsstöd vid start är förväntat eftersom syftet är att bedöma arbetsförmågan eller förutsättningar för arbete.

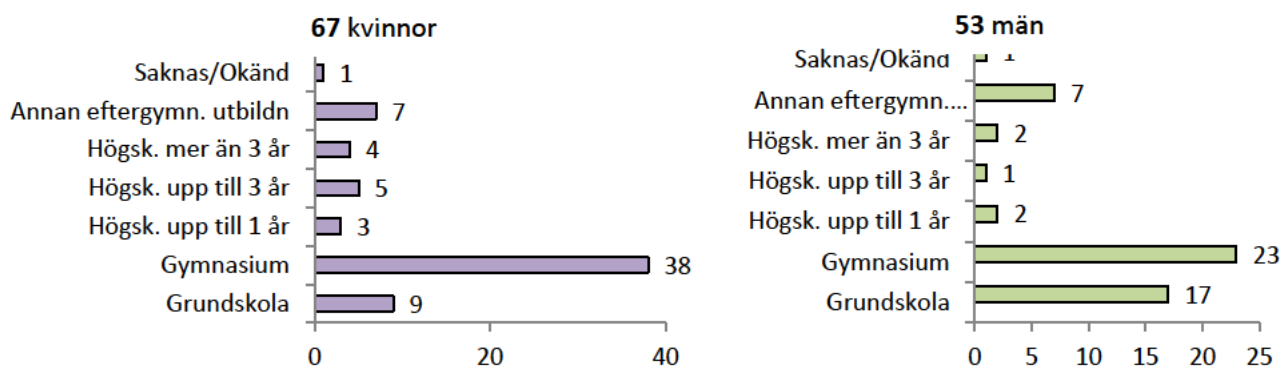
Åldersfördelning för de 120 deltagarna (67 kvinnor och 53 män) som deltog i utredningen under 2018.

Genomsnittsåldern var 43,8 år, för kvinnor 42,9 år och för män 44,9 år.

Största ålderskategorin är 30 – 59 år, 101 deltagare eller 84 %. Unga upp till 29 år ska prioriteras, de var 14 %.

Utbildningsbakgrund för de 120 personer (67 kvinnor och 53 män) som deltog i utredningen under 2018.

73 % av deltagare har grundskola eller gymnasium som sin högsta avslutade utbildning.

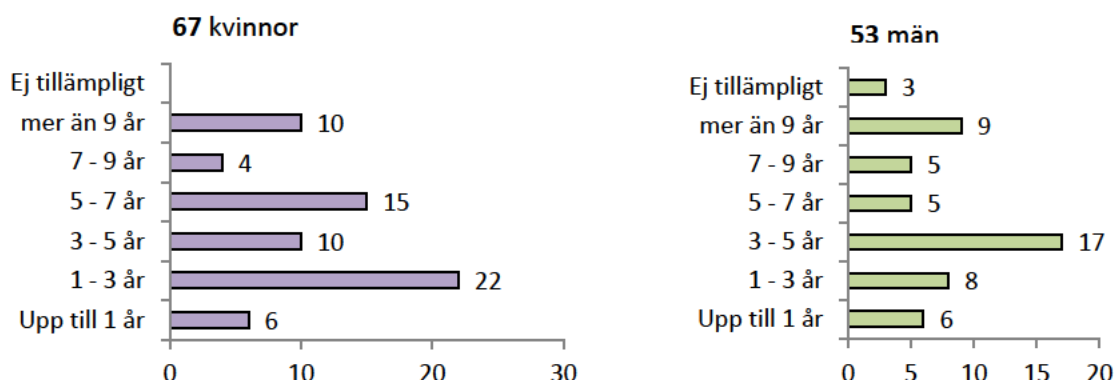
70 % av kvinnorna och 75 % av männen.

Samordningsförbundet Väst

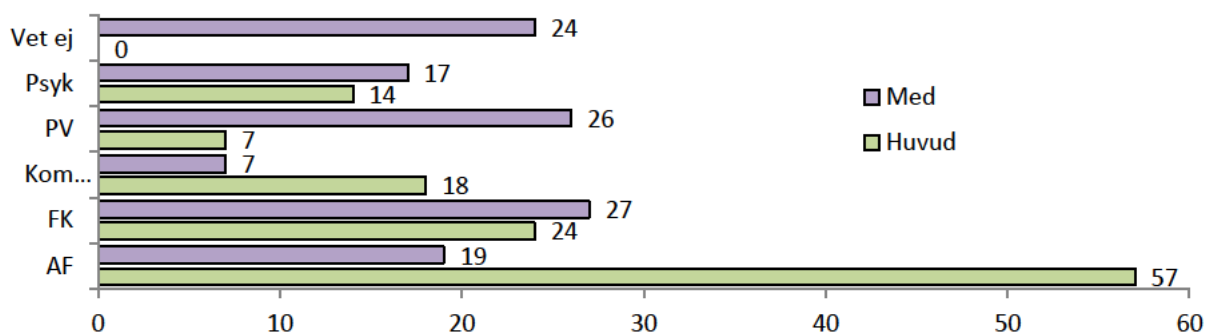
Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Tid i offentlig försörjning före insatsen för de 120 personer som deltog i utredningen 2018.

Genomsnittlig tid i offentlig försörjning före utredningen är 4,9 år, för kvinnorna 4,6 år och för männen 5,3 år. 16 % hade haft offentlig försörjning i mera än 9 år.

Huvudremittent och medremittent för de 120 personer som deltog i utredningen under 2018.

AF= Arbetsförmedlingen, FK = Försäkringskassan, PV = Primärvård

MVK-vuxna och unga placerad i Uddevalla med deltagare från hela området. 1,4 tjänster som kursledare.

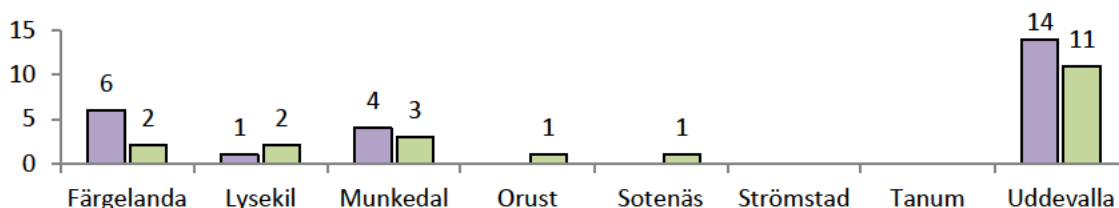
Gruppverksamhet, varje grupp pågår dagligen i 5 – 6 veckor. Målgruppen för MVK-vuxna var personer över 25 år och som har viss erfarenhet av arbetslivet, medan målgruppen för MVK-unga var personer under 30 år och som saknar eller har mycket liten erfarenhet av arbetslivet. Grupperna slogs ihop och deltog samtidigt.

MVK riktar sig till personer som behöver extra motivation och vägledning för att ta sig in på arbetsmarknaden.

Kurserna är arbetsförmågestärkande, såväl ur ett hälsoperspektiv som ur ett socialt och kunskapsmässigt perspektiv. Lättare fysisk träning ingår varje vecka. Syftet är ökad arbetsförmåga och bättre hälsa för deltagarna samt att öka deras förutsättningar för arbete och/eller studier och därmed möjlighet till egen försörjning. Under hela våren och sommaren saknades en kursledare.

Statistik för MVK 2018

Kommunvis fördelning av de 45 (25 kvinnor och 20 män) som deltog i MVK vuxna + unga 2018.

Framöver ska rehabvägledarna kunna erbjuda gruppverksamhet lokalt enligt MVK-princip.

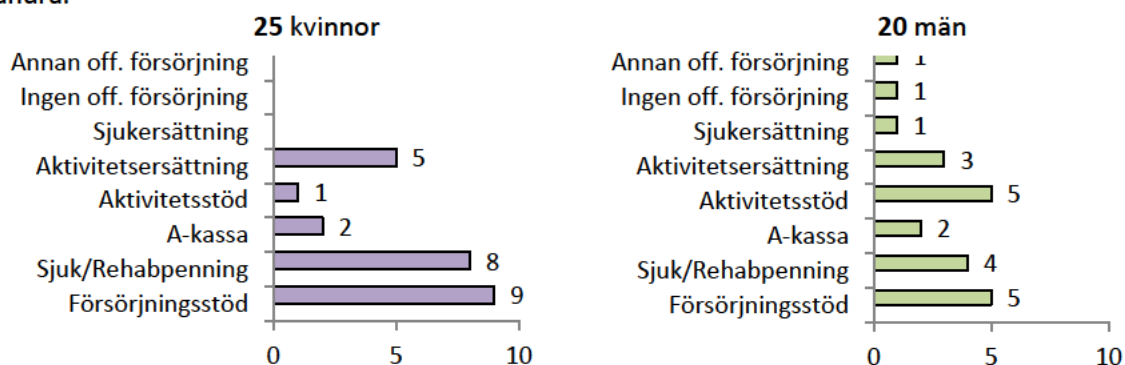

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

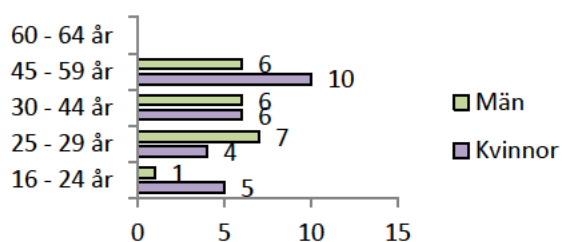
Försörjning vid start för de 45 deltagare (25 kvinnor och 20 män) som deltog i MVK under 2018.

Deltagare kan ha flera försörjningar med undantag av ingen offentlig försörjning som aldrig kombineras med andra.

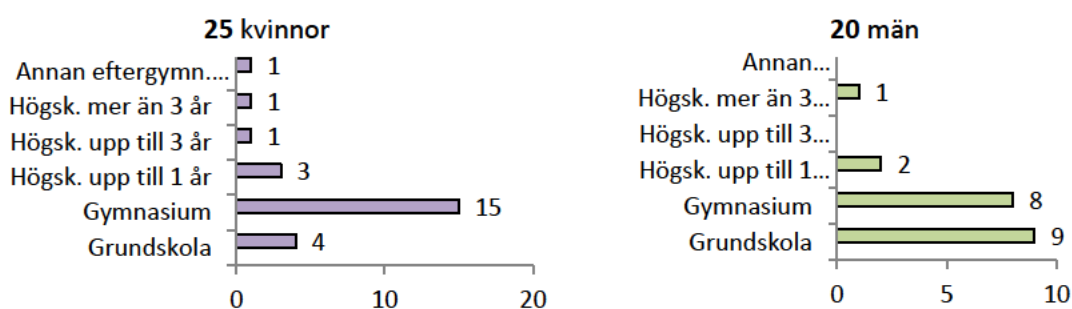
26 av 45 deltagare eller 58 % hade sjuk-/rehabpenning eller försörjningsstöd och det stämmer överens med målgruppen

Åldersfördelning för de 45 deltagarna (25 kvinnor och 20 män) som deltog i MVK 2018.

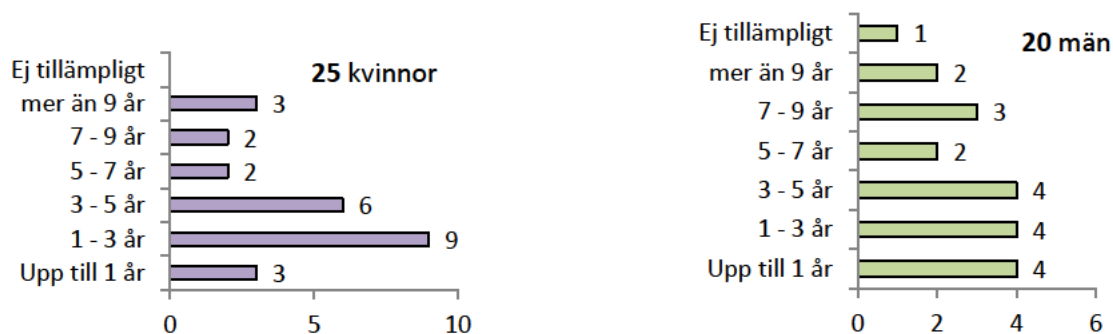

Genomsnittsåldern var 38,4 år, för kvinnor 38,7 år och för män 37,9 år.

Utbildningsbakgrund för de 45 personer (25 kvinnor och 20 män) som deltog i MVK 2018.

Tid i offentlig försörjning före insatsen för de 45 personer som deltog i MVK 2018.

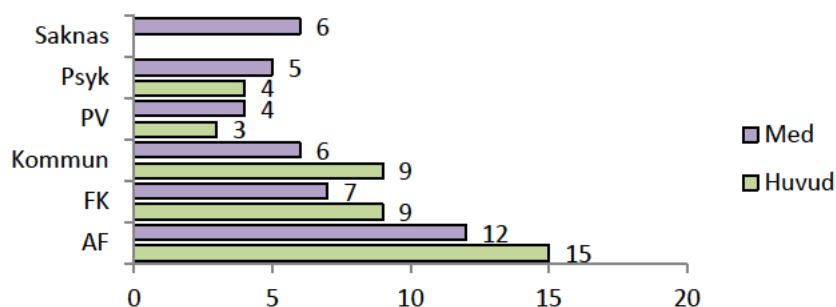

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Inremittent för de 45 (25 kvinnor och 20 män) som deltog i MVK 2018.

AF= Arbetsförmedlingen, FK = Försäkringskassan, PV = Primärvård

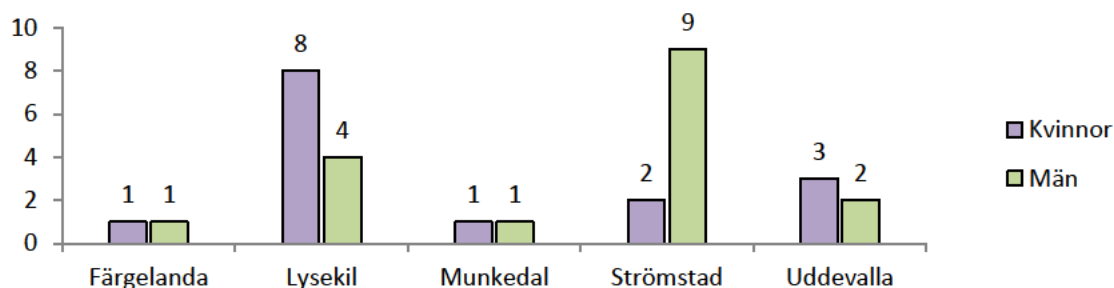
MVK nyanlända/etableringen med placerad i Uddevalla med deltagare från hela området. Insatsen startade i maj 2018. Det var en grupp Uddevalla, en i Strömstad och en i Lysekil. Insatsen riktar sig till nyanlända och personer i etableringen som är i behov av mera stöd än vad som ingår i ordinarie verksamheter hos myndigheterna.

Kurserna är arbetsförmågestärkande, såväl ur ett hälsoperspektiv som ur ett socialt och kunskapsmässigt perspektiv. Syftet är ökad arbetsförmåga och bättre hälsa för deltagarna och att öka deras förutsättningar för arbete och/eller studier och därmed möjlighet till egen försörjning.

Statistik för MVK- etablering 2018

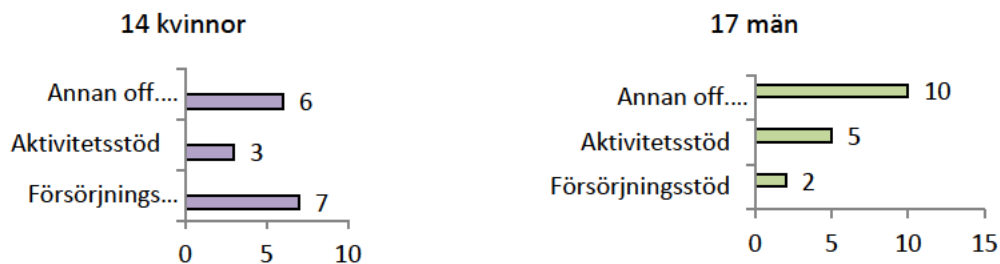
Kommunvis fördelning av de 31 (14 kvinnor och 17 män) som deltog i MVK-etablering 2018.

Personalen från MVK-nyanlända/etableringen har i samarbete med SFI och AF genomfört informationsmöte i kommunerna. Där har det deltagit 24 personer, de ingår i anonyma och finns inte med i statistiken för övrigt.

Försörjning vid start för de 31 deltagare (14 kvinnor och 17 män) som deltog i MVK-etablering under 2018.

Deltagare kan ha flera försörjningar med undantag av ingen offentlig försörjning som aldrig kombineras med andra.

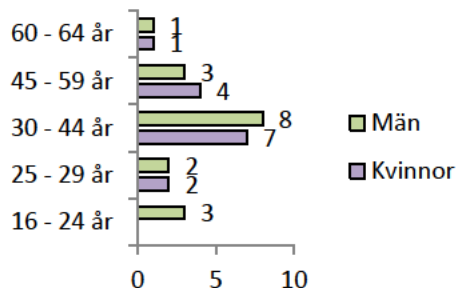
Annan offentlig försörjning är oftast etableringsersättning som nyanlända i Sverige kan få om de deltar i Arbetsförmedlingens etableringsprogram, kan även vara föräldrapenning.

Samordningsförbundet Väst

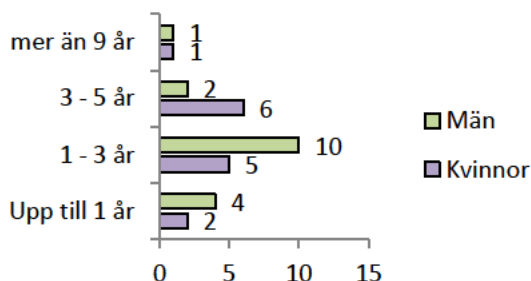
Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Åldersfördelning för de 31 deltagarna (14 kvinnor och 17 män) som deltog i MVK-etablering 2018.

Genomsnitt var 38,6 år, för kvinnor 41,1 år och för männen 36,3 år.

Tid i offentlig försörjning före insatsen för de 31 personer som deltog i MVK-etablering 2018.

Steg1 Uddevalla insats för unga vuxna 16-29 år bosatta i Uddevalla kommun.

Samordningsförbundet finansiera 1,9 tjänster. 1,0 arbetsterapeut, 0,8 handledare från No Limits/ABF och 0,1 personal från vuxen psykiatri (sjuksköterska, kurator eller arbetsterapeut).

Gruppverksamhet, dagligen i ca 5 månader och individuellt stöd i upp till ett år.

Deltagarna står långt från arbetsmarknaden, med diffus problematik, med eller utan diagnos.

Syftet är att tidigt fånga upp och ge en meningsfull aktivitet till ungdomar som hoppat av skolan, eller är på väg att hoppa av skolan, samt att reducera utanförskap hos unga vuxna och vara motivations- och aktivitetshöjande samt arbets- eller studieförberedande.

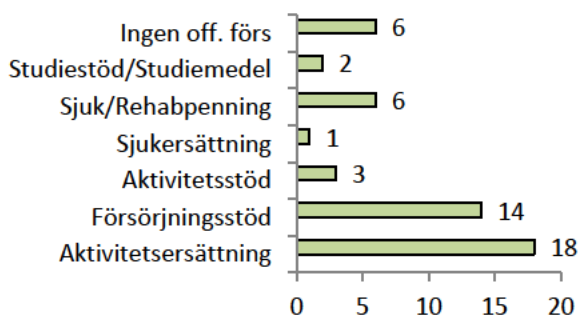
Statistik för Steg1 i Uddevalla 2018

48 ungdomar har varit inskrivna i Steg1 i Uddevalla 2018, där av 20 kvinnor och 28 män.

4 grupper har under året startat med sammanlagt 32 ungdomar

36 ungdomar har avslutats i Steg1 i Uddevalla 2018, 16 kvinnor och 20 män.

Försörjning före insatsen för de 48 ungdomarna (20 kvinnor och 28 män) som deltog 2018 i Steg1 Uddevalla.

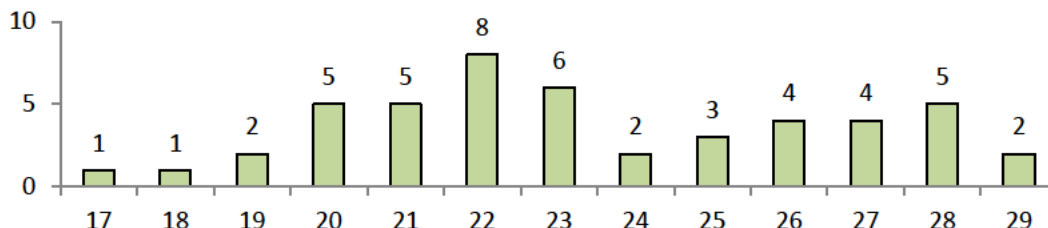
Deltagarna kan ha försörjning från mera än en myndighet

Samordningsförbundet Väst

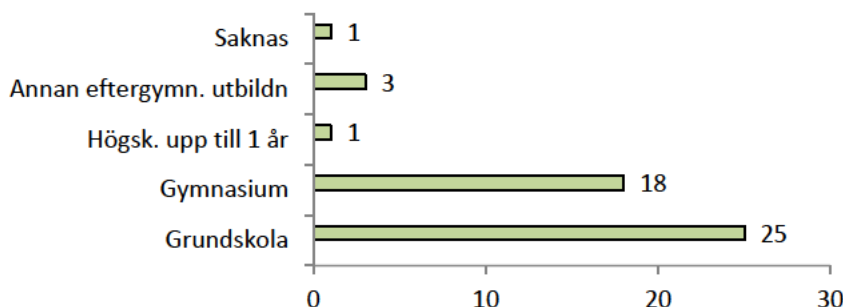
Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Åldersfördelning för de 48 ungdomarna (20 kvinnor och 28 män) som deltog 2018 i Steg1 Uddevalla.

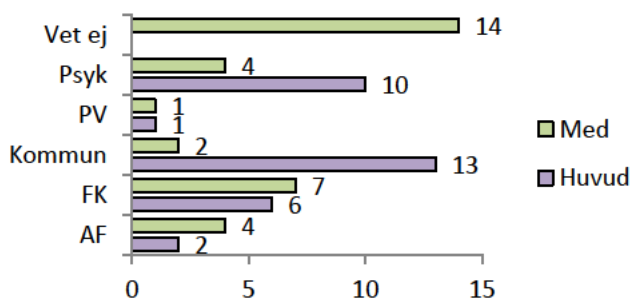

Genomsnittsåldern var 23,4 år

Utbildningsbakgrund för de 48 ungdomarna (20 kvinnor och 28 män) som deltog 2018 i Steg1 Uddevalla.

Huvudremittent och medremittent för de 32 (13 kvinnor och 19 män) som påbörjade 2018 Steg1 Uddevalla

Steg1 Lysekil insats för unga vuxna 16-29 år bosatta i Lysekils kommun.

Samordningsförbundet finansiera 1,1 tjänster. 1,0 arbetsterapeut och 0,1 personal från vuxen psykiatri (sjuksköterska, kurator eller arbetsterapeut).

Gruppverksamhet, dagligen i ca 5 månader och individuellt stöd i upp till ett år.

Deltagarna står långt från arbetsmarknaden, med diffus problematik, med eller utan diagnos.

Syftet är att tidigt fånga upp och ge en meningsfull aktivitet till ungdomar som hoppat av skolan, eller är på väg att hoppa av skolan, samt att reducera utanförskap hos unga vuxna och vara motivations- och aktivitetshöjande samt arbets- eller studieförberedande.

Insatsen pågick ifrån augusti 2017 tom sista gruppen som avslutades 31 maj 2018 och insatsen har upphört.

Antal deltagare januari – maj 2018 var 14 ungdomar. 5 av ungdomarna började under 2017 vilket innebär, 9 nya deltagare under 2018.

Statistik för Steg1 Lysekil 2018

14 ungdomar har varit inskrivna i Steg1 Lysekil 2018, därav 4 kvinnor, 10 män. Därav var 9 som började i insatsen 2018. Samtliga är avslutade.

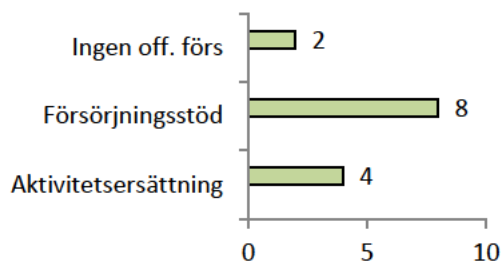

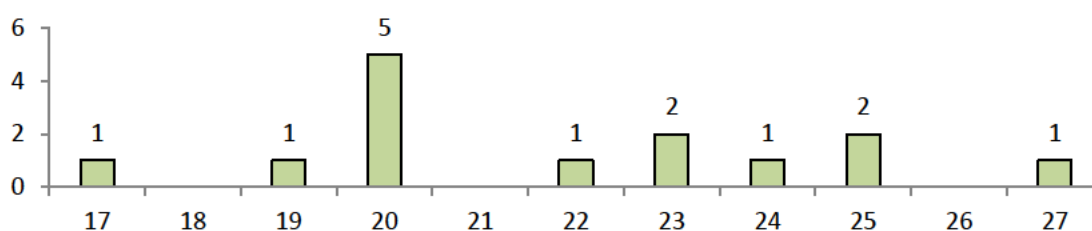
Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Försörjning före insatsen för de 14 ungdomarna som 2018 deltog i Steg1 Lysekil.

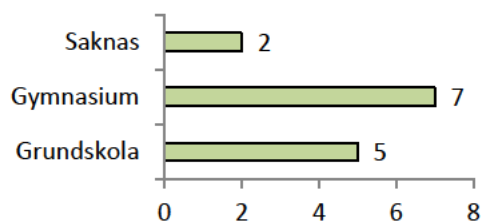

Åldersfördelning för de 14 ungdomarna som deltog 2018 i Steg1 Lysekil.

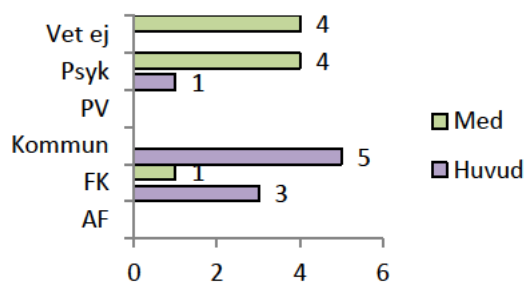

Genomsnittsåldern var 21,8 år

Utbildningsbakgrund för de 14 ungdomarna som 2018 deltog i Steg1 Lysekil.

Huvudremittent och medremittent för de 9 som påbörjade 2018 Steg1 Lysekil.

ESF-projekt, "En skola för alla":

Steg1 liknande insatser i Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Orust och Färgelanda.

Målgruppen är unga vuxna 16 – 24 år som står långt ifrån arbetsmarknaden. Samma mål och syfte som med Steg1 i Uddevalla och Lysekil

Steg1 i Strömstad startade den 1 april. 2 heltidstjänster där en finansieras av Sof Väst via ESF-projektet.

Statistik för Steg1 Strömstad 2018

Sammanlagt 12 deltagare under 2018 2 kvinnor och 10 män.

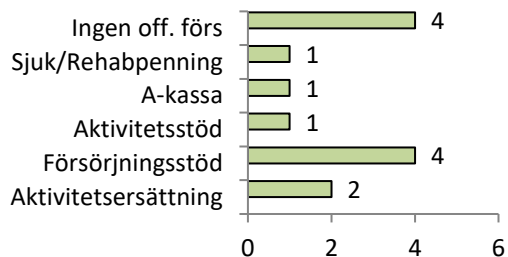
5 män avslutades under 2018.

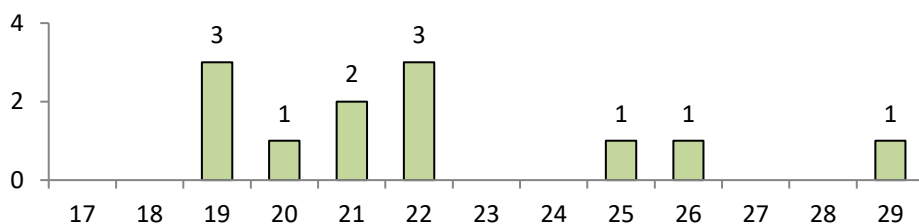
Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Försörjning före insatsen för de 12 ungdomarna som 2018 deltog i Steg1 Strömstad.

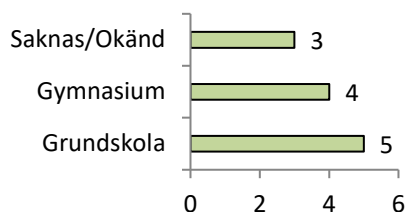

Åldersfördelning för de 12 ungdomarna som deltog 2018 i Steg1 Strömstad.

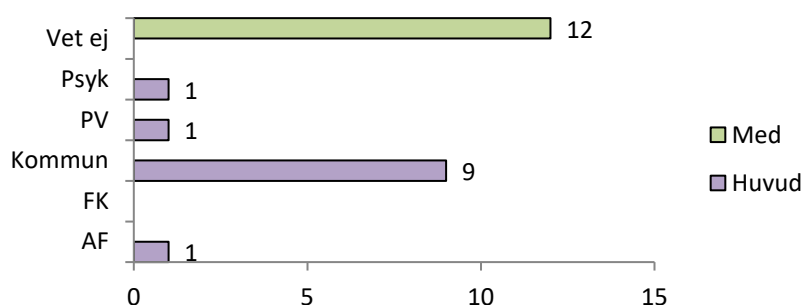

Genomsnittsåldern var **22,1** år

Utbildningsbakgrund för de 12 ungdomarna som 2018 deltog i Steg1 Strömstad.

Huvudremittent och medremittent för de 12 som påbörjade 2018 Steg1 Strömstad.

Steg1 Orust startade den 12 september 2018. Två 50 % tjänster där den en finansieras av Sof Väst via ESF-projektet.

Statistik för Steg1 Orust 2018

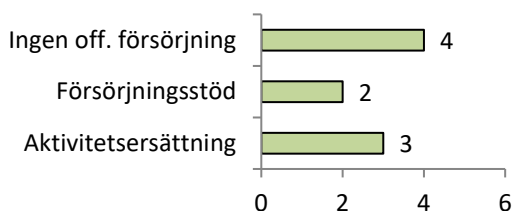
9 ungdomar har varit inskrivna i Steg1 Orust 2018, därav 2 kvinnor, 7 män.

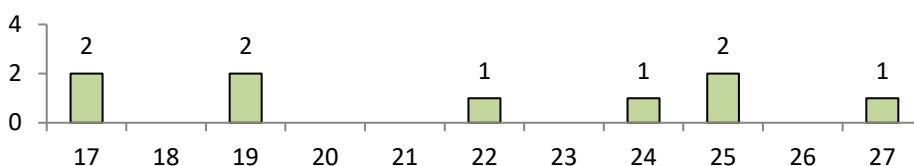
Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Försörjning före insatsen för de 9 ungdomarna som 2018 deltog i Steg1 Orust.

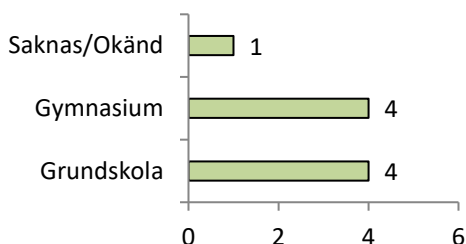

Åldersfördelning för de 9 ungdomarna som deltog 2018 i Steg1 Orust.

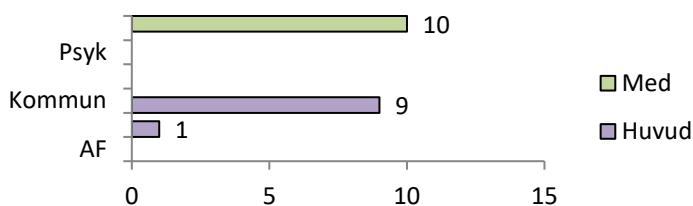

Genomsnittsåldern var 21,7 år

Utbildningsbakgrund för de 9 ungdomarna som 2018 deltog i Steg1 Orust

Huvudremittent och medremittent för de 9 som påbörjade 2018 Steg1 Orust.

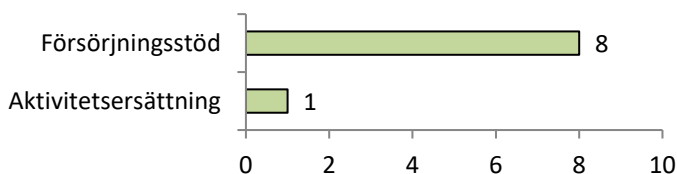

Steg1 i Munkedal/Färgelanda startade den 1 oktober 2018. 2 heltidstjänster där en finansieras av Sof Väst via ESF-projektet.

Statistik för Steg1 Munkedal/Färgelanda 2018

9 ungdomar har varit inskrivna i Steg1 Munkedal/Färgelanda 2018, därav 4 kvinnor, 5 män.

Försörjning före insatsen för de 9 ungdomarna som 2018 deltog i Steg1 Munkedal/Färgelanda.

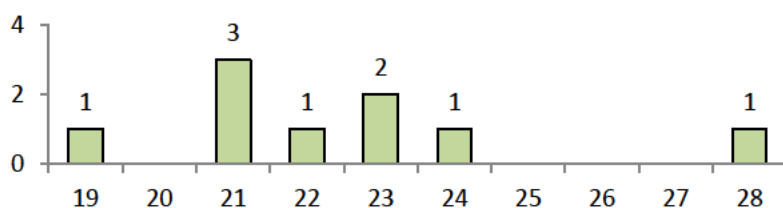

Samordningsförbundet Väst

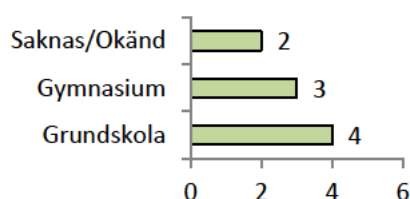
Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Åldersfördelning för de 9 ungdomarna som deltog 2018 i Steg1 Munkedal/Färgelanda.

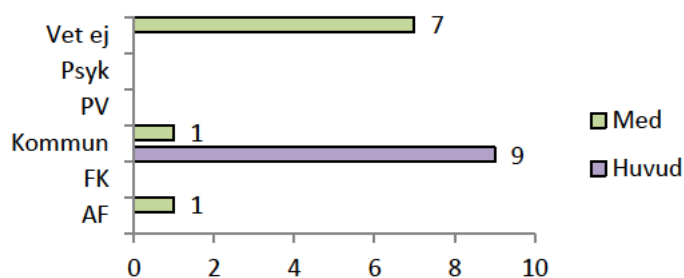

Genomsnittsåldern var 22,4 år

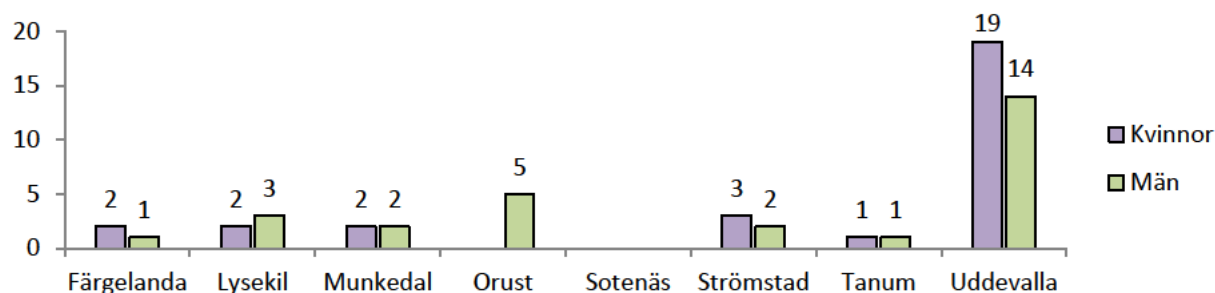
Utbildningsbakgrund för 9 ungdomarna som 2018 deltog i Steg1 Munkedal/Färgelanda.

Huvudremittent och medremittent för de 9 som påbörjade 2018 Steg1 Munkedal/Färgelanda.

Kommunvis fördelning av 57 unga med Aktivitetsersättning (29 kvinnor och 28 män) som under 2018 deltog i någon av Sof Väst insatser. 28 av dessa, 10 kvinnor och 18 män deltog i någon av Steg1-insatserna.

Kommentarer: 57 (samtliga unika) av 373 deltagare eller 15 % av deltagarna hade aktivitetsersättning när de började insats finansierad av Samordningsförbundet Väst.

172 (går ej att se hur många som är unika) av total antal deltagare, dvs. av 475 var i åldersgrupperna 16 – 29 år, det är 36 % av alla deltagare eller drygt en tredje del.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Fallbeskrivningar 2018

Fredrika född 1964 remitteras till RV av AF och IFO. Har haft offentlig försörjning i nära 10 år, först sjukskrivning tills hon blev utförsäkrad 2013 och kom över till Arbetsförmedlingen och försörjningsstöd sen 2015.

Fredrika har fibromyalgi, ångest och depression och har kontakt med psykiatri. Hon har tidigare arbetat som sjukvårdsbiträde.

Fredrika tackar nej till alla insatser som inte finns på hemorten varför RV är det enda alternativet. Efter några besök hittar RV en arbetsträningsplats hos en privat arbetsgivare. I arbetsuppgifterna ingår att ha kundkontakt och möta människor. Omfattning är då 10 timmar/vecka. Tyvärr så fungerar inte detta arbete p.g.a. all kundkontakt som leder till ökad ångest och sömnlöshet. RV ordnar en ny arbetsträningsplats på ett kontor med div kontorsgöromål på samma omfattning som tidigare och med mindre kundkontakt.

Återkommande uppföljningsmöten med anpassning av arbetsuppgifter och utökning av arbetstid leder bara till mer ångest och stress.

Fredrika avslutas hos RV efter 8 mån för vidare kontakt hos vården.

Filip född 1990 remitteras ifrån FK till flera av Sof Västs insatser; utredning, RV och MVK. Filip hade förmodligen varit aktuellt för Steg1, men det fanns inte i hans kommun när remissen skrevs. Filip har en ADHD-diagnos och psykisk ohälsa och har inte arbetat eller studerat efter gymnasiet. Filip har aktivitetsersättning. Filip får inledningsvis kontakt med RV och ett par samtal genomförs. I väntan på arbetsförmågeutredning får Filip plats i gruppverksamheten MVK som pågår i 5 veckor för att komma igång och få rutiner i vardagen. Filip genomför MVK men har en del frånvaro p.g.a. sin psykiska ohälsa och svårigheter att vara i grupp. Kommer efter avslutad kurs med på utredningen som finner hans arbetsförmåga som god rent fysiskt om det kan anpassas till hans behov av struktur och liten arbetsplats, gärna ensamarbete. Filip återgår efter avslutad utredning till RV för att hitta en arbetsträningsplats. Underlag från MVK och utredningen ger ett bra underlag för RV att finna en lämplig arbetsträning. Efter en tid får Filip arbetsträna hos en fordonsmekaniker med enklare uppgifter vilket fungerade bra då detta arbete inte kräver deltagande i grupp och inte så många kundmöten. Filip kan succesivt öka sin arbetstid och har idag en subventionerad anställning. Under tiden hos Sof Väst får Filip hjälp med rätt vårdkontakter och får hjälp med sin psykiska ohälsa. Avstämningsmöten och nätverksmöten med remitterande myndigheter har genomförts flera gånger under Filips tid hos Sof Väst där gemensamma beslut om fortsättning tagits.

Filip var inskriven hos Sof Väst i 12 månader.

Fatima kvinna född 1958 remitteras av IFO till arbetsförmågeutredning för att klargöra arbetsförmåga utifrån fysiska begränsningar. Fatima kom till Sverige för ca 20 år sedan och har haft försörjningsstöd till och från och endast arbetat kortare perioder. Efter kort tid uppdragas att det visar sig vara språkliga begränsningar som är det största hindret.

Fatima avslutas efter 4 veckors utredning och hänvisas åter till remitterande myndighet.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Sammanfattning från Indikatorerna 2018

Hur vet vi att vi blir bättre?

Samordningsförbundet Väst vill utveckla och följa upp sin verksamhet.

NNS Indikatorer för finansiell samordning är ett instrument för Samordningsförbundet och insatser att bedöma egen verksamhetsutveckling över tid, möjliggöra jämförelser mellan förbund, samt ge förbund och ingående parter ett stöd att förbättra samordningen av arbetslivsrehabiliterande insatser.

Styrelsen och Beredningsgruppen fyllde i enkäten den 28 september.

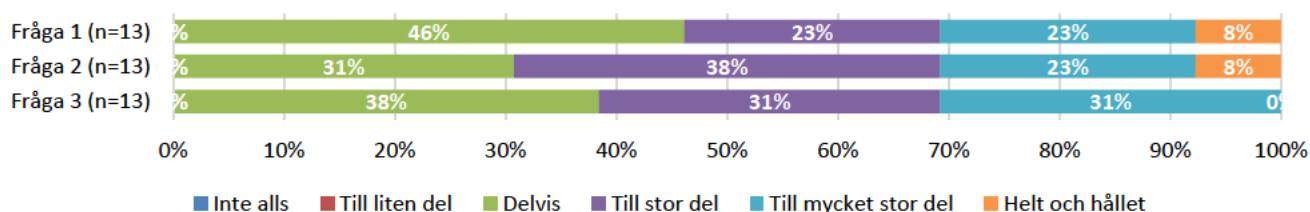
Vi ville veta hur Styrelsen och Beredningsgruppen upplever arbetet i samordningsförbundet Väst.

Resultat styrelsen (13 tillfrågade, 13 svarade)

Fråga 1: Har ni strukturer för att initiera, upprätthålla och underhålla relationer mellan inblandade aktörer?

Fråga 2: Har ni en strategi för hur ni arbetar med uppföljning och utvärdering av de samordnade arbetsinsatserna?

Fråga 3: Använder ni uppföljning och utvärdering som underlag för att utveckla de samordnade rehabiliteringsinsatserna?

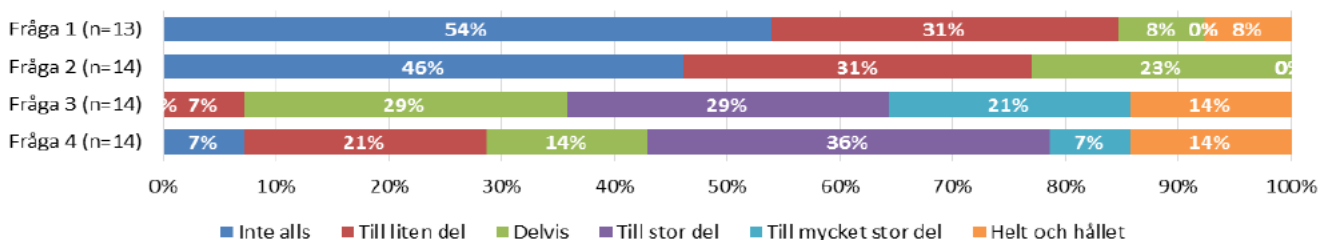
Resultat Beredningsgrupp (14 tillfrågade, 13 svar)

Fråga 1: Tas erfarenheter, kunskaper och synpunkter från brukarorganisationer systematiskt tillvara?

Fråga 2: Har ni rutiner för att samarbeta med näringsliv/civilsamhälle/ideella organisationer i arbetet när det gäller insatser för deltagarna?

Fråga 3: Har ni strukturer för att initiera, upprätthålla och underhålla relationer mellan inblandade aktörer?

Fråga 4: Har erfarenheter från er samverkan lett till att förebyggande insatser utvecklats?

Personalen som arbetar med insatser riktade till deltagare och som är finansierade av Samordningsförbundet Väst har fyllt i enkäten vid personalmöten (APT) i maj och oktober. Vi ville veta hur personalen upplever arbetet i Samordningsförbundet Väst.

I maj lämnades ut 16 enkäter och 12 svarade, men alla svarade inte på samtliga frågor.

I oktober lämnades ut 16 enkäter och 15 svarade alla svarade på samtliga frågor.

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Enkäten till personalen består av nio frågor som på olika sätt handlar om hur de upplever arbetssituationen i den verksamheten/insatserna de arbetar inom.

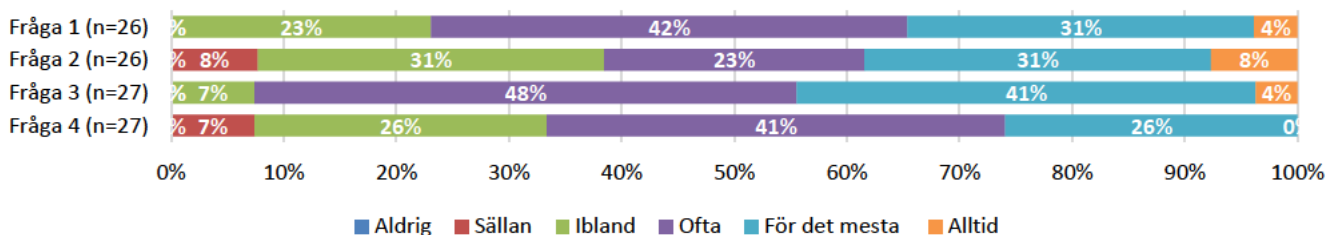
Resultat personal (27 tillfrågade, 27 svar)

Fråga 1: Får stödet som ni ger ta den tid som behövs?

Fråga 2: Finns det en tillräcklig planering för vad som ska hända efter att detta stöd upphör?

Fråga 3: Upplever du att de du samverkar med hos andra myndigheter lyssnar på dig?

Fråga 4: Upplever du att de du samverkar med hos andra myndigheter vet vad du kan tillföra?

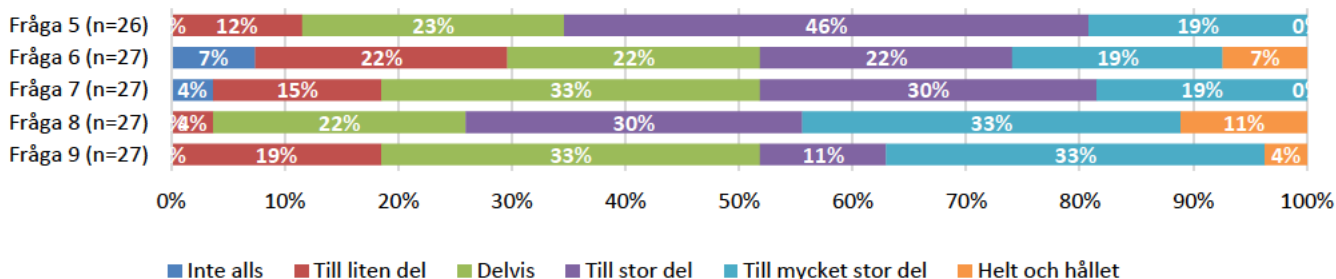
Fråga 5: Tas erfarenheter, kunskaper och synpunkter från deltagare systematiskt tillvara?

Fråga 6: Har ni rutiner för att samarbeta med andra aktörer i arbetet när det gäller insatser för deltagarna?

Fråga 7: Har ni strukturer för att initiera, upprätthålla och underhålla relationer mellan inblandade aktörer?

Fråga 8: Omfattas det synsätt ni har angående människors resurser och möjligheter av alla i den samordnade insatsen?

Fråga 9: Fungerar de olika arbetssätt ni har i den samordnade insatsen bra tillsammans?

Samtliga Deltagare i de insatser som finansieras av Samordningsförbundet Väst och avslutas under perioden januari – oktober ska ha möjlighet att svara på frågor.

260 deltagare avslutades under perioden, 188 deltagare erbjöds att svara, 179 svarade, 20 var ej nåbara och 52 hade inte möjlighet att lämna sina synpunkter. Alla har inte alltid svarat på samtliga frågor.

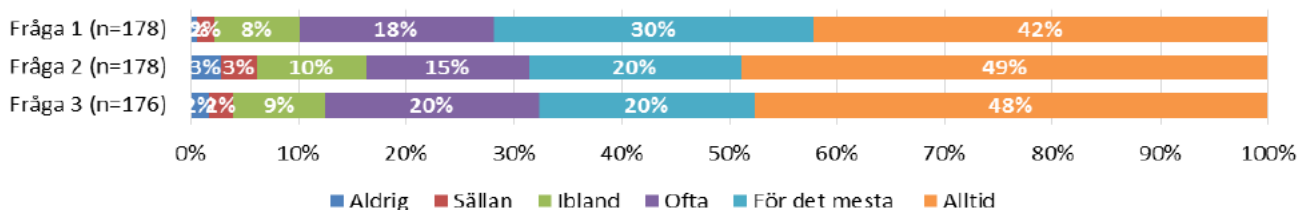
Enkäten till deltagarna vid avslut innehåller 10 frågor.

Resultat deltagare avslutade (179 svar, 95 kvinnor och 80 män, 4 ej uppgivit kön)

Fråga 1: Har du fått stöd på ett sätt som är till stor nytta för dig?

Fråga 2: Har du fått vara med och bestämma vilket stöd du fått?

Fråga 3: Har stödet fått ta den tid du behövt?

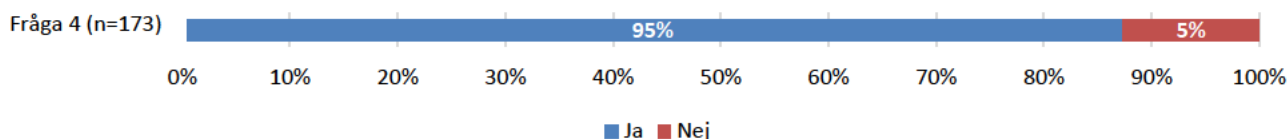

Samordningsförbundet Väst

Finansiell samordning mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregionen och Kommunerna; Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

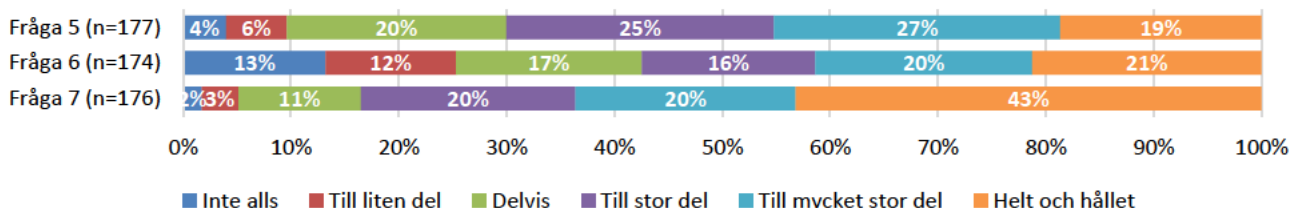
Fråga 4: Har du haft en person eller ett team som du kunnat vända dig till med dina frågor och behov?

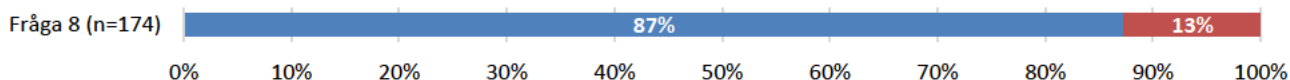
Fråga 5: Har det stöd du fått hjälpt dig att utveckla sätt att hantera din situation?

Fråga 6: Känner du dig mer redo att kunna arbeta eller studera?

Fråga 7: Har personalen tagit tillvara dina erfarenheter, kunskaper och synpunkter?

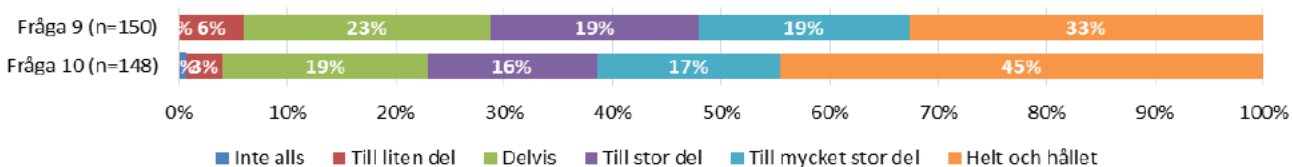

Fråga 8: Har ni påbörjat en planering för vad som ska hända efter att nuvarande stöd har upphört?

Fråga 9: Finns det en tillräcklig planering för vad som ska hända efter att detta stöd upphört?

Fråga 10: Kommer det som är planerat att påbörjas inom rimlig tid?

Till
Samordningsförbundet i Väst
Kommunfullmäktige i medlemskommunerna
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

REVISIONSBERÄTTELSE för år 2018

Samordningsförbundet i Väst
Organisationsnummer 222000-2030

Vi har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Samordningsförbundet i Väst (Organisationsnummer 222000-2030) för verksamhetsåret 2018.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Vi ansvarar för att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om årsredovisningen ger en rättvisande bild och om den interna kontrollen som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Vi har utfört vår granskning utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen, god revisionsred samt revisionsreglementet. Granskning enligt god revisionsred innebär för den auktoriserade revisorn att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionsred i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. *)

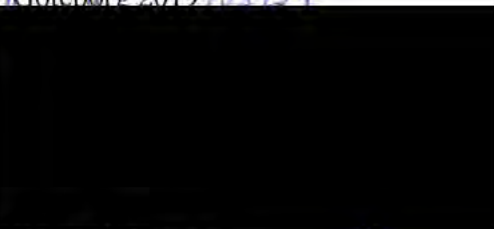
Vi bedömer sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet i Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enligt med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningsred.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Vi tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Göteborg 2019/03/21

Krister Stensson

För Västra Götalandsregionen och Kommunerna

Deloitte AB / Pernilla Renberg
Auktoriserad revisor

För staten

*) Vår granskning av årsredovisningen innefattar att genom olika åtgärder inhämta underlag om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i förbundets interna kontroll. Granskningen innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Bilagor:

De sakkunnigas rapporter

NORDENHAMS
REVISIONSBYRÅ AB

PM granskning av årsredovisning och intern kontroll år 2018 för Samordningsförbundet Väst

På uppdrag av revisorerna för Samordningsförbundet Väst har vi granskat årsredovisningen och den interna kontrollen år 2018. Syftet med granskningen är att bedöma om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt om årsredovisningen är rättvisande. Vår granskning baseras på utkast till årsredovisning per 2019-03-08. Styrelsen fastställer årsredovisningen 2019-03-15.

Granskningen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige så som den uttrycks i International Auditing Standards samt rekommendationer och uttalanden från FAR.

Sammanfattande bedömning och iakttagelser år 2018

Vi bedömer att verksamheten har skötts ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt samt att den ekonomiska hushållningen har varit tillfredsställande under 2018. Uppföljning av verksamhet och ekonomi sker regelbundet och rapporteras till styrelsen.

Årsredovisningen är i allt väsentligt uppställd i enlighet med Kommunal redovisningslag (avvikelser kommenteras nedan) och bedöms som rättvisande.

Organisation och verksamhet år 2018

Styrelsen har haft regelbundna sammanträden (4 st) under året. Styrande för verksamheten under år 2018 har varit den verksamhetsplanen som styrelsen antagit 2017-11-17, § 72.

Samordningsförbundet har under 2018 flyttat till större och ändamålsenligare lokaler, vilket identifierades som förutsättning för att kunna verkställa beslutade insatser. Det befintliga hyreskontraktet inklusive uppsägningstiden med Uddevalla kommun sträcker sig dock över 2019 vilket har lett till att Samordningsförbundet har haft dubbla lokalkostnader under 2018, då tidigare planerad övertag inte genomfördes på grund politiska beslut. Styrelsen och förbundschef har aktivt arbetat för att lösa situationen och har nått en överenskommelse med Uddevalla kommun som minskar den kvarvarande hyreskostnaden.

På grund av främst svårigheter att rekrytera personal samt att insatser avslutades i förtid avviker budgeterade kostnader med 1 253 tkr från faktiska kostnader under verksamhetsåret. Utöver dessa 1 253 tkr har man även erhållit större ersättningar för ESF-

NORDENHAMS
REVISIONSBYRÅ AB

projekt vilka avviker från budgeterade ersättningar med 871 tkr. Tillsammans med tidigare års överskott uppgår det egna kapitalet därmed till 3 317 tkr vilket överstiger det rekommenderade egna kapitalet enligt Nationella Rådet väsentligt. Enligt förbundets budget för de kommande tre åren kommer man dock använda tidigare inte utnyttjade men erhållna bidrag och nå de nationella rekommendationerna.

Vi har noterat att förbundet under året och framöver ställs inför nya utmaningar när det gäller inlåning av personal till de olika insatserna och insatsernas utformning. Detta med hänsyn till ändrade rutiner kring utlåning av personal hos parterna. Ändringarna bedöms utgöra en ökad risk för att samordningsförbundet ska kunna nå uppsatta verksamhetsmål och verkställa beslutade insatser.

Årsredovisning 2018 Samordningsförbundet

Årsredovisningen år 2018 har ställts upp i enlighet med den kommunala redovisningslagen (KRL) med beaktande av den praxis som gäller för samordningsförbund inom Västra Götaland. Vi har i vår granskning inte funnit några väsentliga avvikelser från god sed.

Vi har följande iakttagelser avseende år 2018

- Budgeterad användning av överskott från tidigare verksamhetsår har under 2018 inte utnyttjats i budgeterad omfattning.
- Upplupna kostnader är delvis baserade på uppskattningar av kostnader, dessa bedöms dock rimliga

Intern kontroll

Samordningsförbundet Väst har skriftligt fastställda och beslutade dokument i form av intern kontrollplan, Attestordningsreglemente och Delegationsordning. Den interna kontrollplanen har följts upp vid de 4 styrelsemöten under året. Vi bedömer att dessa dokument och dess efterlevnad skapar en god kontrollmiljö.

Förbundschef och styrelsen har under året arbetat med handlingsplan gällande GDPR, 2019-02-15 har avtal om dataskyddsombud mellan JP Infonet AB inom ramen för Tanum kommuns ramavtal och Samordningsförbundet Väst tecknats.

Samordningsförbundets inhyrda personal är försäkrad via respektive arbetsgivare, deltagare är försäkrade via den anvisade myndigheten, förutom de deltagarna som ej uppbär ersättning från myndigheterna, dessa är försäkrade via Uddevalla kommuns olycksfallsförsäkring. Den nya lokalen som förbundet hyr i egen regi har försäkrats hos Trygghansa.

NORDENHAMS
REVISIONSBYRÅ AB

Utbetalningar sköts av ekonomipersonal, Socialtjänsten inom Uddevalla kommun, som har anlitats av Samordningsförbundet för ekonomiadministrativ service.

Ekonomisk redovisning och rapportering

Redovisningen har under 2018 skötts av anlitad ekonomipersonal inom Socialtjänsten, Uddevalla kommun.

Löpande avstämningar har gjorts mellan ekonomen och förbundschefen som i sin tur har rapporterat till styrelsen vid styrelsesammanträden. En delårsrapport har upprättats och beslutats enligt § 38 för perioden 2018-01-01 – 2018-08-31.

Vi har följande iakttagelser avseende år 2018

- Samordningsförbundet tillämpar kontantmetoden vilket gör att leverantörsfakturor och kundfakturor redovisas först vid betalningstillfälle. Man tillämpar dock löpande periodiseringar under året och får därmed rättvisande resultat vid avstämningstillfällen. Detta medför en viss senareläggning av ersättning för mervärdesskatt men bedöms inte ha någon väsentligt påverkan med hänsyn till förbundets goda likviditet.
- Utökad verksamhet kopplat till ESF-projekt under året och nästkommande räkenskapsår ställer ökade krav på förbundets ekonomiska redovisning gällande dessa projekt.

2019-03-11

Kerstin Nordenham Murby

Auktoriserad Revisor
Nordenhams Revisionsbyrå AB

Kommunstyrelsen

KS § 113

Dnr KS 2019-91

Aktualitetsprövning av Översiktsplan 2014 (ÖP14) Färgelanda kommun

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att förklara ÖP14, tillsammans med bifogat dokument "Aktualisering ÖP14" aktuell i mandatperioden 2018-2022.

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Bygg- och trafiknämnden initiera en revidering av ÖP 2014 i syfte att utveckla medborgardialogen kring kommunens framtida utveckling samt möjliggöra:

- 1) ökad byggnation av bostäder och verksamheter i och kring orterna
- 2) ökad byggnation i sjönära lägen inklusive ny alternativ reviderad LIS-plan.

Ärendebeskrivning

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden samt den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är ett politiskt dokument som visar värderingar, ambitioner och riktlinjer för den fysiska planeringen.

Färgelanda kommuns gällande översiktsplan, ÖP14 antogs av kommunfullmäktige 3 september 2014 § 122. Kommunfullmäktige ska minst en gång under mandattiden pröva om översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 5 § Plan- och bygglagen. I aktualitetsprövningen prövas översiktsplanen som helhet med alla de fördjupningar och tematiska tillägg som tagits fram.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 15 maj 2019 § 111.

Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse daterad 5 mars 2019.

Aktualitetsprövning ÖP14 daterad 24 april 2018.

Länsstyrelsens Sammanfattande redogörelse för Färgelanda kommun daterad 14 december 2017.

Kommunstyrelsens protokoll 27 mars 2019 § 44.

Plan- och byggchefen informerar.

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige

Diariet

Sektor Samhällsutveckling
Plan- och byggkontoret
Anette Larsson
0528-56 71 65
Anette.larsson@fargelanda.se

Aktualitetsprövning ÖP14

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen förslås besluta att kommunfullmäktige beslutar att:

- Förklara ÖP14, tillsammans med bifogat dokument ”Aktualisering ÖP14” aktuell i mandatperioden 2018-2022.

Ärendet

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden samt den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är ett politiskt dokument som visar värderingar, ambitioner och riktlinjer för den fysiska planeringen.

Färgelanda kommuns gällande översiktsplan, ÖP14 antogs av kommunfullmäktige 2014-09-03 § 122. Kommunfullmäktige ska minst en gång under mandattiden pröva om översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 5 § Plan- och bygglagen. I aktualitetsprövningen prövas översiktsplanen som helhet med alla de fördjupningar och tematiska tillägg som tagits fram.

Susanne Korduner
Kommunchef

Maria Wagerland
Avdelningschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Sektor Samhällsutveckling
 Plan- och byggkontoret
 Anette Larsson
 0528-56 71 65
 Anette.larsson@fargelanda.se

Aktualitetsprövning ÖP14

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Planen ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden samt den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är ett politiskt dokument som visar värderingar, ambitioner och riktlinjer för den fysiska planeringen.

Färgelanda kommuns gällande översiktsplan, ÖP14 antogs av kommunfullmäktige 2014-09-03 § 122. Kommunfullmäktige ska minst en gång under mandattiden pröva om översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 5 § Plan- och bygglagen. I aktualitetsprövningen prövas översiktsplanen som helhet med alla de fördjupningar och tematiska tillägg som tagits fram.

Färgelanda kommuns översiktsplan består av följande delar:

- Översiktsplan – ÖP14 (Antagen 2014)
- Naturvårdsprogram (Antaget 2014)
- Kulturmiljöprogram (Antaget 2006)
- Landsbygdsutveckling i strandnära lägen - LIS (Antagen 2011)
- Vindbruk Dalsland (Antagen 2011)

Aktualitetsprövning innebär att kommunfullmäktige:

- fattar beslut om att planen, inklusive tillägg och fördjupningar är aktuell
- har tagit ställning till att översiktsplanen stämmer överens med den rådande politiska majoritetens uppfattning om byggande, mark- och vattenanvändning samt hushållning med naturresurser
- har tagit ställning till den redogörelse länsstyrelsen presenterat om statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet

Inom ramen för aktualitetsprövningen av översiktsplanen sker endast en prövning avseende kommunens utvecklingsmål och visioner.

Aktualitetsprövningen innebär därmed inte att de statistiska siffror och nulägesuppgifter som förekommer i översiktsplanen prövas.

Nedan återges kommentarer kring bedömningen av olika delar i översiktsplanens aktualitet.

KAP 2: VAD GÄLLER IDAG? VILKA FRAMTIDA BEHOV SKA TLLGODOSES?

Kommunen idag

Översiktsplanens aktualitet bedöms med utgångspunkt i om de intentionerna avseende den framtida markanvändningen och viljeinriktade utvecklingen fortfarande stämmer överrens med dagen mål och visioner. De statistiska siffror som beskriver nuläget 2014 (t.ex. befolkningsmängd) omfattas inte av aktualitetsprövningen. De anger hur läget såg ut när planen togs fram 2014. Avsnittet som beskriver kommunen idag bedöms därmed fortfarande vara aktuellt för ÖP14.

Kommunala målsättningar

Färgelanda kommuns vision ”Färgelanda – en attraktiv kommun att bo och leva i” är fortfarande aktuell. Kommunen har dock beslutat om nya prioriterade områden med nya verksamhetsmål sedan översiktsplanen ÖP14 togs fram. De prioriterade områdena och verksamhetsmålen för perioden 2018-2022 är;

Höjda skolresultat i trygga skolor

- Införa mer tidiga insatser och mer fysisk aktivitet i skolorna.
- Förbättra den fysiska skolmiljön i form av skolgårdar och byggnader.
- Höja lärarnas status och skapa mer tid för lärarna med eleverna.

Byggande och boende i hela kommunen

- Ta fram en ny översiktsplan och uppdatera program & detaljplaner.
- Öka byggandet runt om i kommunen, förbereda byggbar tomtmark, planera utveckling för orterna och öppna för strandnära byggande.
- Utveckla centrumkärnorna och Färgelanda centrumhus.

Utveckla social omsorg & trygghetsboende

- Arbeta strategiskt och förebyggande för att motverka ohälsa och utanförskap, inom alla berörda verksamheter.
- Tillskapa trygga servicenära lägenheter.
- Utveckla äldreomsorgen med bland annat träffpunkter.

Underlätta för småföretagen att växa

- Förbered industrimark för etableringar.
- Utvecklat lärcentrum i syfte att stärka kompetensförsörjningen; I samarbetet med Vuxenutbildning, Folkhögskola & Näringsliv.
- I bred dialog ta fram en näringslivsstrategi för hela kommunen i syfte att stärka företagsklimatet.

Bli en bättre arbetsgivare

- Delaktighet, transparens och dialog kring personalfrågorna.
- Förbättrad arbetsmiljö och minskad sjukfrånvaro.
- Plan för personal-/kompetensförsörjning

Områden med skydd enligt miljöbalken (MB)

Enligt Försvarmakten, Högkvarterets yttrande 2017-10-30, bör följande text avseende riksintresse för totalförsvarets militära del införas i kommunens översiktsplan.

Följande **tillägg** s. 14 gäller:

Riksintresset för totalförsvarets militära del

Riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintressena.

Färgelanda kommun berörs av riksintresset för totalförsvarets militära del vid Sågebackens skjutfält. Riksintresset har en omgivningspåverkan i form

av buller och annan risk och redovisningen av riksintresset omfattar således ett influensområde. Ett influensområde är ett område där åtgärder som exempelvis ny bebyggelse kan påverka eller påverkas av verksamheten inom riksintresseområdet respektive intresseområdet. Inom influensområdet ska alla plan- och lovärenden remitteras till Försvarmakten.

Färgelanda kommun berörs också av stoppområde för höga objekt kring riksintresset för totalförsvarets militära del Såtenäs flottiljflygplats. Inom stoppområde kan inga höga objekt tillåtas med avseende på behov av hinderfria ytor för att garantera säker in- och utflygning till flygplatsen. Med höga objekt avses i sin tur objekt högre än 20 meter utanför sammanhållen bebyggelse respektive 45 meter innanför sammanhållen bebyggelse.

För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess och inte kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom tätort. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarmakten.

Riksintresse för friluftslivet

Kroppefjäll har under 2016 utpekats som riksintresse enligt MB 3:6 för det rörliga friluftslivet. Ur värdebeskrivningen till riksintresset framgår följande;

Kroppefjäll är en skogklädd högplatå med vidsträckta skogar och myrar och ett stort antal sjöar varav Svingsjön är den största. Området är tillgängligt via de vägar som leder upp på platån. Här finns möjlighet att utöva olika friluftaktiviteter under hela året och under flera dagar. Dess höjdläge gör att vissa vintrar finns det rikligt med snö som möjliggör skidåkning. Strax väster om kaffestugan Granan finns en spårcentral som sköts ideellt. Det finns ett flertal vandringsleder och iordningställda eldplatser. På flera ställen kring Kroppefjäll finns möjlighet till övernattnings på campingar, vandrarhem och Kroppefjälls hotell och konferensanläggning. Centralt i området ligger Kroppefjälls naturreservat som är över 1 000 ha stort. I den sydvästra delen ligger det artrika naturreservatet Ragnerudssjöns branter. I området finns möjlighet att bland annat se älg, rådjur, tjäder och orre men även spår efter varg och lodjur.

Följande förutsättningar för bevarande och utveckling av områdets värden anges:

1. Åtgärder för att bevara områdets värden:

De många och långa skogsbilvägarna kräver årligt underhåll för att minimera tjälskador och slitage. Vandringslederna kräver årlig

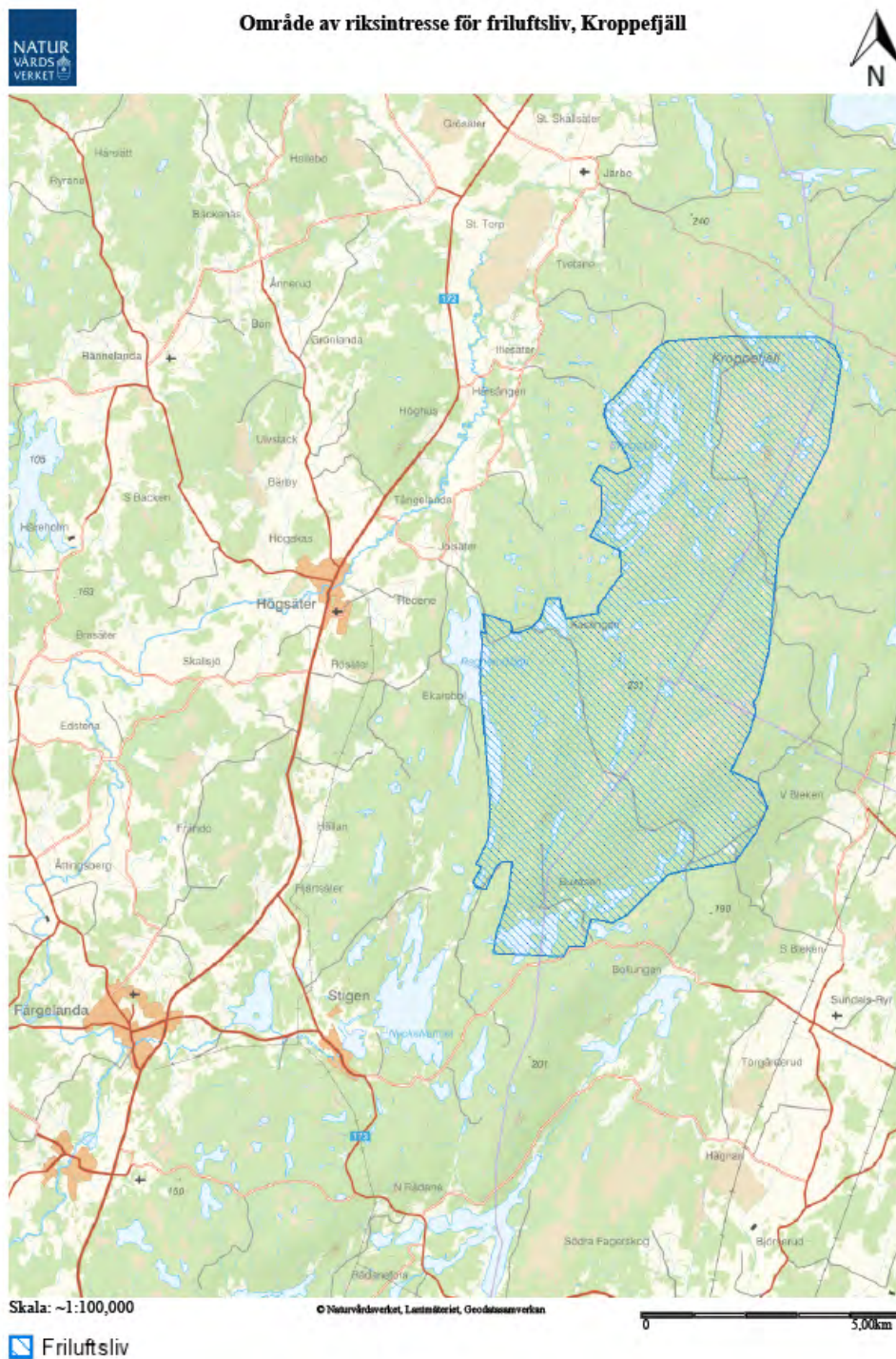
tillsyn så att märkning, spänger, eld- och lägerplatser har god standard såväl inom naturreservaten som på övrig mark.

2. Åtgärder som påtagligt kan skada områdets värden:

Exploatering i form av nya vägar, vindkraftverk, kraftledningar, dikningar, omfattande avverkningar är åtgärder som påtagligt kan skada områdets friluftslivsvärden. Körskador och hyggesavfall kan skada och försvåra framkomligheten på vandringslederna.

3. Utveckling av områdets värden:

Kroppefjäll har goda möjligheter för ett fortsatt utveckling av det rörliga friluftslivet. Samarbete mellan kommuner, berörda markägare, boendeanläggningar, föreningar och Länsstyrelsen är en förutsättning för att utveckla och underhålla anordningar för det rörliga friluftslivet.

Klimatförändringen

Sedan 1 augusti 2018 har förändring av i 3 kap. 5 § PBL tillkommit som innebär ett krav på att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Färgelanda kommun arbetar med en klimatanpassningsplan i form av ett tematiskt tillägg till ÖP14. Avsikten är att klimatanpassningsplanen ska gå ut på samråd under hösten 2019.

Miljö kvalitetsnormer

Följande **tillägg** s. 19 gäller:

Vatten

Inför beslut om mark- och vattenanvändning ska kommunen i samverkan med ÖP14 utgå från information som redovisas i Vatteninformationssystem Sverige, VISS och den nya förvaltningscykeln som gäller för 2016-2021 samt skriften ”Verktyg för vatten”, vilken finns tillgänglig på vattenmyndigheternas hemsida.

Planeringsförutsättningar och strategier

Den nuläges bild som beskrivs inom de olika områdena i avsnittet ”Planeringsförutsättningar och strategier” speglar nuläget 2014, vilket är tidpunkten för när gällande översiktsplan togs fram. Aktualiteten av nulägesbeskrivningarna uppdateras inte i en aktualitetsprövning utan uppdateras först i en process med att ta fram en ny översiktsplan. Det kan dock tillägga att nedanstående arbetshypotes från Länsstyrelsen avseende ”Krav vid alternativutredning” ska beaktas i samband med t ex detaljplane- eller områdesbestämelsearbete avseende utveckling av område inom strandskydd:

1. Kommunen måste formulera vilket behov (bl.a. antalet bostäder) som planen ska tillgodose, och förklara att det är ett angeläget allmänt intresse som långsiktigt ger fördelar åt samhället.
2. Man måste peka på platser/områden som vid en någorlunda förutsättningslös blick på kartan (eller en ÖP) verkar möjliga att kunna tillgodose behovet. Den geografiska omfattningen på studien bör vara rimlig med hänsyn till det behov som ska tillgodoses.
3. Man måste för varje sådant område ta ställning till om det är möjligt för att tillgodose det avsedda behovet. För varje område som vid närmare analys förkastas, måste detta motiveras. En viss minskning av omfattningen bör också övervägas om det gör området möjligt från övriga aspekter.
4. Slutligen måste det valda området ställas mot det/de minst omöjliga/orimliga alternativen. Vid den jämförelsen behöver graden av huvudalternativets skada på strandskyddets syften vägas in. Ju större skada på strandskyddet, desto högre krav på att annan lokalisering inte är möjlig.
5. Inom huvudalternativet behöver också alternativa utformningar (disposition av planområdet) som kan minska skadan på strandskyddet studeras.

De ”Framtida behoven” som anges i avsnittet omfattas däremot av aktualitetsprövningen. Bedömningen är att dessa framtida behov till stor del fortfarande är aktuella.

Trafikverket

Enligt Trafikverkets yttrande 2017-11-01 framhålls dels att ”Funktionellt prioriterat vägnät” inte nämns i nuvarande översiktsplan och dels att nya förhållanden gäller avseende gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen.

Följande **tillägg** s. 26 gäller:

Väg 172 är en funktionellt prioriterad väg (klassning regionalt viktig) samt primär transportväg för farligt gods. Den tillståndspliktiga zonen längs

vägen är 30 meter. Vägåtgärd vid Härsängen är planerad till 2019/2020. Diverse mindre åtgärder är planerade på väg 172.

Väg 173 är en funktionellt prioriterad väg (klassning kompletterande regionalt viktiga vägar). Tillståndspliktig zon för vägen är 30 meter. Fyrbodals kommunalförbund har spelat in väg 173 som ett behov för framtida vägåtgärder i Regional plan 2018/2029.

Följande **ändring** s. 26 gäller:

Gång- och cykelvägar utanför tätorterna finns endast på gamla banvallen mellan Färgelanda och Ödeborg. *Byggnationen av gång/cykelväg mellan Färgelanda och Stigen påbörjas 2018.*

Trafikverkets handledning ska också i samverkan med ÖP14 beaktas inför kommunens fortsatta planeringsarbete, se länk nedan.

https://www.trafikverket.se/contentassets/31713fffeeb94354b664d63f8d37ed6d/fpv_forhallningssatt_20160304.pdf

Svenska Kraftnät

Enligt Svenska kraftnäts yttrande avseende kommunspecifik sammanfattande redogörelse för Färgelanda kommuns översiktsplan framgår

att svenska kraftnät påtalar att det bör framgå att den kraftledning som redovisas i kartan ”Hälsa och Säkerhet på s. 31 i ÖP14 tillhör stamnätet. Vidare framgår att begreppet ”strålning” används i ÖP14, s. 30 i samband med kraftledningar. Ett mer lämpligt begrepp är ”elektromagnetiska fält”.

Följande **tillägg** s. 31 gäller:

Kraftledning 400 KV / 40 KV, tillhör stamnätet.

Följande **rättelse** s. 30 gäller:

”Längs större kraftledningar (130-400 kV) skall ny bebyggelse lokaliseras med beaktande av riskerna för *elektromagnetiska fält* från de magnetfält

som omger ledningen. Generella föreskrifter om skyddsavstånd saknas, då avståndet är beroende av hur belastad ledningen är.....”.

SGI

I sitt yttrande 2017-11-06 framhåller SGI vikten av att upprätta en strategi som visar hur de geotekniska frågorna ska hanteras. Vidare framhåller SGI att ÖP14 bör kompletteras med beskrivning av erosionsrisker. Erosionsrisker och hanteringen av de geotekniska frågorna behandlas till vissa delar i pågående arbete med klimatanpassningsplanen.

Förorenad mark

Via Länsstyrelsen i Västra Götalands databas EBH-stödet, finns information om misstänkt eller konstaterade förorenade områden. Detta stöd ska ligga till grund för kommunens arbete.

Dagvatten

Boverket har tagit fram en handlingsplan för hanteringen av dagvatten i översiktsplaner och detaljplaner. Handlingsplanen ska beaktas i samverkan med ÖP14 vilka gemensamt kommer ligga till grund för kommunens fortsatta planeringsarbete, se länk nedan.

<https://www.boverket.se/sv/pbl-kunskapsbanken/planering/detaljplan/temadelar-detaljplan/dagvatten-i-detaljplan/>

Vatten och avlopp

Kommunen arbetar med att upprätta en VA-plan. VA-planen ska beaktas i samverkan med ÖP14 vilka gemensamt kommer ligga till grund för kommunens fortsatta planeringsarbete.

Vattenförsörjning och skyddsområden

I kommunen finns åtta vattentäkter, alla är grundvattentäkter. Alla täkternas vatten är av god kvalitet och kvantitet. Arbete pågår med att utreda fyra nya vattenskyddsområden i Färgelanda kommun, detta arbete beräknas vara klart under 2018. På SGU:s, Sveriges geologiska undersökning hemsida finns checklistor att utgå från i samband med kommunens fortsatta planeringsarbete, se länkar nedan.

<http://www.sgu.se/grundvatten/vattenskyddsomraden/remisser-till-sgu-om-grundvattentakter/>

<http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/kommunal-planering/geologi-for-kommunal-planering/>

Avfallshantering

Dalslandskommunerna har upprättat en gemensam avfallsplan som antogs under 2018. Avfallsplanen ska beaktas i samverkan med ÖP14 vilka gemensamt kommer ligga till grund för kommunens fortsatta planeringsarbete.

Nationella miljö kvalitetsmål och regionala tilläggs mål

I september 2015 beslutades om 50 nya regionala tilläggs mål. Dessa tilläggs mål anses inte oförenliga med aktuella ställningstaganden i ÖP14 och påverkar därmed inte planens aktualitet. I kommunens fortsatta planarbete avses de nationella miljö kvalitetsmålen och de nya regionala tilläggs målen beaktas.

Social hållbarhet

Betydelsen av social hållbarhet har i många avseenden stärkts i den kommunala planeringsprocessen under senare år. I Färgelanda kommun synliggörs social hållbarhet bl a i kommunens politiska viljeriktning i dokumentet ”Mål- och resursplan 2017-2019, se länk nedan

<https://www.fargelanda.se/media/158479/mal-och-resursplan-fargelanda-kommun.pdf>

I kommunens fortsatta planeringsarbete avses bland annat också följande länkar beaktas med avseende på social hållbarhet:

<https://www.mistraurbanfutures.org/sv/urban-futures/vision>

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/hallbar-utveckling-i-oversiktsplaneringen/kommunexempel/goteborg/social-hallbarhet/>

KAP 3: MARK- OCH VATTENANVÄNDNING. SÅ HÄR VILL VI ATT KOMMUNEN UTVECKLAS

Regler och rekommendationer

De regler och rekommendationer som anges i översiktplanen bedöms fortfarande som aktuella.

Markanvändning och bebyggelseutveckling

ÖP14 beskriver hur respektive tätort i kommunen kan utvecklas i framtiden. Områden för framtida planering av bostäder, industrier och fritidsanläggningar pekats ut för respektive tätort. ÖP14 lämnar därmed ett brett utrymme för utvecklingsmöjligheter i kommunen. ÖP14 bedöms som aktuell i detta hänseende.

Riktlinjer för hantering av bygglov inom och utom planlagt område

Det har observerats att några av de riktlinjer som tillämpas i kommunen för hantering av bygglov inte återges i översiktsplanen ÖP14. I en framtida revidering av översiktsplanen bör därför följande riktlinjer tas med;

Följande **tillägg** s. 91 gäller:

Riktlinjer både inom och utom planlagt område:

- Genomsiktligt staket får uppföras utan bygglov till en maximal höjd om 0,8 meter från marken. Staket som överstiger 0,8 meter räknas som plank, även om det är genomsiktligt, och är därmed bygglovspliktigt.

Riktlinjer inom planlagt område:

- Solceller som placeras på tak och som upptar en maximal yta om 8 kvm och följer samma lutning som taket, får uppföras utan bygglov eller anmälan. Solceller som upptar en större yta eller har en annan lutning räknas som fasadändring och är därmed bygglovspliktigt.

TEMATISKA ÖVERSIKTPLANER I FÄRGELANDA KOMMUN

Kulturmiljöprogram

Färgelanda kommuns Kulturmiljöprogram antogs av Kommunfullmäktige 2006. Bedömningen är att programmet i vissa delar inte längre bedöms som komplett varför en revidering pågår. Det reviderade Kulturmiljöprogrammet avses gå ut på samråd under 2019.

LIS-plan (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen)

Kommunens LIS-plan antogs av kommunfullmäktige 2011. Planen pekar ut strandnära områden i kommunen som är lämpliga för en utveckling av landsbygden. Planen bedöms fortfarande vara aktuell.

Vindbruk Dalsland

Färgelanda, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Åmåls kommuner har i en gemensam planprocess arbetat med planering för vindbruk; Vindbruk Dalsland. I Färgelanda anges nio områden som lämpliga för vindkraftparker. Teoretiskt beräknat kan områdena tillsammans inrymma ca 85 vindkraftverk. Färgelanda kommun har antagit vindbruksplanen 2011-03-16, KF § 18 och planen vann laga kraft 2013-09-12. Planen bedöms fortfarande som aktuell.

Naturvårdsprogram

Naturvårdsprogrammet antogs av kommunfullmäktige 2014. Naturvårdsprogrammet sammanfattar befintliga kunskaper och är ett vägledande program för hur kommunen avser att tillgodose gällande regelverk i framtida naturvårdsarbete, fysisk planering och lovgivning. Programmet bedöms fortfarande som aktuellt. I samband med kommunens fortsatta planeringsarbete inhämtas även relevant information från Skogsstyrelsens webbplatser, se länkar nedan.

<https://www.skogsstyrelsen.se/mer-om-skog/malbilder-for-god-miljohansyn/>

<https://www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor/>

Grön infrastruktur

Länsstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur gällande värdetrakter. När denna handlingsplan finns tillgänglig ska den utgöra ett underlag för kommunens ställningstaganden.

Bostadsförsörjningsprogram

Färgelanda kommun har sedan gällande översiktsplan antagits, tagit fram ett Bostadsförsörjningsprogram som anger hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Bostadsförsörjningsprogrammet antogs av kommunfullmäktige 2017.

Klimatanpassningsplan

Färgelanda kommun arbetar med att ta fram en klimatanpassningsplan vilket kommer utgöra ett tematiskt tillägg till gällande översiktsplan, ÖP14. Klimatanpassningsplanen beräknas gå ut på samråd under 2019.

Anette Larsson
Planerare och Kommunantikvarie

Beatrice Hjörn
Plan- och byggchef

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Gunnar Åkerlund
010-224 55 01

gunnar.akerlund@lansstyrelsen.se

YTTRANDE
2017-12-14

Diarienummer
401-31288-2017

Sida
1(14)

Färgelanda kommun
kommun@fargelanda.se

Sammanfattande redogörelse för Färgelanda kommun

Begäran inkom till Länsstyrelsen 2017-09-22.

Om ärendet

Enligt 3 kap. 27 § i plan- och bygglagen (PBL, 2010:900) ska kommunfullmäktige minst en gång per mandatperiod ta ställning till om översiktsplanen är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 5 § PBL.

Länsstyrelsen ska, enligt 3 kap. 28 § PBL, i en sammanfattande redogörelse (SR) redovisa synpunkter i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen, som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Färgelanda kommun har nu skickat en begäran om en sådan redogörelse. Kommunen har inte lämnat några särskilda önskemål om inriktning eller innehåll för redogörelsen, utöver upplysningen att man avser att aktualitetsförklara sin översiktsplan.

Färgelanda kommuns gällande översiktsplan antogs 3 september 2014. Till översiktsplanen hör Länsstyrelsens granskningsyttrande¹ daterat 20 februari 2014.

Den kommunspecifika sammanfattande redogörelsen

Det är viktigt att framhålla att den *generella sammanfattande redogörelsen*² för hela länet är kommunens huvudsakliga källa till statliga planeringsunderlag inför översiktsplanarbetet. Den kommunspecifika redogörelsen är alltså ett komplement, som kan sägas innehålla tre typer av information:

- Uppgifter som kommer att inarbetas i den generella sammanfattande redogörelsen, men som tillkommit efter den senaste uppdateringen
- Uppgifter som Länsstyrelsen eller andra statliga remissinstanser önskar kommentera eller anser är nödvändiga eller värdefulla för Färgelanda kommun att ha tillgång till vid aktualitetsbedömningen.

¹ Diarienummer 401-40356-2014.

² PM 2013-11-27, reviderad 2017-10-12. Bifogas yttrandet. I nästa version kommer Länsstyrelsens generella redogörelse endast att publiceras på webbplatsen.

- Bedömningar gjorda av Länsstyrelsen eller andra statliga myndigheter som avser den gällande översiktsplanens aktualitet.

Av praktiska skäl kommer vissa uppgifter att vara redovisade både i den generella och den kommunspecifika redogörelsen, men i så liten omfattning som möjligt. Den tredje och sista punkten ovan syftar till att besvara frågan om Länsstyrelsen anser att översiktsplanen fortsatt kan utgöra underlag för bland annat detaljplaner och tillstånd.

Den kommunspecifika redogörelsen kan läsas både inför en aktualitetsförklaring och inför arbetet med en ny ÖP och är strukturerad för att fylla båda dessa funktioner. Denna form är framtagen för att en kommun i sin aktualiseringsprocess inte alltid kan utesluta ett beslut om att ta fram en ny översiktsplan, om detta visar sig behövas.

Kommunen kan kontakta Länsstyrelsen för fortsatt dialog om planens aktualitet när denna sammanfattande redogörelse är studerad.

Samlad bedömning av den gällande översiktsplanens aktualitet sett till statliga och mellankommunala intressen

De prövningsgrunder där Länsstyrelsen redovisade *invändningar* enligt PBL 3 kap 16 § i Färgelanda ÖP 2014 gäller:

- LIS-områden

Frågor som Länsstyrelsen bedömde var *otillräckligt utredda eller redovisade* gällde:

- Riksintresse vindbruk (i relation till naturvård och friluftsliv)

Sammanfattning av översiktsplanens aktualitet

Länsstyrelsen bedömer vid en översikt att ÖP14 huvudsakligen är aktuell.

Områden där planen inte ger ett fullt stöd och där tillämpningen av översiktsplanen behöver anpassas till nu gällande regler är framförallt:

- Miljökvalitetsnormer (MKN) för vatten
- Strandskydd
- Riksintresse för totalförsvaret

Områden där regelverket inte förändrats, men där nya planeringsunderlag finns eller kommer, eller tillämpningen av reglerna ändrats, är bland annat:

- Anpassning av ny bebyggelse till konsekvenser av skyfall
- Ianspråktagande av jordbruksmark för ny användning

- Upphävande av strandskydd vid tätortsutveckling
- Planens rekommendationer gällande geoteknik.

Nya förhållanden som särskilt behöver uppmärksammas.

Strandskydd

Generellt och utvidgat strandskydd

Ett nytt beslut om utvidgat strandskydd i Färgelanda kommun är fattat den 1 december 2014 (dnr 511-8884-2012). Områden som minskat till generellt strandskydd (100 m från strandlinjen vid normalt vattenstånd) är följande sjöar; Häresjön, Hillingsätersjön samt Långhalmen. För övriga sjöar som hade utvidgat strandskydd före den 1 december 2014 kvarstår detta. Beslutet är överklagat till regeringen, men gäller i avvaktan på beslut från regeringen.

Vägledande domar vid tätortsutveckling

Sedan ÖP 2014 togs fram och Länsstyrelsen skrev granskningsyttrande över förslaget har två vägledande domar kommit, som det finns anledning att väga in. Domarna är betecknade P 8109-15 och P 6876-15 och kan kopplas till ställningstaganden om tätortsutveckling. Utslagen innebär att en starkare motivering med utredning av alternativa lokaliseringar både inom och utom strandskydd kommer att krävas än vad ÖP 2014 tillsammans med Länsstyrelsens granskningsyttrande beskriver. Här är ÖP alltså inte helt aktuell och en viss vägledning kan fås av Länsstyrelsens arbetshypotes i väntan på fler och mer varierande vägledande domar, se bilaga 2.

LIS-områden

Området Svarvane: Mark- och miljööverdomstolen har vid omprövning av en dispens i detta område ansett att området är för litet för att vara lämpligt som LIS-område för bostäder.

För övriga utpekade LIS-områden i Färgelanda kommun, se Länsstyrelsens granskningsyttrande.

Riksintressen

Totalförsvaret

I Färgelanda kommun finns riksintresset Sågebackens skjutfält (influensområde, skjutfältet ligger i Uddevalla kommun) samt stoppområde för höga objekt kring riksintresset Såtenäs flottilflygplats.

Försvarsmakten fattade beslut om riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § miljöbalken den 18 mars 2015 (FM2015-3297:1). Riksintressen för totalförsvarets militära del (3 kap. 9 §, andra stycket, MB) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte.

Försvarmaktens yttrande, daterat 2017-10-30, bifogas. Försvaret ger förslag på en skrivning som kan användas av kommunen, samt länk till sin riksintressekatalog.

OBSERVERA: Försvarmakten har efter sitt yttrande i detta ärende fattat ett nytt beslut som berör riksintressen över hela landet. Beslutet fattades 2017-11-30, men nya gränser och bestämmelser är ännu inte publicerade på Försvarmaktens webbplats. Alla de uppgifter som är relevanta för Färgelanda kommun bör vara tillgängliga inom några veckor. Kommunen kan kontakta Länsstyrelsen för en dialog om vilka konsekvenser ändringarna får för planens aktualitet när dessa publicerats.

Fortifikationsverket bekräftar i sitt yttrande försvarmaktens synpunkter, men indikerar också att man inte har några nya objekt som kommunen behöver ta hänsyn till.

Energiproduktion, vindbruk

Energimyndigheten har reviderat sina vindbruksanspråk 2015, i Färgelanda kommun finns fyra riksintresseområden för vindbruk. Kommunen bör kontrollera om anspråk i grannkommunerna kan påverka den egna markanvändningen, då flera områden sträcker sig över kommungränsen. Information om riksintresset kan fås på [Energimyndighetens webbplats](#).

Kommunikationer

Riksintresse för kommunikation har uppdaterats och Trafikverket hänvisar till en samlad information på <http://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/Riksintressen/Beslut-om-faststallda-riksintressen/>. Se även under rubrik "Infrastrukturplanering: Hållbara transporter och bebyggelsestruktur" nedan.

Friluftsliv

I den generella redogörelsen informeras om de ändringar som gjorts för riksintresse och som godkänts fram till och med januari 2017. Områden som berör Färgelanda är Kroppefjäll (FO 24).

Naturvård

Härsjön (Hålsjön) Riksintresse: Värdebeskrivningen av Riksintresse för naturvård som beslutades 2000-02-07 uppdaterades 2008-01-16.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

I översiktsplanen ska det, enligt 3 kap. 5 § PBL, framgå hur kommunen avser att följa gällande miljö kvalitetsnormer. För att översiktsplanen ska ge tillräcklig vägledning för beslut om mark- och vattenanvändning behöver kommunen hantera frågan på lämpligt sätt. De nya statusklassningar som redovisas i VattenInformationsSystem Sverige, [VISS](#), är utgångspunkten vid bedömning av vattenförekomsterna i detta arbete.

I december 2016 beslutade Vattendelationen om ny förvaltningsplan och nytt åtgärdsprogram, samt fastställde nya miljökvalitetsnormer för vatten. Det innebär att det finns en ny förvaltningscykel som gäller för 2016–2021 samt att normerna för kommunens vattenförekomster har ändrats. Nya klassningar har baserats på fler parametrar än år 2009, bland annat fysisk påverkan och morfologi, vilket har medfört ändrad status på flera vattenförekomster, speciellt i kommuner med hög exploateringsgrad.

På vattenmyndigheternas hemsida finns en ny skrift, [Verktyg för bättre vatten](#), där miljökvalitetsnormernas bakgrund, utformning, användning och klassning beskrivs mer ingående.

Länsstyrelsen vill i sammanhanget upplysa om att mark- och miljööverdomstolen (MÖD) i dom 2016-08-30 (Svea HR M 8984-15) har tagit ställning till att 2 kap. miljöbalken ger utrymme för tolkningar som är förenliga med [Weserdomen](#) (EU-domstolen 1 juli 2015, C-461/13). I Weserdomen slås fast att medlemsstaterna är skyldiga att inte ge tillstånd till verksamheter som riskerar att orsaka en försämring av en ytvattenförekomsts status eller äventyra uppnåendet av en god status hos en ytvattenförekomst vid den tidpunkt som anges i direktivet. EU-domstolen slår fast att det föreligger en försämring så snart statusen hos minst en av de ekologiska kvalitetsfaktorerna blir försämrade med en klass, även om denna försämring inte leder till en försämring av klassificeringen av ytvattenförekomsten som helhet. De slutsatser som dras i domen kan även få genomslag i de fall hänvisning görs till miljökvalitetsnormerna för vatten i andra lagar, exempelvis plan- och bygglagen.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsens ansvarar för att den mellankommunala samordningen fungerar och detta ska bevakas i varje ÖP. Samtidigt som detta är en formell uppgift tillhör varje mellankommunal fråga ett sakområde där den hanteras praktiskt och här är tre punkter där något nytt tillkommit:

- Länsstyrelsen och Västra Götalandsregionen, VGR, har tagit fram underlag kring en [funktionell geografi](#) där det bland annat framgår att gränsen mellan vad man kallar stadsnära landsbygd/övrig landsbygd skär igenom Färgelanda kommun.
- Vatten behöver behandlas också som en mellankommunal fråga i ÖP, så att länets samlade vattensystem på sikt blir en gemensam ÖP-angelägenhet för kommunerna, med jämförbara analyser och ställningstaganden.
- Grön infrastruktur sträcker sig ofta mellan kommuner och samordning är då nödvändig för att nå både lokala och regionala mål.

Länsstyrelsen bedömer att ÖP 2014 generellt tillgodoser behoven av mellan-kommunal samordning, kommunen får undersöka om någon specifik punkt i denna redogörelse har koppling till andra kommuner, exempelvis vindkraft.

Hälsa och säkerhet

Översvämning

Det kommer att bli blötare i framtiden och skyfall kommer att bli allt vanligare. Dessa skyfall kan inträffa var som helst i landet. En aktuell översiktsplan kommer inom kort att behöva hantera skyfallsfrågan. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen om den inte redan gjort det identifierar lågpunkter och ytvattenvägar i kommunen. Framförallt i tätorter, för att identifiera problemområden och se till att det inte skapas instängda områden. Länsstyrelserna i Västra Götalands och Stockholms län arbetar med stöd från SMHI med att ta fram riktlinjer för kommunernas arbete med skyfallshandling i ÖP. Arbetet kommer att slutföras under 2017. Skyfallsfrågan behöver hanteras såväl i den kommuntäckande översiktsplanen, som i fördjupade planer och i detaljplaner och bygglov.

- En skrift som tillkommit och som inte nämns i *Sammanfattande redogörelse för Västra Götalands län 2017* är [Checklista för klimatanpassning i fysisk planering – ett verktyg för handläggare på kommun och länsstyrelse](#) från 2016. Checklistan tar upp hur man kan ta hänsyn till effekter av ett förändrat klimat när man tar fram översiktsplaner och detaljplaner.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har nyligen tagit fram en vägledning för hur man kan genomföra en skyfallshandling. [Vägledning för skyfallskartering: tips för genomförande och exempel på användning](#)
- Boverket har nyligen tagit fram en [vägledning](#) som handlar om tillämpning av plan- och bygglagen med hänsyn till hälsa, säkerhet och risker. Den tar bland annat upp hälsa och säkerhet i översiktsplaneringen.
- I generell SR redogör vi för *Regional handlingsplan för klimatanpassning* från 2014. En ny regional handlingsplan för klimatanpassning kommer i december, men är inte klar när detta yttrande sammanställs.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) tog fram en uppdaterad översvänningskartering för Örekils- och Munkedalsälven 2015, den bör nämnas i översiktsplanen.

Farligt gods

Under p 3.4.2 i den generella redogörelsen finns länk till underlag för riskhantering vid transporter av farligt gods. Underlaget är inarbetat i ÖP, men i granskningsyttrandet framgår att det i ÖP finns ett sakfel som berör frågan.

Förorenade områden

Länsstyrelsen hänvisar till [EBH-stödet](#), som inte redovisas i ÖP. Färgelanda kommun kan kontakta Länsstyrelsen om man vill ha ett utdrag över de objekt som finns registrerade i databasen.

Klimatanpassning

Åtgärder för att anpassa ny och befintlig bebyggelse till ett förändrat klimat utvecklas i snabb takt. Tillgängliga underlag finns redovisade under punkt 4.4.5 i den generella sammanfattande redogörelsen.

Geotekniska säkerhetsfrågor och övrig geologi

Risken för instabila markförhållanden ökar med ett förändrat klimat. Statens geotekniska institut (SGI) lämnar stöd för kommunens bedömning av översiktsplanens aktualitet. SGI:s bedömning är att kartredovisningen i ÖP 2014 är relevant, men att rekommendationerna för fortsatt planering har brister.

Nytt stöd för kommunen har tillkommit med följande punkter:

- SGI har i ett regeringsuppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion, tillsammans med bl. a MSB och SGU tagit fram en [Vägledning om ras, skred och erosion](#). Digitalt tillgängliga underlag finns åskådliggjorda i en kartvisningstjänst som uppdateras årsvis: <https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>.

Statens geologiska undersökning (SGU) har generellt underlag med en bred ÖP-relevans på sin webbplats:

- <http://www.sgu.se/grundvatten/vattenskyddsomraden/remisser-till-sgu-om-grundvattentakter/>
- <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/kommunal-planering/geologi-for-kommunal-planering/>

Övriga förändrade förutsättningar och synpunkter

Bostadsförsörjning

Kraven på samband mellan kommunens långsiktiga bostadsförsörjning och översiktsplaneringen har på senare år stärkts i PBL. Enligt 3 kap. 5 § ska det av översiktsplanen numera framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder.³

Riktlinjerna för bostadsförsörjning 2017-2020 (RFB) som antogs 2017 utgår från ÖP och ska vara ett underlag för kommande planering. Kommunen redovisar bl.a. målsättningarna att det under planperioden ska byggas 20 bostäder och att invånarantalet ska öka med 10 personer årligen. Kommunen kan i och med sin aktualitetsprövning studera om beskrivning och rekommendationer i ÖP beträffande befolkning och bostäder stämmer med riktlinjerna och om de avviker - hur mycket det är och hur det i så fall påverkar kommunens planering. Länsstyrelsens bedömning är att ÖP/RFB utgör ett aktuellt system.

Under punkt 4.2.3 i den generella sammanfattande redogörelsen finns hänvisning till lagkrav och övrig information till stöd för kommunens fortsatta arbete.

Infrastrukturplanering: Hållbara transporter och bebyggelsestruktur

Trafikverket har yttrat sig på Länsstyrelsens begäran och pekar bland annat på begreppet ”funktionellt prioriterad väg”, som inte nämns i gällande ÖP:

- Väg 172 är en funktionellt prioriterad väg (klassning regionalt viktig) samt primär transportväg för farligt gods. Den tillståndspliktiga zonen längs vägen är 30 meter. Vägåtgärd vid Härsängen är planerad till 2019/2020. Diverse mindre åtgärder är planerade på väg 172.
- Väg 173 funktionellt prioriterad väg (klassning kompletterande regionalt viktiga vägar). Tillståndspliktig zon för vägen är 30 meter. Fyrbodals kommunalförbund har spelat in väg 173 som ett behov för framtida vägåtgärder i Regional plan 2018–2029.
- Gång- och cykelväg mellan Färgelanda och Stigen, planerad byggstart 2018.

För ytterligare underlag för bedömning, se Trafikverkets yttrande från 2017-11-01.

---

³ Länsstyrelsen skrev 2015 rapporten (2015:53) *Bostadsbehov, planeringsläge och bostadsbyggande i Västra Götalands län*. I rapporten gör Länsstyrelsen bedömningen att bostadsbyggandet behöver öka i länet. Bedömningar gjordes också för varje kommun. Hösten 2016 uppdaterade Länsstyrelsen bedömningen kring bostadsbyggnadsbehoven utifrån nya befolkningsprognoser.

Andra dokument som berör trafikfrågorna och tillkommit under senare år:

- [Trafikförsörjningsprogrammet för kollektivtrafik 2017-2020, med utblick till 2035](#). Antagen 2016
- [Landsbygdsutredning Kollektivtrafik i Västra Götaland](#). Antagen 2014
- [Godstransportstrategi](#). Antagen 2016
- [Godstransport – handlingsplan](#)
- [Smart region Västra Götaland](#) inklusive handlingsplan (Digital agenda). Antagen 2015
- [Bredbandsstrategi 2.0 Västra Götaland](#). Antagen 2015
- [VGR program för hållbara transporter 2017-2020](#)
- [Strategi för ökad cykling i Västra Götaland](#). Antagen 2016
- Det pågår revidering av regional transportinfrastrukturplan 2018–2029. Beslut i december 2017.

Jordbruksmark

Lagstiftningen är inte ändrad på detta område, men tillämpningen går i riktning mot högre krav på motiv för ändrad markanvändning för brukningsvärd jordbruksmark, nedan finns referens till fyra domar. Översiktsplanens betydelse ökar i detta sammanhang.

Ändrad användning av jordbruksmark regleras i 3 kap. 4 § MB. Om jordbruksmarken bedöms brukningsvärd behöver en kommun bedöma om exploateringen är ett *väsentligt samhällsintresse* och om det inte finns någon annan lämplig mark att bebygga istället för brukningsvärd jordbruksmark.⁴ Om översiktsplanen innehåller sådana resonemang och strategier kan den ge bra stöd vid avvägningar mellan intressen vid efterföljande planering. Det finns två domar angående detaljplaner på jordbruksmark: P 1188–2017 och P 1436–2017.

---

⁴ Kravet på sökandet och redovisningen av alternativ mark till jordbruksmark är långtgående. I kommuner med högvärdig jordbruksmark omfattar utredningsområdet för alternativ mark inte bara den egna kommunen utan även hela regionen (prop 1985/86:3, sida 54). På sida 158 i samma proposition anges att brukningsvärd jordbruksmark avser mark som med hänsyn till läge, beskaffenhet och övriga förutsättningar är lämpad för jordbruksproduktion. <https://data.riksdagen.se/fil/6665C18D-3CF8-4122-B5DA-FDD3F5A844BD>.

Det är även lämpligt att i översiktsplanen beskriva kommunens riktlinjer för bygglov utanför detaljplanerat område, även om det är reglerat av 3 kap 4 § miljöbalken. Här finns två domar i Mark- och miljööverdomstolen som ger vägledning i bedömningen av brukningsvärd jordbruksmark; mål nr P 4087–15 och mål nr P 4848–16.

Det regionala tilläggs målet till miljömålet *Ett rikt odlingslandskap* belyser ytterligare vikten av att söka alternativ mark till jordbruksmarken. ”År 2020 ska den totala arealen åkermark i regionen inte ha minskat med mer än 200 hektar jämfört med 2015, för att så långt det är möjligt kunna användas i produktion.”. <http://www.lansstyrelsen.se/VastraGotaland/Sv/miljo-och-klimat/miljomal/vastra-gotalands-miljomal/Pages/default.aspx> .

I ÖP 2014 redovisas inte några mer omfattande förslag på ändrad användning av jordbruksmark, men Länsstyrelsen bedömer att motivbeskrivning och alternativredovisning inte helt lever upp till aktuella krav, exempelvis i relation till förtätningsmöjligheter i tätorterna.

Kulturmiljö

En ny lag har trätt i kraft, kulturmiljölagen. En av lagens viktigaste förändringar gäller fornlämningar, en tidsgräns (år 1850) har införts. Nya nationella mål för kulturmiljöarbetet gäller sedan den 1 januari 2014 och föranleddes av propositionen *Kulturmiljöns mångfald*. Målen beskrivs i Riksantikvarieämbetes rapport [Nya nationella mål för kulturmiljöarbetet – myndigheters arbete för att bidra till målens uppfyllelse \(RAÄ 2015\)](#). Rapporten kan läsas som en bakgrund till Länsstyrelsernas uppdrag i samband med att kommunen tar fram/ser över sin ÖP.

Färgelanda kommun har ett kulturmiljöprogram som antogs år 2004. För att uppdatera programmet, så att det blir ett relevant och användbart underlag, har kommunen under 2017 arbetat med en revidering. Det reviderade kulturmiljöprogrammet förväntas antas under 2018. Länsstyrelsen har beviljat ett bidrag på halva kostnaden för att uppdatera programmet under 2017, ca 150 000 kr.

Det är viktigt att det finns en koppling mellan processerna för kulturmiljöprogrammet och kommunens ÖP, vilket alltså inte helt går att bedöma för när programmet är klart. En möjlig konsekvens är att vad som redovisas i Öp 2014 inte tar hänsyn till nytpekad kulturhistorisk bebyggelse - och då uppstår en aktualitetsbrist i ÖP. Detta får då anges i aktualitetsförklaringen.

Naturmiljö

Naturreservat

Tre nya områden inom Björnemossarna & Ekelundsmossen samt Stora Höghult är under förhandling med markägare och planeras inom en snar framtid att bli nya reservat.

Färgelanda kommun har ett antal områden som ingår i Myrskyddsplanen, bland annat de planerade nya reservaten. Myrskyddsplanen är framtagen av Naturvårdsverket (*Naturvårdsverket, Myrskyddsplan för Sverige, 1994, reviderad 2007*) och syftar till att ge ett representativt urval av landets allra mest värdefulla myrar ett långsiktigt skydd. Områden i Myrskyddsplanen har en hög klassificering av naturvärden, vilket gör att de områdena har större chans att i framtiden bli potentiella områden för eventuella naturreservat.

Inga reservat har bildats mellan 2013–2017.

Skog: Biotopskyddsområden och naturvårdsavtal

Nya naturvårdsavtal och biotopskyddsområden kan ha tillkommit sedan gällande ÖP antogs. Dessa finns redovisade i [Skogens pärlor](#) på Skogsstyrelsens webbplats. Ett annat relevant underlag är <https://skogsstyrelsen.se/mal-bilder>.

Grön infrastruktur

Länsstyrelserna har fått ett uppdrag av regeringen att ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur.⁵ Handlingsplanen ska vara en hjälp i arbetet med att bevara och förstärka den gröna infrastrukturen. Den ska visa var det finns bra livsmiljöer med fungerande spridningskorridorer för växter och djur, så kallade värdestrakter, som behöver värnas och peka ut bristområden där det behövs förstärkningsåtgärder för att den gröna infrastrukturen ska fungera.

Handlingsplanerna kan sammanfattas i tre huvudsyften:

1. Ramverk för landskapsplanering av offentliga naturvårdsinsatser
2. Underlag för landskapsplanering i brukande och hållbar förvaltning av mark och vatten, och som kunskapsunderlag för samråd och samverkan mellan olika aktörer
3. Underlag för fysisk planering och prövning

---

⁵ Grön infrastruktur definieras i Naturvårdsverkets riktlinjer som ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet.

Naturvårdsverket har tagit fram riktlinjer för länsstyrelsernas arbete med att ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur. Målsättningen är att handlingsplanerna till stora delar ska vara etablerade 2018.

Dagvatten

Dagvattenfrågan löses stegvis inom planeringsprocessen. Boverket har tagit fram en vägledning för dagvatten i detaljplan, men den tar även upp hantering av dagvatten på den översiktliga planeringsnivån, se [Dagvatten i detaljplan - PBL kunskapsbanken - Boverket](#).

Vatten och avlopp (VA)

Naturvårdsverket och HaV har tillsammans tagit fram råd till kommunerna om VA-planering. Där framgår att: ”I samband med att översiktsplanen ses över, vilket bör ske varje mandatperiod, bör även VA-planen uppdateras.” I aktualitetsförklaringen bör kommunen redogöra för aktualiteten i samspelet mellan de två dokumenten. <https://www.havochvatten.se/download/18.276e7ae81443563a750f41/1392881278482/rapport-2014-01-vagledning-va-planering.pdf>

Vattenförsörjning och skyddsområden

Länsstyrelsen hänvisar till Sveriges geologiska undersöknings checklistor, vilka finns länkade på sid 7.

Avfallshantering

Naturvårdsverket har reviderat [föreskrifterna och vägledningen](#) om innehållet i en kommunal plan för avfallsförebyggande avfallshantering (NFS 2017:2). Dessa föreskrifter trädde i kraft den 1 maj 2017.

I de nya föreskrifterna läggs större vikt på samordning mellan olika kommunala planer. Mål och åtgärder i avfallsplanen bör samordnas med mål och åtgärder i kommunens övriga planer och strategier med kopplingar till avfall, som till exempel översiktsplan, energiplan, VA-plan, tillsynsplan, klimatplan och miljöplan.

9 §: Avfallsplanen ska innehålla en beskrivning av hur behovet av platser för anläggningar för att hantera avfall har tillgodosetts i kommunens översiktsplan och i kommunens övriga arbete med fysisk planering. Avfallsplanen ska innehålla en beskrivning av hur behovet av infrastruktur för avfallshantering har hanterats i kommunens översiktsplan. Detta innebär att det i avfallsplanen bör finnas en sammanfattning över om det finns platser avsatta för avfallshantering, och vilken typ av avfallshantering dessa platser avser. I de fall översiktsplanen saknar uppgifter om avfallshantering kan detta åtgärdas genom att göra ett tematiskt tillägg till översiktsplanen om avfall.

Vägledning om hur plan- och bygglagen kan användas som ett styrinstrument för hållbar avfallshantering finns i Boverkets handbok [Avfallshantering – tillgänglig, säker och estetisk. Inspiration och vägledning vid planering och byggande av avfallsutrymmen, återvinningsstationer och återvinningscentraler.](#)

Hur avfallshanteringen på ett bättre sätt kan hanteras i översiktsplanen presenteras i Avfall Sveriges rapport *Avfall i fysisk planering med fokus på översiktsplanering*, Rapport U2013:10.

Kraftledningar

Svenska Kraftnät har anläggningar inom kommunen. Man lämnar uppgifter för att kommunen ska kunna särredovisa stamnätsledningar i sina kartor. För detta och mer aktuell allmän information om ny bebyggelse och översiktsplanering se Svenska Kraftnäts yttrande, daterat 2017-11-10, samt:

[Elnät i fysisk planering.](#)

[Vägledning markförlagd kabel i stamnät.](#)

[Perspektivplan 2025](#)

[Nätutvecklingsplan 2016-2025](#)

Nationella miljö kvalitetsmål och regionala tilläggs mål

Kommunerna är en viktig aktör i miljömålsarbetet för miljömålen ska vara möjliga att nå. I september 2015 beslutades om [50 nya regionala tilläggs mål](#). Kommunen behöver i översiktsplaneringen förhålla sig till dessa mål, liksom som till [de nationella miljö kvalitetsmålen](#). Kommunen får i sitt aktualiseringsarbete undersöka om något relevant mål tillkommit eller förändrats, som påverkar planens aktualitet. Det är inte möjligt för Länsstyrelsen, inom ramen för detaljeringsgraden i denna redogörelse, att göra någon bedömning i frågan.

Social hållbarhet

I kapitel 4.1 i den generella sammanfattande redogörelsen beskrivs relevanta underlag. Arbetet med sociala konsekvenser av/i översiktsplanen har fördjupats under senare år och som exempel kan nämnas analysbehovet av olika samhällsgruppers rörelsemönster i den byggda miljön. Vid en sökning på ”social hållbarhet” i ÖP 14 får man endast träff i bakgrundskapitlet ”Hållbarhet”. Kommunen kan ta detta som utgångspunkt vid aktualitetsgranskningen med frågan hur begreppet sedan ställs mot förslagen i planen – vilka planåtgärder har man vidtagit för att nå social hållbarhet?

Boverkets ÖP-modell

Boverket har tagit fram ett förslag till hur översiktsplanen kan byggas upp, framförallt när det gäller vilka begrepp som är lämpliga att använda såväl i text som på karta. Se [Förslag till ÖP-modell - PBL kunskapsbanken - Boverket.](#)

Beredning

Detta beslut har fattats av funktionschefen Andreas Lidholm efter föredragning av arkitekten Gunnar Åkerlund. Yttranden inför aktualitetsbedömning/ny ÖP har inkommit från Försvarmakten, SKANOVA (Inget att erinra), Statens Fastighetsverk (avstår synpunkter), Statens Geotekniska Institut, Svenska Kraftnät och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Andreas Lidholm

Gunnar Åkerlund

Bilaga 1:

Sammanfattande redogörelse för Västra Götalands län 2016 – översiktsplanens aktualitet och planeringsunderlag, PM 2013-11-27, senast reviderad 2017-10-12 (diarienummer 36477–2013).

Bilaga 2:

Länsstyrelsens arbetshypotes vid tätortsutveckling inom strandskydd.

Bilaga 3, Yttranden för kännedom från:

Fortifikationsverket, Försvarmakten, Statens Geotekniska Institut, Statens fastighetsverk, Svenska Kraftnät och Trafikverket (samlade i ett dokument).

Kopia till:

Anette.larsson@fargelanda.se

Fortifikationsverket
Försvarmakten
Statens Geotekniska Institut
Statens fastighetsverk
Svenska Kraftnät
Trafikverket

Länsstyrelsen/

Enheten för samhällsskydd och beredskap, Bodil Samuelsson
Miljöskyddsavdelningen, Annika Lundahl
Kulturmiljöenheten, Anna Olsfelt, Niklas Ytterberg
Landsbygdsavdelningen, Stefan Gustafsson
Naturavdelningen, Jessica Lundqvist
Samhällsbyggnadsenheten, Torun Signer
Samhällsbyggnadsenheten, Christian Jönsson Hammenfors
Vattenavdelningen, Per Gunnarsson

Kommunstyrelsen

KS § 116

Dnr KS 2019-43

Tillbyggnad av Högsäters brandstation
Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att tillskjuta medel på totalt 1,8 Mkr för att genomföra utbyggnad av Högsäters brandstation.

Investeringsramen i beslutad mål- och resursplan för 2019 utökas med 3,2 Mkr då projektet ska genomföras under året vilket också kan innebära att kommunen måste låna upp dessa medel. Optionsytan ingår i beviljad investeringsram.

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) med instämmande av Lars Karlsson (V) yrkar att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att tillskjuta medel på totalt 1 839 tkr för att genomföra utbyggnad av Högsäters brandstation, utifrån vid sammanträdet redovisad kalkyl. Detta för att ta höjd för att inte ytterligare behöva lyfta ärendet vid en eventuell fördyring. Investeringsramen i beslutad mål- och resursplan för 2019 utökas därmed med 3 235 tkr då projektet ska genomföras under året vilket också kan innebära att kommunen måste låna upp dessa medel.

Tobias Bernhardsson (C) med instämmande av Bo Ljung (L) och Louise Blom (C) yrkar att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets med tilläggsyrkande att optionsytan ingår i beviljad investeringsram.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Tobias Bernhardsson (C) med fleras yrkande och Ulla Börjessons (S) med fleras yrkande och finner att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att tillskjuta medel på totalt 1,8 Mkr för att genomföra utbyggnad av Högsäters brandstation. Investeringsramen i beslutad mål- och resursplan för 2019 utökas med 3,2 Mkr då projektet ska genomföras under året vilket också kan innebära att kommunen måste låna upp dessa medel. Optionsytan ingår i beviljad investeringsram.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 116 2/3

Ärendebeskrivning

Norra Älvsborgs Räddningsförbund (NÄRF) upprättade 2017 en kalkyl som avsåg en tillbyggnad för att göra förbättringar i arbetsmiljön på Högsäters brandstation. Med denna kalkyl som grund godkändes ett investeringsanslag på 1,4 Mkr för arbetsmiljöförbättringar i kommunfullmäktige 18 oktober 2017.

En upphandlingsprocess av aktuell tillbyggnad genomfördes. Samtliga inkomna anbud förkastades då de inte uppfyllde skallkraven. Lägsta anbud indikerade på att totalkostnaden för tillbyggnaden översteg tidigare utförd kalkyl med cirka 1-1,5 Mkr. Detta trots att tillbyggnadens totala yta hade minskats i förhållande till den byggnadsyta som kalkylen baserades på. Kalkylen som upprättades var inte heller komplett i alla delar.

Med anledning av detta beslutade kommunstyrelsen att en ny upphandlingsprocess skulle genomföras. Det nya förfrågningsunderlaget byggde till viss del på en förenklad komfortstandard men med bibehållen funktion.

Efter att den nya upphandlingen genomfördes anlätades en konsult för att upprätta en kostnads kalkyl då endast ett anbud inkom. Kostnads kalkylen baserades på det aktuella förfrågningsunderlaget. Denna beräkning uppskattade byggkostnaden till cirka 400 000 kr lägre än anbudet. Med anbudet som grund samt övriga kostnader i samband med byggnationen erfordrades ytterligare 2 Mkr till projektet för att utbyggnaden skulle kunna genomföras.

28 november 2018 beslutar kommunstyrelsen att återremittera ärendet för att förenkla genomförandet ytterligare och därmed minska kostnaderna för investeringen.

Förvaltningen har efter detta fört en dialog med NÄRF samt tittat på eventuella möjligheter till ytterligare förenklingar för att minska kostnaderna.

Med det nya anbudet som grund samt övriga kostnader i samband med byggnationen behövs ytterligare 1.8 Mkr för att genomföra projektet.

Investeringsramen i beslutad mål- och resursplan för 2019 måste då utökas med 3,2 Mkr om projektet ska genomföras under året vilket också kan innebära att kommunen måste låna upp dessa medel.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 116 3/3

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 15 maj 2019 § 116.
Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse daterad 29 april 2019.

Fastighetsförvaltaren informerar.

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige

Diariet

Samhällsutveckling
Avdelningschef
Maria Wagerland
0528-567163

Kommunstyrelsen

maria.wagerland@fargelanda.se

Tillbyggnad Högsäters brandstation

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att tillskjuta medel på totalt 1,8 Mkr för att genomföra utbyggnad av Högsäters Brandstation.

Ärendebeskrivning

Norra Älvsborgs Räddningsförbund upprättade 2017 en kalkyl som avsåg en tillbyggnad för att göra förbättringar i arbetsmiljön på Högsäters brandstation.

Med denna kalkyl som grund godkändes ett investeringsanslag på 1,4 Mkr för arbetsmiljöförbättringar i kommunfullmäktige 2017-10-18.

En upphandlingsprocess av aktuell tillbyggnad genomfördes. Samtliga inkomna anbud förkastades då de inte uppfyllde skallkraven.

Lägsta anbud indikerade på att totalkostaden för tillbyggnaden översteg tidigare utförd kalkyl med ca 1-1,5 Mkr. Detta trots att tillbyggnadens totala yta hade minskats i förhållande till den byggnadsyta som kalkylen baserades på.

Kalkylen som upprättades var inte heller komplett i alla delar.

Med anledning av detta beslutade kommunstyrelsen att en ny upphandlingsprocess skulle genomföras.

Det nya förfrågningsunderlaget byggde till viss del på en förenklad komfortstandard men med bibehållen funktion.

Efter att den nya upphandlingen genomfördes anlätades en konsult för att upprätta en kostnads kalkyl då endast ett anbud inkom.

Kostnads kalkylen baserades på det aktuella förfrågningsunderlaget.

Denna beräkning uppskattade byggkostnaden till ca 400 000 kr lägre än anbudet. Med anbudet som grund samt övriga kostnader i samband med byggnationen efordrades ytterligare 2 Mkr till projektet för att utbyggnaden skulle kunna genomföras.

28 november 2018 beslutade kommunstyrelsen att återremittera ärendet för att förenkla genomförandet ytterligare och därmed minska kostnaderna för investeringen.

Förvaltningen har efter detta fört en dialog med NÄRF samt tittat på eventuella möjligheter till ytterligare förenklingar för att minska kostnaderna.

De förenklingar som den nya upphandlingsprocessen grundar sig på är följande:

- Tagit bort golvvärme även i duschrymmen och ersatt den med el-radiatorer.
- Tagit bort vvc- ledning/pump. (varmvattencirkulation).
- Minskat dimensionering på frånluftsvärmepump och installerar istället varmvattenberedare och spetsar eventuellt överskjutande varmvattenbehov med elvärme.
- Förlängt byggtiden med tre månader.

Med det nya anbudet som grund samt övriga kostnader i samband med byggnationen behövs ytterligare 1.8 Mkr för att genomföra projektet.

Investeringsramen i beslutad mål- och resursplan för 2019 måste då utökas med 3,2 Mkr om projektet ska genomföras under året vilket också kan innebära att kommunen måste låna upp dessa medel.

Susanne Korduner
Kommunchef

Maria Wagerland
Avdelningschef Samhällsutveckling

Beslutet skickas till:
Norra Älvsborgs Räddningsförbund
Avdelning Samhällsutveckling

2019-04-04

Anbud: Högsätters Brandstation – Tillbyggnad
Enligt förfrågningsunderlag 2019-01-22

Anbudets giltighetstid 180 dagar

Pris	2.543.000:-	exklusive moms
Option större tillbyggnad	39.000:-	exklusive moms

Entreprenörens ombud	Thomas Ahlbom
Entreprenörens projektledare	Thomas Ahlbom
Entreprenörens platschef	Thomas Ahlbom
Entreprenörens kvalitetsansvarige	Thomas Ahlbom
Entreprenörens miljöansvarige	Thomas Ahlbom
Entreprenörens installationssamordnare	Thomas Ahlbom
Kvalitetsledningssystem	Bifogas
Miljöledningssystem	Bifogas
Referenser	Bifogas
Procentsatser ÄTA arbeten	Bifogas
Uppgift om säkerhet	Fullgörandeförsäkring tecknas med Brim alt. Dalslands Sparbank
Svarar på frågor	Thomas Ahlbom tel 0706928907 thomas@hogsatersbygg.se
Tidplan	Bifogas
Arbetslösa ungdomar	Vi har möjlighet att ta emot en (1 st) ungdom inom ramen för entreprenaden.
BAS intyg	Bifogas

Thomas Ahlbom

Kommunstyrelsen

KS § 120 Dnr KS 2019-25
Redovisning av obesvarade motioner

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att lägga redovisningen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska obesvarade motioner redovisas två gånger om året, vår och höst. Kommunfullmäktige kan i samband med detta avskriva motioner från vidare handläggning.

Motioner som ännu inte besvarats (2019-04-26):

Dnr 2018/273
Motion om att göra det enklare att sortera till återvinning
(Ann-Marie Jakobsson (C))
Anmäld i KF 2018-06-20

Dnr 2018/180
Motion om ändring av detaljplanen i Högsäter (Tobias Bernhardsson (C))
Anmäld i KF 2018-04-18

Dnr 2018/489
Motion om frukost och mellanmål i skolverksamhet. Önskemål om att införa frukost och mellanmål under skoldagen (Tommy Larsson (S))
Anmäld i KF 2018-12-12

Dnr 2018/488
Motion om Ödeborgs skola - Gymnastikhallen
Prioritering av renovering av gymnastikhallen i Ödeborgs skola ska ingå i underhållsplan för kommunens fastigheter (Ulla Börjesson (S))
Anmäld i KF 2018-12-12

Dnr KS 2019/46
Motion Öppnande av "fritidsbank" i Färgelanda (Inger Bäcker (V))
Anmäld i KF 2019-02-13

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 120

Dnr KS 2019/129

**Anmälan av motion om ”Orange day ” - manifestation för att
uppmärksamma mäns våld mot kvinnor (Inger Bäcker (V))**

Anmäld i KF 2019-04-10

Dnr KS 2019/133

**Anmälan av motion om upprustning av scenen på torget samt inköp av
marknadsbord (Kerstin Fredriksson (S))**

Anmäld i KF 2019-04-10

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 15 maj 2019 § 123.

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 26 april 2019.

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige

Diariet

Kommunledningskontoret
Marianne Martinsson
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Redovisning av obesvarade motioner april 2019

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutat att lägga redovisningen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Enligt kommunfullmäktiges arbetsordning ska obesvarade motioner redovisas två gånger om året, vår och höst. Kommunfullmäktige kan i samband med detta avskryva motioner från vidare handläggning.

Motioner som ännu inte besvarats. (2019-04-26)

Dnr 2018/273

Motion om att göra det enklare att sortera till återvinning (Ann-Marie Jakobsson (C))

Anmäld i KF 2018-06-20

Dnr 2018/180

Motion om ändring av detaljplanen i Högsäter (Tobias Bernhardsson (C))

Anmäld i KF 2018-04-18

Dnr 2018/489

Motion om frukost och mellanmål i skolverksamhet. Önskemål om att införa frukost och mellanmål under skoldagen Tommy Larsson (S))

Anmäld i KF 2018-12-12

Dnr 2018/488

Motion om Ödeborgs skola - Gymnastikhallen
Prioritering av renovering av gymnastikhallen i Ödeborgs skola ska ingå i underhållsplan för kommunens fastigheter. {Ulla Börjesson (S)}

Anmäld i KF 2018-12-12

Dnr KS 2019.46

Motion Öppnande av "fritidsbank" i Färgelanda {Inger Bäcker (V)}

Anmäld i KF 2019-02-13

Dnr KS 2019/129

Anmälan av motion om "Orange day" - manifestation för att uppmärksamma mäns våld mot kvinnor {Inger Bäcker (V)}

Anmäld i KF 2019-04-10

Dnr KS 2019/133

Anmälan av motion om upprustning av scenen på torget samt inköp av marknadsbord {Kerstin Fredriksson (S)}

Anmäld i KF 2019-04-10

Susanne Korduner
Kommunchef

Marianne Martinsson
Kommunsekreterare

Kommunstyrelsen

KS § 130

Dnr KS 2019-123

Beslut om rätten att utfärda föreskrift om eldningsförbud enligt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, komplettering av kommunstyrelsens reglemente
Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen ska svara för kommunens uppgift att utfärda föreskrift om eldningsförbud enligt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. Kommunstyrelsens reglemente tillförs den uppgiften.

Kommunfullmäktiges beslut 2015-05-20 § 75, om föreskrifter för eldningsförbud, upphävs.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar för sin del och under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att godkänna ovanstående förslag, följande:

Kommunstyrelsen delegerar till kommunchefen att godkänna riktlinjer/ vägledning för beslut om eldningsförbud (materialet ska utarbetas tillsammans med företrädare för NÄRF och övriga medlemskommuner i syfte att riktlinjerna i allt väsentligt ska vara lika i medlemskommunerna).

Rätten att utfärda föreskrifter om eldningsförbud delegeras till kommunchefen. Kommunchefen medges rätten att vidaredelegera sin beslutanderätt till annan.

Ärendebeskrivning

Beslut om eldningsförbud kan enligt förordningen om skydd mot olyckor utfärdas antingen av en kommun eller av länsstyrelsen.

Färgelanda kommun har överlämnat sitt uppdrag/ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor som bland annat reglerar räddningstjänst, till Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF).

I ett domslut från högsta förvaltningsdomstolen konstateras att det inte är i linje med regeringsformen att överlämna beslut om föreskrifter (till exempel om eldningsförbud) till ett kommunalförbund. Sådana ärenden måste beslutas inom kommunen.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 130

NÄRF har i skrivelse till kommunen uppmärksammat medlemskommunerna på detta förhållande och föreslagit medlemskommunerna att

- upphäva tidigare beslut om föreskrifter om eldningsförbud som bland annat inneburit att besluten kan fattas av NÄRF
- medlemskommunerna tillsammans med NÄRF utarbetar ny vägledning och nya rutiner för handläggningen av ärenden om eldningsförbud och
- delegera uppgiften att fatta beslut om eldningsförbud på ett sätt som säkerställer snabb handläggning året runt.

Länstyrelsens rätt att utfärda eldningsförbud påverkas inte av detta förslag till förändring.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 5 juni 2019 § 144.
 Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2019.

Kommunchefen informerar.

_____

Beslutet expedieras till:
 Kommunfullmäktige
 Diariet

Beslut om rätten att utfärda föreskrift om eldningsförbud enligt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor – komplettering av kommunstyrelsens reglemente

Beslutsförslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen ska svara för kommunens uppgift att utfärda föreskrift om eldningsförbud enligt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. Kommunstyrelsens reglemente tillförs den uppgiften.

Kommunfullmäktiges beslut 2015-05-20, § 75 om föreskrifter för eldningsförbud upphävs.

Beslutsförslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen beslutar för sin del och under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att godkänna ovanstående förslag, följande:

Kommunstyrelsen delegerar till kommunchefen att godkänna riktlinjer/vägledning för beslut om eldningsförbud – (materialet ska utarbetas tillsammans med företrädare för NÄRF och övriga medlemskommuner i syfte att riktlinjerna i allt väsentligt ska vara lika i medlemskommunerna.)

Rätten att utfärda föreskrifter om eldningsförbud delegeras till kommunchefen. Kommunchefen medges rätten att vidaredelegera sin beslutanderätt till annan.

Ärendebeskrivning

Beslut om eldningsförbud kan enligt förordningen om skydd mot olyckor utfärdas antingen av en kommun eller av länsstyrelsen.

Färgelanda kommun har överlämnat sitt uppdrag/ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor som bland annat reglerar räddningstjänst, till Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF).

I ett domslut från högsta förvaltningsdomstolen konstateras att det inte är i linje med regeringsformen att överlämna beslut om föreskrifter (till exempel om eldningsförbud) till ett kommunalförbund. Sådana ärenden måste beslutas inom kommunen.

2019-05-17

NÄRF har i skrivelse till kommunen uppmärksammat medlemskommunerna på detta förhållande och föreslagit medlemskommunerna att

- upphäva tidigare beslut om föreskrifter om eldningsförbud som bland annat inneburit att besluten kan fattas av NÄRF
- medlemskommunerna tillsammans med NÄRF utarbetar ny vägledning och nya rutiner för handläggningen av ärenden om eldningsförbud och
- delegera uppgiften att fatta beslut om eldningsförbud på ett sätt som säkerställer snabb handläggning året runt.

Länsstyrelsens rätt att utfärda eldningsförbud påverkas inte av detta förslag till förändring.

Susanne Korduner
Kommunchef

Elisabeth Niklasson
Säkerhetssamordnare

Reglemente

Kommunstyrelsen

2018-11-19
Dnr: 2018/428

Beslutad KF 2018-12-12 § 178
Reviderat KF 2019- XX-XX, §

avseende uppgift om föreskrift enligt Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor (eldningsförbud) i reglementet § 12

Innehållsförteckning

KOMMUNSTYRELSENS UPPGIFTER	4
Allmän om styrelsens uppgifter.....	4
Ledningsfunktion och styrfunktion	4
Allmänt om ledningsfunktionen och styrfunktionen	4
Styrelsens övergripande uppgifter	4
Avtalssamverkan	6
Bolag och stiftelser	6
Kommunalförbund.....	7
Ekonomi och medelsförvaltning.....	7
Delegering från fullmäktige.....	7
Personalfrågor.....	8
Uppföljningsfunktionen.....	9
Särskilda uppgifter.....	9
Processbehörighet.....	10
Krisledning och höjd beredskap	10
Kultur och fritidsverksamhet.....	10
Arbetslöshetsnämnd.....	11
Arkivmyndighet.....	11
Personuppgifter.....	11
Anslagstavla och webbplatser	11
Författningssamling	11
Uppdrag och verksamhet.....	11
Organisation inom verksamhetsområdet	12
Arbetsmiljöansvar.....	12
Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige	12
Information och samråd.....	12
KOMMUNSTYRELSENS ARBETSFORMER.....	13
Tidpunkt för sammanträden.....	13
Kallelse	13
Offentliga sammanträden	13
Närvarorätt.....	13
Sammansättning.....	14
Ordföranden.....	14
Presidium	15
Ersättare för ordföranden och vice ordföranden.....	15
Förhinder	15
Ersättarnas tjänstgöring	15
Växeltjänstgöring.....	16
Yttranderätt.....	16
Justering av protokoll	16
Reservation och särskild mening/anteckning till protokollet	16
Expediering och publicering.....	17
Kungörelser och tillkännagivande av föreskrifter m m.....	17
Delgivning	17

Undertecknande av handlingar	17
Kommunstyrelsens administrativa organ m m	17
Utskott	18
Utskott/råds arbetsformer	18
Beredningsgrupp/nämndsberedning	19
Fondstyrelser	19

KOMMUNSTYRELSENS UPPGIFTER

Allmän om styrelsens uppgifter

1 § Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet (ledningsfunktion). Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Kommunstyrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning och fortlöpande i samråd med nämnderna följa upp de fastställda målen och återrapportera till kommunfullmäktige (uppföljningsfunktion).

Kommunstyrelsen ansvarar för i detta reglemente angivna uppgifter jämte sådana uppgifter som inte lagts på annan nämnd (särskilda uppgifter). Härutöver ansvarar styrelsen för de uppgifter som framgår av kommunallagen (2017:725), KL, och annan lagstiftning.

Ledningsfunktion och styrfunktion

Allmänt om ledningsfunktionen och styrfunktionen

2 § Kommunstyrelsen ansvarar för beslut om samordning mellan nämnderna och gränsdragning mellan nämndernas kompetens. Styrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation upprätthålls.

Styrelsens övergripande uppgifter

3 § Kommunstyrelsen ska:

1. Leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten samt göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd,
2. Utöva uppsikt över övriga nämnders och gemensamma nämnders beslut,
3. Ha ett övergripande ansvar för interna säkerhetsfrågor i kommunen,
4. Ansvara för kommunens personaladministrativa system, ekonomisystem, dokument- och ärendesystem, e-postsystem, IT-system,

- kommunikationssystem, ledningssystem för informationssäkerhet (LIS), skaderapporteringssystem, passersystem och förtroendemannaregister,
5. Hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som behövs,
  6. Kontinuerligt följa verksamheten i övriga nämnder,
  7. Ansvara för utformning och utveckling av kommunens system för intern kontroll i enlighet med vad fullmäktige särskilt beslutar,
  8. Ansvara för samordningsträffar med nämndpresidierna och förvaltningscheferna,
  9. Upprätta förslag till program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare,
  10. Bereda eller yttra sig i ärenden som ska handläggas av fullmäktige i enlighet med KL,
  11. Verkställa fullmäktiges beslut, om fullmäktige inte beslutat annat
  12. Teckna avtal, överenskommelser eller liknande med extern part, som är av övergripande och principiell karaktär.

Kommunstyrelsen har ett samlat ansvar som personalmyndighet för kommunens personal.

Kommunstyrelsen har därutöver ansvar för följande strategiska uppdrag:

- Koncernstyrelse
- Kollektivtrafikfrågor inklusive närtrafik, skolskjuts, färdtjänst, linjetrafik
- Infrastrukturfrågor
- Översiktsplanering och övrig strategisk samhällsplanering
- Mark och exploateringsfrågor
- Miljöstrategiskt arbete samt energi- och klimatfrågor
- Bostadsförsörjningsfrågor
- Kommunens fastighetsinnehav
- Näringslivs- och besöksnäring
- Arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågor
- Digitaliseringsfrågor och utveckling av e-Samhället
- Integrationsfrågor
- Central informations- och kommunikationsverksamhet
- Konsumentverksamhet
- Samordning av kommunens säkerhetsarbete
- Brottsförebyggande rådet (BRÅ)
- Hantering av inteckningar, pantbrev m m
- Föra kommunens talan i mål eller ärende som rör den egna verksamheten
- EU-frågor
- Avge yttrande på fullmäktiges vägnar i ej principiella frågor samt i brådskande ärenden
- Utse dataskyddsbud
- Förvaltnings- och verkställighetsuppgifter som inte tilldelats annan nämnd

- Under höjd beredskap ansvara för ledning av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva i enlighet med Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- Avge yttranden inom plan och byggväsendet till länsstyrelsen och andra myndigheter
- Ansvara för att det finns en grundläggande tillgång till geografisk information och kartor över kommunen för fysisk planering, kommunalteknisk försörjning med mera.

Kommunstyrelsen ansvarar även för uppgifter som regleras i viss speciallagstiftning:

- Patientnämnd
- Pensionsnämnd för anställda och förtroendevalda
- Ansvarig enligt säkerhetsskyddslagen
- Arkivmyndighet
- Dataskyddsförordningen/GDPR
- Registeransvarig och ansvarig för kommunens anslagstavla.

Om inte fullmäktige beslutat annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska handlägga ska beredas.

Styrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

Avtalssamverkan

4 § Styrelsen får inom sitt verksamhetsområde ingå avtalssamverkan med annan kommun.

Styrelsen ska årligen till fullmäktige rapportera om egna och övriga nämnders avtalssamverkan.

Bolag och stiftelser

5 § Kommunstyrelsen ska:

- Ha fortlöpande uppsikt över verksamheten i de bolag och stiftelser som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i, främst vad gäller ändamål, ekonomi och efterlevnad av uppställda direktiv, men också i avseende på övriga förhållanden av betydelse för kommunen
- Ansvara för att beslut om ägardirektiv till bolagen fattas och kontinuerligt hålls uppdaterade
- Ansvara för regelbundna möten mellan styrelsen och bolagsstiftelseledningar

- Löpande vidta åtgärder för att säkerställa att de krav som anger i 10 kap 3-6 §§ KL är uppfyllda beträffande de bolag och stiftelser kommunen äger eller har intresse i
- Årligen pröva om den verksamhet som bedrivs i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger, under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförs inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges fullmäktige snarast. Finner styrelsen att brister förelegat ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder
- Svara för att tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de bolag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

Kommunalförbund

6 § Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Ekonomi och medelsförvaltning

7 § Kommunstyrelsen ska:

- Ha hand om kommunens medelsförvaltning och följa, av fullmäktige meddelade föreskrifter, för denna. Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och att betalning görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar,
- Ha hand om övrig ekonomisk förvaltning. I denna uppgift ingår bland annat att
  - underhålla och förvalta kommunens fasta och lösa egendom,
  - se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett,
  - handha egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av den nämnden,
- Upprätta förslag till budget i enlighet med KL,
- Se till att bokföring och redovisning sker i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning,
- Upprätta årsredovisning och delårsrapport i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning,
- I enlighet med fullmäktiges särskilda föreskrifter förvalta medel som avsatts till pensionsförpliktelser.

Delegering från fullmäktige

8 § Kommunstyrelsen ska besluta i följande grupper av ärenden:

- Uptagande av lån inom den beloppsram och de riktlinjer som fullmäktige fastställt med särskilt beaktande av de närmare föreskrifter om säkerheten som fullmäktige angivit,
- Utarrendera, uthyra eller annars upplåta fastighet som tillhör kommunen,
- Köp, försäljning, byte, fastighetsreglering, expropriation eller inlösa med stöd av Plan- och bygglagen (PBL) av fastighet eller fastighetsdel samt upplåta tomträtt inom av fullmäktige fastställd kostnadsram och andra riktlinjer beträffande belopp och villkor i övrigt,
- Efter hörande av berörd nämnd namnsätta offentliga byggnader och dylikt,
- Besluta om deltagande i internationella projekt (t ex EU-projekt) inom sitt verksamhetsområde, inom ramen för beviljade anslag och med beaktande av innehållet i den av fullmäktige antagna internationella strategin och andra riktlinjer,
- I de mål och ärenden, där kommunstyrelsen har till uppgift att föra kommunens talan, på kommunen vägnar träffa överenskommelser om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal,
- Tillstånd att använda kommunens heraldiska vapen och logotype,
- Avgivande av yttranden enligt kameraövervakningslagen (2013:460)
- Avge yttranden enligt ordningslagen
- Avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Kommunstyrelsen får också besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttranden behandlas på ordinarie sammanträde med fullmäktige. Styrelsen ska om möjligt samråda med berörd nämnd vid handläggning av yttrandet,
- Avskrivna fordran som tillhör styrelsens verksamhetsområde,
- Besluta om flyktingmottagande,
- Måltidsverksamhet.
- Kommunstyrelsen beslutar om yttrande enligt 16 kap 4 § Miljöbalken avseende vindbruksetableringar.
- Planprogram för upprättande av detaljplaner i enlighet med översiktsplanen om ett sådant behövs.
- Anta detaljplaner som har stöd i översiktsplanen

Personalfrågor

9 § Kommunstyrelsen är kommunens centrala personalorgan samt pensionsmyndighet. Kommunstyrelsen ansvarar, i förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare, för att:

- Med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor om förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,
- Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller §§ 11-14 och 38 lagen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders ansvarsområden,
- Avgöra frågor om tolkning av lag, avtal och andra bestämmelser om förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare,
- Besluta om stridsåtgärd,
- Lämna uppdrag enligt 6 kap 3 1 lagen (2009:37) om vissa kommunala befogenheter,
- Anställa kommunchef samt fastställa instruktionen för denne.

Kommunstyrelsen är anställningsmyndighet och handhar dessutom nedanstående frågor som rörförhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Inom ramen för sitt arbetsgivaransvar har styrelsen att tillämpa gällande Allmänna Bestämmelser (AB) och dess specialbestämmelser samt övriga lagar och avtal på arbetsrättens område.

Uppföljningsfunktionen

10 § Kommunstyrelsen ska:

- Se till att av fullmäktige fastställda mål och riktlinjer för verksamheten samt ekonomi följs upp i nämnderna,
- Övervaka att kommunens löpande förvaltning i övrigt sköts lagligt och ekonomiskt,
- Följa upp hur den interna kontrollen sköts i nämnderna,
- Två gånger per år rapportera till fullmäktige hur samtliga kommunens verksamheter utvecklas mot bakgrund av fastlagda mål och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret,
- Inom ramen för sin uppsiktsplikt övervaka att verksamheter som bedrivs av privata utförare kontrolleras och följs i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv,
- Två gånger per år lämna en redovisning till fullmäktige över de motioner som kommit in till fullmäktige och som inte slutligt handlagts av fullmäktige. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträde vår och höst.

Särskilda uppgifter

Processbehörighet

11 § Kommunstyrelsen får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige. Detta gäller också mål där någon har begärt laglighetsprövning av fullmäktiges beslut, om inte fullmäktige beslutar att själv föra talan i målet.

Krisledning och höjd beredskap

12 § Kommunstyrelsen svarar för uppgifter enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstingens åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap med undantag av de uppgifter som enligt nämnda lag ankommer på krisledningsnämnden. (extraordinära händelser i fredstid)

Kommunstyrelsen får på begäran lämna hjälp till andra kommuner och landsting som drabbats av extraordinär händelse i fredstid. Om hjälp har lämnats har kommunen rätt till skälig ersättning av den andra kommunen eller landstinget enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

I Lagen (1994:1720) om civilt försvar finns bestämmelser om kommunens uppgifter inom det civila försvaret. Kommunstyrelsen ansvarar för de uppgifter som enligt nämnda lag ankommer på kommunen.

Kommunstyrelsen utfärdar föreskrift om eldningsförbud enligt förordning om skydd mot olyckor.

Kultur och fritidsverksamhet

13 § Kommunstyrelsen är tillika ansvarig för kultur- och fritidsverksamhet i kommunen och ansvarar för:

- Fritidsgårdsverksamhet,
- Föreningsstöd och -bidrag,
- Simskoleverksamhet,
- Turism,
- Kulturverksamhet/barn-och ungdomskultur
- Kulturskola
- Musikskola
- Biblioteksverksamhet,
- Konst- och konstnärlig utsmyckning,

- Prövar frågor om tillstånd enligt 16 § lotterilagen i fråga om lotterier som ska anordnas av en sammanslutning som är verksam huvudsakligen inom kommunen samt svarar för registrering av lokala lotterier enligt 17 § samma lag,

Arbetslöshetsnämnd

14 § Kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd

Arkivmyndighet

15 § Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare föreskrifter om arkivvården finns i arkivreglemente.

Personuppgifter

16 § Kommunstyrelsen är registeransvarig för behandlingar av personuppgifter inom styrelsens verksamhet.

Anslagstavla och webbplatser

17 § Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens anslagstavla

Kommunstyrelsen samordnar innehållet i och ansvarar för kommunens externa och interna webbplats.

Författningssamling

18 § Kommunstyrelsen ansvarar för att uppdatera den kommunala författningssamlingen och se till att denna hålls tillgänglig i lagstadgad form.

Uppdrag och verksamhet

19 § Kommunstyrelsen ska inom sina respektive verksamhetsområden följa vad som anges i lag eller annan författning. Styrelsen ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att styrelsen ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Organisation inom verksamhetsområdet

20 § Kommunstyrelsen ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

Arbetsmiljöansvar

21 § Kommunstyrelsen ska tillse att beslut som fattas ska vara förenliga med de krav på god arbetsmiljö som framgår av arbetsmiljölagen och andra centrala och lokala föreskrifter.

Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

22 § Kommunstyrelsen ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet.

Kommunstyrelsen ska en gång per år, utöver bokslutet, redovisa till fullmäktige hur de fullgjort de uppdrag som fullmäktige har lämnat till dem i Mål- och resursplanen.

Redovisningen ska ske enligt riktlinjer som fastställs av fullmäktige. Redovisningen lämnas till styrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar.

Information och samråd

23 § Kommunstyrelsen ska i möjligaste mån från nämnd erhålla den information och de underlag i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnderna ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Styrelsen beslutar om formerna för samrådet.

Kommunstyrelsen kan tillsätta särskilda råd för sådant samråd.

KOMMUNSTYRELSENS ARBETSFORMER

Tidpunkt för sammanträden

24 § Kommunstyrelsen sammanträdet på dag och tid som styrelsen eller ordföranden bestämmer enligt 6 kap 23 § KL.

Om det föreligger särskilda skäl får ordföranden ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

Kallelse

25 § Ordföranden ansvarar för att kallelsen utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen får vara digitalt och ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast sex dagar före sammanträdesdagen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

Offentliga sammanträden

26 § Kommunstyrelsen beslutar om sammanträdena ska vara offentliga. Kommunstyrelsen kan besluta att del av sammanträden kan vara stängt.

Närvarorätt

27 § Kommunfullmäktiges ordförande får närvara vid styrelsens sammanträden. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Kommunstyrelsen får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid styrelsens sammanträden.

Sammansättning

28 § Kommunstyrelsen består av elva ledamöter och sju ersättare.

Ordföranden

29 § Kommunstyrelsens ordförande ska också vara kommunalråd.

Uppdraget att vara kommunstyrelsens ordförande skall vara kommunalrådets huvuduppdrag.

Kommunstyrelsens andre vice ordförande är tillika oppositionsråd.

Det åligger kommunstyrelsens ordförande/kommunalrådet att:

- Leda styrelsens arbete och sammanträden,
- Tillsammans med vice ordförandena inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i styrelsen vid behov är beredda,
- Se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas av styrelsen,
- Bevaka att styrelsens beslut verkställs.

Härutöver åligger det kommunstyrelsens ordförande att under styrelsen:

- Ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning,
- Med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor,
- Främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder,
- Representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.

Kommunstyrelsens ordförande/kommunalrådet får närvara vid sammanträde med kommunens nämnder.

Ordföranden/kommunalrådet får därvid delta i överläggningarna men inte i besluten.

Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Det åligger oppositionsrådet att:

- Leda, samordna och företräda de partier som sitter i opposition,
- Med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och för oppositionens räkning ta initiativ i dessa frågor,
- Representera kommunens opposition vid sammanträffanden med myndigheter, konferenser, sammanträden och andra tillfällen om inte kommunstyrelsen bestämt annat.

Presidium

30 § Kommunstyrelsens presidium ska bestå av ordföranden, förste vice ordföranden och andre vice ordföranden.

Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

31 § Om varken ordföranden eller annan i presidiet kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av sammanträde, får styrelsen utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i styrelsen längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordföranden eller annan i presidiet inte kan fullgöra sitt uppdrag för en längre tid. Ersättaren fullgör ordförandens/övriga presidiets samtliga uppgifter.

Förhinder

32 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till sin gruppledare

Ersättarnas tjänstgöring

33 § Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Ledamoten ska kalla in den ersättare som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt, ska ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Växeltjänstgöring

34 § En ledamot eller ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, efter att ärendet har handlagts.

En ledamot som avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Yttranderätt

35 § Ej tjänstgörande ersättare har rätt att delta i kommunstyrelsens överläggningar

Justering av protokoll

36 § Protokollet justeras av ordföranden och en ledamot.

Styrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Sådan paragraf bör redovisas skriftligt innan styrelsen justerar den.

Tillkännagivandet av justeringen av protokollet ska ske på kommunens anslagstavla enligt 8 kap 12 § KL.

Reservation och särskild mening/anteckning till protokollet

37 § Om en ledamot har reserverat sig mot beslutet och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställt för justeringen av protokollet.

Om kommunstyrelsen beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

Ledamot äger rätt att bifoga särskild mening/anteckning till protokollet. Sådan mening/anteckning ska vara skriftlig, undertecknad och försedd med

uppgift om vilket ärende som avses. Den ska anmälas på sammanträdet och överlämnas till sekreteraren dagen innan den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Expediering och publicering

38 § Utdrag ur protokollet ska tillställas dem som berörs av besluten i protokollet.

Protokollet ska publiceras på kommunens webbplats snarast efter justering.

Kungörelser och tillkännagivande av föreskrifter m m

39 § Kommunstyrelsen och nämndens ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnderna ska underrätta kommunstyrelsen så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

Delgivning

40 § Delgivning med kommunstyrelsen kan ske med ordföranden, kommunchefen eller kommunstyrelsens sekreterare.

Undertecknande av handlingar

41 § Avtal, skrivelser och andra handlingar som beslutats av kommunstyrelsen ska undertecknas av ordföranden eller vid förfall av denne av förste vice ordföranden och kontrasigneras av anställd som kommunstyrelsen bestämmer.

I övrigt bestämmer kommunstyrelsen vem som ska underteckna handlingar.

Kommunstyrelsens administrativa organ m m

42 § Direkt under kommunstyrelsen lyder kommunchefen.

Under kommunchefen lyder Färgelanda kommuns förvaltning organiserad på det sätt kommunstyrelsen fastställt. Förvaltningen ska arbeta utifrån en helhetssyn avseende hela den kommunala verksamheten.

Utskott

43 § Kommunstyrelsen ska ha

ett arbetsutskott tillika ekonomiutskott bestående av tre ledamöter och tre ersättare

ett personalutskott bestående av tre ledamöter utan ersättare

Utskott/råds arbetsformer

44 § Ledamöter och ersättare i utskott väljs av kommunstyrelsen bland dess ledamöter och ersättare och för samma tid de invalts i styrelsen.

Kommunstyrelsen väljer för samma tid bland utskottets ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Om ordföranden i utskottet är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får kommunstyrelsen utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter

Ersättare

45 § Ej tjänstgörande ersättare i arbetsutskottet har närvarorätt och ska tjänstgöra vid utskottets sammanträden om ledamot är förhindrad att tjänstgöra. Ersättare ska inkallas till tjänstgöring i den av kommunstyrelsen vid valet bestämda ordningen.

Närvarande ersättare har rätt att delta i utskottets överläggningar.

Avgår en ledamot eller ersättare i utskottet, som inte utsetts vid proportionellt val, ska fyllnadsval snarast förrättas.

Utskottet sammanträder på dag och tid som utskottet bestämmer.

Sammanträden kan också hållas när ordföranden anser att det behövs eller när minst hälften av ledamöterna begär det. Utskottet får handlägga ärenden bara när mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Ordföranden bestämmer föredragningslistan till utskottet. Kallelsen får vara digital och ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Utskottets skrivelser undertecknas av utskottets ordförande.

Beredning och förslag till beslut

46 § De ärenden som ska avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet ska beredas av utskott om beredning behövs. När ärendet har beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut

---

Beredningsgrupp/nämndsberedning

47 § Kommunstyrelsen får tillsätta nämndsberedningar för beredning av ärenden och välja även andra än förtroendevalda att ingå i beredningen. Nämndsberedningen har ingen beslutanderätt och beslut kan inte delegeras till beredningen.

Fondstyrelser

48 § Kommunstyrelsen är styrelse för vissa donationsfonder. Uppgiften ingår inte i kommunstyrelsens ordinarie uppgifter utan är en följd av fondstatuter.

Kommunstyrelsen

KS § 131
Ramborgen för Valbohem AB

Dnr KS 2019-209

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Valbohem AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 200 mnkr, samt därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet skall beräknas på skuldebrevens respektive ursprungliga belopp.

Ärendebeskrivning

Valbohem AB ägs till 100% av Färgelanda kommun och är ett allmännyttigt bostadsbolag.

Kommunfullmäktige beslutade 2013-03-13 § 39 att såsom för egen skuld ingå borgen för Valbohem AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 180 mnkr, inklusive därpå löpande ränta och kostnader (dnr 2013-39). I dagsläget har borgensramen utnyttjats med 151 mnkr.

En proprieborgen innebär att borgensmannen påtar sig betalningsansvaret för gäldenärens förpliktelse såsom för egen skuld, vilket inkluderar ränta och kostnader.

Valbohem AB har inkommit med ansökan om utökad borgensram. Valbohem AB avser att på Färgelanda Prästgård 1:77 uppföra flerbostadshus med cirka 32 lägenheter. Projektkostnaden uppskattas till cirka 35 miljoner kronor. Valbohem AB har ansökt om höjning av borgensram hos Färgelanda kommun till totalt 200 mnkr.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 5 juni 2019 § 147.
 Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2019.

Ekonomichefen informerar.

Beslutet expedieras till:
 Kommunfullmäktige
 Diariet

Ekonomienheten
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-567 107
Mobilnummer
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Ramborgen för Valbohem AB

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för Valbohem ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 200 mnkr, samt därpå löpande ränta och kostnader. Det totala högsta lånebeloppet skall beräknas på skuldebrevens respektive ursprungliga belopp.

Ärendebeskrivning:

Valbohem AB ägs till 100 % av Färgelanda kommun och är ett allmännyttigt bostadsbolag.

Kommunfullmäktige beslutade 2013-03-13 att såsom för egen skuld ingå borgen för Valbohem ABs låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 180 mnkr, inklusive därpå löpande ränta och kostnader. (Dnr 2013-39) I dagsläget har borgensramen utnyttjats med 151 mnkr.

En proprieborgen innebär att borgensmannen påtar sig betalningsansvaret för gäldenärens förpliktelse såsom för egen skuld, vilket inkluderar ränta och kostnader.

Valbohem AB har inkommit med ansökan om utökad borgensram. Valbohem AB avser att på Färgelanda Prästgård 1:77 uppföra flerbostadshus med ca 32 lägenheter. Projektkostnaden uppskattas till ca 35 miljoner kronor. Valbohem AB har ansökt om höjning av borgensram hos Färgelanda kommun till totalt 200 mnkr.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

2019-05-27

Diariern
2019/209

2

Beslutet skickas till:
Kommunchef
Ekonomichef
Valbohem AB
Diariet

FÄRGELANDA KOMMUN
Kommunstyrelsen

Färgelanda, 2019-05-22

ANSÖKAN OM UTÖKAD BORGENSRAM FÖR VALBOHEM AB

Valbohem AB avser att på Färgelanda Prästgård 1:77 uppföra flerbostadshus med ca 32 lägenheter.

Projektkostnaden uppskattas till ca 35 miljoner kronor.

Nuvarande borgensåtagande för Färgelanda kommun gentemot Valbohem AB är 180 miljoner kronor. För upptagande av nya krediter ansöker Valbohem AB härmed om utökad borgensram till 200 miljoner kronor.

Färgelanda, dag som ovan

Hans Sprung

VD

Valbohem AB

Kommunstyrelsen

KS § 134

Dnr KS 2019-186

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Dalslands Miljö och Energiförbund och godkännande
av förbundets årsredovisning 2018**
Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Dalslands Miljö och Energiförbund och enskilda
förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna förbundets årsredovisning
för 2018 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Tobias Bernhardsson (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av
ärendet. Bo Ljung (L) ersätter honom. Linda Jansson anmäler jäv och deltar
inte i handläggningen av ärendet. Någon ersättare för henne finns inte. Ulla
Börjesson (S) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet. Lars
Karlsson (V) ersätter henne.

Protokollsanteckning

Jörgen Andersson (SD) vill till protokollet anteckna att "Direktionen inte har
följt förbundsordningen när det gäller tillsättande av nämnden".

Ärendebeskrivning

Dalslands Miljö- och Energiförbund lämnar en redogörelse för resultatet av
de konkretiserade mål som visar på måluppfyllelse för de övergripande
verksamhetsmålen som direktionen fastställt.

Förbundet redovisar ett resultat för 2018 på 550 000 kr, vilket är 1 150 000 kr
bättre än budgeterat resultat. Inför 2018 hade Miljö- och energikontoret
planerat att ianspråkta ackumulerade överskott. Utfallet för 2018 blev dock att
de klarar ett överskott på 122 000 kr, i stället för -600 000 kr som budgeterats.
Även Hållbar Utveckling Väst gör ett överskott i verksamheten för 2018 på
428 000 kr, i stället för budgeterat nollresultat. Det finansiella målet som
direktionen fastställt för 2018 uppnås i och med årets resultat.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 134

Revisionen tillstyrker att direktionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018 samt att förbundets årsredovisning godkänns.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 5 juni 2019 § 139.

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2019.

Dalslands Miljö- och energiförbunds Årsredovisning och revisionsberättelse 2018.

Ekonomichefen informerar.

_____

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige

Diariet

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Dalslands Miljö och Energiförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2018

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Dalslands Miljö och Energiförbund och enskilda
förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna förbundets årsredovisning
för 2018 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Förbundet lämnar en redogörelse för resultatet av de konkretiserade mål
som visar på måluppfyllelse för de övergripande verksamhetsmålen som
direktionen fastställt.

Förbundet redovisar ett resultat för 2018 på 550 tkr, vilket är 1 150 tkr bättre
än budgeterat resultat. Inför 2018 hade Miljö- och energikontoret planerat
att ianspråkta ackumulerade överskott. Utfallet för 2018 blev dock att de
klarar ett överskott på 122 tkr, i stället för -600 tkr som budgeterats. Även
Hållbar Utveckling Väst gör ett överskott i verksamheten för 2018 på 428
tkr, i stället för budgeterat nollresultat. Det finansiella målet som
direktionen fastställt för 2018 uppnås i och med årets resultat.

Revisionen tillstyrker att direktionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för
verksamhetsåret 2018 samt att förbundets årsredovisning godkänns.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

**Dalarnas Miljö
& Energiförbund**

org.nr. 222000-0877

Bokslut 2018-12-31

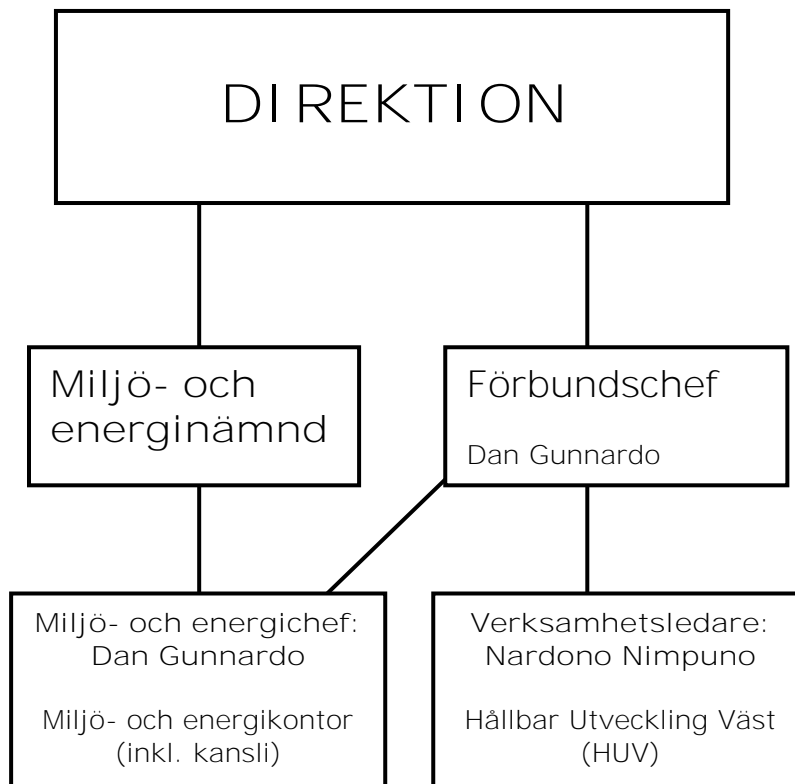

Innehållsförteckning

	Sida
INLEDNING	
Organisationsplan	2
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	
Översikt och måluppfyllelse – det nya förbundet	3
Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning	4
Personalredovisning	5
Verksamhetsbeskrivning - ekonomisk översikt och analys	5
VERKSAMHETSBERÄTTELSE	
Miljö- och energikontoret	6
Hållbar utveckling Väst	25
EKONOMISK REDOVISNING	
Resultaträkning	30
Balansräkning	31
Finansieringsanalys	32
Notförteckning	33
Redovisningsmodell och redovisningsprinciper	36

Organisationsplan

Översikt och måluppfyllelse – det nya förbundet

Översikt

Föreliggande dokument utgör helårsbokslut 2018 för miljö- och energiförbundet. Förbundet har följande inriktning:

- Förbundets operativa samverkansområde är inriktat mot miljö- och energifrågor.
- Förbundet ska vara en juridisk plattform för gemensamma avtal m m.

Förbundet har två politiska nivåer enligt följande:

- Förbundsdirektionen: Direktionens roll regleras i förbundsordningen. Direktionen fastställer budgetram utifrån den ram som medlemmarna enats om. Direktionen fastställer också inriktningen av det miljö- och energistrategiska arbetet.
- Miljö- och energinämnden: Nämndens roll regleras i nämndens reglemente. Nämnden ansvarar för det lagreglerade arbetet inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedelskontroll. Nämnden hanterar förbundets operativa resurser för det miljö- och energistrategiska arbetet. Nämnden är anställningsmyndighet för personalen inom miljö- och energikontoret och har med vissa undantag (faller då på direktionen) även personal- och arbetsmiljöansvar för verksamheten.

Förbundets tjänstemannaorganisation leds av förbundschefen och är utformad enligt följande (se även organisationschema ovan):

- Miljö- och energikontor: Här finns miljö-/miljö- och energistrateger, samordnare, miljö- och hälsoskyddsinspektörer, livsmedelsinspektörer samt kansli.
- Personalen arbetar med såväl myndighetsfrågor, strategiska frågor och administration. Förbundschefen är tillika miljö- och energichef.
- Hållbar Utveckling Väst: Utgörs av en samordnings och projektorganisation för strategiska miljö- och energifrågor. Leds av en verksamhetsledare som är direkt underställd förbundschefen.

Löne- och ekonomiadministration (stöd vid bokslut, budget, ekonomiuppföljning, löneadministration), HR-stöd och IT-stöd köps externt av Melleruds kommun.

Måluppfyllelse

Uttalade mål finns för förbundets operativa verksamheter, dessa kommenteras under respektive verksamhetsbeskrivning.

Måluppfyllelse – God ekonomisk hushållning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. För ekonomin och verksamheten ska anges mål och riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Avstämning av god ekonomisk hushållning

Förbundets verksamheter skall bedrivas med god ekonomisk hushållning. För oss betyder det att vi ska ha en hög ekonomisk medvetenhet bland våra chefer och medarbetare samt att uppsatta mål för verksamheterna följs och ger de effekter som önskas från våra uppdragsgivare.

Ur ett finansiellt perspektiv betyder god ekonomisk hushållning att vi har att hålla oss till de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansiärer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten.

Vi kan konstatera att förbundet för delåret 2018 har budgetavvikelser inom verksamheterna;

- Miljö- och energikontoret visar på en budgetavvikelse på +722 tkr.
- Hållbar Utveckling Väst visar på en budgetavvikelse på +428 tkr.

Personalredovisning

Antal anställda

	2018-12-31		2017-12-31	
	Antal	varav män	Antal	varav män
Miljö- och energikontor inkl kansli	23	6	26	8
HållbarUtvecklingVäst	16	11	14	10
Summa	39	18	40	18

Verksamhetsbeskrivning miljö- och energikontoret

Miljö- och energikontoret

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 2010

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	17 301	16 684	25 490
Intäkter kalkning	3 899		3 210
Finansiella intäkter	2		2
Summa intäkter	21 203	16 684	28 701
Kostnader			
Personalkostnader	13 907	14 483	12 883
Övriga kostnader	3 149	2 802	8 356
Kostnader kalkning	4 008		3 209
Finansiella kostnader	17	0	25
Summa kostnader	21 081	17 284	24 472
Årets resultat	122	-600	4 229

Ekonomi/finans (tidigare del av Kansli)

Ansvarig: Dan Gunnardo

Ansvar: 1010

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Intäkter, basverksamhet	4 418	1 699	9 567
Finansiella intäkter			
Summa intäkter	4 418	1 699	9 567
Kostnader			
Personalkostnader	-131		10
Övriga kostnader	4 543	1 699	5 777
Finansiella kostnader	6		26
Summa kostnader	4 418	1 699	5 813
Årets resultat	0	0	3 754

Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och energikontorets verksamhet bedrivs i samverkan med samtliga kommuner i Dalssland, förutom Åmål och omfattar ca 22 heltidstjänster. Dalsslands miljö- och energiförbund är huvudman för verksamheten. Verksamheten ska genom en effektiv och riskbaserad tillsyn, samt miljö- och energistrategiskt arbete bidra till ett hållbart samhälle. Nationella och regionala miljömål ska implementeras i miljökontorets arbete och genomsyra både den operativa tillsynen, övrig tillsyn samt det miljö- och energistrategiska arbetet.

Händelser av betydelse

Nedan följer i punktform händelser som på ett eller annat sätt påverkat verksamheten under helåret.

- En renodling av det nya förbundet gentemot miljö- och energifrågor fr.o.m 2017-01-01 upplevs positivt. Det nya förbundet har dock inneburit en ökad arbetsbelastning för framförallt kansli och ledning vilket medfört att det löpande utvecklingsarbetet har blivit eftersatt. Från och med 2018-01-01 har två samordnartjänster upprättats (en av dessa är även tf. förbundschef). Det är ännu för tidigt att utvärdera dessa funktioner, men de indikerar en viss avlastning för förbundschefen, vilket därigenom skulle möjliggöra mer fokus på utvecklingsfrågor framöver.
- En miljöstrateg samt en livsmedelsinspektör har gått i pension under 2018. Ersättare för dessa tjänster tillsattes dock innan pensionsavgång.

- En tidsbegränsad anställning (2018) av miljö- och hälsoskyddsinspektör har genomförts under början av 2018, med syfte att ge möjlighet för miljö- och energikontoret att kompensera för resursbristen under 2017.
- Personalsituationen hos miljö- och energikontoret är för närvarande stabil med samtliga tjänster besatta. Kompetensen är god och arbetsgrupperna funktionella.
- Arbete med överföring av HUV:s verksamhet och personal till Innovatum AB har pågått under hela året. Verksamhetövergång genomfördes enligt plan vid årsskiftet 2018/2019.
- Ny behovsutredning för det myndighetsreglerade arbetet har tagits fram enligt SKL:s nya modell.
- Miljökontoret medverkar i arbetet med VA-planer i samtliga fyra kommuner (Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud).
- Miljö- och energikontoret medverkar i arbetet med en Dalslandsgemensam avfallsplan.
- Miljö- och energikontoret medverkade i Melleruds kommuns arbete med ny översiktsplan och medverkar även i det ÖP-arbete som påbörjats i Dals-Eds kommun.
- Åtgärder för att efterleva den nya lagstiftningen enligt GDPR har genomförts och utvecklas kontinuerligt.
- Miljö- och energikontoret har under året medverkat i framtagandet av en åtgärdsplan för Teåkersälven. Arbetet har skett i samverkan med externa aktörer (bl.a. länsstyrelse, vattenråd, fiskeorganisationer). Åtgärdsplanen utgör grund för fortsatt arbete med åtgärder i och kring Teåkersälven.
- Parallellt med arbetet kring en åtgärdsplan för Teåkersälven (se ovan) har miljö- och energikontoret även genomfört ett tillsynsprojekt i Teåkersälvens avrinningsområde. Projektrapport kommer att upprättas under början av 2019.
- Miljö- och energikontoret har upprättat en handlingsplan för fortsatt arbete med förorenade områden.
- Miljö och energikontoret har under året medverkat i två länsövergripande **projektgrupper (genom Miljösamverkan Västra Götaland); "Effektiv bostadstillsyn" och "spårbarhet av livsmedel i flera led"**.
- Miljö- och energikontoret har fortsatt tagit initiativ till att utveckla samverkan med kommunerna. Detta har resulterat i att flera samverkansforum upprättats. Miljö- och energikontoret arbetar för att utveckla detta vidare.
- Miljö- och energikontoret har tillsammans med bl.a. Vänersborgs kommun ansökt och fått tilldelningsbeslut avseende Havs- och vattenmyndighetens utlysta medel för lokal åtgärdssamordning kring övergödningsproblematik i Lillåns m.fl avrinningsområde. Under hösten har åtgärdssamordnare rekryterats.
- Arbetet med miljöledning i de fyra kommunerna har förändrats och knyts nu närmare kommunernas styr- och ledningsprocesser.
- Miljö- och energikontoret har fått lägga betydande resurser för bl.a. hantering av ärenden rörande användning av avfall för anläggningsändamål, nedskräpning och andra klagomålsärenden.
- Information om förbundets verksamhet utifrån kommunernas uppsiktsplikt enligt förbundsordningen har under året hållits för Bengtsfors KS.
- All personal hos miljö- och energikontoret har under hösten 2017 och våren 2018 varit involverade i ett arbete med att skapa en gemensam värdegrund som ska genomsyra kontorets alla delar. Värdegrunden är nu framtagen och kommer implementeras i verksamheten.
- Miljö- och energikontoret har startat en facebooksida. Riktlinjer för kommunikation via hemsida och sociala medier är framtagen och fastställd.

Ekonomisk analys

Miljö- och energikontoret visar ett positivt resultat om 722 tkr, vilket ger ett nettoresultat motsvarande 122 tkr. Orsaker till det positiva resultatet är större intäkter än förväntat från LONA-projekt (lokala naturvårdssatsningar) samt lägre personalkostnader än budgeterat. Personalkostnaderna blev lägre än förväntat på grund av föräldraledigheter/tjänstledigheter som inte kunde kompenseras samt då den extra **"inspektörsresursen" inte blev tillsatt förrän i början av mars**. Detta är en bidragande orsak till att avgiftsintäkterna blev ca 150 tkr lägre än budgeterat.

Övriga kostnader blev något högre än budgeterat, detta beror framförallt på kostnader i samband med en utveckling av kontorets GIS-stöd.

Det bör nämnas att intäkterna från LONA-projekt kommer att tillföras miljö- och energikontorets budget 2019-2021 och användas för särskilt utpekade aktiviteter enligt beslut i direktionen.

Mål och måluppfyllelse – övergripande mål

Följande övergripande mål har varit vägledande för miljö- och energinämndens och miljö- och energikontorets beslut och verksamhet:

1. Arbeta för ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle. En hållbar utveckling innebär en utveckling som möter människors behov idag utan att begränsa möjligheterna att möta framtida generationers behov.
Måluppfyllelse: Målet genomsyrar hela miljö- och energikontorets arbete och ett arbete i enlighet med målet sker kontinuerligt. Miljö- och energikontoret använder de globala hållbarhetsmålen Agenda 2030 i sin verksamhet.
2. Verka för att de nationella och regionala miljömålen får genomslag i miljö- och energikontorets, förbundets och kommunernas verksamheter.
Måluppfyllelse: De nationella och regionala miljömålen används som en mycket viktig faktor i miljö- och energinämndens arbete med verksamhetsplanering och resursbehovsutredning. De utgör också en utgångspunkt i det miljö- och energistrategiska arbetet. Under 2018 har miljö- och energikontoret samordnat förbundets och kommunernas svar/åtaganden enligt länsstyrelsens åtgärdsprogram för regionala miljömål (RÅM).
3. Tillsynen ska vara effektiv, kvalitetssäkrad, riskbaserad och i ökande grad avgiftsfinansierad.
Måluppfyllelse: Miljö- och energikontoret arbetar ständigt för att förstärka dessa faktorer. Samtliga objekt där regelbunden tillsyn/kontroll bedrivs är riskklassade. Uppföljning sker av utförd tillsyn i relation till avgift. Miljö- och energikontoret

medverkar i SKL:s Insiktsundersökning tillsammans med Dals-Eds och Bengtsfors kommuner.

4. God service ska ges till allmänheten och administrationen ska vara smidig inom Dalsslands miljö- och energikontor.
Måluppfyllelse: Dagjouren ger god tillgänglighet och service. Hemsidan uppdateras regelbundet med bl.a. information till allmänhet och verksamhetsutövare. Miljö- och energikontoret har under året startat en facebookside för att snabbt kunna nå ut med aktuell info. Tidigare utvärdering av miljö- och energikontorets verksamhet gav goda betyg avseende dessa faktorer. Ett kontinuerligt förbättringsarbete pågår dock ständigt. Personalen är utbildad och utbildas i frågor rörande bl.a. service och bemötande. Ny personal har gått utbildning i service och bemötande i myndighetsrollen. Under 2018 har arbetet med att utveckla samverkansforum mellan kommunerna och förbundet fortsatt.

5. Miljö- och energinämndens verksamhet ska ha hög trovärdighet och ses som en kunskapsresurs i samhället samt vara den naturliga parten när allmänheten eller verksamhetsutövaren söker information angående lokala miljö- och hälsoskyddsfrågor.
Måluppfyllelse: Miljö- och energikontorets medverkan i projektet Tillsyns Utveckling Väst har stärkt kontorets kompetens ytterligare. Hemsidan uppdateras regelbundet med bl.a. information till allmänhet och verksamhetsutövare. Facebookside har upprättats. Nyheter och information uppdateras regelbundet på dessa forum. Kontinuerlig kompetensutveckling är nödvändig då arbetsområdet är komplext. Behovet av kompetensutveckling klargörs bl.a. vid de regelbundna medarbetarsamtalen. Miljö- och energikontoret medverkar aktivt i Miljösamverkan Västra Götalands projekt.

Mål- och måluppfyllelse samt status för den myndighetsrelaterade tillsynen

Verksamhetsplanen 2018 för det myndighetsrelaterade arbetet inom Dalsslands miljö- och energikontor har utifrån nämndens riktlinjer särskilt fokus på vattenrelaterade frågor. Härigenom har bland annat ett särskilt tillsynsprojekt genomförts inom vattenförekomsten Teåkersälven. Under året har tillsyn bedrivits inom samtliga verksamheter av betydelse inom vattenförekomsten. I projektet har viss samverkan skett med Bengtsfors VA-enhet. En projektrapport håller på att färdigställas. Till följd av nämndens inriktning har en översyn över befintliga vattenskyddsområden för dricksvatten genomförts under året. Inventering och registrering av mindre offentliga dricksvattentäkter har påbörjats och kommer att fortgå löpande fram till och med 2021. Tillsyn har genomförts avseende kommunala avloppsreningsverk och de allmänna dricksvattenanläggningarna.

Tillsyn inom livsmedelsområdet

Arbetsområdet är styrt utifrån EU-direktiv och kompletterande svensk livsmedelslagstiftning. Tillsynen omfattar kontroll av livsmedelsverksamheter och dricksvattenanläggningar. Arbetsinsatsen domineras av årlig planerad kontroll av ca 370 objekt. Tillsynen ska också verka för att presentation och märkning av livsmedel är korrekt och hanteringen av animaliskt avfall sker enligt gällande regler. Delar av den årliga kontrollen har skett i projektform. Inspektörerna jobbar för att säkerhetsställa en hög kontrollfrekvens på livsmedelsverksamheter i enlighet med gällande lagstiftning och Livsmedelsverkets anvisningar. Livsmedels- och dricksvattentillsynen har genomförts enligt upprättad verksamhets- och tillsynsplan. Inventering av vattenskyddsområden har slutförts och en samlad bild visar på att behovet av uppdatering av dessa är betydande i Melleruds, Bengtsfors och Färgelandas kommuner. I viss utsträckning pågår ett sådant arbete i kommunerna, men det är angeläget att bevaka frågan.

I januari fokuserade inspektörerna på den årlig rapportering till Livsmedelsverket och planering av kontrollområden. Till följd av direktiv från Livsmedelsverket gjordes justeringar avseende kontrollområden i kontorets ärendesystem Vision, vilket föranlett visst merarbete för livsmedelsinspektörerna.

Inventering av vilande och ännu ej klassade objekt har genomförts under 2019. En översyn av administrativa uppgifter och kontrollbehov genomfördes avseende samtliga kontrollobjekt. Detta medförde bland annat omklassningar, justering av avgifter för vissa objekt, uppdatering av kontorets register

Antalet RASFF (rapid alert system for food and feed) meddelanden 2018 ökade gentemot tidigare år. Syftet med systemet är att varna för livsmedel som kan skada människors hälsa. Det innebär att om en myndighet får ett meddelande i RASFF så ska myndigheten prioritera ärendet i förhållande till andra inplanerade arbetsuppgifter. Arbetet har således varit mer resurskrävande än tidigare år.

Under året har en av livsmedelsinspektörerna medverkat i den länsövergripande **projektgruppen för projektet; "spårbarhet av livsmedel i flera led"**. Medverkan i projektgruppen har tagit viss tid i anspråk men är en viktig del av kontorets kompetensutveckling, omvärldsbevakning och nätverkande. Livsmedelskontrollerna har bland annat fokuserat på detta område.

Samarbete sker kontinuerligt med kostchefer från Ed, Mellerud, Färgelanda och Bengtsfors (revision/dialog).

Inkommande ärenden har hanterats, så som ärenden i form av nyregistreringar med riskklassning och revideringar i befintliga verksamheter. Kontoret har mottagit ett flertal klagomål rörande felaktig hantering av livsmedel och felaktig märkning, vilket också uppmärksammats i den planerade kontrollen. Detta har medfört extra kontroll och även förbud rörande livsmedelshantering.

Ny riskklassningsmodell för både livsmedel och dricksvatten kommer att träda i kraft år 2020 vilket medför att kontoret framöver behöver ägna tid åt det administrativa arbetet gällande omklassning av samtliga verksamheter.

Allmänheten ges tillgång till resultaten av livsmedelstillsynen på Dalsslands miljö- och energiförbund hemsida (<http://www.dalssland.se/>). Inspektörerna har även arbetat med rådgivning parallellt med den lagstadgade kontrollen genom att bland annat informera

och uppmana verksamhetsutövarna om att läsa på vår webbsida och kontorets Facebooksida.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till mål-uppfyllelsen	Måluppfyllelse
Mål 1: Anläggningar som är klassade med 4 kontrolltimmar eller fler ska inspekteras minst en gång/år	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen för livsmedelskontroll.	Under 2018 gjordes 256 kontroller. Samtliga objekt med 4 kontrolltimmar eller mer inspekterades under året.
Mål 2: Senast 2019-12-31 kontrolleras samtliga större kommunala anläggningar för produktion av dricksvatten (>1000m ³ /dygn) för att bedöma om säkerhetsbarriärerna vid anläggningarna är anpassade till mikrobiologiska faror (bakterier, virus och parasiter) i råvattnet.	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas.
Mål 3: Senast 2019-12-31 kontrolleras att samtliga restauranger som serverar rätter av malet/hackat kött hanterar faran Ehec så att faran elimineras eller risken att orsaka sjukdom reduceras till en acceptabel nivå.	Läggs in i tillsynsplaneringen	Bedöms komma att uppfyllas.
Mål 4: Senast 2019-12-31 kontrolleras att samtliga anläggningar med tillverkning av tårter, bakelser, smörgåstårter, smörgåsar och sallader, hanterar faran norovirus så att faran elimineras eller reduceras till en acceptabel nivå. I målet avses norovirus som riskerar att överföras från personal vid hantering av livsmedel.	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas.
Mål 5: Senast 2019-12-31 kontrolleras samtliga detaljhandelsanläggningar (butiker) som utformar märkning samt märker/förpackar. Detta för att verifiera att de uppgifter som anges i ingrediensförteckningarna stämmer med tillsatta ingredienser (minst fyra produkter per anläggning granskas).	Läggs in i tillsynsplaneringen.	Bedöms komma att uppfyllas.

Mål 6: Vid behov av extra offentlig kontroll är målsättningen att sådan kontroll ska ske senast 4 veckor efter föregående planerade kontroll	Genom uppföljande tillsyn.	Det gjordes 23 extra offentliga kontroller under 2018. 100 % inom 4 veckor.
Mål 7: Kontroll av ny anläggning ska utföras senast inom 4 veckor efter att verksamheten startat.	Genom tillsyn efter registrering.	Målet uppfyllt.

Projekt och särskilda insatser enligt TP 2018	Status
Inventera och kontrollera mindre dricksvattenanläggningar i kommersiella och offentliga verksamheter.	Verksamheterna inventerats och registreras fortlöpa enligt plan. Utifrån tillgängliga resurser bedöms detta vara genomfört vid utgången av 2021.
Informationsinsats för kommunala dagbarnvårdare om livsmedelssäkerhet.	Har genomförts och kommer fortsätta 2019.
Revidering av riskklassning av alla kontrollerade anläggningar.	Har genomförts. Ytterligare revideringar sker vid behov 2019.
Inventering och verksamheter som står på vilande status.	Har genomförts.
Införa nya arbetsrutiner samt kontrollområden enligt livsmedelsverket.	Rutiner har uppdaterats och kommer uppdateras fortlöpande. Kontroll utifrån kontrollområden har utformats utifrån behov och årlig planering av kontrollen.
Uppdatera hemsidan.	Sker fortlöpande.
Medverka i projektgrupp inom länet; spårbarhet av livsmedel i flera led.	Projektgruppens arbete är genomfört.

Tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet

Miljöbalken innehåller regler för att skydda människors hälsa och miljö och inbegriper allt som kan omfattas av begreppet miljöfarlig verksamhet. Med miljöfarlig verksamhet avses all användning av mark, byggnader eller anläggningar som medför utsläpp till mark, luft eller vatten eller på annat sätt innebär risk för olägenheter för människors hälsa eller miljön. Kontoret handlägger också klagomål enligt strandskyddslagstiftning, utför viss miljöövervakning, handläggning av kalkning till vattendrag och tillsyn på kommunala naturreservat. Reglerna gäller alla, såväl företag och offentliga verksamheter som privatpersoner.

Under året har mycket av tillsynen varit händelsestyrd då mängden inkommande ärenden varit stort. En stor del av inkommande ärenden utgörs av klagomål på nedskräpning, skrotbilar och eldning vilket varit resurskrävande för inspektörerna. Med anledning av detta har miljö- och energikontoret tagit initiativ till samverkansmöten med kommunerna för att tydliggöra roller och ansvar, i syfte att effektivisera hanteringen av sådana ärenden. Miljö- och energikontoret har även fått lägga betydande resurser för hantering av ärenden rörande användning av avfall för anläggningsändamål. Vissa resurser har också fått avsättas då nya handläggare tagit över äldre pågående ärenden till följd av pensionsavgångar.

Det nationella projektet "Incitament för energieffektivisering", som kontoret medverkar i, har tagit mer tid i anspråk än beräknat (fas ett och två som gäller kartläggning, nätverkande, metodutveckling och kunskapsspridning). Fas tre påbörjades under hösten och har förlängts till maj 2019, denna del omfattar bland annat tillsyn på små och medelstora företag.

Miljötillsyn inom vattenförekomsten Teåkersälven har utförts i projektform under året. Tillsyn har bedrivits vid 14 miljöfarliga verksamheter, 9 lantbruk och 56 enskilda avloppsanordningar. Tillsynsprojektet förväntas ge erfarenheter och kunskap kring tillsynens effekt och möjligheter avseende vattenkvaliteten inom vattenförekomsten Teåkersälven. Arbete med projektrapport pågår.

Till följd av de stora nederbörds mängderna under hösten 2017 har 12 st. dispensansökningar om spridning av gödsel hanterats under februari – mars 2018. Samtliga beviljades.

För förenade område har större delen av arbetet varit händelsestyrt i form av anmälningsärenden och planärenden. Berörda handläggare har även medverkat i Melleruds kommuns ÖP-arbete avseende förenade områden samt i arbetet med en Dalsslandsgemensam avfallsplan. Under början av året lades fokus på att uppdatera uppgifter i databasen avseende förenade områden. Under året har en handlingsplan för miljö- och energikontorets fortsatta arbete med förenade områden tagits fram. Länsstyrelsen har använt kontorets handlingsplan i sitt arbete med tillsynsvägledning gentemot andra kommuners miljökontor. Handläggarna inom förenade områden har också fått lägga tid på hantering av pågående äldre ärenden då tidigare handläggaren gick i pension under slutet av 2017.

Granskning av inlämnade köldmedierapporter och miljörapporter har gjorts.

Den planerade miljötillsynen för objekt med fast årlig avgift genomfördes under året. Den planerade tillsynen avseende mindre tillsynsobjekt (så kallade U-objekt) kunde på grund av resursbrist inte genomföras enligt plan. Situationen var likartad under 2017 och **därmed har en "tillsynsskuld" uppstått, vilket behöver beaktas under 2019.**

Inom hälsoskyddstillsynen har arbetet med uppföljning av radonkontroller och åtgärder till följd av förhöjda radonvärden prioriterats. Större delen av den planerade hälsoskyddstillsynen har utförts. Ett mindre antal objekt inom branscherna fotvård och frisörer flyttas till 2019. Den planerade tillsynen avseende tillfälliga boenden genomfördes under sensommaren och början av hösten och omfattade 24 verksamheter. Även inom hälsoskyddsområdet har andelen händelsestyrd tillsyn varit betydande och då framförallt i form av klagomål avseende inomhusmiljö. Detta har medfört att kontoret gjort extra tillsyn av hyreslägenheter i flerbostadshus i syfte att få ett bättre underlag för framtida planering av tillsynen och för att kunna arbeta mer förebyggande. Under året har en av inspektörerna medverkat i den länsövergripande projektgruppen för **projektet; "effektiv bostadstillsyn". Medverkan i projektgruppen har tagit viss tid i anspråk men är en viktig del av kontorets kompetensutveckling, omvärldsbevakning och nätverkande. Ett medverkande i projektgruppen bedöms också ge kompetens och erfarenhet som kan användas för att utveckla tillsynen avseende inomhusmiljön i bostäder.**

Tillsyn har under året skett vid 165 enskilda avloppsanordningar, bland annat kring vattenförekomsten Teåkersälven. Samordning har skett med tillsynen av lantbruk. Tillsyn

har även skett genom att bristfälliga avlopp som inte åtgärdats trots tidigare påminnelser nu förelagts om åtgärder.

Strandskyddstillsynen har under året enbart varit händelsestyrd och avser inkomna anmälningar om strandskyddsöverträdelser samt remisser från kommunerna gällande dispensansökningar. För närvarande handläggs 46 ärenden. Under 2018 inkom 21 nya ärenden. 10 av dessa nya ärenden har avslutats. Ett flertal av de pågående ärendena är äldre ärenden. Miljö- och energikontoret har varit tvunget att prioritera bland strandskyddsärendena utifrån angelägenhetsgrad. Detta har medfört att flera äldre strandskyddsärenden inte har kunnat avslutats, vilket är otillfredsställande. Strandskyddsärenden är i många fall resurskrävande, varför det behöver tillskapas resurser för fortsatt handläggning.

Miljöövervakningen utgörs framförallt av vattenprovtagning i form av kalkningsuppföljning och övrig provtagning (exempelvis recipientkontrollprogram). Kalkningsarbetet utgörs av upphandlingsarbete, administrativ hantering och uppföljning. Arbetet med miljöövervakning och kalkning följer verksamhets- och tillsynsplanen.

En inventering har gjorts av registren avseende både miljöskydds- och hälsoskyddsobjekt för att aktualisera uppgifter i registren.

Under året har en uppdatering gjorts av nämndens behovsutredning. En aktuell behovsutredning är lagstadgad och resurskrävande.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till måluppfyllelsen	Måluppfyllelse
Mål 8: För verksamheter med årlig tillsynsavgift ska den genomsnittliga tillsynstiden för varje verksamhet under en treårsperiod motsvara den beslutade tillsynstiden för samma period.	Kontinuerlig uppföljning av detaljplaneringen.	Målet uppfyllt.
Mål 9: Handläggningen av ärenden rörande enskilda avlopp (tillstånd/anmälan) ska vara färdigbehandlade inom sex veckor (tillstånd/beslut ska ha upprättats). (tiden räknas från då ansökningshandlingar bedöms vara kompletta).	Uppföljning av handläggningen genom slumpmässigt urval ur ärendesystemet Vision.	Av 15 slumpmässigt utvalda ärenden av totalt 123 beslut/tillstånd 2018 har 14 fått sitt beslut inom 6 veckor (1–2 veckor). Ett beslut dröjde 8 veckor.

<p>Mål 10: Bristfälliga enskilda avlopp ska åtgärdas. Tillsynen ska prioriteras inom följande områden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god status avseende näringsämnen – Inom samlad bebyggelse – I anslutning till kommunala verksamhetsområden – Där tillsyn aldrig bedrivits av enskilda avlopp och där det bedöms finnas risk för påverkan på vattendrag/sjöar, grundvatten eller dricksvatten. 	<p>Planering av tillsynen. Uppföljning via ärendesystemet Vision</p>	<p>Tillsyn gjordes på totalt 165 objekt. Under våren har bland annat tillsyn gjorts kring Teåkersälven, Bäckefors. Tillsynen bedöms ha prioriterats i enlighet med målsättningen.</p>
<p>Mål 11: Anläggningar med minireningsverk eller fosforfällor ska ha en fungerande egenkontroll. Tillsyn i intervall om 3–4 år.</p>	<p>Genom tillsyn.</p>	<p>Tillsyn gjordes 2016. Återkommer 2019–2020.</p>
<p>Mål 12: Samtliga flytgödsel- och urinbrunnar ska ha täckning för att minska avgången av kväve.</p>	<p>Genom tillsyn.</p>	<p>17 brunnar för gödsel/urin kontrollerades avseende täckning. Av dessa hade 14 godtagbar täckning. De som ej kunde godkännas var gårdar med grisproduktion. Av dessa anmodades en (1 st.) att införskaffa duk för täckning, en (1 st.) körde gödsel till annan gödselbrunn och en (1 st.) inkom med dokumentation som visade på ett godtagbart svämtäcke.</p>
<p>Mål 13: Antal dispenser ska minska. Miljökontoret ska i samband med tillsyn verka för att lantbrukarna planera sin spridning av gödsel så att det ej förekommer spridning vid olämpliga tillfällen. Detta för att minska belastning av näringsämnen i våra vattendrag.</p>	<p>Uppföljning av behandlade dispensansökningar</p>	<p>12 dispensansökningar inkom under perioden 6/2 - 22/3 2018. Orsaken till dispensansökningarna var den mycket regniga hösten 2017. Samtliga dispenser beviljades.</p>

Mål 14: Sjöar och vattendrag ska ha goda och stabila förutsättningar i enlighet med målen för kalkningsverksamheten	Genom kalkningsuppföljning	Utifrån länsstyrelsens nyckeltal så bedömdes ca 92% av sjöar och vattendrag uppfylla målen. Detta är en lägre andel än 2017 (96 %). Den lägre andelen beror på att antalet provtagningar i många fall var för lågt för att kunna bedöma att förutsättningarna var goda och stabila. Det lägre antalet provtagningar beror på sämre förutsättningar för provtagning, till följd av låga vattenflöden.
Mål 15: Radonhalten i samtliga flerbostadshus ska understiga 200 Bq senast 2020	Kartläggning av beståndet av flerbostadshus samt tillsyn med krav på mätningar och ev. åtgärder.	44 objekt visar för höga mätvärden. Hos dessa objekt krävs uppföljande tillsyn och åtgärder. 35 objekt har ännu inte gjort några mätningar varför ytterligare tillsyn krävs. Ca 250 objekt har godtagbara mätresultat.
Mål 16: Samtliga 23 potentiellt förorenade områden inom riskklass 1–2 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov åtgärdade senast 2020.	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	Målet bedöms vara svårt att nå till 2020 och har omformulerats i VP 2019. Av 23 objekt är 4 åtgärdade, vilket medför 17 %.
Mål 17: Samtliga 88 potentiellt förorenade områden inom riskklass 3–4 ska vara åtgärdsbedömda och vid behov åtgärdade senast år 2025.	Miljökontorets tillsyn samt samverkan med länsstyrelse och kommuner.	Målet bedöms vara svårt att nå till 2025 och har omformulerats i VP 2019. Av 88 objekt är 8 åtgärdade, vilket medför 9 %.

Projekt och särskilda insatser enligt tillsynsplanen 2018	Status
Inventera statusen för skyddsområden för dricksvatten och vid behov verkar för att initiera uppdatering av dessa.	Inventering genomförd. Frågan kommer att bevakas 2019.

“Incitament för energieffektivisering” tillsynsprojekt som en del i ordinarie tillsynen av miljöfarlig verksamhet.	Genomfört enligt projektplan, förlängt till maj 2019.
Inventera vissa utvalda verksamheter som använder särskilt farliga kemikalier.	Delvis genomfört, slutförs under 2019.
CLP-projekt där kemikalier i detaljhandeln kontrolleras.	Avslutat. Två till tre butiker i samtliga fyra kommuner som handhar kemikalier har fått tillsyn.
Kartläggning och tillsyn av lantbruk inom vattenskyddsområden: Kartlägga och utföra riktad tillsyn av lantbruk inom vattenskyddsområden under 2018–2020.	Inventering av antal lantbruk genomförd, ca 133 lantbruksverksamheter finns inom vattenskyddsområden. Tillsyn genomförs 2019 och framåt.
Årlig avgift för lantbruk i intervallet 30–99 djurenheter: Klassa och informera lantbrukare i intervallet 30-99 djurenheter som har tillsyn under året, att miljö- och energikontoret från och med nästkommande år kommer att ta ut fast årlig avgift enligt fastställd taxa för tillsyn och prövning enligt miljöbalken.	Pågår fortlöpande, dessa lantbruk har tillsyn i intervall om 3 – 4 år och årlig avgift kommer vara införd för samtliga tidigast 2021.
Ökad kunskap om biodammar: Kompetensutveckla oss kring denna typ av reningssteg samt andra alternativa reningssteg/efterpoleringssteg i syfte, att om lämpligt, ge alternativ till kemisk fosforfällning.	Litteraturstudier har gjorts bland annat avseende funktion och möjligheter hos vassbäddar.
Projekt hållbart kretslopp små avlopp: Pågående projekt som syftar till att hitta lösningar för att skapa kretslopp för enskilda avlopp. Då riktlinjerna för enskilda avlopp nu är fastställda ska nästa fas av projektet påbörjas. En målsättning är därvid att få till stånd en hygieniseringsanläggning. Miljöförvaltningen tar fram underlag för och håller informationsmöte med renhållningsansvariga och VA-chefer i kommunerna om förutsättningar och ansvarsfördelning mm. Eventuellt kan vi vara kommunerna behjälpliga med att ansöka om medel för investeringar i hygieniseringsanläggning. Samverkan med kommunernas VA-planegrupper.	Samverkan i frågan sker med kommunernas VA-enheter inom VA-planeringsarbetet.
Uppföljande tillsyn på ej inkomna entreprenörsrapporter ska göras för att kontrollera om anordningen är byggd.	Inventering gjord, dock fanns inte resurser för tillsyn 2018. Tillsyn planeras under 2019.
Rums-, hus- och stuguthyrning (inventerings projekt)	Genomfört. Tillsyn genomfördes på 24 verksamheter, 7 st. i Bengtsfors, 3 st. i Dals-Ed, 4 st. Färgelanda och 11 st. i Mellerud.

Ledning, kansli och administration

Arbetsgruppen hanterar följande arbetsområden; ledning/styrning, budgetfrågor, personalfrågor/personaladministration, förbunds- och nämndadministration, diarieföring/registrering, arkivering, fakturering, systemadministration, administration av hemsida, inköp, ekonomiuppföljning, delgivning och överklagandehantering.

Kansliet har fr.o.m. 2017 ansvar för att administrera hela det nya förbundet inklusive direktionens sammanträden. Detta innebär ett merarbete för kansliet gentemot tidigare. Arbetssätt och rutiner utvecklas för att möta detta behov. Samordnartjänster har inrättats för att avlasta förbundschefen. Kansliet har medverkat i utbildningar avseende bl.a. ny förvaltningslag, ny kommunallag samt GDPR. Arbete med en överföring av HUV:s verksamhet och personal till Innovatum har pågått under hela året. Verksamhetsövergången skedde som planerat vid årsskiftet 2018/2019. En anpassning av förbundets verksamhet till GDPR har tagit stora resurser i anspråk (Dataskyddsombud har utsetts, registerförteckning upprättats, PUB-avtal har upprättats). Rutiner och riktlinjer har upprättats och uppdaterats, bl.a. med anledning av GDPR. Mindre revideringar har gjorts i förbundsordning och nämndens reglemente. Betydande insatser avseende kvalitetssäkring av uppgifter/handlingar (bl.a. i ärendesystemet Vision) har gjorts. Det finns dock fortfarande stora behov avseende kvalitetssäkring av uppgifter i Vision och äldre handlingar. Riktlinjer för budgetprocessen mellan förbundet och kommunerna har tagits fram. Förbunds- och nämndadministrationen har fått lägga betydande resurser under året på grund av bl.a. komplexa ärenden och korta remisstider vilket krävt direktjusteringar och extra sammanträden. Den utökade samverkan mellan nämnd och direktion har också krävt extra insatser. Nya ledamöter/ersättare för miljö- och energinämnden 2019-2022 har utsetts. Löneöversyn har hanterats enligt plan. Arbetet följer i huvudsak upprättad plan, det är dock tveksamt om en ny dokumenthanteringsplan hinner färdigställas innan årsskiftet.

Konkretiserade mål	Aktiviteter som skall bidra till mål-uppfyllelsen	Måluppfyllelse
Mål 18. Miljönämndens beslut ska vara rättssäkra (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Andel överklagade beslut där miljönämndens beslut står fast	Uppföljning av nämndbeslut som överklagats.	Nio ärenden har avgjorts under 2018. I sex av dessa har nämndens beslut stått fast. I två av dessa har nämndens beslut till en del stått fast och till en del ändrats. I ett ärende har nämndens beslut ändrats.
Mål 19. Miljönämndens ärendebalans ska vara god (gäller hela förvaltningen) Nyckeltal: Antal nya ärenden i relation till avslutade ärenden	Uppföljning av nya resp. avslutade ärenden i Vision	Nya ärenden: 2017 st. Avslutade ärenden: 1937 st. Andelen nya ärenden är således något högre än andelen avslutade. Orsaken till detta behöver följas upp.
Mål 20. Finansieringen av miljö- och energinämndens myndighetsutövning ska till minst 50 % vara avgifts-finansierad. Nyckeltal: Procent avgiftsintäkter i relation till miljönämndens kostnader för myndighetsutövning.	Uppföljning via ekonomisystem.	Finansieringsgraden av miljö- och energinämndens myndighetsutövning har 2018 uppgått till 49%.

Mål 21. Miljö- och energinämnden ska alltid tillse att de anställda har rätt kompetens genom att dessa ges möjlighet att delta i relevanta utbildningar och/eller ta del av handböcker, vägledning och annat stödjande material inom identifierade och prioriterade områden.	Uppföljning genom översyn av kompetens och utbildningsbehov.	Kompetensutveckling sker regelbundet. Under året kan bl.a. Utbildnings- insatser inom följande områden nämnas; ny förvaltningslag, ny kommunallag, GDPR, kommunikation och bemötande (för inspektörer)
--	--	--

Projekt och särskilda insatser enligt TP 2018	Status
Översyn av styrdokument, rutiner och riktlinjer i förbundet	Styrdokument är fastställda. Flertalet rutiner/riktlinjer har uppdaterats och nya har tagits fram (bl.a. på grund av GDPR). Finns behov av fortsatt arbete med att uppdatera/utveckla rutiner och riktlinjer.
Ärendesystemet Vision; Kvalitetssäkring av äldre uppgifter i systemet. Utveckling av handläggarstöd, stöd för uppföljning mm.	Handläggarstödet har utvecklats och ytterligare arbete pågår. Kvalitetssäkring av äldre uppgifter i systemet pågår, det finns dock fortfarande ett stort behov av att kvalitetssäkra vissa uppgifter i Vision, framförallt avseende enskilda avlopp.
Kvalitetssäkring av vissa äldre handlingar	Pågår. Mycket arbete genomfört, men det finns fortfarande en hel del kvar.
Färdigställande av dokumenthanteringsplan	Det har inte funnits resurser för att färdigställa dokumenthanteringsplanen. Ett färdigställande får flyttas till 2019.
Översyn av förbundets hemsida	Förbundets hemsida har förbättrats markant. Uppdateringar och förmedling av nyheter sker regelbundet.

Miljö- och energistrategiskt arbete

Dalsslands miljö- och energikontor har i uppdrag av kommunerna att initiera och samordna det miljö och energistrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet. I dialog tillsammans med andra aktörer i samhället bidrar vi till en hållbar utveckling. Prioriterade insatsområden är vatten, miljöledning och transportfrågor. Följande miljömål har legat till grund för verksamhetsplanen och arbetet under 2018.

Miljömål 1: Begränsad klimatpåverkan

Miljömål 2: Giftfri miljö

Miljömål 3: Levande sjöar och vattendrag samt grundvatten av god kvalitet

Miljömål 4: Ett rikt skogs- och odlingslandskap med myllrande våtmarker

Miljömål 5: Hållbar planering, konsumtion och närproducerad mat

Miljömål 6: Slutna rena kretslopp och minskade avfallsmängder

[Miljöprogram - inriktning av det miljö- och energistrategiska arbetet](#)

Under 2018 beslutade direktionen att förslaget till det gemensamma miljöpolitiska programmet för medlemskommunerna ska omarbetas. DMEK har fått i uppdrag att ta fram upplägg och plan för processen som kommer att starta upp under första kvartalet 2019

Miljöledning och miljöutbildning i kommunerna och i förbundet

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1-6

Miljöstrategerna har stöttat kommunens miljöledningsarbete vilket har inneburit dialog med kommuncheferna och deras stab. Miljökonferenser på ledningsnivå har genomförts i Dals-Ed och Bengtsfors under 2018 i syfte att informera och diskutera miljöledningsarbetet. I Mellerud deltog en miljöstrateg på chefsträffen i december 2018 för att informera om miljöledningsarbetet samt redovisa rekommendationerna från senaste miljörevisionen. Miljörutiner för Melleruds kommun togs fram under hösten och dessa godkändes på chefsträffen.

Ett förändringsarbete inom miljöledning påbörjades under år 2018. Dialogmöten med alla arbetsgrupper i Färgelanda och Dals-Eds kommun bedömdes inte som en prioriterad åtgärd i miljöledningsarbetet. Istället påbörjades arbetet att införa miljöledningsarbetet i det befintliga ledningssystemet Stratsys. Förslag på indikatorer och mätmetoder inom miljö, energi, natur och klimatområdet togs fram till Dals-Eds kommun under hösten 2018. Dialog har även inletts med Melleruds och Bengtsfors kommun för att implementera miljöledningsarbetet i Stratsys.

Arbetet med Giftfri Förskola har fortsatt under 2018. I Dals-Ed har inventeringar och handlingsplaner tagits fram på Toppens och Fågelvägens förskola. Vidare deltog en miljöstrateg på Dals-Eds öppna förskola för att informera föräldrar om kemikalier i vardagsmiljön för barn. I Bengtsfors har en utbildning genomförts för all förskolepersonal på Långevi och Björkåsens förskola. I Färgelanda har inventeringar och handlingsplaner utförts på Höjdens och Håvestens förskola och en miljöstrateg har närvarat på Norra Enhetens och Håvestens APT för att följa upp och informera om projektet. Alla förskolor i Färgelanda kommun har nu genomgått utbildning, utfört inventeringar och skapat handlingsplaner inom projektet Giftfri Förskola.

Licensen för den digitala miljöutbildningen "Miljökörkortet" **har inte förnyats. Det tidigare** upplägget med en grundutbildning inom miljö bedöms inte längre som en prioriterad åtgärd. Fortsättningsvis kommer utbildningsinsatser ske till riktade arbetsgrupper eller förvaltningar.

Energi- och klimatstrategiskt arbete

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1

Energi- och klimatstrategiskt arbete har genomförts utifrån två inriktningar. Kommunalt energistrategiskt arbete samordnar medlemskommunernas (inkl. Åmål) energi- och klimatarbete. Energi- och klimatrådgivningen (EKR) finansieras av Energimyndigheten och tillhandahåller opartisk energirådgivning till allmänhet, små och medelstora företag samt organisationer. Nedan redovisas en kort sammanställning för aktiviteter som är genomförda och pågående för de båda inriktningarna

Insatser enligt VP 2018	Aktiviteter	Status
Samordning	Möten med kommunernas energigrupper där åtgärder planeras utifrån kommunernas energi- och klimatstrategier. Arbeta har pågått med att revidera energi- och klimatstrategierna i Bengtsfors, Färgelanda och Mellerud.	22 stycken möten
Uppföljning	Sammanställning av kommunernas energianvändning i fastigheter (inkl. kommunala bolag) visar en minskning av energianvändningen mellan 2009–2017: Bengtsfors: från 170 till 146 kWh/kvm (-14%) Dals-Ed: från 164 till 154 kWh/kvm (-6%) Färgelanda: från 173 till 143 kWh/kvm (-17%) Mellerud: från 190 till 164 kWh/kvm (-14%) Åmål: från 144 till 134 kWh/kvm (-7%)	Genomförda och redovisade i kommunernas energigrupper/ KSAU
Ansökningar externa medel	Laddstolpar Bengtsfors (3 st) Laddstolpar Åmål (3 st) Laddstolpar Mellerud (2 st). Solcellsstöd Högsäter Månvägens förskola Solcellsstöd Dals Ed förskola Klimatklivet Dals Ed, Kulturskolan	Installerade Installerade Pågående Installerad Installerad Beviljad
Utredningar	Solutredning, Fastigheter Melleruds kommun Solutredning Fastigheter Dals Eds kommun Solutredning, ÅKAB:s fastigheter Solutredning, Fastigheter Bengtsfors kommun	Genomförd Genomförd Genomförd Pågående
Bistå kommunerna i arbetet med fossiloberoende fordonsflotta 2030.	Laddakväll i Åmål Ladda & Gasa kväll Mellerud Projekt – Hållbar mobilitet på landsbygden Projekt - "Fossilfri gränsregion 2030"	180423 180923 Beviljad Beviljad
Rådgivning privatpersoner, företag och organisationer	Rådgivning Bygga & Bomässa Bengtsfors Rådgivning Färgelandadagarna Arrangör miljöseminarier Mellerudsmässan Rådgivningsbesök företag Telefonrådgivning alla målgrupper	180324 180824 181020-21 Pågående Pågående
Insatsprojekt Solel 2018-2019	Föreläsning solenergi LRF, Färgelanda Föreläsning solenergi Bygga & Bomässa Bengtsfors Föreläsning solenergi Åmål Fördjupade rådgivningar (kyrkor)	180117 180324 180423 Pågående

Miljöanpassad offentlig upphandling

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1, 2, 5, 6

En uppföljning av miljökraven i det Dalsslandsgemensamma avtalet för "Lokalvårdsprodukter, papper och plast" från år 2015 har utförts under 2018 för

Färgelanda, Dals-Ed, Bengtsfors och Melleruds kommun. Andelen miljömärkta varor, andelen biotekniska produkter samt inköpta mikrofiberprodukter har sammanställts för respektive kommun. Rapporten presenterades för alla lokalvårdschefer under våren 2018 samt för KSAU i Mellerud. Lokalpressen informerades via ett pressmeddelande.

En uppföljning av miljökraven för levererade IT-produkter påbörjades under hösten 2018 och beräknas vara klar under första kvartalet 2019.

Dalsslands miljö- och energikontor arrangerade tillsammans med SJB, CSR VästSverige och Ragnsells ett seminarium i oktober 2018 i Fengersfors om hur byggavfall kan användas som en resurs. Diskussioner fördes hur fastighetsbranschen tillsammans kan resurseffektivisera och hur återbrukat material kan återanvändas. Kommunala tjänstemän inom upphandling, tekniska enheter samt från miljökontoret deltog på seminariet.

Hållbar samhällsplanering

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 1–6

Arbetet med Melleruds översiktsplan har, vad gäller miljöfrågor, under första halvåret främst behandlat vilka utvecklingsstrategier kommunen ska fokusera på för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten samt vilka LIS-områden som kan bli aktuella att planera för. Under andra halvåret har underlaget satts samman till ett samrådsförslag som skickades ut på remiss strax innan årsskiftet. Arbetet med Dals-Eds nya översiktsplan startades med en medborgardialog under hösten.

Avfallsplan: Den gemensamma avfallsplanen för våra fyra kommuner var på remiss under våren och har under hösten varit föremål för politisk behandling och beslut i kommunerna. DMEK har deltagit i arbetet.

VA-planering (dricksvatten och avlopp): DMEK deltar fortlöpande i kommunernas VA-planeringsarbete. I Bengtsfors reviderades VA-planens handlingsplanedel under hösten efter dialog om prioriteringar och tidsplan. Även Mellerud har nu en antagen VA-plan. I Färgelanda har arbetet med VA-planen varit pausat under året pga att ansvarig person på kommunen varit ledig. I Dals-Ed pågår en VA-utredning för Nössemarksområdet, medan den kommunomfattande VA-planen ännu inte är klar. DMEK verkar för en ökad samverkan mellan kommunerna på VA-området, ett led i det är att DMEK har ansökt om LOVA-anslag hos Länsstyrelsen till en förprojektering av en Dalsslandsgemensam hygieniseringsanläggning för slam från slutna tankar för toalettavlopp, syftet är att denna kretsloppsfraktion ska spridas på åkermark. Under 2019 kommer DMEK vidare att medverka i ett Interregprojekt som bl.a. ska utreda förutsättningarna för att inom Fyrbodalsområdet tillskapa en anläggning för att göra biogas av tex hushållens organiska avfall.

Naturvårdsplanering/ Hållbar markanvändning

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 3, 4, 5

Projektet HNV-Link gick under första halvåret 2018 in i en förankrings- och spridningsfas efter det grundläggande arbetet med att ta fram en sk baseline assessment under 2017. Projektets idé om hållbar markanvändning som en drivkraft för landsbygdsutveckling presenterades på samtliga kommunstyrelser inom förbundet. En katalysatorgrupp har

skapats för att underlätta arbetet på gårdsnivå med frågor som rör hållbar markanvändning. Katalysatorgruppen består av flera olika aktörer som genom sina kanaler kan underlätta arbetet med hållbar markanvändning i Dalssland. Denna grupp fick under våren stöd från LEADER för att hitta innovationer i ett område med liknande utmaningar såsom minskande skatteunderlag, igenväxning/intensifiering mm, på Irland. Denna innovationsresa har genomförts och projektet redovisas i detta nu. Dalssland har också fått besök av andra lärområden i Europa inom projekt HNV-Link. I maj och juni kom grupper från Grekland, England, Frankrike, Finland och Bulgarien på besök för att lära av lantbruk kopplat till höga naturvärden i Dalssland och vilka aktörer som har en viktig roll för att denna markanvändning ska kunna fortsätta. I november avslutades projektet i Dalssland genom ett regionalt möte i Färgelanda. Lokala, regionala och nationella aktörer medverkade såsom representanter från WWF och Jordbruksverket. Mötet blev lyckat och projektet har bl.a. lett till ett politiskt beslut om att DMEF fortsatt **satsar resurser** inom området hållbar markanvändning vilket kommer att gynna både näringsliv och biologisk mångfald i Dalssland. För den intresserade finns information från **30 nov i en film på länken:**

<https://www.youtube.com/watch?v=3w41s5McawA&feature=youtu.be>

Fler övergripande strategier och program har haft remissrunda under sommaren. Strategi för skydd av skog i Västra Götalands län (sks, lst) och Handlingsplan för grön infrastruktur (lst) har besvarats under sommarmånaderna. Åtgärdsprogrammet för miljömålen i Västra Götaland 2017-2020 har fastställs och alla kommuner har fått göra åtaganden som kommer att börja följas upp under första halvåret 2019.

Vattenplanering

Arbetet har framförallt en inriktning kopplat till följande miljömål i verksamhetsplanen för 2018; 3, 4, 5

Vattenplaneringen utgår till stor del från vattenförvaltningen enligt vattendirektivet som syftar till god status i sjöar, vattendrag och grundvatten. DMEK (både strategerna och flera av inspektörerna) deltar i ett brett nätverk av aktörer som bl.a. inkluderar vattenmyndigheten, länsstyrelsen, kommunerna och de avrinningsområdesvisa vattenråden.

I Dalbergså/Holmsåns avrinningsområde gör vattenrådet en särskild satsning i Teåkersälven för att förbättra livsmiljön för flodpärlmusslan, öringen och många andra arter. En bred samverkan sker mellan många aktörer och under året färdigställdes en samlad Åtgärdsplan för Teåkersälven och flera olika åtgärder har påbörjats eller är på gång.

I Örekilsälvens avrinningsområde (som även inkluderar Valboån) har vattenrådet (Gullmarns vattenråd) bl.a. genomfört en inventering i ett antal biflöden till Örekilsälven, däribland 7 bäckar i Dals-Eds kommun, bl.a. Djupebäcken, Gesätersbäcken, Näsböbäcken och Hästhagenbäcken. Denna typ av undersökningar är en viktig del i åtgärdsarbetet för att förbättra vattenkvalitet och livsmiljöer. I vattenrådet har även diskuterats förutsättningarna för att påbörja ett långsiktigt arbete för att förbättra vattenkvaliteten i den övre delen av Örekilsälven. Samtalen resulterade i framtagande av en LOVA-ansökan som inlämnades 31/1 2019 av Dals-Eds kommun (i samverkan med Gullmarns vattenråd) till Länsstyrelsen. Miljöstrategerna medverkar även i förberedelserna med att bilda ett vattenvårdsförbund för Örekilsälven, som ska samordna recipientkontrollen, dvs de vattenprovtagningar och andra undersökningar som behövs i vattensystemet.

Även för Dalslands kanal (Upperudsälven) finns ett vattenråd, inom samma organisation som Dalslands kanals Vattenvårdsförbund.

DMEK deltog på Vänerdagen den 12 november i Åmål.

DMEK har beviljats särskilda medel från Havs- och vattenmyndigheten (HaV) för att utveckla arbetet med att minska övergödningen av sjöar och vattendrag. Ett pilotprojekt om åtgärdssamordning startas i februari 2019 i tre delavrinningsområden, i Gestad-Grinstadsområdet på Dalbosläätten, i Melleruds och Vänersborgs kommuner. Området ingår i Dalbergsåns avrinningsområde. En åtgärdssamordnare har anställts som kommer att arbeta med åtgärdsplanering och åtgärder i bred samverkan med olika aktörer i området. Samverkan kommer även att ske med HaV och övriga 19 pilotområden i landet.

DMEK genomför fortlöpande kalkningar av försurade vattendrag i bl.a. Bengtsfors kommun.

Sammanfattande resultat i relation till verksamhetsplan för 2018

Det miljö- och energistrategiska arbetet har under 2018 följt upprättad plan. Undantag är en omprioritering av insatser gällande kommunernas miljöledningsarbete där en översyn och utvecklingsdialog har skett.

Samverkan och nätverk

Miljö- och energistrategerna har under 2018 arbetat aktivt för att öka och synliggöra samverkan mellan kommunerna och DMEK. DMEK har även deltagit i kompetensutveckling och samverkan med andra aktörer till exempel Fyrbodals kommunalförbund, Länsstyrelsen och Hållbar Utveckling Väst.

Framtiden på kort och lång sikt

- Med miljö- och energikontoret samlat på en ort har förutsättningarna för att utveckla förbundets verksamhet ökat. Då förbundet fortfarande får ses som en relativt ny organisation finns ett behov att fortsätta utveckla förbundets lednings- och styrfunktioner, kvalitet och effektivitet, kompetens samt arbetsmiljö. Förbundet lägger stor vikt vid detta på både kort och lång sikt.
- Fortsatta verksamhets- och tillsynsplaner samt behovsutredningar bör präglas av att kontorets resurser används med syftet att åstadkomma största möjliga miljönytta för Dalsland. Ett sådant arbete sker fortlöpande. Viktiga faktorer i detta arbete utgör av nationella/regionala miljömål, lagstiftning, lokala mål samt ekonomiska ramar. Samtliga medarbetare är involverade i detta arbete.
- Det är angeläget att utveckla de gemensamma rutinerna och riktlinjerna inom miljö- och energikontoret i syfte att skapa enhetlighet och tydlighet. Detta är ett arbete som pågår och som sker på både kort och lång sikt.
- En fortsatt utveckling av samverkan mellan förbundet och kommunerna är angelägen. Förbundet arbetar aktivt med denna fråga. Miljö- och energikontoret har under 2018 föreslagit kommunerna specifika återkommande samverkansforum på både politisk nivå och tjänstemannanivå. Flera av dessa har startats, men det finns fortfarande behov av att utveckla detta. Förbundets ambition är att, utifrån tillgängliga resurser, fortsätta att utveckla denna process.

Verksamhetsbeskrivning Hållbar utveckling väst

Ansvarig: Nardono Nimpuno

Ansvar: 3020

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	11 701	8 658	9 098
Summa intäkter	11 701	8 658	9 098
Kostnader			
Personalkostnader	7 794	7 548	6 256
Övriga kostnader	3 478	1 110	3 293
Finansiella kostnader			1
Summa kostnader	11 272	8 658	9 550
Årets resultat	428	0	-452

Verksamhetsbeskrivning

Hållbar utveckling Väst är Västra Götalands regionala energikontor och har funnits sedan 2003. Verksamheten har tre huvudsakliga delområden, samordning av Västra Götalands kommunala energi- och klimatrådgivare, samordning av ett kommunnätverk för hållbar utveckling i Västra Götaland samt projektverksamhet. Projektverksamheten kopplas till de två samordningsområdena, alternativt till uppdraget som regionalt energikontor.

Händelser av betydelse

- Samtalen med Innovatum AB om ett övertagande av HUVs huvudmannaskap fortsatte under året. Innovatum ABs styrelse tog i mars beslut om att fortsätta processen. Dessutom beviljade Västra Götalandsregionen medel för att finansiera övergången från DMEF till Innovatum.
- Vid årsskiftet 2018/2019 lämnade DMEF över huvudmannaskapet för energikontoret till Innovatum AB.
- Huvus verksamhetsledare är fortsatt ordinarie ledamot och sekreterare i Energikontoren Sveriges styrelse.
- Uppdragen från Tillväxtverket och Energimyndigheten för energieffektivisering i små och medelstora företag i regionen fortsätter. Dessa strukturfondsfinansierade uppdrag ger kontoret en stärkt kompetens och erfarenhet kring arbete mot näringslivet:
  - Uppdraget Regionala noder fas 1 (2015–2017) avslutades och fas 2 påbörjades (2018–2020)
  - Uppdraget Energieffektiviseringsnätverk fas 1 (2015–2018) avslutas under året och kommer att gå in i fas 2 vid årsskiftet (2019–2020)

- HUV fortsätter sin samverkan med Västra Götalandsregionen och Power Väst kring utökad vindkraft i regionen.
- I mars 2018 tog HUV över ansvaret för plattformen Biogas Väst från Västra Götalandsregionen. Detta uppdrag finansieras i sin helhet av VGR och Länsstyrelsen i VG (totalt 1,6 Mkr per år). Uppdraget omfattar 1,5 heltidstjänster. För att täcka behovet av personal anställdes två personer motsvarande 1,25 tjänster under våren.
- I juni slutade Erik André som har varit projektledare på HUV sen 2005. Erik går vidare till en forskartjänst på Göteborgs Universitet kombinerat med en handläggartjänst på Göteborg Stad.
- De två 2 fleråriga projekten Green Building A-Z med främst Interreg-finansiering och Soliväst II med stöd från främst Energimyndigheten och Västra Götalandsregionen löper på väl, med stort intresse och engagemang från deltagande kommuner och aktörer.
- Representerade fackförbund har bjudits in till förhandlingar om övergången. Dessa förhandlingar påbörjades i september.

Uppdrag och projekt har löpt på

Under 2018 har Hållbar utveckling Västs uppdrag och projekt löpt på. Organisationen hade under året 7 större uppdrag/projekt som löpt över flera år, och 5 mindre projekt som löpt över året. Finansiärer är Energimyndigheten, Strukturfonderna, Västra Götalandsregionen, Interreg samt kommunerna i västra Götaland.

Efterfrågan på energikontorets tjänster och kompetens är stor hos såväl samarbetspartners som finansiärer. Med sina 17 medarbetare är Hållbar Utveckling Väst ett av de mest tongivande och efterfrågade energikontoren i Sverige.

Verksamheten har varit fullt finansierad genom sin projektverksamhet och alla tjänster på HUV är finansierade. Vid halvårsskiftet rådde en viss underbemanning i förhållande till beviljade uppdrag och projekt. Ytterligare 2 personer anställdes under hösten för att möta detta behov. Dessa hade anställning tom 2018-12-31.

Måluppfyllelse

Hållbar utveckling Väst har 6 övergripande mål som redovisas kort här

1. *En regional resurs med hög kompetens och tillgänglighet för lokala, regionala och nationella aktörer*
HUV driver och deltar i ett antal projekt inom energi- och miljöområdet som syftar till att öka och upprätthålla en hög kompetens i Västra Götalandsregionen. HUV erbjuder också praktikplatser under året samt möjligheter till ex-jobb.
2. *Stärker och underlättar arbetet med hållbar utveckling i Västsverige genom att erbjuda nätverk, samordning och projektverksamhet*
HUV arbetar kontinuerligt för att samordna och samverka för att underlätta för kommunerna att arbeta med hållbar utveckling. HUV har under året drivit 2

nätverk, kommunnätverket för hållbar utveckling och nätverket för energi och klimatrådgivare, EKR. Vi samverkar även med Länsstyrelsen i Västra Götaland för kommunnätverket för energistrategiska frågor.

3. *Utvecklar, deltar i och leder projekt och aktiviteter som syftar till en hållbar utveckling, med tydligt värde för våra samarbetsparter, där vi lyfter fram de tre dimensionerna av hållbar utveckling*

Under året har hållbar utveckling väst arbetat med att utveckla ett antal projekt med fokus på hållbar utveckling främst ur ett energi- och miljöperspektiv. Projekten utvecklas främst i samarbete med våra nätverk och samarbetspartners och arbetar med att ta in alla aspekter av hållbar utveckling. Dock bör belysas att vi arbetar främst med miljö- och energidelen i hållbar utveckling som tangerar ekonomi och sociala aspekter.

Samordningen av Energi och Klimatrådgivare och samordningen av Kommunnätverket av kommunala miljöstrategier löpte på under våren.

Förutom ovanstående bedrevs följande större uppdrag/projekt under 2018:

- Soliväst 2016–2019
- Green Building A-Z
- Insatsprojekt Solel: nationellt samordningsprojekt
- Nationell samordning av energikontoren Sverige (nationell ansökan genom föreningen Energikontoren Sverige.)
- Noder Energikartläggningsstöd mot små och medelstora företag.
- Energieffektiviseringsnätverk företagsgrupper.
- Plattformen Biogas Väst.

4. *Vi inspirerar och utmanar andra att genomföra hållbara aktiviteter, vi lever som vi lär och genom egna exempel går vi före. Vi verkar för ständig förbättring av den egna verksamheten genom ett aktivt arbete med vår miljö- och klimatpolicy*

I inköp av fika och mat till möten söker Hållbar utveckling Väst alltid ekologiska och rättvisemärkta alternativ för att uppmuntra marknaden att erbjuda dessa **varor/tjänster, samt "leva som vi lär"**. Miljöanpassad städning var t.ex. en viktig faktor när vi sökte städtjänst i de nya lokalerna. HUV använder sig av webbmötesverktyget Skype vilket används flitigt av alla. Ofta sker flera möten i veckan på detta sätt vilket minskar miljöbelastningen då vi undviker transporter. HUV har antagit CSR västs utmaningar, klimatinitiativet, REKO kontor och ett socialt ansvarstagande kontor för att internt driva på arbetet med hållbarhetsfrågorna.

5. *Våra aktiviteter håller en hög kvalitet och svarar mot våra målgruppers förväntningar och behov. Genom utvärdering och uppföljning av våra aktiviteter arbetar vi för ständig förbättring.*

HUV arbetar ständigt med att förbättra sin verksamhet. Alla större möten och event som genomförs utvärderas. Utvärderingar visar att 90 % av EKR-deltagarna nöjda till mycket nöjda med nätverksträffarna som hittills. Även kommunnätverket för hållbar utveckling har fortsatt positiva utvärderingar och kommentarer från deltagarna.

6. *Hållbar utveckling Väst är en uthållig arbetsplats där kreativitet, passion och vilja tas till vara och får växa.*

Hållbar utveckling Väst har en friskvårdstimme/vecka vilket varit mycket uppskattat detta fortsätter under 2017. HUV arbetar kontinuerligt med deltagande processer och mötesmetoder för att underlätta kreativitet och ta till vara på personalens kompetens.

Framtiden på kort och lång sikt

Som nämns är efterfrågan på Hållbar Utveckling Västs tjänster och kompetenser fortsatt stor. Uppdrag från och samarbete med relevanta aktörer (i regionen såväl som nationellt) inom energi och miljö håller en hög nivå.

Stödet till energirådgivarna samt samordningen av dessa har utvecklats vidare av Energimyndigheten genom de 15 nationella Energikontoren via rollen som Regional utvecklingsledare (RUL).

Kommunnätverket för Hållbar utveckling har löpt på: det medlemsbaserade nätverket fortsatte sin verksamhet med HUV som central samordnare av aktiviteter av relevans för kommunernas miljöstrategier, kommunekologer, planerare, fair-trade ansvariga mm. De deltagande kommunerna är fortsatt nöjda med och känner fortsatt behov av nätverket. Nätverket omfattar 34 kommuner.

Efter att ha drivit aktörsplattformen Biogas Väst i 7 år gav Västra Götalandsregionen under våren HUV förtroendet att ta över ansvaret för plattformen. Det är ett helfinansierat uppdrag som ger stor tyngd i regionen och nationellt inom biogas-området.

Arbetet med att bredda finansieringen har burit frukt, och kompetens och kontakter har arbetats upp gentemot nya finansiärer. Projektutvecklingen löper på och grunden har lagts till ett antal nya projektansökningar för 2018 och framåt.

HUVs verksamhetsledare har tillsammans med förbundschefen Dan Gunnardo under året fortsatt att föra samtal med Innovatum AB och Västra Götalandsregionen för att HUV i slutet på året skulle övergå till Innovatum AB. En dialog som varit framgångsrik och tillsammans togs beslutet att 2019-01-01 övergår huvudmannskapet av det regionala energikontoret Hållbar Utveckling Väst till Innovatum AB.

Ekonomisk analys

Årsbokslut 2018 landade för HUV:s del på ett överskott på 428 tkr. Överskottet utgörs av projektmedel samt intäkter från basverksamheten. Vissa kostnader som kan hänföras till HUV:s verksamhet kommer att behöva hanteras av förbundet under 2019. Sådana kostnader kommer under 2019 att tas från HUV:s ackumulerade överskott i det egna kapitalet. Förbundet har att ta ställning till den slutgiltiga hanteringen av överskottet.

Resultaträkning

Belopp i tkr		Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Verksamhetens intäkter	Not 1	36 402	26 852	37 593
Verksamhetens kostnader	Not 2	-34 133	-25 753	-32 093
Avskrivningar	Not 3	-1 699	-1 699	-1 699
Verksamhetens nettokostnader		569	-600	3 801
Finansiella intäkter	Not 4	3	0	2
Finansiella kostnader	Not 5	-23	0	-26
Resultat före extraordinära poster		550	-600	3 777
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
<i>Periodens resultat</i>		550	-600	3 777

Nettoresultat

Belopp i tkr		Bokslut 2018	Budget 2018	Bokslut 2017
Ekonomi/finans (tidigare del av Kansli)		0	0	3 754
Miljö- och energikontoret		122	-600	4 229
Hållbar utveckling väst		428	0	-452
Summa		550	-600	3 777

Balansräkning

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Bokslut 2017
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	Not 6	1 831
Finansiella anläggningstillgångar		3 531
Summa anläggningstillgångar	1 831	3 531
Omsättningstillgångar		
Fordringar	Not 7	6 301
Kassa och bank	Not 8	3 961
Summa omsättningstillgångar	10 261	9 699
SUMMA TILLGÅNGAR	12 093	13 320
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital	Not 9	3 267
varav årets resultat		550
Skulder		
Långfristiga skulder	Not 10	760
Kortfristiga skulder	Not 11	8 066
Summa skulder	8 705	10 514
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER	12 291	13 320
Soliditet	27,0%	20,5%

Finansieringsanalys

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Bokslut 2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	550	3 777
Justering för av- och nedskrivningar	1 699	1 699
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	<i>2 249</i>	<i>5 476</i>
Ökning (-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	-1 578	1 285
Ökning (+)/minskning(-) kortfristiga skulder	-463	-4 812
Kassaflöde från den löpande verksamheten	406	1 950
I NVESTERINGSV E R K S A M H E T E N		
Investering i materiella anläggningstillgångar	0	0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		
Investering i finansiella anläggningstillgångar		
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
F I N A N S I E R I N G S V E R K S A M H E T E N		
Nyupptagna lån		
Amortering av skuld	-1 225	-1 225
Ökning av långfristiga fordringar		
Minskning av långfristiga fordringar		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 225	-1 225
Periodens kassaflöde	-819	725
Likvida medel vid årets början	4 780	4 532
Likvida medel vid periodens slut	3 961	4 055

Notförteckning

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Årsavgifter tillsyn	2 598	2 554
Tillsyns- och prövningsavgifter	1 994	1 707
Bidrag kalkning - Länsstyrelsen	3 865	3 169
Projektfinansiering HUV (Energimyndighet, VGR, Länsstyrelsen mfl.)	11 143	9 098
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Bengtsfors	3 264	3 151
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Dals Ed	1 576	1 548
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Färgelanda	2 173	2 125
Kommunavgift nämnd och miljökontor - Mellerud	3 095	2 990
Ombildningskostnad förbund - Bengtsfors		844
Ombildningskostnad förbund - Dals-Ed		406
Ombildningskostnad förbund - Färgelanda		563
Ombildningskostnad förbund - Mellerud		792
Ombildningskostnad förbund - Åmål		1 054
Bidrag energisamverkan + energimyndighet (VHT 2251)	1 363	1 263
Försälj tjänst energi och klimatrådgivning till annan kommun	172	342
EU-bidrag (SGO)	83	412
Intäkter bibliotekssystem	597	773
Intäkter lönesystem HR+	2 105	1 736
Intäkter ekonomisystem Agresso	1 238	1 287
Intäkter VA-system	295	436
Intäkter plan/bygg-system	173	353
Extern finansiering av projekt hos miljökontoret	572	991
Övriga intäkter	97	
S:a verksamhetens intäkter	36 402	37 593
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Personalkostnader	21 571	19 139
Hyror	1 117	988
Material	390	537
Köpta tjänster	4 569	4 525
Övriga kostnader	6 486	7 441
S:a verksamhetens kostnader	34 133	32 630
Not 3 Avskrivningar		
Avskrivning ekonomisystem	621	621
Avskrivning Löne/PA-system	605	605
Avskrivning VA-system	278	278
Avskrivning plan/bygg-system	195	195
S:a avskrivningar	1 699	1 699

Avskrivning enligt plan grundas på inventariernas ursprungliga anskaffningsvärde och fördelas över den beräknade nyttjandeperioden, affärssystem 10 år och övriga inventarier 5 år

Notförteckning

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Not 4 Finansiella intäkter		
Ränteintäkter kundfordringar	2	2
Valutakursvinster	1	
S:a finansiella intäkter	3	2
Not 5 Finansiella kostnader		
Dalslands Sparbank Ekonomisystem	3	3
Dalslands Sparbank Löne/PA-system	3	2
Dalslands Sparbank bibliotekssystem	0	1
Övriga räntekostnader	8	14
Bankkostnader	8	8
Övriga finansiella kostnader	1	-2
S:a finansiella kostnader	23	26
Not 6 Materiella anläggningstillgångar		
<i>- varav maskiner och inventarier</i>		
Ingående anskaffningsvärde	20 885	20 885
Årets investeringar	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	-577	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	20 308	20 885
Ingående ackumulerad avskrivning	-17 354	-15 655
Försäljningar/utrangeringar	577	
Avskrivning	-1 699	-1 699
Utgående ackumulerade avskrivningar	-18 476	-17 354
<i>- specifikation maskiner och inventarier</i>		
Ekonomisystem	621	1 242
Löne/PA system	1 210	1 815
VA-system	0	278
Plan/ Bygg-system	0	195
S:a materiella anläggningstillgångar	1 831	3 531
Not 7 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	1 824	1 862
Skattekonto	1 420	750
Moms	466	523
Lönefordran	0	6
Förutbetalda hyror	89	183
Förutbetalda kostnader	815	158
Upplupna intäkter	1 217	1 174
Periodiseringsfordringar	667	264
S:a kortfristiga fordringar	6 498	4 921

Notförteckning

Belopp i tkr	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Not 8 Kassa och bank		
Bank	3 961	4 780
S:a kassa och bank	3 961	4 780
Not 9 Eget kapital		
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning	2 717	-1 060
Årets resultat	550	3 777
Utgående balans eget kapital	3 267	2 717
<i>- varav saldo Hållbar utveckling Väst</i>		
Ingående värde	17	469
Årets resultat	428	-452
Utgående värde	445	17
<i>- varav saldo Energisamverkan, Dalsland</i>		
Ingående värde	-1 190	-879
Flyttat till Miljö- och energikontoret	1 190	
Årets resultat		-311
Utgående värde	0	-1 190
<i>- varav saldo Miljö- och energikontoret</i>		
Ingående värde	2 972	2 185
Från Kansli, Inköp och Energisamverkan	-271	
Årets resultat	440	787
Utgående saldo	3 141	2 972
<i>- varav saldo Kansliet</i>		
Ingående värde	792	-2962
Flyttat till Miljönämnd	-792	
Årets resultat		3 754
Utgående saldo	0	792
<i>- varav saldo Inköp</i>		
Ingående värde	127	127
Flyttat till Miljönämnd	-127	
Årets resultat		0
Utgående saldo	0	127
Not 10 Långfristiga skulder		
Ingående skuld	1 985	3 209
Nya lån		
Amortering enligt plan	-1 225	-1 225
S:a långfristiga skulder	760	1 985
Kreditgivare		
DS Bibliotekssystem	0	0
DS Ekonomisystem	775	1 394
DS Löne/PA system	1 210	1 815
Amortering kommande år	-1 225	-1 225
S:a kreditgivare	760	1 985

Notförteckning

Belopp i tkr	Delår 2018	Bokslut 2017
Not 11 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	1 481	1 729
Kommande års amortering	1 225	1 225
Utgående moms	491	382
Arbetsgivaravgifter/ kollektiva avgifter	681	701
Avdragen skatt löner	360	351
Semesterlöneskuld	725	828
Pensionskostnader individuell del	712	704
Särskild löneskatt individuell del	782	860
Övriga kortfristiga skulder	187	139
Inkomstförskott	1 421	1 611
S:a kortfristiga skulder	8 066	8 529
<i>Beviljad checkkredit 6000 tkr.</i>		
Not 12 Överskottsfond, tjänstepensioner		
Överskottsmedel	339	59
S:a överskottsfond	339	59

Redovisningsmodell

Den kommunala redovisningslagen reglerar den externa redovisningen. Årsredovisningen ska enligt lagen innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning samt en kassaflödesanalys. För kommunalförbundets interna redovisning tillkommer även driftredovisning och investeringsredovisning.

Modellens delar och samband

Resultaträkningen redovisar det ekonomiska resultatet på tre nivåer; verksamhetens nettokostnader, som redovisar resultatet av den egentliga verksamheten; resultat före extraordinära poster, som redovisar resultatet av den löpande verksamheten; samt årets resultat som även inkluderar extraordinära intäkter och kostnader. Årets resultat utvisar förändringen av det egna kapitalet. Årets resultat innefattar hela kommunalförbundets verksamhet.

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid en viss tidpunkt. Balansräkningen visar värdet av kommunalförbundets tillgångar och hur dessa tillgångar har finansierats, externt med skulder och internt med eget kapital. Tillgångarna delas upp i anläggningstillgångar och omsättningstillgångar. Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga skulder. Kortfristiga skulder är de som förfaller inom ett år. Skillnaden mellan tillgångar och summan av skulder utgör det egna kapitalet, kommunalförbundets förmögenhet.

Kassaflödesanalysen ger upplysning om kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och från finansiering. Ett positivt saldo på kassaflödet innebär en förstärkning av likviditeten. Kassaflödets saldo slutar med årets förändring av likvida medel.

Driftsredovisningen visar de enskilda verksamhetsområdenas redovisade intäkter och kostnader samt nettobudget.

Investeringsredovisningen är en beskrivning av kommunalförbundets investeringsverksamhet under året.

Övergripande redovisningsprinciper

I den löpande redovisningen och vid upprättande av årsredovisningen följs ett antal övergripande redovisningsprinciper, vilka skapar ett normverk som styr innehållet i redovisningsrapporterna. Principerna som tillämpas innebär att en återhållsam bild av kommunalförbundets ekonomi redovisas, i enlighet med god redovisningssed. Analysen av den finansiella utvecklingen och ställningen baseras på antagandet att dessa principer har följts.

Principen om pågående verksamhet – Denna princip har stor betydelse för redovisningen, främst vad gäller tillgångsvärderingen och det sätt på vilket tillgångar redovisningstekniskt anses förbrukas. Här kommer förväntningar på framtiden in.

Principen om öppenhet – Öppenhetsprincipen handlar dels om myndigheters offentlighetsprincip, dels om ett förhållningssätt där största möjliga öppenhet alltid eftersträvas.

Försiktighetsprincipen - Försiktighetsprincipen innebär att värdering av redovisningsposter ska göras på ett sådant sätt att resultatet under inga omständigheter överskattas utan hellre underskattas.

Kongruensprincipen – Kongruensprincipen innebär att konsekventa mätprinciper ska tillämpas över tid.

Matchningsprincipen – Matchningsprincipen innebär att värderingen av tillgångar och skulder sker på ett sådant sätt att intäkter och kostnader som hör samman redovisas under samma redovisningsperiod.

Väsentlighetsprincipen – Väsentlighetsprincipen kan medföra avsteg från matchningsprincipen i och med att endast väsentliga redovisningsposter behöver periodiseras.

Kommunal redovisningslag

Kommunalförbundet ska enligt den kommunala redovisningslagen följa god redovisningssed. Lagen reglerar vilka delar som ska ingå i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt över utvecklingen. Den ska även redogöra för de förhållanden som är viktiga för bedömningen av ekonomin. Här ska förhållanden som är kända fram till dess årsredovisningen upprättats redovisas.

I 2017 bokföring och bokslut tillämpas i allt väsentligt den kommunala redovisningslagens bestämmelser samt gällande rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Tillämpning av redovisningsprinciper i övrigt

- Materiella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar.

- Avskrivning sker på tillgångens anskaffningsvärde. Avskrivningar av anläggningstillgångar görs med 3 år för datorer, 5 år för inventarier och bibliotekssystem och 10 år för ekonomisystem och löne-/PA-system. Avskrivning påbörjas under det år tillgången tas i bruk.
- Årets förändring av semesterlöneskulden, okompenserad övertid etc. redovisas under verksamhetens kostnader i resultaträkningen. Den totala skulden av dessa redovisas som kortfristig skuld i balansräkningen.
- Timlöner, övertidsersättningar etc. som intjänats under 2018 och betalats ut 2018 belastar 2018 års resultat.
- Pensionsskuld och pensionskostnad beräknas av Kommunernas Pensionsanstalt (KPA). Pensionsrättigheter intjänade från och med 1998 har betalats in via försäkring hos KPA och är kostnadsförd i den mån de ej avser s.k. avgiftsbestämd ålderspension (individuell del). Den avgiftsbestämda delen avseende år 2018 är kostnadsförd och redovisas som en kortfristig skuld. Samtliga pensionskostnader har belastats med särskild löneskatt.

**Dalslands Miljö och Energiförbund
Revisorerna**

Till kommunfullmäktige i
Dals-Eds, Bengtsfors,
Färgelandas och Melleruds
kommuner

Revisionsberättelse för år 2018

Vi har granskat verksamheten i Dalslands Miljö och Energiförbund under 2018. Granskningen har utförts i enlighet med kommunallagen och god revisionsd i kommunal verksamhet.

Förbundet lämnar en redogörelse för resultatet av de konkretiserade mål som visar på måluppfyllelse för de övergripande verksamhetsmålen som direktionen fastställt.

Förbundet redovisar ett resultat för 2018 på 550 tkr, avvikelsen är 1 150 tkr mot budgeterat resultat. Det finansiella målet som direktionen fastställt för 2018 uppnås i och med årets resultat.

Vi tillstyrker att direktionens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2018 samt att förbundets årsredovisning godkänns.

Ed 2019-05-07

Bo Johansson
Färgelanda

Evert Magnusson
Mellerud

Nils-Gunnar Nilsson
Bengtsfors

Joacim Magnusson
Mellerud

Torgny Arvidsson
Dals-Ed

www.pwc.se

Lars Dahlin

april 2019

Granskning av årsredovisning 2018

Dalshands Miljö och
Energiförbund

pwc

Innehållsförteckning

2.1.	Bakgrund	2
2.2.	Revisionsfråga och metod	2
2.3.	Revisionskriterier	3
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1.	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1.	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2.	Investeringsredovisning.....	4
3.1.1.3.	Driftredovisning	5
3.1.2.	Balanskrav	5
3.1.3.	God ekonomisk hushållning	5
3.1.3.1.	Finansiella mål	5
3.1.3.2.	Mål för verksamheten	5
3.2.	Rättvisande räkenskaper	6
3.2.1.	Resultaträkning	6
3.2.2.	Balansräkning.....	6
3.2.3.	Kassaflödesanalys.....	6
3.2.4.	Tilläggsupplysningar	6

1. *Sammanfattning*

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Förbundet lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 11:5-6).

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god med anledning av att det finansiella målet för 2018 uppnås.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som god i och med att de övergripande målen för förbundet uppnås.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner, kommunalförbund och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Direktionen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.2. Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12:2) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål direktionen beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt förbundets ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som direktionen beslutat om.

Granskningen har utförts enligt god revisionsred för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att brister kan förekomma.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med förbundets administrativa avdelning. Granskningen har utförts enligt god revisionsred med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonom och förbundschef.

2.3. Revisionskriterier

Direktionen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen som enligt 11 kap 21 § KL ska godkännas av kommunfullmäktige i respektive medlemskommun.

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen
- Kommunal redovisningslag
- Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning
- Direktionens beslut om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur förbundets verksamhet utvecklas de närmaste åren.

Under avsnittet "Ekonomisk översikt och analys" beskrivs och redovisas förbundets finansiella ställning som ger uttryck för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunallagens skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av förbundets ekonomiska ställning. I förvaltningsberättelsen återfinns en utvärdering som tar sin utgångspunkt i de finansiella målen.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under räkenskapsåret.

Förväntad utveckling

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas inte enligt KRL 4:1 a, på grund av för få anställda i förbundet.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om måluppfyllelse återfinns för de flesta verksamheter tillsammans med redovisning av kvalitet.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Inga investeringar gjorda under 2018.

3.1.1.3. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till direktionens budget.

Verksamheternas budgetavvikelse redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning, tkr	Budget	Utfall	Avvikelse
Ekonomi/Finans	0	0	0
Miljö- och energikontoret	-600	122	722
Hållbar Utveckling Väst	0	428	428
Summa verksamheter	- 600	550	1 150

Inför 2018 hade Miljö- och energikontoret planerat att ianspråkta ackumulerade överskott. Utfallet för 2018 blev dock att de klarar ett överskott på 122 tkr. Även Hållbar Utveckling Väst gör ett överskott i verksamheten för 2018.

3.1.2. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i förbundets bedömning att balanskravet har uppfyllts i och med årets resultat.

3.1.3. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god med anledning av att det finansiella målet för 2018 uppnås.

Vi bedömer verksamhetsmålen uppfyllelse som god i och med att de övergripande målen för förbundet uppnås.

3.1.3.1. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning av verksamhetens uppfyllnad av den finansiella målsättningen att den ska *"verksamheten skall bedrivas inom de ramar som våra medlemskommuner samt externa finansörer beslutat om och samtidigt ha kontroll över kassalikviditeten"*.

Det finansiella målet utifrån att verksamheten ska bedrivas inom budgetramen bedöms som uppfyllt för 2018 i och med årets resultat.

3.1.3.2. Mål för verksamheten

Direktionen har fastställt mål innehållande en vision med ett antal övergripande mål. Dessa inriktningsmål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

3.2.2. Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

3.2.3. Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar förbundets finansiering och investeringar. Noter saknas. Vi bedömer att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar *uppfyller* KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

2019-04-23

Lars Dahlin
Uppdragsledare

Kommunstyrelsen

KS § 135

Dnr KS 2019-184

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av
förbundets årsredovisning 2018**
Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda
ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets
årsredovisning för 2018 och lägga den till handlingarna.

Jäv

Tobias Bernhardsson (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av
ärendet. Bo Ljung (L) ersätter honom. Ulla Börjesson (S) anmäler jäv och
deltar inte i handläggningen av ärendet. Lars Karlsson (V) ersätter henne.

Ärendebeskrivning

Årets resultat för Fyrbodals kommunalförbund uppgår till 783 000 kr, varav
basverksamheten visar ett resultat på 776 000 kr och projektverksamheten visar
ett resultat på 7 000 kr. Basverksamheten avviker positivt jämfört med budget
med 391 000 kr.

Revisionen har uppmärksammat

- att kommunalförbundets långsiktiga soliditetsmål (10 %) inte uppnåtts
under 2018. Av årsredovisningen framgår att avvikelser kan
förekomma beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna.
Revisionens uppfattning är att avvikelser ska kommenteras i
årsredovisningen.

Revisionen bedömer

- sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit
verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt
tillfredsställande sätt
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande
- att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig
- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt
med de mål som direktionen uppställt.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 135

Revisionen tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokoll 5 juni 2019 § 140.

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2019.

Fyrbodals kommunalförbunds Årsredovisning 2018.

Revisionsberättelse samt granskningsrapport avseende Årsredovisning 2018 Fyrbodals kommunalförbund.

Ekonomichefen informerar.

Beslutet expedieras till:

Kommunfullmäktige

Diariet

Kommunledningen
Ekonomiavdelningen
Kristina Olsson
0528-567 107
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2018

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda
ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets
årsredovisning för 2018 och lägga den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Årets resultat uppgår till 783 tkr, varav basverksamheten visar ett resultat på
776 tkr och projektverksamheten visar ett resultat på 7 tkr. Basverksamheten
avviker positivt jämfört med budget med 391 tkr.

Revisionen har uppmärksammat

– att kommunalförbundets långsiktiga soliditetsmål (10 %) inte uppnåtts
under 2018. Av årsredovisningen framgår att avvikelser kan förekomma
beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna. Revisionens
uppfattning är att avvikelser ska kommenteras i årsredovisningen.

Revisionen bedömer

– sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit
verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt
tillfredsställande sätt.
– att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
– att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.
– sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt
med de mål som direktionen uppställt.

Revisionen tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för
direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Postadress
458 80 Färgelanda
Besöksadress
Allhemsvägen 5, Färgelanda

Telefon
0528-56 70 00
Fax
0528-714 76

E-post
kommun@fargelanda.se
Hemsida
www.fargelanda.se

Bankgiro
890-9269
Organisationsnummer
212000-1421

Fyrbodals kommunalförbund
Årsredovisning

2018

Fyrbodal

Innehåll

Inledning	3
Politik	4
Ekonomi & Personal	8
Antagning Fyrbodals	10
Tillväxtmedel	11
Kurser & konferenser	12
Kommunikation	13
Mål 1: Företagsklimat & Näringsliv	14
Mål 2: Kompetensförsörjning	17
Mål 3: Infrastruktur	22
Mål 4: Landsbygdsutveckling	24
Mål 5: Gränsregion	27
Mål 6: Kultur	29
Mål 7: Socialtjänst, vård och omsorg	31
Mål 8: Barn och unga	33
Ekonomisk redovisning	35

Förbundsdirektören om året som gått

År 2018 verkställdes den nya organisationen efter den beslutade verksamhetsförändringen. Dåvarande förbundsdirektör slutade i början av året och undertecknad påbörjade uppdraget i slutet på året. Andra vakanser bidrog till att fokus för medarbetarna fick läggas på att verkställa verksamhetsplanen i största möjliga mån, vilket gjordes på ett mycket bra sätt under rådande omständigheter.

Omsättningen i förbundet var cirka 40 miljoner, vilket är 2 miljoner mindre än föregående år och våra regionala tillväxtmedel på 20,5 miljoner växlades upp till 111 miljoner. Vi har haft drygt 36 pågående projekt utöver våra verksamheter.

Året präglades av en fortsatt god konjunktur. Det finns cirka 27 700 aktiva företag inom Fyrbodals kommun. Under året fastställde direktionen en strategisk plan för Position Väst att gälla för åren 2019-2024. Den långsiktiga strategin beskriver hur investeringsfrämjande arbete ska bedrivas under varumärket Position Väst, tillväxtzonen mellan Göteborg och Oslo.

Inom området kommunikation så lanserades vår nya hemsida i december.

Inom området kompetensförsörjning har det handlat om att se helheten. Fullföljda studier för våra ungdomar engagerar många av oss på olika sätt. Från Fyrbodals sida har vi bland annat arbetat inom projektet "En skola för alla". Kommunakademien Väst, KAV, är en ny plattform för systematisk samverkan mellan Högskolan Väst och de 14 kommunerna i Fyrbodals kommun. Etablering av plattformen skedde den 1 januari 2018.

Fyrbodals Kommunalförbund har varit delaktiga i framtagandet av Västra Gölandsregionens handlingsprogram 2018-2020 för Kulturella och kreativa näringar, KKN.

Inom området socialtjänst, vård och omsorg har kommunalförbundet arbetat med statliga satsningar inom psykisk hälsa och våld i nära relationer.

Kommunalförbundet har på uppdrag av sina medlemskommuner ett starkt fokus på miljöfrågorna. Samtliga 14 kommuner har gemensamt enats om att gå över till fossilfria transporter senast 2030. Under hösten invigdes fyra tankstationer med biogas. Nu finns det tio tankstationer inom vårt geografiska område och det gör oss till ett av de biogastätaste områdena i Sverige.

Inom Fyrbodals kommunalförbund finns ett stort antal nätverk. De olika nätverken spelar en viktig roll vad gäller förankring, utbyte av erfarenheter och idéer samt samverkan/samordning för vårt delregionala område. Nätverket för kommundirektörerna har arbetat fram en struktur för sitt arbete där syftet är att medverka till att prioriterade strategiska delregionala frågor bereds väl och i rätt tid så att de kan ligga till grund för politiska beslut.

Jeanette Lämmel
Förbundsdirektör

Politisk organisation

Direktionen 2018

Kommun	Ordinarie	Ersättare
Bengtsfors	Per Eriksson (S)	Per Jonsson (C)
Dals Ed	Martin Carling (C)	Per-Erik Norlin (S)
Färgelanda	Ulla Börjesson (S)	Tobias Bernhardsson (C)
Lysekil	Jan-Olof Johansson (S)	Ronald Rombrandt (LP)
Mellerud	Tommy W Johansson (S)	Eva Pärsson (M)
Munkedal	Åsa Karlsson (S)	Ann-Sofie Alm (M)
Orust	Kerstin Gadde (S)	Hans Pettersson (M)
Sotenäs	Mats Abrahamsson (M)	Britt Wall (S)
Strömstad	Peter Birgersson Dafteryd (C)	Ronnie Brorsson (S)
Tanum	Liselott Fröjd (M)	Louise Thunström (S)
Trollhättan	Paul Åkerlund (S)	Monica Hansson (S)
	Peter Eriksson (M)	Bedros Cicek (KD)
Uddevalla	Ingemar Samuelsson (S)	Evy Gahnström (V)
	Carin Ramneskär (M)	Magnus Jacobsson (KD)
Vänersborg	Marie Dahlin (S)	Bo Carlsson (C)
	Gunnar Lidell (M)	Peter Göthblad (L)
Åmål	Michael Karlsson (S)	Anne Sörqvist (C)

Politisk organisation

Arbetsutskott

Ordförande

Martin Carling (C), Dals Ed

1:e vice ordförande

Paul Åkerlund (S), Trollhättan

2:e vice ordförande

Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla

Ledamöter

Liselott Fröjd (M), Tanum

Marie Dahlin (S), Vänersborg

Ersättare

Per Eriksson (S), Bengtsfors

Peter Dafteryd (C), Strömstad

Affärsdriven miljöutveckling

Ordförande

Martin Carling (C)

Ledamöter

Åsa Karlsson (S)

Peter Eriksson (M)

Representanter i BHU

Martin Carling (C)

Ingemar Samuelsson (S)

Paul Åkerlund (S)

Liselott Fröjd (M)

Representanter

i Västkom's styrelse

Martin Carling (C)

Ingemar Samuelsson (S)

Paul Åkerlund (S)

Liselott Fröjd (M)

Regionalt kollektivtrafikråd

Ledamöter

Carin Ramneskär (M)

Per Eriksson (S)

Ombud

föreningsstämma Västkom

Ordinarie

Monica Hansson (S)

Ersättare

Anna-Lena Heydar (S)

Bolagsstämma Mediapoolen AB

Ordinarie

Louise Thunström (S)

Ersättare

Ann-Sofie Alm (M)

Styrelserepresentanter

i Mediapoolen AB

Ordinarie

Peter Hemlin (M)

Ersättare

Monica Bang Lindberg (L)

Revision Mediapoolen AB

Ordinarie

Thomas Boström

Ersättare

Claes Hedlund

Stämмоombud Gryning Vård AB

Ordinarie

Ingemar Samuelsson (S)

Ersättare

Ulla Börjesson (S)

Revision Gryning Vård AB

Johan Nilsson (S)

Svinesundskommittén

Ordinarie

Gunnar Lidell (M)

Ersättare

Åsa Karlsson (S)

Styrkommittén Interreg

”gränslöst samarbete”

Ordinarie

Monica Hanson (S)

Ersättare

Peter Dafteryd (C)

Styrelseledamot Innovatum AB

Ingemar Samuelsson (S)

Politisk organisation

Delregionalt samrådsorgan för vårdsamverkan Fyrbodal

Ordförande

Karl Kullgren (L)

Ledamöter

Erika Parkås (S)

Elving Andersson (C)

Tove af Geijerstam (L)

Leif Andersson (S)

Maria Nilsson (KD)

Beredningsgrupp för hjälpmedel

Erica Parkås (S)

Laxfonden

Ordinarie

Tommy W Johansson (S)

Ersättare

Michael Karlsson (S)

Styrelsen för Film i Väst

Gert-Inge Andersson (S), Trollhättan

Vänersamarbetet

Michel Karlsson (S)

Representation i gruppen "lågtrafikerade järnvägar"

Per Eriksson (S)

Revisorer

Sammanställande

Thomas Boström (M), Vänersborg

Övriga revisorer

Claes Hedlund (C), Munkedal

Anita Älgemon (C), Tanum

Ingemar Lindhe (C), Färgelanda

Lennart Hansson (L), Åmål

Eva From, auktoriserad revisor KPMG AB

Direktionens möten under 2018

Direktionen har under verksamhetsåret haft sju protokollförda sammanträden. Mötena har förlagts till följande kommuner: Munkedal, Uddevalla (två möten), Tanum, Lysekil, Orust, Dals Ed. Nedan redovisas en kort sammanfattning av direktionens arbete under året.

Februari

- Avrapportering intern kontrollplan 2017
- Beslut Internkontrollplan 2018.
- Beslut revidering delegationsordning
- Rekommendation till kommunerna; Överenskommelse med Västra Götalandsregionen om munhälsa – uppsökande och nödvändig tandvård
- Rekommendation till kommunerna; Handlingsplan för psykisk hälsa 2018–2020
- Rekryteringsprocess ny förbundsdirektör påbörjades
- Preliminär betalplan E20 2019-2023

Mars

- Beslut Årsredovisning 2017
- Rekommendation till kommunerna; Samverkansavtal Naturbruk
- Information Överenskommelse och gemensam riktlinje vid in- och utskrivningar från slutna hälso- och sjukvård
- Information om den nya tjänstemannaorganisationen
- Preliminär betalplan E20 2019-2023

Maj

- Beslut Kvartalsrapport 1801-1803
- Beslut Arvodesreglemente 2018
- Åtgärdsvalstudie Göteborg-Oslo
- Utkast verksamhetsplan och budget 2019
- Information Revisionsrapport och PM 2017

Politisk organisation

Juni

- Förslag verksamhetsplan och budget 2019
- Förslag budget tillväxtmedel 2019
- Redovisning tillväxtmedel 2017
- Val av ledamot till politiskt samrådsorgan Vårdsamverkan Fyrbodalen
- Rekommendation till kommunerna; Överenskommelse mellan Västra Götalands kommuner och Västra Götalandsregionen om samverkan vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och tillhörande riktlinje.
- Remiss till kommunerna angående Position Väst - förslag till strategisk plan samt förslag avtal NodePole
- Beslut Revidering internkontrollplan 2018 GDPR
- Rapport rekrytering ny förbundsdirektör

September

- Presentation av ny förbundsdirektör Jeanette Lämmel
- Beslut Delårs- och verksamhetsrapport 2018-06-30
- Beslut Mötestider 2019
- Val av valberedning, uppdrag till arbetsutskottet att ta fram förslag
- Rekommendation till kommunerna; Komplettering av överenskommelse om samarbete mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i Västra Götaland kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med missbruk
- Skrivelse om begäran om option vid kommande upphandling på utökad trafik genom Dalsland
- Remissvar Kollektivtrafik på jämlika villkor samt Miljö- och klimatstrategi

November

- Beslut Verksamhets- och kvartalsrapport 1807 - 1809
- Beslut Verksamhetsplan och budget 2019
- Beslut Budget Tillväxtmedel

- Beslut Årshjul 2019
- Beslut Val av valberedning
- Information Revisionsrapport och PM 180630

December

- Beslut Strategisk plan Position Väst
- Information Inkomna projektansökningar
- Utvärdering av direktionen
- Information från Västra Götalandsregionen om Regional kulturstrategi

Ekonomi & Personal

Ekonomi och personal

Basfinansieringen från kommunerna på cirka 8,9 miljoner kronor växlades under 2018 upp till en total omsättning på cirka 40 miljoner kronor (exklusive tillväxtmedel), vilket är en minskning i förhållande till 2017.

Resterande intäkter är kopplade till projekten och kommer i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga program, Västra Götalandsregionen, staten och medlemskommunerna. Se vidare i bifogad ekonomisk redovisning.

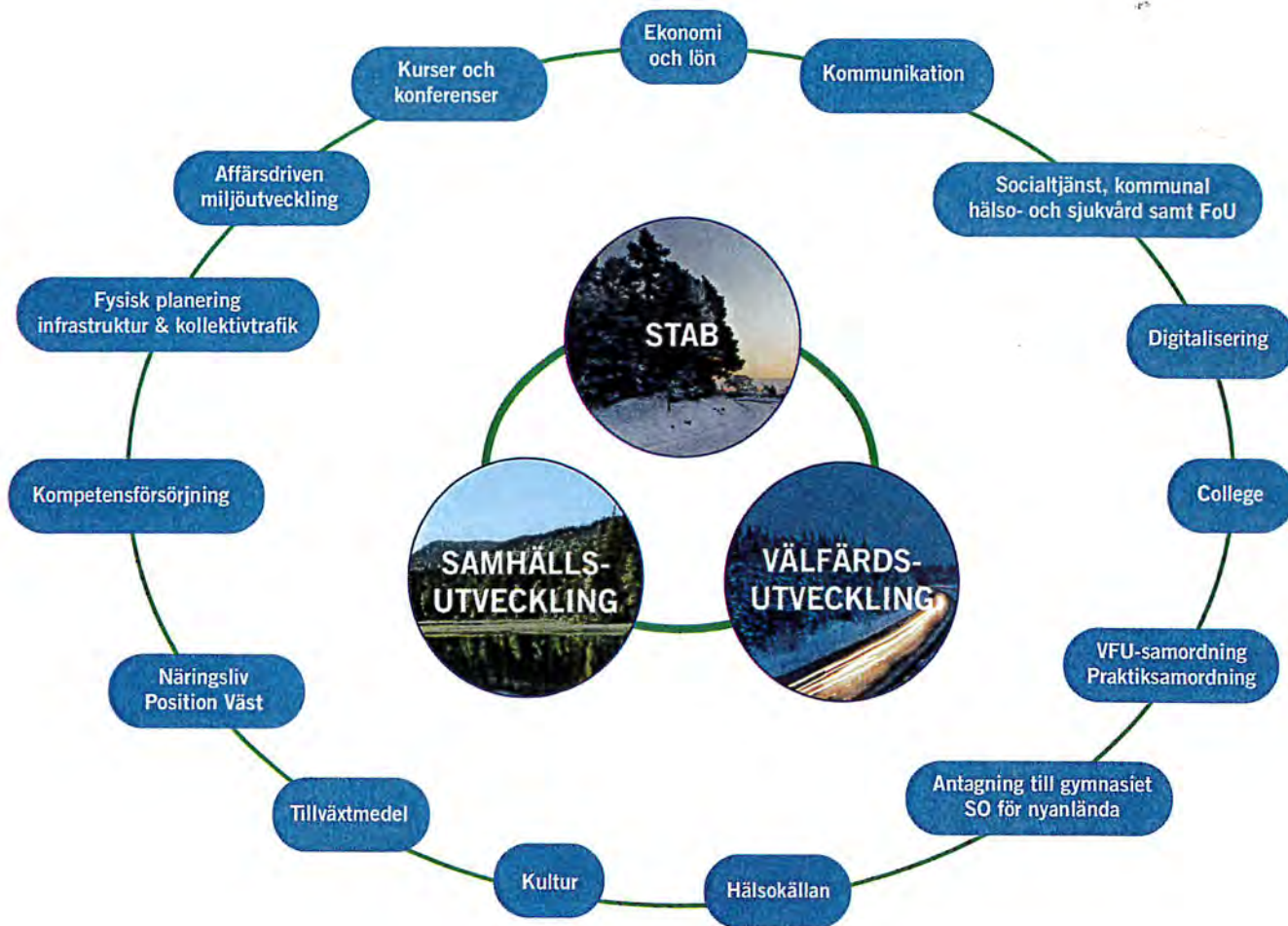
Förbundet har inom ramen för sin basverksamhet utrymme för cirka sju tjänster. Under de senaste åren har vi i några fall ersatt visstidsanställningar med tjänsteköp. Under hösten 2018 tillträdde en ny förbundsdirektör.

Den 31 december 2018 var 26 personer tillsvidareanställda och 6 personer visstidsanställda. Förutom detta har 3 personer arbetat hos oss genom tjänsteköp. Motsvarande siffror var vid förra

årsskiftet 20 tillsvidareanställda och 10 visstidsanställda.

Under året slutade 17 personer och 16 personer nyanställdes. Orsaken till personalomsättningen var i första hand att projekt avslutades eller påbörjades, samt pensionsavgångar.

År 2018 var antalet kvinnor 26 och antalet män 6. Noteras ska att dessa siffror är antalet personer och att deras tjänstgöringsgrad varierar mellan 20 och 100 procent tjänst. I den ekonomiska redovisningen är antalet anställda beräknat utifrån antalet heltidstjänster. Förbundet har också använt sig av tjänstepersoner ute i kommunerna som på uppdrag har verkat för alla kommunerna i Fyrbodalen. Dessa personer, som har fackkunskap inom sina områden, betyder mycket för att förbundet ska kunna fullfölja sina uppdrag. Detta innebär ofta att ingå i arbets- eller styrgrupper för konkreta uppdrag.

Lokalisering, kansli och administration

Förbundet är lokaliserat till Riverside i Uddevalla. All gemensam administration samt merparten av verksamheten och projekten är därmed lokalmätsigt samordnade.

Vi har en särskild avdelning för administration, ekonomi, kommunikation samt projekt- och löneadministration. Avdelningen leds av en administrativ chef. Den 31 december 2018 var det sju personer på sammanlagt 5,75 årstjänster inom avdelningen.

Den interna kontrollen

Den interna kontrollen syftar till att genom olika regelverk och kontroller minska organisationens risker. Riskerna kan gälla både det ekonomiska

kapitalet och förtroendekapitalet. Kommunalförbundet vill uppnå en rimlig grad av säkerhet och att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv.

Kansliet har arbetat fram en internkontrollplan som omfattar 33 kontrollpunkter. Den interna kontrollen fungerar väl.

Många nöjda med Antagning Fyrbodal

Under 2018 har antagning Fyrbodal kunnat tillätta den tredje handläggartjänsten och var således fulltaliga vid årets utgång.

Utbildningsinsatser har genomförts vid cirka 15 tillfällen riktat till personal inom kommuner och skolor.

Antagning Fyrbodal har haft viss delaktighet i "den stora SYV-dagen" där det lämnades viktig information inför kommande antagningsår.

Det gångna året har medfört ett fortsatt gott samarbete med Göteborgsregionen, GR. Elevenkät och användarenkät har genomförts där resultatet visar på att man på det stora hela är nöjd med antagningens service och samarbete, trots bortfall i personalstyrkan och högre arbetsbelastning under första halvan av 2018.

I relation till att lovskola har lagstadgats, har Antagning Fyrbodal kunnat se en ökad mängd betygskompletteringar från skolor och kommuner.

Samhällsorientering

Under 2018 har det regelbundet startat klasser men där man i samtliga kommuner ser en nedgång av antalet deltagare. Precis som tidigare är det främst klasser i arabiska som startat men även klasser i till exempel somaliska, tigrinja och kurdiska har genomförts.

Totalt under året genomfördes ungefär 90 klasser med nästan 770 deltagare. Genomförda

enkäter visar att deltagarna i hög grad är nöjda med den samhällsorientering de deltagit i.

Under året har Fyrbodals kommunalförbund tillsammans med anordnarkommunerna påbörjat arbetet med en gemensam lärarhandledning vilken ska hjälpa kommunikatörerna i det dagliga arbetet. I handledningen kommer det finnas både faktatext och konkreta övningar att använda sig av i mötet med deltagarna.

Samarbetet har även lett fram till en digital enkät som ska användas då deltagarna genomför utvärderingen i slutet av samhällsorienteringen. Denna enkät innebär att utvärderingen kan genomföras mer enhetligt i kommunerna. Enkäten är färdig att tas i bruk under början av 2019.

Nätverksdag

I december hölls en stor nätverksdag tillsammans med övriga delregioner i Västra Götaland och länsstyrelsen där Fyrbodal och anordnarkommunerna i år stod värd. Temat för dagen var motivation och deltagarna fick ta del av både en föreläsning kring ämnet och workshops där man fick möjlighet till fördjupning. Under dagen gavs också möjlighet till nätverkande vilket uppskattades av kommunikatörerna. Utvärderingen som gjordes av dagen visade att man i stort var mycket nöjda och kommunikatörerna upplevde att man hade fått med sig värdefull kunskap.

Uppväxling av medel för regional tillväxt

Under 2018 har 30 projekt eller verksamheter bedrivits med hjälp av regionala utvecklingsmedel från kommunerna och Västra Götalandsregionen med ett budgeterat belopp av 20 500 000 kronor.

Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omslutning på 111 701 031 kronor, vilket innebär en uppväxling med 1 070 procent (faktor 10,7).

Syftet med Genomförandeplanen är att stärka Fyrbodalsregionen som en attraktiv, ansvarsfull och internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion för kvinnor och män och är ett verktyg för att genomföra Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Genomförandeplanen är den gemensamma vägvisaren för hela Fyrbodalsregionens utveckling åren 2014 – 2020. Den riktar sig till alla som arbetar med insatser för tillväxt och utveckling; kommuner, lärosäten, företagsfrämjande aktörer, Science parks, föreningsliv med flera.

Genomförandeplanen har tagits fram med grund i det uppdrag riksdag och regering gett Västra Götalandsregionen att driva det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet.

Planen är indelad i fyra områden "En ledande kunskapsregion", "En region för alla", "En region där vi tar globalt ansvar" och "En region som syns och engagerar".

Kurser & konferenser

Kompetensutveckling på uppdrag av kommunerna

Kommunalförbundet har bland annat till uppgift att på uppdrag arrangera kompetensutveckling för medlemskommunerna. Kompetensförsörjning är en ständigt aktuell och efterfrågad verksamhet av kommunernas medarbetare.

Verksamheten är självfinansierad utan vinstintresse. Genom att erbjuda kommunerna utbildningar i närområdet istället för att resa till storstädernas utbildningsutbud, kan fler medarbetare utbildas till en lägre kostnad. Mervärdet blir att regionala nätverk skapas mellan och inom många yrkesgrupper i kommunerna.

2018 genomfördes 40 utbildningar med sammanlagt 54 utbildningsdagar för totalt 807 deltagare. 12 av de genomförda kurserna spände över flera dagar, då är yrkeshandledningen inräknad,

som är 10 respektive 8 tillfällen. 8 utbildningar ställdes in på grund av för få anmälda deltagare.

Utvärderingarna från de olika utbildningarna visar på ett gott resultat: att utbildningarna i allmänhet i hög grad/i mycket hög grad är av värde för deltagarnas arbete och att föreläsarna är kunniga.

Exempel på utbildningsområden är lagstiftning och handläggning inom kommunal verksamhet, ekonomi samt utbildningar riktade till socialtjänstens olika verksamhetsområden (barnavård, missbruk, försörjningsstöd, socialpsykiatri/funktionshinder samt vård och omsorg). Utöver dessa utbildningar har även ett antal aktiviteter genomförts, vilka är kopplade till övriga av kommunalförbundets verksamheter och projekt.

Ny webbplats för kommunalförbundet

Inom området ryms både intern och extern kommunikation. Den främsta målgruppen för den externa kommunikationen är politiker och tjänstemän i våra 14 kommuner, men även anställda och fortroendevalda inom Västra Götalandsregionen och andra myndigheter som Fyrbodals kommunalförbund samarbetar med. Till våra samarbetspartners hör även näringslivet och ideella organisationer.

Den externa kommunikationen hanteras främst genom ett nyhetsbrev, en hemsida och ett antal sociala medier.

Den 5 december 2018 lanserades en ny webbplats för förbundet (fyrbodalse.se), vilket ledde till ett stort intresse och kraftigt ökat besöksantal under slutet av året. Totalt under 2018 hade webbplatsen 28 000 unika besökare, en ökning med 8 procent jämfört med 2017.

Nyhetsbrevet sänds ut med e-post ungefär sex gånger per år och når cirka 2 000 mottagare. Öppningsfrekvensen har stadigt ökat de senaste åren och låg under 2018 på 34 procent.

Nätverk

Kommunikatören för Fyrbodals kommunalförbund leder ett nätverk för kommunikatörer i medlemskommunerna. Vanligtvis hålls fyra möten per år. På mötena utbyts erfarenheter och gemensamma frågor diskuteras. Gruppen får även inspel från

gäster kring ämnen eller verksamheter som har en delregional koppling.

Sociala media

Sociala media fortsätter vara en viktig kanal för att nå våra målgrupper och andra intresserade. Antalet följare på Facebook fortsätter öka och var vid årsskiftet uppe i 833 personer. Antalet följare på twitter var 314 och på Instagram 116.

Lokala media

Under året sändes 15 pressmeddelanden ut. Antalet pressklipp kring förbundets verksamhet var högre än de senaste åren, cirka 75 stycken.

Mål 1: Företagsklimat & Näringsliv

Bra företagsklimat och ett starkt, differentierat näringsliv

Under de tre senaste decennierna har näringslivet i Fyrbodal genomgått stora förändringar. Från att ha varit beroende av ett antal stora industri-företag har regionen i dag en mycket bredare branschstruktur med fler småföretag.

Konjunktoren har varit mycket hög under 2018 och antalet företag har fortsatt öka. I Fyrbodal finns cirka 27 700 aktiva företag. Näringslivets stora utmaning har handlat om bristen av tillgång till relevant kompetens. Utbildningsaktörerna har startat upp flera nya utbildningar för att möta utmaningen men trots detta har 40 procent av företagen uppgett att de har fått tacka nej till ordrar. Flera insatser för att få in utrikesfödda på arbetsmarknaden har genomförts vilket också visar sig i arbetslöshetssiffrorna som har sjunkit markant under 2018. Vid årsskiftet visade arbetslöshets-siffran på den lägsta sedan förra lågkonjunkturen.

Samarbetet med näringslivscheferna och näringsutvecklarna i kommunerna är grunden för det näringslivsarbete som bedrivs på förbundet. Nätverket har träffats åtta gånger under året för att tillsammans arbeta fram gemensamma projektidéer för att verkställa Genomförandeplan Fyrbodal 2014-2020. Träffarna har samordnats mellan näringslivsutvecklaren och verksamhetsledaren på Position Väst.

De insatser som Fyrbodal ska vara med och initiera ska vara bättre att göra gemensamt än var och en enskild kommun gör. Fyrbodals kommu-

nalförbund prioriterar därför sina framtida insatser till att i samverkan:

- Skapa starka förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag
- Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag
- Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland.

För att genomföra dessa insatser tar kommunalförbundet hjälp av olika aktörer och organisationer vars tjänster upphandlas eller tilldelas projektmedel. Under 2018 har översynen av innovationsstödsystemet fortsatt för att säkerställa att de insatser tillväxtmedlen är med och finansierar optimeras. Ett nytt upphandlingsunderlag tagits fram för att utveckla stödet inom nyföretagande och befintligt näringsliv genom distribuerade affärsutvecklingsinsatser i hela Fyrbodals geografi.

Strategier

"Öka kommunernas service till företag genom att stödja framtagning och implementering av de lokala näringslivsstrategier som tagits fram i SKL:s utbildning 'Förenkla Helt Enkelt' eller motsvarande."

Under året har 13 av 14 kommuner deltagit i

Mål 1: Företagsklimat & Näringsliv

SKL:s utbildning eller någon annan motsvarande utbildning. Under 2017-2018 har Dals Ed, Färjelanda, Orust och Munkedal genomgått utbildningen. Mellerud påbörjar sin utbildning under 2019 och Åmål kommer att köra den på nytt. Som ett resultat av utbildningarna finns nu näringslivsstrategier framtagna i samtliga kommuner.

Den strategiska planen för det gemensamma företagsetableringsarbetet som direktionen antog i december 2018 kan utgöra ett stöd i det fortsatta kommunala arbetet med näringslivsstrategier.

Under 2018 upphandlades konsulter inom sju områden för att bistå kommunerna i implementeringen av näringslivsstrategierna. Sotenäs och Tanum har avropat tjänster under året.

”Samordna kompetenshöjande insatser samt utveckla hållbara arbetsmetoder och digitala verktyg tillsammans med kommunerna för att utveckla ett bra företagsklimat.”

Genom kurs- och konferensverksamheten på kommunalförbundet har en föreläsningdag genomförts på temat Klarspråk. Föreläsningen vän-

de sig till kommunernas tjänstepersoner som är involverade i myndighetsutövningen.

Genom nätverket ”Superteamet” har kommunalförbundet under året vid två tillfällen samlat näringslivsutvecklare och de företagsfrämjande aktörerna för att tillsammans samordna och utveckla våra processer och aktiviteter.

Ett nytt nätverk, ”B-chain”, för aktörer som jobbar mot befintliga företag har bildats och leds av IUC Väst. Nätverkets syfte är att genom samverkan öka kundnyttan och därmed effekten av bland annat våra tillväxtmedel. E-chain som är ett befintligt nätverk för aktörer som vänder till entreprenörer och nystartsföretag har under året börjat förändra sitt fokus från informationsspridning till ökad kundnytta genom samverkan.

Den digitala plattformen Deladinidé.nu har sjuvänt. Plattformen är öppen för alla människor med idéer och en önskan om att utveckla dem till kommersiella innovationer, samt människor som vill vara med och bidra med sin kompetens eller andra resurser för att detta ska hända. Med utgångspunkt från lärdomarna med plattformen Deladinidé.nu har ett samarbete inletts med Arbetsförmedlingen och teknikkonsultföretaget Combitech för att undersöka behovet av och möjligheten att utveckla ett intelligent, digitalt matchningsverktyg.

Position Väst ingår i referensgrupp för utveckling av digitala detaljplaner, Digit, som leds av Uddevalla kommun. Näringslivsutvecklarna har i nätverket delgett varandra arbetssätt och metoder för att jobba med digital utveckling i kommunerna. Kommunalförbundet har genom lobbyarbete fått Västkom att utöka det kommunala digitaliseringsuppdraget till att även innehålla e-samhälle.

”Driva en effektiv, samordnad hantering av tillväxtmedel. Syftet är att erbjuda entreprenörer och företag tillgång till ett jämlikt, stabilt och tydligt system som främjar innovation, entreprenörskap och företagande.”

Under 2018 har en handläggargrupp för tillväxtmedel bildats på kommunalförbundet. Årshjulet som togs fram under 2017 har implementerats.

Totalt har 30 projekt/verksamheter finansierats av tillväxtmedel. Total budgetomslutning för projekten/verksamheterna uppgick till 111 701 031

Mål 1: Företagsklimat & Näringsliv

kronor, vilket innebär en uppväxling av kommunernas medel med 1 070 procent (faktor 10,7) (motsvarande faktor låg på 4,3 under 2017).

Då avtalet med Nyföretagarcentrum löpte ut vid årsskiftet 2018/19 arbetades ett nytt upphandlingsunderlag fram. Ett nytt grepp togs med syftet att skapa "en väg in" till det företagsfrämjande stödsystemet. Genom att få en leverantör på sex områden är intentionen att effektivisera och minimera administrationen på kommunalförbundet och att skapa ett mer stabilt system. Målgruppen för insatserna vidgades till att även omfatta befintliga små och medelstora företag när det gäller innovationsrådgivning och affärscoachning.

"Driva offensiva satsningar för att attrahera investeringar och nyetableringar."

Arbetet bedrivs av Position Västkontoret i nära samverkan med kommunernas näringslivsenheter. Insatser genomförs i tre spår:

1. Bedriva proaktiv marknadsföring och varumärkesbyggande insatser genom framtagning av sälj- och presentationsmaterial (branschvisa värdeerbjudanden), uppsökande säljsamtal, mässdeltagande, annonsering och föredrag.
2. Bygga och underhålla strategiska relationer för hävstångseffekt, lärande och kostnads-effektivitet genom samverkan nationellt och regionalt.
3. Bedriva och utveckla företagsetablerings-service genom att hantera inkommande förfrågningar, arrangera och genomföra besök av potentiella etablerare i nära samverkan med kommunernas näringslivskontor.

I december antog direktionen, efter remissförfarande, en strategisk plan för vårt gemensamma företagsetableringsarbete. En analys av Fyrbodals resursbaser och kärnkompetenser beställdes från Västra Götalandsregionens analysenhet för att skapa underlag för fortsatta prioriteringar i näringslivsutvecklingsarbetet. Rapporten levereras under 2019.

Under året tog Lillesjö industriförening i Uddevalla kontakt med kommunalförbundets näringslivsutvecklare för att undersöka möjligheten att bedriva förstudie kring kvalitetssäkring och certifiering av industriområden. Detta för att attrahera nyinvesteringar och etableringar.

Skogstorpa industriförening i Trollhättan ville delta i förstudien, men på grund av att ingen annan förening visade intresse är förstudien lagd på is.

Mål 2: Kompetensförsörjning

En väl fungerande kompetensförsörjning utifrån arbetsmarknadens behov

Kompetensförsörjnings- och utbildningsfrågorna har under de senaste åren fått en allt större betydelse. Detta gäller inom flera områden, som exempel att:

- matcha utbildningar för både dagens och morgondagens behov av kompetens
- kompetenshöja befintlig anställd personal
- minska avhopp från utbildningar
- få fler elever som går ut grund- och gymnasieskolor med godkända betyg
- få fler elever att söka utbildningar som efterfrågas på arbetsmarknaden
- få invandrare/asylsökande snabbt ut på arbetsmarknaden.

Högkonjunktur råder i dag, vilket märks genom att sysselsättningen ökat och arbetslösheten sjunkit. Enligt Företagarna Väst är det många företag i Fyrbodalregionen som inte har möjlighet att växa då det inte finns tillgång till personal med rätt kompetens. Personalcheferna i Fyrbodals kommuner har under året tagit fram en kartläggning som visar på en stor brist på bland annat utbildade lärare, personal inom vård och teknik. Samtidigt har långtidsarbetslösa och nyanlända svårigheter att få arbete.

För att kunna behålla och stärka tillväxten i Fyrbodalregionen är det av största vikt att både

den privata och offentliga sektorn har tillgång till rätt kompetens. Detta gäller inte minst delregionens landsbygdsområden.

Fyrbodals kommunalförbund har sedan starten av "Kompetensplattform Fyrbodal" arbetat genom:

- ett brett sammansatt delregionalt kompetensråd samt lokala kompetensråd
- college inom teknik och vård- och omsorg
- nätverksbyggande
- förstudier och projekt
- omvärldsbevakning och informations-spridning

Strategin har varit och är att se helheten för kompetensförsörjning i Fyrbodal. En helhet som innehåller många aktörer och komplexa strukturer och regelverk. En helhet där utmaningarna förändras över tid.

Inom Kompetensförsörjnings- och utbildningsområdet har under året bedrivits verksamhet inom:

- Vuxen- och Yrkehögskoleutbildning
- Teknikcollege
- Vård- och omsorgscollege
- Antagningsorganisationen
- Samhällsorientering för nyanlända

Mål 2: Kompetensförsörjning

Kommunalförbundet har drivit eller varit engagerad i flera förstudier och projekt som exempel pilot- och implementeringsprojektet "Praktiksamordning Fyrbodals".

Kompetensplattformarbetet har under året även gällt uppsökande verksamhet i Fyrbodals kommuner och medverkan i regionalövergripande möten. Tre utbildningsdagar har genomförts: Dialogdag med skolverket, SYV-dag (Studie- och Yrkesvägledning) och Kompetensförsörjningsdag.

En förutsättning för ett väl fungerande arbete inom området är att identifiera, lyfta och driva aktuella frågor i nätverk, arbets-, styr- och referensgrupper delregionalt, regionalt och nationellt.

Strategier

"Skapa samverkan mellan utbildning, arbetsmarknad och näringsliv kring kompetensförsörjning för privat och offentlig sektor."

Fyrbodals delregionala kompetensråd, DKP, är för kompetensförsörjningsarbetet en viktig samverkans- och erfarenhetsutbytesarena. Rådet har un-

der året representerats av 24 olika organisationer från privat och offentlig sektor och bland annat varit initiativtagare till bildande av branschråd för buss och för hotell & restaurang.

Under året har kommunalförbundet varit sammanhållande nätverk, samt styr-, arbets- och ledningsgrupper.

Teknikcollege Fyrbodals, som bildades 2007, har under året bland annat genomfört "Möjligheternas värld" där 600 elever från årskurs 8 fick se och uppleva olika teknikyrken med syftet att öka intresset för teknikområdet.

Tre etablerade lokala Teknikcollege finns i Fyrbodals och under 2018 har arbetet påbörjades med att bilda ett fjärde lokalt college i Dalsland.

Vård- och omsorgscollege Fyrbodals har under året certifierat tre lokala college i Fyrbodals.

Genom ESF-projektet "Collegesamverkan VG" har möjligheterna till bildande av ett college för gröna näringar utretts. Arbetet med att bygga en nationell plattform för samverkan fortsätter inom ramen för det nationella Landsbygdsnätverket, där Fyrbodals kommunalförbund finns representerat.

Mål 2: Kompetensförsörjning

För att få ta del av statsbidraget för Regional yrkesinriktad Vuxenutbildning och som ett led i att öka tillgänglighet till utbildning genom fritt sök har kommunernas vuxenutbildningsenheter bildat tre noder. Nodernas arbete följs upp ur ett delregionalt perspektiv inom nätverket för vuxenutbildning.

Under året har tre projekt avslutats:

- KOBRA (Interreg) som bland utvecklat kompetensmäklarfunktioner och effektivare arbetssätt kring behovsbaserade utbildningar genom behovsinventeringar i näringslivet.
- Scandinavium Science Cluster (Interreg) som genom olika aktiviteter och tester jobbat för att öka teknikintresset hos barn och ungdomar i Sverige och Norge.
- Collegesamverkan VG (EFS) som i samverkan med kommunalförbunden Skaraborg och Sjuhärad utvecklat collegeverksamheten inom teknik och vård- och omsorg samt utrett möjligheten för ett college för gröna näringar.

Två ESF-projekt pågår:

- "Vägledning för livet" där studie- och yrkesvägledare deltagit och fått kompetenshöjning och inspiration i sitt fortsatta arbete
- "En skola för alla" som jobbar nära kommunerna för att fler elever att fullfölja sina studier eller får jobb.

Som ett resultat av projektet "Collegesamverkan VG" har satsningar gällande kompetensförsörjning för Fyrbodals landsbygder inarbetats i Kompetensplattform Fyrbodal. Under året har även närmare koppling mellan skola och näringsliv startats upp med målet att genomföra en kartläggning under 2019 gällande hur arbetet med samverkan sker i de olika kommunerna och hur detta kan förstärkas.

Fyrbodals kommunalförbund har under året regelbundet spridit information gällande projektutlysningar, statistik, utredningar, utbildningar med mera till berörda. Kommunalförbundet har också arrangerat en dialogdag med Skolverket, SYV-dag och en kompetensförsörjningsdag.

Kommunalförbundet har under året också varit delaktiga i framtagande av underlag till de två statliga utredningarna arbetsmarknadsutredningen och vuxenutbildningsutredningen.

"Stödja kommunerna i arbetet med att säkerställa tillgången till behörig personal med rätt kompetens inom främst vård och omsorg, utbildning och teknik."

Nätverket för kommunernas personalchefer har gemensamt identifierat de största utmaningarna inom kompetensförsörjning och tagit fram en kartläggning över bristyrken och personalomsättning. En utmaning inom skolan är den stora lärarbristen. Som ett led i att hitta lösningar utanför de traditionella har kommunalförbundet tillsammans med kommunerna varit med i processen kring framtagandet av Högskolan Västs nya satsning på AIL Lärarutbildning (Arbetsintegrerat lärande).

Som ett led i att tillgodose kommunerna när det gäller personal inom vård och omsorg drivs Vård- och omsorgscollege och personal inom teknik drivs av Teknikcollege.

För att tillgodose kommunernas behov av kompetensförsörjning på gymnasie- och yrkeshögskolenivå finns sedan tidigare nätverken för Vuxenutbildning och Yrkeshögskola.

"Driva en effektiv, samordnad hantering av tillväxtmedel."

För kompetensplattformens arbetet i Fyrbodal har särskilda medel avsatts och utöver detta har Kommunalförbundet gjort satsningar på fyra projekt:

- Pilot- och implementeringsprojektet "Praktiksamordning Fyrbodal"
- Interreg-projektet SSC som vill öka barn- och ungdomars teknikintresse i Sverige och Norge
- Interreg-projektet KOBRA som vill utveckla kompetensmäklarfunktionerna och få ett mer effektivare arbetssätt kring behovsbaserade utbildningar

Kommunakademin Väst

Kommunakademin Väst, KAV, är en ny plattform för strategisk och systematisk samverkan mellan

Mål 2: Kompetensförsörjning

Högskolan Väst och de 14 kommunerna i Fyrbodalsregionen i Västra Götalandsregionen. KAV är den bredaste av plattformarna, såväl ämnesmässigt som geografiskt. KAV etablerades den 1 januari 2018 och är unik i ett nationellt perspektiv då antalet deltagande kommuner saknar motstycke.

KAV verkar för att parterna i ömsesidighet genom samverkan och samproduktion ska "... bedriva gemensam kunskaps-, kompetens- och verksamhetsutveckling som bidrar till nytta för Fyrbodals kommuner och Högskolan Väst samt samhället i stort". Arbetet ska stärka kompetensförsörjningsförmågan och utveckla det livslånga lärandet.

Målet är att behovet av kompetens ska tillgodoses på både kort och lång sikt. Kompetensbehov hos både kommun och näringsliv måste därför beaktas och innovation och nyttiggörande blir centralt. Arbetet syftar till att skapa en robust och handlingskraftig verksamhet som kan hantera utmaningar över tid och göra skillnad. Att skapa systematik och minska personberoende är andra centrala delar i KAV:s uppdrag.

Viktiga områden för Fyrbodals kommuner är att öka övergången till högre utbildning, att genomföra behovsstyrd kompetensutveckling samt att utveckla verksamheter i kommunal och privat sektor.

För Högskolan Väst är det att utveckla profilen Arbetsintegrerat lärande (AIL) med exempelvis nya former av AIL och flexibel utbildning samt att stärka forskning och utbildning. Insatsernas form och innehåll är behovsstyrda. Konkret kan det handla om utvecklings- och forskningsprojekt, utbildning, "studentmedverkan"/AIL-koncept, gästföreläsare med mera.

Utbildningsdelen omfattar såväl längre utbildning som kortare riktade kompetensinsatser och kan ges i olika former.

Arbetet under KAV:s första år har varit av såväl övergripande strategisk karaktär, med syfte att bygga systematik och kvalitetsdrivna utvecklingsprocesser, som mer konkret för att tillgodose identifierade och avgränsade behov. Under våren 2018 besökte verksamhetsledaren samtliga 14 kommuner och högskolans olika enheter i syfte att knyta kontakter och bygga relationer samt identifiera behov. Höstens arbete har byggt

på de utmaningar och behov som framkom vid besöken, inklusive att ny organisering etablerats och ett ledningsråd inrättats. Vidare har arbete påbörjats för att på ett systematiskt sätt utveckla former för metodiskt och ömsesidigt lärande och dialog mellan KAV och Västra Götalandsregionen. Parallellt och integrerat har olika former av riktat utvecklingsarbete utifrån behov initierats eller genomförts.

Exempel på mer riktat utvecklingsarbete under 2018, som är sprunget ur KAV, är utveckling av koncept för akademisk inspirationskurs, utveckling av verksamhetsnära lärarutbildning, uppdragsutbildning för eventuellt blivande chefer, kartläggning av kompetensbehov inom lantmäteriteknik, framtagande av stödprocess för kunskaps- och kompetensutveckling samt möten och arbete relaterat till möjliga forskningsansökningar.

Strategisk kompetensförsörjning

Fyrbodals kommunalförbund har under åren ägnat sig åt omvärldsbevakning och spridit information till kommuner och berörda i Fyrbodalsregionen. Spridningen har skett genom mejlutskick, hemsida, informations- och nätverksmöten samt genom att arrangera årligt återkommande kompetensförsörjningsdagar.

Kompetensförsörjnings- och utbildningsfrågorna har aktualiserats allt mer och står nu högt på agendan hos offentlig och privat verksamhet.

För att få kännedom om behov, testa idéer, öka samverkan och samordningen samt stärka upp arbetet, är förstudier, utredningar och projekt viktiga aktiviteter i kompetensförsörjningsarbetet. Fyrbodals kommunalförbund har spridit information om möjligheter till finansiering av förstudier och projekt till berörda, genomfört utredningar och förstudier för de av kommunerna prioriterade områdena samt varit behjälplig när det gäller ansökningar och genomförande av projekt.

Fyrbodals kommunalförbund har i kompetensförsörjningsarbetet initierat, startat upp och varit delaktig i många förstudier och projekt. Som exempel kan nämnas projektet STEPS (Strategiskt Entreprenörskap i Skolan) och ett pilotprojekt rörande kompetensmäklarfunktioner i Fyrbodalsregionen.

Mål 2: Kompetensförsörjning

Kompetensplattform

Kompetensplattformarbetet på regional nivå förutsätter ett strukturerat arbetssätt på delregional nivå. I Fyrbodals kommun har ett brett sammansatt delregionalt kompetensråd, DKP, etablerats, med uppdraget att bidra till kompetensförsörjning på arbetsmarknaden, där utbud och efterfrågan matchas nu och i framtiden.

DKP träffas minst fyra gånger per år. I rådet ingår representanter från en lång rad olika organisationer och nätverk.

Fyrbodals kommunalförbund har etablerat ett lokalt förankrat arbete för att stimulera kommunerna till att ta fram strategier för kompetensförsörjning.

Kommunalförbundets arbete har i form av processtöd lokalt i Fyrbodals kommuner bedrivits utifrån bildande av Lokala kompetensplattformar, LKP, eller motsvarande med bred representation från utbildning och arbetsmarknadens aktörer. Samtliga kommuner har utsett kontaktpersoner som träffats regelbundet.

Kommunalförbundet har även haft kontinuerlig dialog med samtliga kommuner genom kommunbesök, workshoppar, informationsmöten samt genomfört träffar med representanter från kommun, arbetsförmedling och privata aktörer.

Nätverk, branschråd och kluster

Inom Fyrbodals kommunalförbund finns ett stort antal nätverk. De olika nätverken spelar en viktig roll i kompetensförsörjningsarbetet vad gäller förankring, utbyte av erfarenheter och idéer samt samverkan/samordning. Nätverken har olika uppdrag och roller.

En ny tendens är att företrädare för olika branscher tillkännager behov av bildande av branschråd.

Fyrbodals kommunalförbund har tillsammans med Arbetsförmedlingen varit behjälpliga med att starta ett branschråd för buss. Det har även inkommit en förfrågan om bildandet av ett branschråd för hotell och restaurang, från både privat- och offentlig verksamhet.

I Fyrbodalsregionen finns ett ökat behov av bildande av branschråd vilket kan ske genom gemensamma insatser och samverkan mellan Arbetsförmedling, utbildningsanordnare och branschföreträdare.

Validering mot yrkeskompetens underlättar matchningen på arbetsmarknaden och ökar möjligheten till att fler kommer i arbete. Kommunalförbundet arbetar tillsammans med både Validering Väst och vuxenutbildningsenheterna i dessa frågor.

Mål 3: Infrastruktur

En väl utvecklad infrastruktur

Under året har den Regionala planen liksom den Nationella planen för åren 2018-2029 fastställts. I planerna återfinns de fyra högst prioriterade bristerna i vägnätet i området.

Arbetet kan nu påbörjas med åtgärdsvalsstudier, så att bristerna blir namngivna objekt i kommande planer. Det nationella planförslaget innehåller också en påbörjad finansiering av slussarna i Göta älv. I Nationell plan framgår också att stråket Göteborg–Oslo på Norge/Vänerbanan utgör en så kallad utpekad bristanalys. Det innebär att Trafikverket bör fortsätta utreda stråket med målsättning att det är så pass utrett att det kan övervägas i nästa planeringsomgång.

Strategier

"Ett samlat uppträdande och uthålligt påverkansarbete riktat till Västra Götalandsregionen samt Trafikverket och andra berörda myndigheter när det gäller framtida infrastruktursatsningar."

Kommunalförbundet har under året avgivit yttranden i ett antal viktiga strategiska remisser, där förbundet pekat på den obalans som finns i järnvägsförbindelserna längst Norge-Vänerbanan jämfört med Bohusbanan där restiden och restidskvoten är betydligt sämre längst Bohusbanan.

Fyrbodals kommunalförbund har också yttrat sig om behovet av bättre tvärförbindelser i Fyrbodal, såsom Åmål-Strömstad (Väg 45 – E6), liksom

trafiken i Trestadsområdet. Förbundet har också pekat på behov av att kollektivtrafiken prioriteras mer i våra landsbygder, och att satsningar behövs även utanför de starka stråken. Kommunalförbundet har också, på många olika sätt, framfört att gränsregionen mot Norge är viktigt för Fyrbodal och att infrastrukturfrågorna över gränsen behöver ett extra fokus.

"Bevaka och agera i planering och genomförande av de objekt i Fyrbodal som finns upptagna i de nationella och regionala infrastrukturlanerna 2018-2029."

Fyrbodals kommunalförbund har under året bevakat planeringen av de kommande åtgärdsvalsstudierna som följer av de planbesluten. Väg 161 Rotviksbro – Skår uppmärksammades när regeringen under 2018 upphävde fastställelsebeslutet av Vägplanen för delen Rotviksbro – Bäckén på vägsträckan. En mycket ovanlig åtgärd, som försenar framdriften av vägåtgärderna, men som förbundet kommer fortsätta att följa.

"Stödja utvecklingen av hållbara transporter och möjliggöra fossilfritt resande i hela Fyrbodal."

Kommunalförbundet har under en treårsperiod tillsammans med norska partners stöttat kommuner och företag i Fyrbodal för att byta ut egna transporter mot fossilfria samt att utveckla infra-

Mål 3: Infrastruktur

strukturen för att kunna tanka med biobränslen och kunna ladda elfordon. Resultatet är i huvudsak långt över förväntan och både mindre och större kommuner har gjort konkreta förändringar. Inom biogasområdet har nya affärsmodeller med företag och kommuner i Fyrbodals kommun etablerats.

Fyrbodals kommun har blivit uppmärksammas för att de 14 kommunerna arbetar tillsammans med frågorna om fossilfrihet. Kommunalförbundet har även tagit initiativ till att större insatser ska göras för att främja arbetet med Vänersjöfarten.

”Stödja en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet.”

Fyrbodals kommunalförbund har använt nätverket Digitalisering och e-hälsa som en intressegrupp för UBIT-gruppens arbete.

UBIT-gruppen är en samarbetsgrupp mellan Västra Götalandsregionen, Länsstyrelsen och Västra Götalands kommuner när det gäller utveckling av bredband och IT-infrastruktur i länet.

Nätverket för infrastruktur och kollektivtrafik

Tjänstemannanätverket utgörs av tjänstemän som ansvarar för infrastruktur- och/eller kollektivtrafikfrågor. Nätverket är beredande i infrastrukturfrågor för direktionen, samt i kollektivtrafikfrågor för Delregionala kollektivtrafikerådet, DKR i Fyrbodals kommun. Tjänstemannanätverket har under året hanterat ett antal remisser, samt påbörjat ett arbete med framtida infrastruktur och trafiklösningar i Fyrbodals kommun.

Remisser

Under året har följande remissyttranden avgivits:

- Västtågsutredningen
- Kollektivtrafikens zonstruktur
- Kollektivtrafikens miljö- och klimatstrategi
- Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor – utifrån de sju diskrimineringsgrunderna
- Årlig avstämning av kollektivtrafikens Trafikförsörjningsprogram.

Mål 4: Landsbygdsutveckling

Hållbar landsbygdsutveckling med väl fungerande samspel mellan stad och land

I Fyrbodalen finns det platser med tät bebyggelse där det bor många människor. Det finns platser där det bor få människor, där det i stället finns stora produktionsytor. Det finns platser där det bor många människor en viss tid på året. Det finns platser där det vistas få människor på dagen, men desto fler på natten.

Dessa platser samspelar på olika sätt med varandra, de är beroende av varandra. Städerna kan exempelvis vara arenor för handel, kultur och möten och erbjuda en bred arbetsmarknad. Landsbygderna kan erbjuda mat, vatten, energi, ekosystemtjänster, arbetskraft och rekreation, men också fungera som städernas reningsorgan.

Städer, förorter, småorter och landsbygder är alla en del av samma samhällsväv och det komplexa samspel som finns dem emellan kräver en bred syn på samhällsplanering. I planeringen måste alla platser inkluderas, inte bara de tätbebyggda. Men framförallt bör alla platser och deras leveranser tilldelas ett värde.

I Fyrbodalen ställer de stora avstånden och avsaknaden av rumslig sammanhållning höga krav på samplanering för att åstadkomma ett hållbart samspel mellan städerna och landsbygderna. Under 2018 har arbetet med att få ett fungerande samspel mellan städer och landsbygder påbörjats.

Strategier

"Skapa och kommunicera en gemensam framtidsbild."

Under 2018 beslutade Direktionen att ge förbundsdirektören i uppdrag att fortsätta arbetet med Strukturbild Fyrbodalen och att inrätta ett nätverk bestående av Samhällsbyggnadschefer eller motsvarande. Nätverket har bildats och träffats tre gånger. Karaktären för mötena har varit att gå igenom och diskutera kartläggningen som gjorts av Fyrbodalen under 2017, att gå igenom de föreslagna strategierna som kommit fram genom kartläggningen och se hur andra regioner i Sverige har arbetat med framtagandet av strukturbilder/målbilder.

"Skapa förutsättningar för ett ökat samspel mellan stad och land."

Ett första steg för att få till ett ökat samspel mellan stad och land togs genom att bilda ett nytt nätverk inom förbundet – Landsbygdsnätverket.

Alla 14 kommuner finns representerade i nätverket i form av landsbygdsutvecklare och eller näringslivsutvecklare. Nätverket har initialt delgett varandra hur de arbetar med landsbygdsfrågorna. Flera kunskapshöjande insatser har skett i nätverket i form av föredrag från olika organisationer.

Under 2018 har initiativet Grönt Kluster på Nuntorp, som kommunalförbundet stöttat med tillväxtmedel, fått fäste. Utvecklingen av klustret har gått fort och kommunalförbundet har aktivt deltagit i de aktiviteter som anordnats för att driva utvecklingen framåt.

Mål 4: Landsbygdsutveckling

"Skapa förutsättningar till livslångt lärande oavsett bostadsort."

För landsbygderna är kompetensförsörjningsfrågan en av de stora utmaningarna i offentlig och privat sektor. För Fyrbodals kust- och landsbygd är både blå och gröna näringar (skog och jordbruk) styrkeområden med stor utvecklingspotential. Även besöksnäringen är viktig för Fyrbodals landsbygd. För att landsbygdernas näringsliv och offentlig sektor ska utvecklas på kort och lång sikt är en väl fungerande kompetensförsörjning helt avgörande.

Kompetensförsörjningen för gröna näringar i Fyrbodals kommun har försämrats kontinuerligt de senaste åren. Ett minskat intresse för gymnasieskolans naturbruksprogram i kombination med minskade elevkullar har under en längre tid påverkat utbudet av arbetskraft.

Detta var en av anledningarna till att gröna näringar varit ett särskilt delprojekt inom ramen för samverkansprojektet Collegesamverkan VG, där tre kommunalförbund (Fyrbodals, Skaraborg och Boråsregionen) samverkat. Resultatet från projektet visade att intresset för strategisk samver-

kan är stort men att collegemodellen i nuläget inte är aktuell som samverkansform. Arbetet med att bygga en nationell plattform för samverkan pågår inom ramen för det nationella Landsbygdsnätverket. Som delansvariga för arbetet med gröna näringar i Collegesamverkan VG har Fyrbodals kommunalförbund byggt upp erfarenheter och kontakter som fortsatt är en viktig resurs i arbetet för att forma en nationell plattform.

Alla kommuner i delregionen har haft ett högt mottagande av nyanlända och detta har inneburit både utmaningar och möjligheter. För att få fler nyanlända att stanna i Fyrbodals kommuner behövs ett strategiskt integrationsarbete. I Fyrbodalsregionen råder arbetskraftsbrist inom många branscher och där är de nyanlända en viktig resurs, vilket kräver tillgång till utbildning, praktik och validering.

"Samverka för att etablera Fyrbodals som ledande region inom skog och trä, med satsningar i nya bioekonomilösningar."

Position Väst-kontoret har under året ingått i Svinesundskommitténs projekt Grön tillväxt trä

Mål 4: Landsbygdsutveckling

(2017-2019) med syftet att bygga upp en gränsöverskridande samverkan och synliggöra gränsregionen för fler företagsetableringar av trärelaterade företag. Verksamhetsledaren för Position Väst ingår i Wargön Innovations Advisory Board.

"Samverka för att etablera Fyrbodalen som en ledande maritim delregion med lösningar inriktade på innovation samt miljöanpassad och hållbar utveckling."

Position Väst-kontoret arbetar tillsammans med näringsutvecklare i flera av kommunerna med att ta fram ett värdeerbjudande som ska kunna användas för proaktiv marknadsföring riktade till marina och maritima företag i syfte att öka antalet etableringar inom den sektorn och för att stärka det befintliga näringslivet.

Fiskekommunerna

Fiskekommunerna är ett nätverk med nio kustkommuner samt Västra Götalandsregionen. Nätverket har en ledningsgrupp där varje part deltar med en näringslivsutvecklare och en politiskt vald representant.

Nätverket Fiskekommunerna har under

2018 verkat i enlighet med syftet: "Att vara en påverkansorganisation som främjar fiske, fisketurism och vattenbruk med angränsande näringar."

Fiskekommunerna samverkar med andra organisationer och nätverk för att nå sitt syfte. Det är dels politiker på nationell nivå, som riksdagsledamöterna från Bohuslän och riksdagens miljö- och jordbruksutskott, och dels berörda tjänstemän inom olika myndigheter. Dessutom samverkar Fiskekommunerna med andra organisationer och nätverk i Bohuslän och övriga Västra Götaland.

Fiskekommunerna har påbörjat ett arbete med att producera mediaartiklar som belyser svenskt hållbart fiske och vattenbruk.

Under året har Fiskekommunerna i samverkan med Orust kommun arrangerat ett informationsmöte riktat till yrkesfisket och vattenbruket, studiebesök har genomförts och Fiskekommunerna har även varit värd för studiebesök från ansvariga tjänstemän från Jordbruksverket.

Fiskekommunerna har tagit initiativ till utbildning med mera i ett nytt projekt där Strömstads kommun är sökande i avsikt att stärka det kustnära fisket, främst i Norra Bohuslän.

En stark och attraktiv gränsregion

För Fyrbodalsregionen är utbytet och samverkan med Norge viktigt och särskilt för de kommuner som gränsar till Östfold. Detta gäller allt från pendling till jobb, företagsetableringar, handel, turism, utbyte av offentliga och privata tjänster. Då Norge inte är medlem i EU och att lagstiftningen i respektive land inte alltid harmoniserar med varandra finns och uppkommer olika hinder som försvårar affärer, utbyte av tjänster, arbete, studier, praktik med mera. Att motverka och hitta lösningar för dessa hinder är ett viktigt arbete som Svinesundskommittén och "Grensetjänsten" i Värmland med stöd av Nordiska Ministerrådet aktivt arbetar med.

Gränsregionen Östfold/Fyrbodal har en stor interaktivitet och möjligheterna som en gränsregion innehar är många. Fyrbodalsregionen och Östfold har många likheter och utmaningar som genom ökad samverkan och utbyte kan ge stor nytta för bägge regionerna.

Alla kommuner i Fyrbodal har arbetskraft som arbetspendlar till Norge. Förutom arbetspendlare finns också en osynlig pendling av okänd storlek som består av de som utför uppdrag i Norge genom sina svenska arbetsgivare, exempelvis bygg- och bemanningsföretag. I samtliga Fyrbodals kommuner finns norskägda företag etablerade med 2 599 anställda (2017). Över 50 procent av landgående transporter in och ut ur Norge passerar genom E6 över Svinesund. Även handeln över gränsen är viktig för Fyrbodalregionen där över 50 procent av norrmännens utlandshandel sker i Strömstads kommun.

Strategier

"Underlätta för invånare och företag att leva och verka, studera, arbeta och bo samt bedriva verksamhet i gränsregionen Fyrbodal-Östfold."

Svinesundskommittén medverkar i Interreg-projektet "Gränsmöjligheter Sverige-Norge" med inriktning på att skapa en 161 mil integrerad arbetsmarknad längs hela den norsk-svenska gränsen. Projektets övergripande mål är att möjliggöra för små- och medelstora företag i Norge och Sverige att utan hinder arbeta på en större gränsöverskridande marknad. I projektet är Svinesundskommittén ansvarig för området formella och informella gränshinder och att skapa kompetenshöjande insatser längs gränsen där fokus är att visa på möjligheter över gränsen för företag. Under 2018 har bland annat två uppskattade seminarier genomförts "Affärer i Norge" och "Affärer i Sverige".

Position Västs marknadsföringsaktiviteter gentemot norska bolag ingår i Svinesundskommitténs projekt Grön tillväxt Trä, med målet att antalet norska investeringar i Fyrbodal ska öka. Arbetet är långsiktigt och får genom samverkan större synlighet och tydlighet. Därmed ökar chansen att nå företag i tillväxt som söker lämplig plats för etablering. Position Väst har också deltagit på projektet "Gränsmöjligheter Sverige Norge" seminarium "Affärer i Sverige" som vände sig till norska företag oavsett bransch.

Interregprojektet Scandinavian Science Clus-

Mål 5: Gränsregion

ter (SSC) avslutades under 2018 och har haft som mål att öka den gränsöverskridande rörelsen på arbetsmarknaden genom att kartlägga, väcka intresse, öka kunskapen och utveckla verktyg för bättre matchning över landsgränsen med tonvikt på området teknik och naturvetenskap. Projektet har varit mycket lyckat med närmare 100 projektdeltagare från bland annat science centren, högskolor, regioner, myndigheter, företagsorganisationer, enskilda företag, kommuner och elever.

I projektets olika aktiviteter har 27 905 deltagit. Projektet har bland annat tagit fram gränsöverskridande statistik, genomfört tre workshops, utvecklat utställningar (fasta och mobila), inspirationsfilmer, utvecklat och implementerat nya elevprogram, skapat ett nytt interaktivt Kompetens- och kommunikationsverktyg (KOKO), masterskurs för ingenjörer, tagit fram och testat en inspirerande lärarkurs i matematik för studerande och för lärare, rekryteringsmessa på högskolorna, arrangerat tre Science camp för elever och lärare på Hessdalen och Kosterhavet/Hvaler nationalpark, genomfört FIRST LEGO League (kunskaps- och teknologiturnering), kopplat skola och näringsliv närmare genom att skolor besökt företag, företag besökt skolor, företag och skolor samlats på science centren samt företagsbesök genom VR-glasögon.

”Göra det möjligt att resa fossilfritt i hela Fyrbodals genom att bygga ut laddinfrastruktur för elbilar och tankställen för biogas.”

Vid halvårsskiftet 2018 avslutades projektet Biogas2020 som genom tiderna varit Innovatums största projekt beträffande projektomslutning i kronor, antalet parter samt antalet arbetspaket. Projektet har varit en stor framgång med resultat som överskridit alla förväntningar och indikatorer. Framförallt har projektet gett avtryck på lång sikt. Fler än 50 affärscase har bearbetats, flera hundra miljoner kronor har investerats i biogasanläggningar, över 200 biogastankstationer har kartlagts, mer än 40 forskningsrapporter har publicerats, över 100 biogasevent har genomförts. 3 stora biogaskonferenser har ägt rum och en skandinavisk biogasplattform har etablerats.

Samtidigt har projektet Hela Gröna Vägen medverkat till ett stort antal nya laddpunkter för

elbilar och fem nya tankställen för biogas i gränsregionen. Ett stort antal fossilfria fordon har också köpts in av kommuner och näringsliv.

”Skapa ett starkt gemensamt varumärke (som fungerar internationellt).”

Frågan är komplex, många aktörer har egna varumärken, olika geografiska avgränsningar, svenska, norska och engelska används och i olika sammanhang, vilket försvårar gränsregionens synlighet och positiva hävstångseffekter av olika aktörers insatser.

2018 tillkom till exempel varumärket ”Mega-region Western Scandinavia”. Position Väst marknadsför i dag området till investerare och potentiella etablerare med varumärket ”Tillväxtzonen mellan Göteborg och Oslo” tills ett varumärke finns etablerats.

”Bidra till en växande gränsöverskridande besöksnäring utifrån regionala och nationella strategier.”

Fyrbodals kommunalförbund medfinansierar Interregprojektet ”Gränsen som attraktion – gränslösa möjligheter för företag inom turism/reiseliv” som Svinesundskommittén driver. Syftet är att stärka samarbetet inom besöksnäringen i gränsregionen för att bidra till att skapa nya långsiktiga företagsarbeten.

Tillsammans med turistorganisationer och företag inom besöksnäringen ska utvecklingen av gränsregionala produkter främjas för att öka attraktion och konkurrenskraft. Projektet har under 2018 bland annat genomfört guideutbildningar, studieturer i regionen, workshops, utbildningar i media som Facebook och Instagram och produktionsutveckling.

”Utveckla samarbetsformer för att attrahera företagsetableringar i gränsregionen.”

Position Väst har ett ”arbetspaket” inom Svinesundskommitténs Interregprojekt Grön tillväxt Trä. Där pågår arbete med att tillsammans med Östfold fylkeskommun ta fram rutiner för samverkan i etableringsärenden och med att ta fram ett gränsöverskridande säljmaterial (värdeerbjudande), vilket har påbörjats och fortsätter under 2019.

En aktiv och nyskapande kulturregion för alla

Tjänsten som kulturstrateg var vakant under årets första månader. Förbundet valde att byta titel på tjänsten under utlysningen; från kulturansvarig till kulturstrateg.

Redan tidigt under året identifierades ett behov av att strukturera upp sammankomsterna med nätverket för kulturansvariga samt hanteringen av tillväxtmedel för kulturprojekt. Dessa frågor har diskuterats under nätverksträffarna och har resulterat i en plan för nästa års samverkan.

Nätverket för bibliotekschefer har träffats vid ett tillfälle, men eftersom varken intresset eller behovet för ett sådant nätverk var tydligt lades det på is. Det finns flera väl fungerande grupperingar och samarbeten inom bibliotek mellan till exempel Dalslandskommunerna, kommunerna i norra Bohuslän och i Fyrstad.

För att lära känna ansvariga och få en bild av förutsättningarna i respektive kommun, har kulturstrategen hittills träffat hälften av kulturcheferna på tu man hand. Dessa möten är viktiga för relationsbyggandet men också för att kartlägga önskemål och förväntningar på kommunalförbundets arbete inom kulturområdet.

Västra Götalandsregionen tar under 2018-2019 fram en ny regional kulturstrategi som ska gälla 2020-2023. Kommunalförbunden har involverats i arbetet, både på tjänstepersonsnivå och genom politiska dialoger.

Strategier

"Öka kunskapen om kopplingen mellan kommuners attraktivitet och kultur."

Årets seminarium Attraktiva kommuner hade temat "Vem ska bestämma vilken konst vi ska ha? Om armlängds avstånd och medborgardialog". Det belyste utmaningarna med att fatta beslut kring konstnärlig gestaltning och att det ibland är oklart vem som ska fatta beslut i vilken fråga eller på vilken nivå. Allt fler kommuner väljer att arbeta med olika typer av medborgardialog och några av föreläsarna gav exempel på projekt där detta använts. Kulturstrategen planerade seminariets innehåll tillsammans med tjänstepersoner från två av medlemskommunerna.

Mål 6: Kultur

"Öka kunskapen om kultur som innovationsdriven tillväxtfaktor."

Under slutet av året har Fyrbodals kommunalförbund initierat en bredare förstudie kring innovation och utveckling. Det arbetet startar 2019 och ska bland annat tar spjörn i Kreativa Kraftfält.

"Främja ett närmare samarbete mellan kultur och näringsliv."

Västra Götalandsregionen har under året antagit handlingsprogrammet för Kulturella och kreativa näringar, KKN, som ska stötta utvecklingen av branscherna åren 2018-2020. Fyrbodals kommunalförbund har varit delaktiga i framtagandet av programmet.

Ansvariga regionutvecklare presenterade dokumentet och dess förutsättningar för nätverket för kulturansvariga. Vi har haft en gemensam workshopdag för nätverken av kulturansvariga och näringslivsutvecklare, där vi påbörjat ett arbete med avsikt att främja kulturföretagare i Fyrbodals.

Tillsammans med Mötesplats Steneby och en tillsatt arbetsgrupp bestående av representanter från kommunernas kultur- och näringslivstjänstepersoner, hoppas vi kunna göra en kartläggning och gemensamma satsningar under 2019 och framöver.

Ett viktigt arbete för Fyrbodals är att öka kunskapen hos våra medlemskommuners tjänstepersoner om dessa branschers olika utmaningar och förutsättningar, samt nå fram till en delad analys kring vilka satsningar som är kloka att göra.

"Skapa strukturella möjligheter via samverkan till kulturaktiviteter genom ökad tillgänglighet, för alla åldrar."

Under sommaren genomfördes sex stycken kulturkollon i Fyrbodals. Cirka 100 ungdomar från 12 av våra medlemskommuner deltog. Under hösten genomfördes en extern utredning kring kulturkollo och efter presenterade slutsatser, röstade kulturansvariga med en klar majoritet, att verksamheten inte ska fortsätta.

Den externt tillsatta utredningen visade på en rad problem, bland annat att kollona varit en

mycket kostsam verksamhet som inte nått hela den målgrupp som önskades. Stora resurser har under många års tid lagts på ett fåtal konstnärligt utövande och en liten, homogen grupp med ungdomar (alla i åldersspannet har erbjudits plats). Ansvarig kulturtjänsteperson på kommunalförbundet har avsatt stor del av sin tjänst för projektledning under vårterminerna.

Det är viktigt att poängtera att verksamheten generellt har hållit en mycket hög konstnärlig och pedagogisk nivå och enkäter har visat att majoriteten av deltagarna har uppskattat sin medverkan vid kulturkollon.

"Driva en effektiv, samordnad hantering av tillväxtmedel."

Under 2018 har tillväxtmedel för kulturprojekt blivit beviljade till:

- Kulturkollo
- Uddenskulptur
- Unga värddar på småskaliga besöksmål
- Geoparken Platåbergens landskap
- Hopp
- Granitkusten
- Förstudie: Dans för alla
- Förstudie: Jazz mini camp

Tillväxtmedel för kulturprojekt har haft löpande ansökning. Vissa år har det varit svårt att fördela de avsatta medel som finns, på grund av för få inkomna ansökningar. Nätverket för kulturansvariga har upplevt att för stor del av nätverksträffarna har fokuserat på att diskutera projektansökningar, istället för gemensamma frågor och kompetensutveckling.

Hanteringen av tillväxtmedel till kulturprojekt kommer att ses över till 2019. Bland annat genom att ta fram en tydligare kommunikation kring vad medlen är ämnade att gå till och ansökningsdatum. På det sättet kan det bli ett mer effektivt sätt att bedöma och fördela projektmedlen och fler aktörer som verkar inom vår verksamhetsplans prioriterade områden och strategier får vetenskap om att de finns.

Mål 7: Socialtjänst, vård och omsorg

Invånarna ska erbjudas en god, jämlik och kunskapsbaserad socialtjänst, vård och omsorg

Fyrbodals kommunalförbund har under 2018 utgjort ett verksamhetsstöd för kommunal socialtjänst samt hälso- och sjukvård. Arbetet har letts på uppdrag av socialcheferna i kommunerna utifrån nätverket för socialchefer.

Strategier

"Stödja kommunernas socialtjänst, vård och omsorg för god samverkan i gränssnittet mellan kommun, region och stat."

Kommunalförbundet har under året deltagit i Vårdsamverkan Fyrbodals ledningsgrupp samt i aktuella arbetsgrupper. Kommunalförbundet deltar i delregionalt politiskt samråd inom Vårdsamverkan Fyrbodal och samverkar med de andra delregionala kommunalförbunden i Västra Götaland via VästKom. Kommunalförbundet deltar även som regional samverkans- och stödstruktur, RSS, i SKL:s nationella nätverk.

"Fungera som en regional stödstruktur för kunskapsutveckling och samordning av statliga satsningar/initiativ inom socialtjänst samt angränsande hälso- och sjukvård."

Kommunalförbundet ingår som Regional samverkans- och stödstruktur, RSS, i Partnerskapet som syftar till samverkan till stöd för kunskapsutveckling i socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård. Under 2018 har kommunalförbun-

det arbetat med statliga satsningar inom psykisk hälsa och våld i nära relationer. Kunskapsutveckling och samordning av statliga satsningar görs genom FoU-Socialtjänst Fyrbodal.

"Medverka till att kommunernas socialtjänst samt vård och omsorg arbetar kunskapsbaserat och innovativt."

Olika personalgrupper och arbetsområde har under året haft olika förutsättningar för att kunna ta del av våra erbjudanden. Vänersborg, Trollhättan och Uddevalla samt Fyrbodals kommunalförbund har haft sitt andra projektår i innovationsprojektet Icare4Fyrbodal, där innovationsledning och idéhantering utvecklas, tillsammans med näringslivet.

Seminarier och annat med tema om nya riktlinjer, föreskrifter och liknande har varit välbesökta.

"Identifiera och utreda verksamhetsområden där kommunerna kan samverka och på så sätt erbjuda invånarna likvärdiga insatser på ett mer kostnadseffektivt och rättssäkert sätt."

En utmanande fråga inom ramen för denna strategi är om alla kommuner behöver vara med. Erfarenheten är att alla kommer med så småningom. Under året har det utkristalliserats nya områden som endast är aktuella för de mindre

Mål 7: Socialtjänst, vård och omsorg

kommunerna. Det finns frågor som till exempel stöd till de nya krav som ställs på socialtjänsten gällande adoptioner. Där är Fyrbodals ett för litet område och avtalssamverkan med Göteborgs stad är det mest rimliga.

”Driva och stödja utvalda nätverk för kostnadseffektiv kunskapsutveckling och kollegialt stöd.”

Genom enkäter till alla IFO-nätverk (Individ- och familjeomsorg) samt till socialchefer, MAS:ar (Medicinskt ansvarig sjuksköterska), tre stycken FouRum och nätverket för e-hälsa vet vi att de är mycket nöjda. Resultaten från enkäterna diskuteras i alla nätverk vilket gör att kommunernas representanter kan föra fram sina förslag till förbättring. Det finns en ansvarig chef som kontaktperson till varje nätverk. I chefsnätverken beslutas om uppdraget ska avslutas, slås ihop samt hur frågor som lyfts i nätverken ska hanteras.

”Stödja kommunerna i digital utveckling och välfärdsteknologi.”

I enkätundersökningen som skickades ut till nätverken så framkom det att cirka 60 procent var nöjda med det stöd de fått.

Forskning och utveckling (FoU) i socialtjänsten

FoU-Socialtjänst arbetar genom tre FouRum, där representanter från socialtjänstens ledningsgrupper inom områdena vård och omsorg, IFO- Individ och familjeomsorg och funktionshinder/socialpsykiatri möts och initierar kunskapsutveckling. Deltagarna i FouRum kan också representera Fyrbodals i delregionala och regionala sammanhang, som berör missbruk och socialpsykiatri.

En heltidsanställd FoU strateg och en halvtidsanställd vetenskaplig ledare kopplar ny efterfrågad forskning till verksamheterna genom utvecklingsarbete, FoU-caféer, inspirationsdagar och efterfrågade utredningar och uppdragsutbildningar. En nationell rapport om kunskapsbehov i socialtjänsten har tagits fram i samverkan med GR/FoUiVäst på uppdrag av SKL.

Socialtjänstövergripande utvecklingsarbete har varit till stöd i området öppna jämförelser

(ÖJ). Stöd har givits till innovationsledning och gemensam idéhantering, genom projektet ICare4 Fyrbodals, för innovationer inom socialtjänsten med hjälp av näringslivet. Metodstöd för ökad delaktighet och brukarmedverkan har samordnats genom FoU. Individ och familjeomsorg (IFO) har utvecklat sin kommungemensamma kompetensplan för flera IFO områden. En FoU-cirkel om att ge stöd till varaktig försörjning har avslutats. Under året har en gemensam nätverksledare på uppdrag av IFO- cheferna, varit ledare för sju olika kunskaps- och ämnesnätverk. En satsning mot våld i nära relationer har finansierats av länsstyrelsen och utförts genom FoU.

Inom vård- och omsorgsområdet har strategin för baspersonalens kompetens och titulatur reviderats. Individens behov i centrum (IBIC) är ett förhållningssätt och ett arbetssätt som införs inom vård, omsorg och sjukvård med stöd av en utvecklingsledare (25 procent). En FoU-cirkel om ”att leda på natten” har startat med deltagare från alla kommunerna. FouRum Funktionshinder/Socialpsykiatri (F/S) har tagit fram en kompetensutvecklingsplan för funktionshinder och socialpsykiatri. Inspirationsdagar med efterfrågade tema med många deltagare har genomförts. Ett treårigt forskningsprojekt kring välfärdsteknik med forskare från Högskolan Väst har avslutats. En kartläggning kring digitalisering, välfärdsteknik samt informations- och kommunikationsteknik har också tagits fram.

God och jämlik hälsa för barn och unga

Inom målområde 8 sker arbetet på Fyrbodals kommunalförbund främst genom Hälsokällan, en verksamhet som finansieras av kommunerna och Västra Götalandsregionen. Hälsokällan arbetar med hälsofrämjande och förebyggande arbete för att främja barn och ungas hälsa. Uppdraget tar sin utgångspunkt i FN:s barnkonvention och är främst kopplat till det psykosociala området, där utgångspunkten är att verka inkluderande.

De huvudsakliga metoderna för att uppnå de mål som satts är nätverksträffar, processtöd, konferenser och utbildningar. Målgruppen är "viktiga vuxna" – vuxna i barn och ungas närhet. Totalt har man mött drygt 2 800 personer i cirka 100 olika aktiviteter. Fokusområden under 2018 har varit våldsförebyggande, fullföljda studier, psykisk hälsa, integration samt samspel och sexualitet och relationer. Arbetet med fullföljda studier har framförallt projektet En skola för alla arbetat med.

Strategier

"Stödja kommunernas hälsofrämjande arbete för barn och unga genom att verka för implementering av kunskapsbaserade metoder/arbetsätt."

Fyrbodals kommunalförbund har under året arrangerat ett flertal utbildningar inom följande fokusområden:

- Samspel, sexualitet och relationer
- Psykisk hälsa
- Integration

Kommunalförbundet har även utgjort processtöd inom fokusområdet Fullföljda studier.

"Verka för god samverkan och erfarenhetsutbyte mellan/inom kommuner och regionen."

Kommunalförbundet har under året ansvarat för ett stort antal nätverk för professionella som möter barn, ungdomar och föräldrar:

- Skolnärvaro/Skolfrånvaro
- Hedersförtryck
- Våldsförebyggande
- Föräldrar nya i Sverige (Brobyggare)
- Skolkuratorer
- Socialpedagoger i skolan
- Fritidsledare
- ICDP Nivå 2
- ICDP Utbildare

Mål 8: Barn och unga

- Familjecentraler
- KAA (Kommunalt Aktivitets Ansvar)
- Projektenheter "En skola för alla"

Samverkan med Västra Götalandsregionen och länsstyrelsen har skett i olika sammanhang och aktiviteter. I projektet "En skola för alla" har samverkan skett med samtliga kommunalförbund inom Västra Götalandsregionen samt Samordningsförbundet Väst.

"Stödja kommunernas arbete med att få fler unga vuxna i studier eller arbete."

Inom ramen för denna strategi har Fyrbodals kommunalförbund under året drivit nätverket KAA (Kommunalt aktivitetsansvar) samt deltagit i projektet En skola för alla.

"Stödja kommunernas arbete med att alla barn och ungdomar ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett förutsättningar."

Under året har Fyrbodals kommunalförbund arbetat med denna strategi genom bland annat:

- Det våldsförebyggande projektet "En vardag fri från våld – Barn och ungas rätt"
- Projekten "Vägledning för livet" och "En skola för alla"
- En förstudie inför projektet "Barns integritet"
- Utbildningar inom fokusområde samspel, sexualitet och relationer – diskrimineringsgrunder, normer och demokrati med utgångspunkt i Barnkonventionen
- Utbildningar inom fokusområde Våldsförebyggande, exempelvis hedersförtryck
- Utbildningar, nätverk och utvecklingsarbete inom fokusområde integration

EKONOMISK REDOVISNING 2018-01-01 – 2018-12-31

Innehållsförteckning	Sid.
Resultaträkning total	2
Resultaträkning basverksamhet	3
Resultaträkning projektverksamhet	4
Resultaträkning övrig verksamhet	5
Balansräkning	6
Kassaflödesanalys	7
Soliditetstal – not 16	7,14
Redovisning projekt	9
Redovisning övrig verksamhet	9
Redovisningsprinciper	10
Budgetavstämning basverksamhet – not 1	11
Personalkostnader – not 2	12
Inventarier – not 3	13
Finansiella anläggningstillgångar – not 4	13
Regionala tillväxtmedel (TVP) – not 5	13
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter – not 6-8	13
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter – not 9-11	13-14
Likvida medel – not 12	14
Resultat projektverksamhet – not 13	14
Återbetalning Mediapoolen – not 14	14
Återförda resultatöverskott Gryning Vård AB – not 15	14
Tjänsteköp från medlemskommunerna – not 17	14
Avsättning resultatöverskott från Gryning Vård AB – not 18	14
Resultat basverksamhet – not 19	14
Underskrifter	15

RESULTATRÄKNING		2018-01-01- 2018-12-31	2017-01-01- 2017-12-31
<u>Intäkter</u>	(not 1)		
Medlemsavgifter basverksamhet		8 966 268	7 548 548
Utdebitering årets underskott medlemskommuner		0	1 090 795
Extern finansiering projekt och övrig verksamhet		21 506 196	22 643 562
EU-bidrag projekt och övrig verksamhet		3 669 015	3 253 143
Ersättning för uppdrag i projekt och övrig verksamhet		6 402 985	7 448 826
Övriga intäkter		169 730	355 295
		40 714 194	42 340 169
<u>Kostnader</u>	(not 1)		
Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 17)	-7 446 995	-9 094 883
Administration, marknadsföring, möteskostn		-4 931 569	-4 364 401
Faktiska resekostnader, utlägg		-326 232	-422 342
Möteskostnader politiker och tjänstemän		-105 673	-138 845
Konferensarrangemang		-1 236 335	-1 615 439
Personalkostnader	(not 2)	-24 260 249	-24 317 244
Bilersättning och traktamente		-413 682	-475 520
Politiska ersättningar		-352 217	-361 617
Lämnade bidrag		<u>-798 990</u>	<u>-1 484 373</u>
		-39 871 941	-42 274 665
<i>Resultat före avskrivningar</i>		842 253	65 504
Avyttring inventarier		0	-10 250
Avskrivningar inventarier	(not 3)	<u>-73 905</u>	<u>-90 794</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>		768 348	-35 540
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>			
Ränteintäkter		14 683	38 147
Räntekostnader		<u>-500</u>	<u>-2 607</u>
		14 183	35 540
ÅRETS RESULTAT	(not 13,19)	782 530	0

VARAV RESULTATRÄKNING BASVERKSAMHET		2018-01-01- 2018-12-31	2017-01-01- 2017-12-31
<u>Intäkter</u>	(not 1)		
Medlemsavgifter		8 966 268	7 548 548
Utdebitering årets underskott medlemskommuner	(not 19)		1 090 795
Ersättning för uppdrag		6 000	6 000
Övriga intäkter		<u>69 544</u>	<u>98 240</u>
		9 041 812	8 743 583
<u>Kostnader</u>	(not 1)		
Konsultkostnader, tjänsteköp		-369 967	-84 999
Administration, marknadsföring, möteskostn		-1 754 048	-1 471 029
Faktiska resekostnader, utlägg		-24 494	-35 955
Möteskostnader politiker och tjänstemän		-105 673	-138 845
Personalkostnader	(not 2)	-5 463 007	-6 421 185
Bilersättning och traktamente, förmånsbil		-136 857	-141 913
Politiska ersättningar ordf. och revisorer		-352 217	-361 617
Lämnade bidrag		<u>0</u>	<u>-90 000</u>
		-8 206 263	-8 745 542
<i>Resultat före avskrivningar</i>		835 548	-1 959
Avyttring inventarier		0	-10 250
Avskrivningar inventarier	(not 3)	<u>-73 905</u>	<u>-90 794</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>		761 643	-103 003
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>			
Ränteintäkter		14 683	38 147
Räntekostnader		<u>-500</u>	<u>-1 741</u>
		14 183	36 407
ÅRETS RESULTAT	(not 19)	775 826	-66 596

VARAV RESULTATRÄKNING PROJEKTVERKSAMHET	2018-01-01- 2018-12-31	2017-01-01- 2017-12-31
<u>Intäkter</u>		
Extern finansiering	11 909 729	12 216 436
EU-bidrag	3 669 015	3 253 143
Ersättning för uppdrag	989 348	1 341 136
Övriga intäkter	<u>97 084</u>	<u>226 947</u>
	16 665 177	17 037 661
<u>Kostnader</u>		
Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 17) -5 116 561	-6 187 020
Administration, marknadsföring, möteskostn	-1 242 333	-1 265 451
Konferensarrangemang	-721 389	-819 793
Resekostnader	-167 493	-233 113
Politiska ersättningar	0	0
Personalkostnader	(not 2) -8 644 356	-7 816 632
Bilersättning och traktamente	-149 340	-181 055
Lämnade bidrag	<u>-617 001</u>	<u>-468 000</u>
	-16 658 472	-16 971 065
<i>Resultat före avskrivningar</i>	6 704	66 596
Avskrivningar inventarier	(not 3) <u>0</u>	<u>0</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>	6 704	66 596
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>		
Räntekostnader	0	0
ÅRETS RESULTAT	(not 13) 6 704	66 596

VARAV RESULTATRÄKNING ÖVRIG VERKSAMHET	2018-01-01- 2018-12-31	2017-01-01- 2017-12-31
<u>Intäkter</u>		
Extern finansiering	9 596 467	10 427 126
EU-bidrag	0	0
Ersättning för uppdrag	5 407 636	6 101 690
Övriga intäkter	<u>3 102</u>	<u>30 108</u>
	15 007 206	16 558 925
<u>Kostnader</u>		
Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 17) -1 960 467	-2 822 864
Administration, marknadsföring, möteskostn	-1 935 188	-1 627 922
Konferensarrangemang	-514 946	-795 646
Resekostnader	-134 245	-153 274
Politiska ersättningar	0	0
Personalkostnader	(not 2) -10 152 885	-10 079 427
Bilersättning och traktamente	-127 485	-152 552
Lämnade bidrag	<u>-181 989</u>	<u>-926 373</u>
	-15 007 206	-16 558 058
<i>Resultat före avskrivningar</i>	0	867
Avskrivningar inventarier	(not 3) <u>0</u>	<u>0</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>	0	867
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>		
Ränteintäkter	0	0
Räntekostnader	<u>0</u>	<u>-867</u>
ÅRETS RESULTAT	0	0

BALANSRÄKNING	2018-12-31	2017-12-31
<i>TILLGÅNGAR</i>		
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>		
Inventarier	(not 3) <u>193 308</u>	<u>285 414</u>
	193 308	285 414
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>		
Aktier och andelar	(not 4) <u>2 767 000</u>	<u>2 767 000</u>
	2 767 000	2 767 000
<u>Omsättningstillgångar</u>		
Kundfordringar	4 087 506	5 449 140
Momsfordran	0	0
Övriga kortfristiga fordringar	406 824	10 597
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader basverksamhet	(not 9) 341 701	1 426 181
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader övrig verksamhet	(not 10) 5 921 774	2 892 168
Upplupna intäkter projektverksamhet	(not 11) <u>10 660 354</u>	<u>6 273 829</u>
	21 418 159	16 051 916
<u>Likvida medel</u>		
Kassa, postgiro och bank	(not 12) 24 954 069	20 121 479
SUMMA TILLGÅNGAR	49 332 536	39 225 808
<i>SKULDER OCH EGET KAPITAL</i>		
<u>Eget kapital</u>		
Balanserat resultat	-2 364 249	-2 364 249
Årets resultat	<u>-782 530</u>	<u>0</u>
	-3 146 779	-2 364 249
<u>Kortfristiga skulder</u>		
Leverantörsskulder	-2 014 862	-2 523 050
Övriga kortfristiga skulder basverksamhet	-968 230	-918 504
Regionala tillväxtmedel (TVP)	(not 5) -32 139 782	-23 780 104
Uppl.kostn., förutbet. int basverksamhet	(not 6) -777 291	-710 858
Uppl.kostn., förutbet.int övrig verksamhet	(not 8) -4 258 892	-4 022 256
Uppl.kostn., förutbet. int projektverksamhet	(not 7) <u>-6 026 700</u>	<u>-4 906 785</u>
	-46 185 757	-36 861 558
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	-49 332 536	-39 225 808
Ställda panter	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga

KASSAFLÖDESANALYS

	2018-01-01- 2018-12-31	2017-01-01- 2017-12-31
Den löpande verksamheten		
Årets resultat	782 530	0
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</i>		
Avskrivningar inventarier	<u>73 905</u>	<u>85 344</u>
	856 435	85 344
<i>Förändringar i rörelsekapital</i>		
Förändring av omsättningstillgångar	-5 348 043	2 458 518
Förändring av kortfristiga skulder	<u>9 324 197</u>	<u>-3 721 054</u>
	3 976 155	-1 262 535
Kassaflöde från den löpande verksamheten	4 832 590	-1 177 191
Investeringsverksamheten		
Förvärv av inventarier	0	0
Försäljning av inventarier	<u>0</u>	<u>0</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	0
Finansieringsverksamheten		
Förändring av långfristiga skulder	<u>0</u>	<u>0</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
ÅRETS KASSAFLÖDE	4 832 590	-1 177 191
Likvida medel vid årets början	<u>20 121 479</u>	<u>21 298 670</u>
Likvida medel vid årets slut	(not 12) 24 954 069	20 121 479
SOLIDITET	(not 16) 2018-12-31	2017-12-31
Eget kapital/Tillgångar	7%	6%

Not 13

<u>Projektverksamhet 2018</u>	<u>Kostnader</u>	<u>Intäkter</u>	<u>Acc. kostn.</u>	<u>Acc. intäkter</u>
<u>Pågående projekt</u>				
Miljösamverkan - årsavgift	-617 001	617 001	-2 186 873	2 186 873
EBP - Äldre H-029, H-042, H-057	-572 091	572 091	-10 092 632	10 092 632
Västbus Fyrbodol	0	0	-116 974	116 974
Anhörigstödsnätverk	0	0	-33 299	33 299
SKL - Prio	-342 187	342 187	-1 062 003	1 062 003
Våldsprojektet	-89 623	89 623	-703 383	703 383
Nätverksledare IFO	-537 995	537 995	-1 373 522	1 373 522
BBIC 2017-2018	-84 772	84 772	-145 435	145 435
Våld i nära relationer 2017-2018	-631 425	631 425	-830 564	830 564
VGR/GITS	-342 202	342 202	-342 202	342 202
Integritet i förskolan	-76 479	76 479	-76 479	76 479
Utv. Seminarieverksamhet 2013-14	-111 289	111 289	-775 924	775 924
Kulturkollo 2018	-645 772	645 772	-645 772	645 772
Kultursamverkan Fyrbodol	-25 880	25 880	-93 929	93 929
Näringslivsutveckl. Fyrbodol	-120 212	120 212	-873 431	873 431
Biogas 2020	-300 251	300 251	-747 222	747 222
Företagsakuten	-111 402	111 402	-383 632	383 632
Hela Gröna Vägen	-1 125 063	1 125 063	-3 165 896	3 165 896
Ågarskifte Micro	-300 070	300 070	-919 171	919 171
Finansieringsrådgivning	-10 598	10 598	-393 120	393 120
Strukturbild Fyrbodol	-84 052	84 052	-1 492 255	1 492 255
Företagsklimat Fyrbodol	-191 774	191 774	-890 704	890 704
Framtidsentreprenörer Fyrbodol	-248 859	248 859	-511 326	511 326
Framtidsentreprenörer TVV	-995 828	995 828	-1 726 115	1 726 115
Grön Tillväxt Skog	-358 766	358 766	-410 312	410 312
Genomförandeplan VG 2020	-28 930	28 930	-28 930	28 930
Teknikcollege Fyrbodol	-474 523	474 523	-3 475 254	3 475 254
Vård- och omsorgscollege	-485 320	485 320	-2 029 362	2 029 362
KOBRA	-329 731	329 731	-1 287 083	1 287 083
SSC - Scandinavian Science Cluster	-603 503	603 503	-1 963 000	1 963 000
Samhällsorientering Fyrbodol	-213 757	213 757	-985 160	985 160
Kompetensplattformarb. Fyrbodol	-2 480 774	2 480 774	-5 820 919	5 820 919
Avtal vuxenutbildning	-231 826	231 826	-373 734	373 734
College VG	-525 512	525 512	-1 621 601	1 621 601
Praktksamordning Fyrbodol	-1 077 323	1 077 323	-2 412 524	2 412 524
En skola för alla	-1 421 497	1 421 497	-1 638 273	1 638 273
Vägledning för livet	-435 884	435 884	-701 901	701 901
Västkom LW	-50 094	50 094	-445 576	445 576
<u>Projekt som förvaltas av förbundet</u>				
Kompletteringspremier KPA	8 585	-8 585	-21 088	21 088
Fiskekommunerna del 2	-358 812	358 812	1 045 960	1 045 960
<u>Projekt som slutredovisats under 2018</u>				
Västkom MK	-39 850	40 315	-40 315	40 315
Skolavhopp	13 869	-7 630	-100 000	100 000
Saldo	-16 658 472	16 665 177	-51 890 933	53 982 852
Resultat		6 704		

<u>Övrig verksamhet 2018</u>	<u>Kostnader</u>	<u>Intäkter</u>	
Hälsokällan II	-2 149 266	2 149 266	P
Forskning och utveckling (FoU)	-2 254 627	2 254 627	P
Socialstrateg/Bbic/IBiC	-100 292	100 292	P
IT-samverkan II	-864 800	864 800	P
Affärdriven miljöutveckling	-1 729 004	1 729 004	P
Position Väst	-3 005 867	3 005 867	P
Kurser och konferenser	-2 247 335	2 247 335	P
Kultur/Marianna Andersson	-559 428	559 428	P
Antagningskansliet	-2 096 588	2 096 588	P
Saldo	-15 007 206	15 007 206	
Resultat		0	

A=avslutat

P=pågående

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen har upprättats enligt Lagen om kommunal redovisning.

Värderingsprinciper m m

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

Intäkter

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärde med avdrag för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

Inventarier	10 år
Datorer	Direktavskrivning från 2013

Fordringar

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta.

Likvida medel

Likvida medel omfattar kassa och tillgodohavande hos bank samt kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid på högst tre månader.

Not 1 Budgetavstämning basverksamhet

INTÄKTER TKR	Budget	Prognos	Utfall	Avvikelse	Avvikelse
	1801-1812	1812	1801-1812	budget	prognos
				1801-1812	1812
Medlemsavg. kommunbidrag	8 910	8 965	8 966	56	1
Övriga intäkter	270	73	76	-195	3
Ränteintäkter	40	10	15	-25	5
SUMMA INTÄKTER TKR	9 220	9 048	9 056	-164	8
KOSTNADER TKR					
<i>Personalkostnader</i>					
Löner basanställda inkl soc.avg	-5 230	-4 386	-4 606	624	-220
- personalförsäkringar	-710	-653	-592	118	61
- löneskatt på pensioner	-175	-173	-151	24	22
- försäkringskostnader Pacta, OF	-30	-11	-21	9	-10
Friskvård	-15	-8	-2	13	6
Resor med egen bil, trakt. anställda, inkl soc	-220	-184	-137	83	47
Politiska ersättningar ordf. och revisorer	-360	-321	-352	8	-31
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-100	-102	-106	-6	-4
Konsultkostnader	-100	-257	-370	-270	-113
<i>Administrativa fasta kostnader</i>					
- hyra, städ, reparation o underhåll	-335	-352	-354	-19	-2
- kopiering, fax	-15	-26	-27	-12	-1
- IT, drift, hemsida, intranät	-160	-228	-251	-91	-23
- företagsförsäkring	-15	-19	-8	7	11
- telefon (mobil och data)	-45	-34	-29	16	5
<i>Administrativa rörliga kostnader</i>					
- larmhållning	-15	-27	-26	-11	1
- porto och förbrukningsmat inkl datorer	-60	-100	-115	-55	-15
- repr., möteskostn. resekostn personal	-85	-60	-68	17	-8
- pren tidn, litteratur	-25	-21	-22	3	-1
- personal soc.kostn	-70	-54	-58	12	-4
- utbildning, intern utveckling	-100	-43	-33	67	10
- extern revision och rådgivning	-70	-105	-91	-21	14
- informationsmaterial, annonser m m	-200	-215	-215	-15	0
Avskrivningar	-100	-73	-74	26	-1
- övriga kostnader	-50	-48	-30	20	18
VästKom	-550	-543	-543	7	0
SUMMA KOSTNADER TKR	-8 835	-8 043	-8 280	555	-237
RESULTAT TKR	385	1 005	776	391	-229

Not 2 Personalkostnader, ersättningar och sjukfrånvaro

MEDELANTALET ANSTÄLLDA	18-12-31	17-12-31	Antalet anställda är beräknat utifrån
Män i basverksamhet	2,20	1,40	antalet heltidstjänster.
Kvinnor i basverksamhet	4,40	4,25	
Män i övrig verksamhet	1,80	1,80	
Kvinnor i övrig verksamhet	13,60	11,50	
Män i projektverksamhet	2,35	2,70	
Kvinnor i projektverksamhet	<u>7,70</u>	<u>8,15</u>	
	32,05	29,80	
Tillsvidareanställda basverksamhet	6,60	5,40	Ökningen av tillsvidareanställd personal i övrig och
Tillsvidareanställda övrig verksamhet	14,40	13,30	proj.verksamhet beror på övergång från visstid till tillsvidare-
Tillsvidareanställda projektverksamhet	4,80	1,00	anställning pga långa projekt.
Visstidsanställda	<u>6,25</u>	<u>10,10</u>	Ökningen medför ingen större risk då ev. kostnader vid
	32,05	29,80	uppsägning kan vidarefaktureras på uppdragsgivare.

LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR

	18-12-31				17-12-31			
	Förbunds direktör	Bas personal	Projekt personal	Övrig personal	Förbunds direktör	Bas personal	Projekt personal	Övrig personal
Löner och andra ers.	595 420	2 941 602	6 407 582	7 241 992	1 096 770	2 913 511	5 521 665	6 982 142
Utbildning	0	33 091	0	0	0	88 083	1 995	0
Övriga personalkostn.	0	57 548	3 634	1 931	2 763	85 120	1 596	723
Soc. avgifter	364 744	1 470 603	2 233 140	2 908 963	676 066	1 558 873	2 291 376	3 096 561
varav pension	<u>175 844</u>	<u>416 643</u>	<u>453 552</u>	<u>816 252</u>	<u>313 412</u>	<u>414 789</u>	<u>553 087</u>	<u>720 203</u>
	960 164	4 502 843	8 644 356	10 152 885	1 775 599	4 645 586	7 816 632	10 079 427

Not 17 Tjänsteköp från kommunerna

Under de senaste åren har förbundet i några fall ersatt visstidsanställning med tjänsteköp från medlemskommunerna. Under 2018 har 3 personer varit anställda i kommunerna med arbetat för förbundet.

UPPLYSNING OM SJUKFRÅNVARO	18-12-31	17-12-31
Sjukfrånvaro för män	0,55%	0,20%
Sjukfrånvaro för kvinnor	4,78%	2,45%
Sjukfrånvaro för anställda	3,66%	1,60%
yngre än 30 år	0,00%	0,00%
mellan 30 - 49 år	0,25%	0,54%
äldre än 49 år	5,27%	2,18%

Sjukfrånvaron för varje ovanstående grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

Total sjukfrånvaro	3,66%
Långtidssjukfrånvaro	78,55%

Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Långtidssjukfrånvaron är den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Not 3	Inventarier		
		<u>2018-12-31</u>	<u>2017-12-31</u>
	Ingående anskaffningsvärde	1 881 472	1 881 472
	Inköp	0	0
	Försäljning inventarier	0	0
	<i>Utgående ackumulerade anskaffningsvärde</i>	<i>1 881 472</i>	<i>1 881 472</i>
	Ingående avskrivningar	-1 614 259	-1 510 715
	Årets avskrivningar	-73 905	-72 594
	Återförd avskrivning försålda inventarier	0	-12 750
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-1 688 164</i>	<i>-1 596 059</i>
	Utgående planenligt restvärde	193 308	285 413

*Inventarier skrivs av på 10 år
Datorer direktavskrivs från 2013*

Not 4 Finansiella anläggningstillgångar

Antal	Namn		Bokfört värde	Eget kapital- andel
17 000	Gryning Vård AB	17,0%	17 000	23 729 274
250	Mediapoolen Västra Götaland AB	16,7%	250 000	1 136 853
13	Innovatum AB	1,3%	<u>2 500 000</u>	<u>231 953</u>
			2 767 000	25 098 080

Not 5 Regionala tillväxtmedel (TVP)

Fyrbodals kommunalförbund (FK) erhåller årligen medel från VG-regionen för genomförandet av det delregionala tillväxtprogrammet på uppdrag av VG-regionen.

Kostnader och intäkter har tidigare år redovisats i resultaträkningen i projektredovisningen men redovisas från 2007 endast i balansräkningen eftersom det endast är ett administrativt uppdrag för FK.

Medlemskommunernas motfinansiering till de regionala tillväxtmedlen (TVP) rekvireras från 2008 i förskott.

Not 6 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter basverksamhet

Upplupna kostnader basverksamhet består i huvudsak av upplupen semesterlöneskuld, löneskuld samt upplupna arbetsgivaravgifter.

Not 7 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter projektverksamhet

Förutbetalda intäkter i projektverksamheten omfattar i huvudsak beviljade projektbidrag som erhållits vid projektstart på ännu ej avslutade projekt.

Not 8 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter övrig verksamhet

Förutbetalda intäkter i övrig verksamhet omfattar i huvudsak beviljade bidrag som erhållits vid verksamhetsstart.

Not 9 Förutbetalda kostnader basverksamhet

Förutbetalda kostnader basverksamhet består i huvudsak av hyra och IT-avtal.

Not 10 Upplupna intäkter övrig verksamhet

Upplupna intäkter övrig verksamhet består i huvudsak av beviljade bidrag som rekvireras i efterhand mot redovisade kostnader.

- Not 11 Upplupna intäkter projektverksamhet**
Upplupna intäkter projekt består i huvudsak av beviljade men ännu ej utbetalda EU-bidrag.
- Not 12 Likvida medel**
Medlemskommunerna motfinansiering till de regionala tillväxtmedlen (TVP) rekvireras från 2008 i förskott.
- Not 13 Resultat projektverksamhet**
2 projekt har slutredovisats under 2018 och genererat ett överskott på 7 tkr.
- Not 14 Återbetalning av villkorat aktieägartillskott Mediapoolen Västra Götaland AB**
Fyrbodol erhöll under 2011 och 2012 återbetalning av villkorat aktieägartillskott från Mediapoolen med 166 130 kr per år, totalt 332 260 kr.
- Not 15 Återföring till ägarna av resultatöverskott från Gryning Vård AB**
Gryning Vård AB har under 2012 gjort en återföring av resultatöverskott på 6 720 tkr till ägarna att fördela efter andel i bolaget.
Fyrbodol äger 17 % av bolaget och överskott uppgick till 1 142 tkr.
- Not 16 Soliditetstal**
Direktionen beslutade den 2 maj 2013 om en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10% men nivån kan variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Not 17 Tjänsteköp från medlemskommunerna**
Under de senaste åren har förbundet i några fall ersatt visstidsanställning med tjänsteköp från medlemskommunerna. Under 2018 har 3 personer varit anställda i kommunerna men arbetat för förbundet.
- Not 18 Avsättning resultatöverskott från Gryning Vård AB (se not 15)**
2013 erhöll förbundet i form av ett resultatöverskott från Gryning Vård AB 1 142 tkr. Dessa medel redovisades i förbundets bokslut som en intäkt på resultatet.
I samband med detta fördes en diskussion med kommunerna att dessa medel borde återbetalas till kommunerna. Resultatet av denna diskussion blev att medlen skulle ligga kvar i förbundet men vid lämpligt tillfälle kunna användas för att investera i någon form av satsning för barn och unga.
Direktionen har den 7 maj 2015 beslutat avsätta 500 tkr av dessa medel för att starta upp det arbete som den politiska styrgruppen för vårdssamverkan i samråd med kommunernas socialtjänst pekat ut.
- Not 19 Resultat basverksamheten 2014-2018**
Direktionen beslutade att medlemskommunerna täcker 2017 års underskott som uppgick till ca 1,1 miljoner kr. Underskottet bokfördes som en upplupen intäkt i resultaträkningen för basverksamheten. Direktionen har tidigare beslutat att för 2014-2016 års underskott använda eget kapital med hänvisning till synnerliga skäl samt att balanskravet anses vara uppfyllt och 2014-2016 års underskott därmed är omhändertagna. Balanskravet 2018 är detsamma som årets resultat enligt resultaträkningen.

Ekonomisk redovisning 2018-01-01 – 2018-12-31

Färgelanda den 28 mars 2019

Direktionen

Martin Carling
Dals Eds kommun

Paul Åkerlund
Trollhättans stad

Ingemar Samuelsson
Uddevalla kommun

Mats Abrahamsson
Sotenäs kommun

Kent Hansson
Strömstad kommun

Liselott Fröjd
Tanums kommun

Christer Hasslebäck
Uddevalla kommun

Peter Eriksson
Trollhättans stad

Anders Arnell
Orust kommun

Tobias Bernhardsson
Färgelanda kommun

Stig Bertilsson
Bengtsfors kommun

Jan-Olof Johansson
Lysekils kommun

Gunnar Lidell
Vänersborgs kommun

Benny Augustsson
Vänersborgs kommun

Jan Hognert
Munkedals kommun

Michael Karlsson
Åmåls kommun

Morgan E Andersson
Melleruds kommun

Fyrbodal

Revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund

Org nr: 222000-1776

Till
fullmäktige i respektive
medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2018

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi har uppmärksammat

- *Att kommunalförbundets långsiktiga soliditetsmål (10 %) inte uppnåtts under 2018. Av årsredovisningen framgår att avvikelser kan förekomma beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna. Vår uppfattning är att avvikelser ska kommenteras i årsredovisningen.*

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de mål som direktionen uppställt.

Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Vi återoppar bifogade rapporter.

Uddevalla den 4 april 2019

Thomas Boström
Vänersborgs kommun

Anita Älgemön
Tanums kommun

Ingemar Lindhe
Färgelanda kommun

Claes Hedlund
Munkedals kommun

Lenhart Hansson
Åmåls kommun

Bilagor:

KPMG Granskning av delårsbokslut

KPMG Granskning av bokslut och årsredovisning

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

Granskningsrapport

Fyrbodals kommunalförbund

KPMG AB

2019-04-04

Antal sidor 5

Fyrbodals kommunalförbund
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-04

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	2
1.1	Syfte och revisionsfråga	2
1.2	Revisionskriterier	2
1.3	Metod och avgränsningar	2
2	Resultat av granskningen	3
2.1	Årsredovisningen	3
2.2	Redovisningsprinciper	3
2.3	Balanskrav	3
2.4	Bedömning av förbundsdirektionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	4
2.5	Ekonomisk redovisning	5
2.6	Iakttagelser och rekommendationer	5

Fyrbodals kommunalförbund
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-04

1 Bakgrund

Vi har av Fyrbodals kommunalförbunds revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2018. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som direktionen beslutat om. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Direktionens beslut

1.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionsledning i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL¹ och Skyrev². Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för år 2018. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella rapporteringen i årsredovisningen. Syftet är att inhämta tillräckliga revisionsbevis för granskning av de finansiella delarna i årsredovisningen. Det innebär att vi i huvudsak har granskat avsnittet Ekonomisk redovisning 2018-01-01– 2018-12-31 samt avsnitt om Ekonomi och personal i förvaltningsberättelsen. Övriga delar har endast

¹ Sveriges Kommuner och Landsting

² Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Fyrbodals kommunalförbund

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-04

översiktligt granskats utifrån om informationen är förenligt med den finansiella rapporteringen.

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.

2 Resultat av granskningen

2.1 Årsredovisningen

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2018.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunalförbundets resultat och ställning även om det bland annat saknas en balanskravsutredning i förvaltningsberättelsen. Årsredovisningen har i övrigt i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att årsredovisningen upprättats enligt Lagen om kommunal redovisning (KRL).

I vår granskning har vi stickprovsvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med redovisningsansvarig samt översiktlig avstämning av förbundets årsredovisning mot RKR:s gällande rekommendationer.

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att förbundet i huvudsak efterlever Lagen om kommunal redovisning och RKR:s rekommendationer.

2.3 Balanskrav

En kommun eller ett kommunalförbund ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet som ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information³ om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i KRL och KL.

I KL stadgas även att kommunen/kommunalförbundet ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det

³ Oktober 2015

Fyrbodals kommunalförbund

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-04

inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunens/kommunalförbundets ekonomi.

Förbundet redovisar balanskravsresultatet i not och inte i enlighet med KL och KRL i förvaltningsberättelsen. Årets resultat uppgår till 783 tkr vilket överensstämmer med förbundets balanskravsresultat. Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet.

2.4 Bedömning av förbundsledningens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige/direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

2.4.1 Finansiella mål

Förbundsledningen har inte antagit några finansiella mål för 2018. Ledningen har dock beslutat om ett långsiktigt soliditetsmål 2013. Soliditeten ska enligt det fastställda målet ligga på 10 % men kan variera över tid beroende på vilka åtaganden som ledningen finner lämpliga.

Soliditeten uppgår till 7 % (6 %) för 2018 men det saknas en bedömning i årsredovisningen om detta är en acceptabel nivå utifrån åtaganden gjorda under 2018.

2.4.2 Verksamhetsmål

Sammantaget finns åtta övergripande verksamhetsmål för förbundet. Dessa är:

- Bra företagsklimat och ett starkt, differentierat näringsliv
- En väl fungerande kompetensförsörjning utifrån arbetsmarknadens behov
- En väl utvecklad infrastruktur
- Hållbar landsbygdsutveckling med väl fungerande samspel mellan stad och land
- En stark och attraktiv gränsregion
- En aktiv och nyskapande kulturregion för alla
- Invånare ska erbjudas en god, jämlik och kunskapsbaserad socialtjänst, vård och omsorg
- God och jämlik hälsa för barn och unga

Uppföljningen av förbundets mål redovisas i årsredovisningen och i verksamhetsrapport 2018, kvartal 4. Dock saknas en bedömning om respektive mål uppnåtts liksom en sammantagen bedömning av måluppfyllelsen.

2.4.3 God ekonomisk hushållning

Av informationen i årsredovisningen kan inte utläsas om ledningen bedömer om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål kommunalförbundet fastställt som väsentliga för god ekonomisk hushållning.

Fyrbodals kommunalförbund
Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-04

2.5 Ekonomisk redovisning

Årets resultat uppgår i *resultaträkningen* till 783 tkr, där basverksamhetens resultat är -776 tkr, projektverksamheten + 7 tkr och övrig verksamhet är 0 tkr.

Balansräkningen omsluter 49 333 tkr där de största posterna på tillgångssidan omfattar aktier och andelar, kundfordringar, upplupna intäkter samt likvida medel och på skuldsidan eget kapital och kortfristiga skulder i form av leverantörsskulder samt periodiserade projektmedel. Eget kapital uppgår till 3 147 tkr inklusive årets resultat. Vi har granskat underlagen för balansräkningens väsentliga poster och erhållit det som efterfrågats. Vi har inte gjort några väsentliga noteringar avseende balansräkningen förutom noteringen nedan angående projektmedel.

Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamheten har finansierats och hur det har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Årets kassaflöde är positivt med 4 833 tkr och har ökat förbundets likvida medel till 24 954 tkr vid årets utgång.

2.6 Iakttagelser och rekommendationer

2.6.1 Ny Lag om kommunal bokföring och redovisning

Den 1 januari 2019 trädde en ny kommunal redovisningslag ikraft. Det är därför viktigt att kommunalförbundet under innevarande år säkerställer att redovisningsprinciper och årsredovisning överensstämmer med den nya lagen.

2.6.2 Projektredovisning

Bland kortfristiga fordringar och kortfristiga skulder finns väsentliga poster som avser periodiserade projekt. Projekten avser projekt, verksamheter och kostnadsställen vilket bland annat innebär att olika förutsättningar gäller för det som redovisas under benämningen projekt.

För att projektmedlen ska kunna periodiseras över tid ska dokumentation finnas som visar vilken period bidraget avser, om och när slutredovisning ska ske samt om bidraget är förenat med en skyldighet att återbetala ej förbrukade medel.

För att säkerställa att projektmedlen periodiseras på ett korrekt sätt gjordes 2017 en särskild granskning av projektredovisningen vilken redovisades i särskild rapport. Våra väsentligaste iakttagelser och rekommendationer från den granskningen var följande:

- Att riktlinjer för projektstyrning uppdateras och fastställs av direktionen
- Att roller och ansvar i projekten tydliggörs och fastställs
- Att det av riktlinjer för projektstyrning framgår vilka olika typer av projekt som omfattas samt rutiner för redovisning, uppföljning, analys och utvärdering för respektive projekttyp

Fyrbodals kommunalförbund

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2018-12-31

2019-04-04

- Att rutiner upprättas för löpande återrapportering till direktionen avseende utfall för genomförda projekt

Ett arbete påbörjades under 2018 för att säkerställa rutiner för projektredovisning och vi uppmanar förbundet att fortsätta och slutföra det arbetet under 2019.

Dag som ovan
KPMG AB

Eva From

*Auktoriserad revisor**Certifierad kommunal revisor*

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument.

Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekreteslagen samt i

Översiktlig granskning delårsrapport 2018-06-30

Fyrbodals kommunalförbund

KPMG AB

2018-10-04

Antal sidor 3

Fyrbodals kommunalförbund
 Översiktlig granskning delårsrapport 2017-06-30
 KPMG AB
 2018-10-04

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Uppdraget	1
1.2	Syfte	1
1.3	Utförd granskning	1
1.4	Rapportutformning	1
2	Noteringar från granskningen	2
2.1	Resultat 2018	2
2.2	Balanskravsutredning	2
2.3	Projektredovisning	2
3	Avstämning mot förbundsdirektionens mål	3
4	Bedömning av innehållet i delårsrapporten	3

Fyrbodals kommunalförbund
 Översiktlig granskning delårsrapport 2017-06-30
 KPMG AB
 2018-10-04

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund översiktligt granskat förbundets delårsrapport för perioden januari – juni 2018. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

En översiktlig granskning är väsentlig begränsad i förhållande till revisionen av årsbokslutet. Kommunallagen föreskriver att budgeten ska innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Målen ska utvärderas i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Det är kommunalförbundet som har ansvar för delårsrapporten. Vårt ansvar är att översiktligt granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

1.2 Syfte

Syftet med vår granskning är att ge revisorerna underlag för sin bedömning och rapportering till kommunfullmäktige i respektive medlemskommun om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål direktionen har beslutat om.

Granskningen ska verifiera att delårsrapporten i Fyrbodals kommunalförbund är upprättat i enlighet med kommunallagen (KL) lagen om kommunal redovisning (KRL), rådet för kommunalredovisnings rekommendationer samt god redovisningssed i kommuner.

1.3 Utförd granskning

Granskningen har skett av den delårsrapport som fanns tillgänglig i vecka 34. Delårsrapporten visar en förändring av eget kapital med 443 tkr och ett utgående eget kapital som därefter uppgår till 2 808 tkr. Granskningen av delårsrapporten har i huvudsak genomförts via intervjuer samt översiktlig genomgång av underlag till bokslut och delårsrapport som tillhandahållits av personalen vid förbundets kansli.

1.4 Rapportutformning

I denna rapport sammanfattas våra väsentligaste iakttagelser från granskningen.

Rapporten skrivs i avvikelseform, vilket innebär att i huvudsak förhållanden som vi anser bör uppmärksammas eller bli föremål för åtgärder redovisas. Våra iakttagelser har kommunicerats med personal på förbundets kansli.

Fyrbodals kommunalförbund
 Översiktlig granskning delårsrapport 2017-06-30
 KPMG AB
 2018-10-04

2 Noteringar från granskningen

2.1 Resultat 2018

Vi noterar att förbundet för första halvåret redovisar ett positivt resultat på 443 tkr. Den största anledningen till överskottet är minskade personalkostnader inom basverksamheten då förbundsdirektörens tjänst varit vakant under delar av perioden. Ny förbundsdirektör träder i tjänst den 1 oktober 2018.

Föregående verksamhetsår beslutades att kommunalförbundets underskott för 2017 skulle nollställas genom en extradebitering till respektive kommun. Vi kan konstatera att ersättningen inbetalts av samtliga kommuner.

2.2 Balanskravsutredning

Enligt lagen om kommunal redovisning ska uppgifter om årets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultatet redovisas i förvaltningsberättelsen. I kommunallagen anges att om balanskravsresultatet enligt lagen om kommunal redovisning är negativt för ett visst räkenskapsår, ska det regleras under de närmast följande tre åren. Är balanskravsresultatet negativt ska förvaltningsberättelsen innehålla upplysningar om när och på vilket sätt balanskravsresultatet ska regleras.

Vi noterar att balanskravsutredningen i förvaltningsberättelsen visar att kommunalförbundet kommer att uppnå balanskravet för 2018.

2.3 Projektredovisning

De största tillgångs- och skuldposterna avser oavslutade projekt. Vi har tidigare poängterat vikten av att intäkter redovisas i enlighet med god redovisningssed. Det innebär att det ska finnas en dokumenterad grund för projektresultat som periodiseras, till exempel att projektet avser en period som inte har passerat eller att det föreligger en återbetalningsskyldighet vid slutredovisning av projektmedlen.

Under 2018 har inga projekt slutredovisats eller avslutats. En projektgrupp har fått i uppdrag att ta fram och dokumentera förbundets projektprocess, arbetet med detta skall vara klart under hösten 2018.

Bland kortfristiga skulder finns periodiserade regionala tillväxtmedel på 28,2 mnkr. Av dessa medel avser 14,9 mnkr åren 2017-2018, 6,3 mnkr åren 2014-2016 samt 7,0 mnkr åren 2004-2013 (föregående år 8,6 mnkr åren 2004-2013). Enligt uppgift har alla tillväxtmedel före 2014 slutredovisats utan krav på återbetalning.

Fyrbodals kommunalförbund
 Översiktlig granskning delårsrapport 2017-06-30
 KPMG AB
 2018-10-04

3 Avstämning mot förbundsdirektionens mål

Direktionen för Fyrbodals kommunalförbund har fastställt ett finansiellt mål. Målet är att soliditeten långsiktigt ska uppgå till 10 % men att den över tid kan variera beroende på vilka åtaganden direktionen beslutar om. Soliditeten uppgår per den 30/6 2018 till knappt 6 % (3 % 2017). Soliditetsnivån i förhållande till uppsatt soliditetsmål förklaras med att det egna kapitalet har använts för att täcka underskott i väntan på beslut om långsiktig finansiering.

I delårsrapporten har avstämning mot fastställda resultatmål för verksamheten redovisats i bilaga till delårsrapporten. Direktionens sammantagna bedömning är att resultatmålen för verksamheten kommer att uppnås för 2018.

4 Bedömning av innehållet i delårsrapporten

Vid granskningen har inte framkommit annat än att delårsrapporten i allt väsentligt har upprättats i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed i kommunal verksamhet. I bilaga finns en redogörelse för uppföljning av resultatmål för verksamheten och i förvaltningsberättelsen finns en sammantagen bedömning att kommunalförbundet kommer att uppnå god ekonomisk hushållning för 2018.

Göteborg som ovan

KPMG AB

Eva From

Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Socialnämnden

§ 37

Dnr SN 2019/26

Ej verkställda beslut kvartal 1, 2019

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att överlämna framtagna rapporter till Kommunfullmäktige respektive kommunens revisorer.

Ärendebeskrivning

Kommunen är skyldig att till kommunfullmäktige respektive kommunens revisorer och myndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader samt avbrott i verkställigheten (enligt § 28f – 28h LSS). Vidare skall kommunen ange vilka typer av insatser och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut skulle ha varit verkställt.

Om IVO bedömer att insatser inte verkställts inom skälig tid har myndigheten skyldighet att ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av en särskild avgift.

I nedanstående tabell redovisas de beslut som den 31 december 2018 inte har kunnat verkställas inom tre månader.

1. Ej verkställda beslut

Nr	Kvinna (x)	Man (x)	Tid sedan beslut (dagar)	Typ av bistånd	Orsak till att beslutet ej kunnat verkställas
1		X	657	Bostad med särskild service enl. LSS	Behovet kan inte tillgodoses i kommunens boende. Erbjuden anpassat boende i annan kommun, tackat nej, avvaktar nytt boende i grannkommun. Uttryckt att han inte vill flytta ifrån föräldrahemmet.
2	X		36	Särskilt boende enl. SoL	Tackat nej till erbjudande om särskilt boende 20190327. anger skälet att hon vill bo själv i egen lägenhet.

Justering

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden

För perioden har kommunen inte några avbrutna insatser som inte har kunnat verkställas inom tre månader eller avslutats, inte heller några ärenden som IVO har valt att gå vidare med till domstol och ansöka om åläggande om särskild avgift.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-04-28

Beslutet expedieras till:
Kommunfullmäktige
Kommunens revisorer

Justering

Utdragsbestyrkande

Exp. 190513 / JB